

Utolsó módosítás: 2025. február 7.

Szociológia BA képzés

Tantárgyi adatlapok

nappali tagozat

Miskolci Egyetem
ATTI

Szociológiai Intézeti
Tanszék

Tartalom

I/1. félév.....	3
I/2. félév.....	31
II/1. félév.....	60
II/2. félév.....	98
III/1. félév.....	141
III/2. félév.....	172
Szabadon választható tárgyak.....	188

I/1. félév

Tantárgy neve: Bevezetés a szociológiába	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN1101
	Tárgyfelelős intézet: ATTI
	Tantárgyelem: köt
Tárgyfelelős: Dr. habil. Szabó-Tóth Kinga, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: 1. Ő	Előfeltétel:-
Óraszám/hét: 2-0	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 4	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A szociológia fogalmi megközelítését, a szociológiai szemléletmód sajátosságait és a legfontosabb társadalmi jelenségek, folyamatok szociológiai elemzését ismerteti meg a tárgy a hallgatókkal. Betekintést nyújt a társadalmi egyenlőtlenségek és társadalmi változások különböző szociológiai irányzatok szerint történő vizsgálatába. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: A helyes magatartás, valamint a jó döntés elveiről kialakított álláspontok kritikus, elemző megítélése. A lényeges és a lényegtelen mozzanatok, jelenségek megkülönböztetése. Az ok-okozati összefüggések felismerése. képesség: A morális problémák felismerése, értelmezése, a lehetséges válaszok megfogalmazásának képessége. A cselekedet és a következmény összefüggéseinek figyelembevétele. A morális helytállás értelmének sokoldalú megvilágítása, az önreflexió, az önvizsgálat és az önismeretre, lelkiismeretességre törekvés igényének kialakítása attitűd: A problémaérzékenység fejlesztése, az igazságérzet és a becsületesség képességének formálása. autonómia és felelősség: A morális helytállás értelmének sokoldalú megvilágítása, az önreflexió, az önvizsgálat és az önismeretre, lelkiismeretességre törekvés igényének kialakítása	
Tantárgy tematikus leírása:	
1. A szociológia mint tudomány; 2. A szociológiai szemléletmód; 3. A szociológia története; 4. Kultúra, értékek, normák és szocializáció; 5. A szociológia módszertana; 6. A társadalom szerkezete és a társadalmi mobilitás; 7. Egyenlőtlenségek és szegénység; 8. A deviáns viselkedésformák szociológiája; 9. A család fogalma és a családszociológia; 10. A félév zárása.	
Félévközi számonkérés módja és értékelése: 5 db házi feladat elkészítése. Aki mind az ötöt a megadott határidőre behozza, az írásbeli vizsgán egy jeggyel jobbat kap! Levelezőn nincsenek házi feladatok! Az előadás teljesítésének módja, értékelése: Írásbeli vizsga	

Kötelező irodalom:

Andorka Rudolf: *Bevezetés a szociológiába*. Budapest, Osiris, 2000

Cseh-Szombathy László – Ferge Zsuzsa: *A szociológiai felvétel módszerei*. Budapest, Közgazdasági és Jogi, 1971

Giddens, Anthony: *Sociology*. 6th Edition.

Ez a jegyzet alapvető: Tóth Kinga: *Bevezetés a szociológiába*. Jegyzet 2002. (A szociológia, mint tudomány, A társadalom szerkezete, rétegződése, mobilitás, Társadalmi egyenlőtlenség, szegénység, Deviáns viselkedési formák, A család, A szociológia módszertana című fejezetek)

<https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fwww.uni-miskolc.hu%2F~bolalma%2Fjegyzetk.doc&wdOrigin=BROWSELINK>

+ órai anyag!

Ajánlott irodalom:

Babbie, Earl: *The Basics of Social Research*. 5th edition, Wadsworthg, 2008.

Fekete Sándor: *Társadalom és deviancia*. Comenius Kiadó Budapest, 2001.

Szerk. Wessely Anna: *A kultúra szociológiája*. Osiris Kiadó Budapest, 1998.

Tantárgy neve: Szociológiatörténet I.	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN1102 Tárgyfelelős intézet: ATTI Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Szepessy Péter egyetemi adjunktus	
Közreműködő oktató(k): név, beosztás	
Javasolt félév: 1/Ö	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2+2	Számonkérés módja: kollokvium.
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A kurzus célja, bevezetni a diákokat az eszmetörténeti alapismeretekbe, továbbá a szociológia fogalmi apparátusának elsajátításához nyújt segítséget, a kategóriák szociogenezisének bemutatásával. Az ipari és politikai forradalom hatása a társadalomra. A társadalomtudományi gondolkodás sajátosságai a szociológia megjelenése előtt. A társadalmi modernizáció és a szociológia. A szociológia elméleti előzményei; a felvilágosodás, a szerződéselméletek és mindezek kritikái. A pozitívizmus tudományfelfogása és társadalom-felfogása. A felvilágosodás utóélete és az ipari társadalom utópiái. Liberalizmus, konzervativizmus, szocializmus. A liberalizmus szociológiai relevanciája. A szabadság problémája a társadalomtudományban. Liberalizmus és demokrácia, egyén és társadalom viszonya. A konzervatív liberális társadalomelmélet kezdetei. A marxizmus ismeret- és társadalomelmélete. A termelésből és elosztásból fakadó konfliktusok; az elidegenedés, a kizsákmányolás stb. A tulajdonformák elmélete, a tudomány társadalmi szerepe. A tudományok és a társadalom fejlődésének eszméje, szabad verseny és kiválasztódás, a szociáldarwinizmus. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: a társadalmi normákkal és értékekkel, a társadalmi cselekvéssel és interakciókkal, a társadalmi folyamatokkal kapcsolatos fogalmkészlet fontosabb elemeinek elsajátítása. képesség: A mindennapi szakmai szóhasználatában precízen használja a szociológia alapfogalmait és a rájuk épülő speciális szakszókészlet elemeit. attitűd: Nyitott és egyben kritikus a szociológia elméleti, gyakorlati és módszertani újításaival kapcsolatban. autonómia és felelősség:	
Tantárgy tematikus leírása:	
Előadás: 1. A szociológia előzményei I. Tudományelméleti és tudománytörténeti bevezető. 2. A szociológia előzményei II. Ókor. Platón, Arisztotelész. 3. A szociológia előzményei III. Középkor. Szent Ágoston, Páduai Marsilius, William Ockham, Machiavelli. 3. Az „Újkor” elméletei I. A szerződéselméletek. Hobbes, Rousseau. 4. Az „Újkor” elméletei II. Giambattista Vico, skót felvilágosodás. 5. Konzervativizmus és liberalizmus szintézise. I. E. Burke. 6. Konzervativizmus és liberalizmus szintézise. II. A. Tocqueville. 7. Az új társadalmi rend konzervatív kritikusai: Joseph de Maistre, Louis de Bonald, René Chateaubriand, Donoso Cortés 8. A pozitívizmus programja. A. Comte. 9. Brit társadalomelméletek. Liberalizmus és evolúcionizmus. I. Mill, 10. Brit társadalomelméletek. Liberalizmus és evolúcionizmus. II. Spencer. 11. Kritikai társadalomelmélet. Marx I. 12. Kritikai társadalomelmélet. Marx II. 13. A német szociológia intézményesülése. F. Tönnies. 14. Formális szociológia. G. Simmel.	

Félévközi számonkérés módja és értékelés:

Az aláírás feltétele a sikeres zárthelyi dolgozat. Sikertelen zh. esetén a hallgató szóbeli beszámolót tehet a szorgalmi időszak végén.

kollokvium teljesítésének módja: Szóbeli vizsga

Vizsgakérdések:

Ókori gondolkodók elméletei az emberi közösségekről. Platón és Arisztotelész.

A középkori társadalomelméletek. Szent Ágoston, Páduai Marsilius.

A szerződéselméletek, Hobbes, és J. J. Rousseau munkásságának szociológiai vetülete.

A szociológia előzményei Vico és a skót felvilágosodás.

E. Burke és a brit liberális konzervativizmus alapvető eszméi.

A. de Tocqueville liberális-konzervatív szintézise.

Az új társadalmi rend konzervatív kritikussai: Joseph de Maistre, Louis de Bonald, René Chateaubriand, Donoso Cortés

A pozitívizmus tudomány- és társadalom-felfogása. A. Comte.

A társadalmi formák marxi elmélete és a kapitalizmus kritikája.

A kapitalista társadalom szerkezete és a piaci viszonyok marxi elemzése.

A liberalizmus sajátosságai és J. S. Mill elmélete.

Az evolucionizmus az angolszász szociológiában. H. Spencer szociológiája.

Közösség és társadalom. Tönnies elmélete.

Georg Simmel formális szociológiája.

Kötelező irodalom:

Felkai Gábor (szerk.): *A szociológia kialakulása* Új Mandátum, Bp. 1999. 13-183. l. 224-328. l.

Némedi Dénes: *Klasszikus Szociológia*. Napvilág. II. rész. A klasszikus német szociológia 135-200. l.

Marvin Zetterbaum: Alexis de Tocqueville. In: Leo Strauss – Joseph Cropsey (szerk.): *A politikai filozófia története*. Európa. Budapest, 1994. 355-385.

Joseph Cropsey: Karl Marx. In: Leo Strauss – Joseph Cropsey (szerk.): *A politikai filozófia története*. Európa. Budapest, 1994. 412-448.

A. de Tocqueville: *Az amerikai demokrácia*, Európa, 1993. Második kötet 7-8. fejezet. 354- 396. l.

A régi rend és a forradalom, Atlantisz, 1994. 33-63, 169-237. l.

Richard Tuck: *Hobbes*. Atlantisz 1993. Politika. 87-101. és Hobbes mint társadalomtudós. 132-139.

Ludassy Mária: *Téveszméink eredete*. Atlantisz. 1991. Kényszer és szabadság. 7-32. (vagy Világosság 1989. 11. sz.)

Ajánlott irodalom:

Th. Hobbes: *Leviatán*, Helikon, 1970. Második rész. Az államról 17-19. fejezet. 145-170 l. 21. fejezet. 180-192. l. 29-30. fejezet. 272-299. l.

J. J. Rousseau: A társadalmi szerződésről. in: *Értekezések és filozófiai levelek*, Magyar Helikon, 1978. Első könyv. VI-IX. fejezet. Második könyv I.-VII. fejezet. 477-508. l. Harmadik könyv I.-VI. fejezet. 521-542. l. Harmadik könyv. XI-XVIII. fejezet. 554-568. l. Negyedik könyv. I. fejezet. 569-571. l.

F. Hutcheson: észrevételek A méhek meséjéről. in: *A skót felvilágosodás*. Osiris 1996. 37-60. l.

D. Hume: Tanulmány az erkölcs alapelveiről in: *A skót felvilágosodás*. Osiris 1996. 61-85. l.

A. Smith: Az erkölcsi érzelmek elmélete 1. rész I. szakasz. in: *Brit moralisták a XVIII. Században*. Gondolat 1977. 423-451. l.

Ferguson: Esszé a polgári társadalom történetéről. in: *A skót felvilágosodás*. Osiris 1996. 175-196. l.

E. Burke: *Töprengések a francia forradalomról*. Atlantisz. 1990. 153-195 l.

A. de Tocqueville: *Az amerikai demokrácia*, Európa, 1993. Második kötet 7-8. fejezet. 354- 396. l.

A régi rend és a forradalom, Atlantisz, 1994. 33-63, 169-237. l.

A. Comte: A pozitív filozófia, in: Huszár-Somlai (szerk.): *A szociológia Története 1917-ig* III. 9-35. l.

vagy Huszár-Somlai (szerk.): Szociológiai szöveggyűjtemény 1993. 3-30.l.
J. S. Mill: A szabadságról. Századvég. 1994. 4. fejezet. 85-105. l.
H. Spencer: A szociológia elvei, in: Huszár- Somlai (szerk.): A szociológia története 1917-ig. III. 119-167.l., vagy Huszár-Somlai (szerk.): szociológiai Szöveggyűjtemény. 1993. 71-121. l.
Marx: A politikai gazdaságtan bírálatainak alapvonalai, MEM 46/I. 11-36, 355-392, 46/II. 216-234. l.
A német ideológia, MEM/3 17-81.l.
Gazdasági-filozófiai kéziratok 1844-ből. MEM 42. 82-94, 104-116. l. (Az elidegenült munka. Magántulajdon és kommunizmus.)

Tantárgy neve: Szociológiatörténet I.	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN1103 Tárgyfelelős intézet: ATTI Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Szepessy Péter egyetemi adjunktus	
Közreműködő oktató(k): név, beosztás	
Javasolt félév: 1/Ő	Előfeltétel:
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: gyakorlat
Kreditpont: 4	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: Bevezetés a szociológiatörténetbe. Az ipari és politikai forradalom hatása a társadalomra. A társadalomtudományi gondolkodás sajátosságai a szociológia megjelenése előtt. A társadalmi modernizáció és a szociológia. A szociológia elméleti előzményei; a felvilágosodás, a szerződéselméletek és mindezek kritikái. A XIX. század eszméáramlatai: liberalizmus, konzervativizmus, szocializmus. A liberalizmus szociológiai relevanciája. A szabadság problémája a társadalomtudományban. Liberalizmus és demokrácia, egyén és társadalom viszonya. A konzervatív-liberális társadalomelmélet kezdetei. A szociológia kezdetei: a pozitivizmus tudományfelfogása és társadalom-felfogása. A felvilágosodás utóélete és az ipari társadalom utópiái.(A. Comte). A kritikai társadalomelmélet kialakulása, Marxizmus és szociológia a XIX. században. A marxizmus ismeret- és társadalomelmélete: a termelésből és elosztásból fakadó konfliktusok; az elidegenedés, a kizsákmányolás stb. A tulajdonformák elmélete, a tudomány társadalmi szerepe. Az evolucionista szociológia, az organicizmus. A tudományok és a társadalom fejlődésének eszméje, szabad verseny és kiválasztódás, a szociáldarwinizmus Fejlesztendő kompetenciák: tudás: a társadalmi normákkal és értékekkel, a társadalmi cselekvéssel és interakciókkal, a társadalmi folyamatokkal kapcsolatos fogalmkészlet fontosabb elemeinek elsajátítása. képesség: A mindennapi szakmai szóhasználatában precízen használja a szociológia alapfogalmait és a rájuk épülő speciális szakszókészlet elemeit. attitűd: Nyitott és egyben kritikus a szociológia elméleti, gyakorlati és módszertani újításaival kapcsolatban.	
Tantárgy tematikus leírása:	
A gyakorlatok témái, és a feldolgozandó irodalom. 1. A társadalomtudományos gondolkodás előzményei I. Platón: Az állam. in: <i>Platón összes művei, II. kötet</i>, Európa, 1984. Második könyv. 84-147. l. 2. A társadalomtudományos gondolkodás előzményei II. Arisztotelész: <i>Politika</i>, Gondolat, 1984. Első és második könyv. 71-134. l. 3. A társadalomtudományos gondolkodás előzményei III. Machiavelli: <i>A fejedelem</i>. Kossuth 1996. Szent Ágoston: A szabad akaratról. Első könyv. in: Szent Ágoston: <i>A boldog életről, A szabad akaratról</i>. Európa. Budapest. 1989. 55-102. l. 4. Szerződéselméletek. Th. Hobbes: <i>Leviatán</i>, Helikon, 1970. Második rész. Az államról 17-19. fejezet.145-170 l. 21. feje. 180-192. l. 5. Rousseau. J. J. Rousseau: A társadalmi szerződésről. in: <i>Értekezések és filozófiai levelek</i>, Magyar Helikon, 1978. Első könyv. VI-IX. feje. Második könyv I.-VII. fejezet. 477-508. l. 6. Skót felvilágosodás. D. Hume: Tanulmány az erkölcs alapelveiről in: <i>A skót felvilágosodás</i>. Osiris 1996.61-85. l. A. Smith: Az erkölcsi érzelmek elmélete V. rész 2. fejezet. in: <i>A skót felvilágosodás</i>. Osiris 1996.139-155.	

I.

7. Konzervativizmus és liberalizmus szintézise.

E. Burke: *Töprengések a francia forradalomról*. Atlantisz. 1990. 153-195 l.

A. de Tocqueville: *Az amerikai demokrácia*, Európa, 1993. Második kötet 7-8. fejezet. 354- 396. l.

8. Az új társadalmi rend konzervatív kritikussai.

Maistre, Joseph de: *Elmélkedések*. Budapest. Századvég. 2020.

9. Az új társadalmi rend konzervatív kritikussai.

Cortés, Juan Donoso: *Esszé a katolicizmusról, a liberalizmusról és a szocializmusról*. Budapest. Századvég. 2022.

10. Brit társadalomelméletek. Liberalizmus és evolúcionizmus.

J. S. Mill: *A szabadságról*. Századvég. 1994. 4. fejezet. 85-105. l.

11. Kritikai társadalomelmélet.

Marx I. *A német ideológia*, MEM/3 17-81.l.

12. Kritikai társadalomelmélet.

Marx II. *Gazdasági-filozófiai kéziratok 1844-ből*. MEM 42. 82-94, 104-116. l. (Az elidegenült munka. Magántulajdon és kommunizmus.)

13. A német szociológia intézményesülése.

F. Tönnies: *Közösség és társadalom*. Gondolat. 1983. Első könyv. Első szakasz. A közösség elmélete. 1-12. fejezet 9-39. l. Második szakasz. A társadalom elmélete. 19-30. fejezet. 57-87.l.

14. Formális szociológia.

G. Simmel: A szociológia problémája, és A nagyváros és a szellemi élet. In: Georg Simmel: *Válogatott társadalomelméleti tanulmányok* Novissima 2001. 5-27.l. 223-233. l.

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

A gyakorlati órák látogatása kötelező! A félév során a hallgatók egy zárthelyi dolgozatot írnak, egy prezentációt tartanak.

Gyakorlati jegy / kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

A félév végi osztályzat a zárthelyi a prezentáció eredményére épül. Sikertelen zh. esetén a hallgató szóbeli beszámolót tehet a szorgalmi időszak végén.

Kötelező irodalom:

Lásd a tematikában!

Ajánlott irodalom:

1. Felkai Gábor (szerk.): *A szociológia kialakulása* Új Mandátum, Bp. 1999. 13-183.l 224-328. l.

2. Némédi Dénes: *Klasszikus Szociológia*. Napvilág. II. rész. A klasszikus német szociológia.

Tantárgy neve: Bevezetés a filozófiába	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN1104
	Tantárgyfelelős intézet: Antropológiai és Filozófiai Tudományok Intézete (Filozófiai tanszék)
	Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős (név, beosztás): dr. Nyíró Miklós, egy. docens	
Javasolt félév: 1 / Ő	Előfeltétel: --
Óraszám/hét: 0-2	Számonkérés módja: aláírás és kollokvium
Kreditpont: 3	Tagozat: nappali
Tantárgy feladata és célja: A kurzus az európai filozófia történetének utóbbi mintegy 300 évét tekinti át. A racionalizmus és az empirizmus jellemzésével kezdünk, majd Kant kopernikuszi fordulatára, s a német idealizmusra, illetve a főbb 19. századi fejleményekre összpontosítunk majd, hogy ezekhez kapcsolódóan végül kitekintést nyújtsunk a huszadik század ún. „kontinentális” filozófiájának főbb irányzataira.	
Tantárgy tematikus leírása: Jürgen Habermas szerint a Hegel idealista rendszerére adott jobb- és baloldali ifjú-hegeliánus válaszok kijelölik azokat a kereteket, amelyek még korunk gondolkodását is alapvetően meghatározzák. A 19. századi (elsősorban német) gondolkodás története több tekintetben is a német idealizmusra adott válaszreakciók sorának tekinthető. Másfelől, a huszadik századi kontinentális gondolkodás ismét csak több tekintetben a 19. századi fejleményekből táplálkozik. A kurzus – a racionalista, ill. empirista előzményeket megvilágítva – az ún. klasszikus német filozófia (Kant és a német idealisták) fő alakjai munkásságának áttekintéséből kiindulva tárgyalja ezeknek a válaszreakcióknak a sajátosságait, a fő problematikákat és válaszkísérleteket, a hatástörténeti összefüggéseket. Végül az így nyert áttekintésre alapozva a 20. századi európai filozófiai gondolkodás azon fő irányzataira tekintünk ki, amelyek a 19. századi előzményekben gyökereznek.	
Ütemezés: 1. Bevezetés: történeti áttekintés – főbb irányzatok és képviselőik, összefüggések. 2. Descartes racionalizmusa & Locke empirizmusa 3-4. Kant transzcendentális fordulata. 5-6. Német idealizmus: Fichte, (Schelling), Hegel. 7. Kierkegaard egzisztencializmusa. 8. Feuerbach és Marx. 9-10. Schopenhauer és Nietzsche. 11. Neokantianizmus és Dilthey: a szellemtudományok problémája. 12-14. Kitekintés a 20. századi irányzatokra: 1) fenomenológia (Husserl); fenomenológiai és filozófiai hermeneutika (Heidegger és Gadamer); 2) egzisztencializmus (Jaspers és Sartre); 3) marxizmus (Lukács, Sartre, a Frankfurter iskola); 4) dekonstrukció (Derrida).	
Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Filozófiai alapismeretek, filozófiai szövegek feldolgozása Szakmai alapozó ismeretek, amelyek a multidiszciplináris szakmai tudás fundamentumát teremtik meg Az emberrel, a társadalommal kapcsolatos meghatározó tudományos eredmények ismerete. A fogalomrendszerek fejlődési törvényszerűségeinek ismerete. Széles körű tudás a választott szakképzettségnek megfelelő tudomány- és műveltségi területen. A különböző tudásterületek közötti összefüggések, kapcsolódások, átfedések és egymásra hatások ismerete. Ismeri a kapcsolódó műveltségi területek, rokon tantárgyak rendszerében előkerülő átfogó, integráló kérdéseket. képesség: Alkalmas elősegíteni a demokratikus társadalmi értékek, az európai kulturális és az egyetemes emberi értékek elsajátítását. Alkalmas a szaktudományi tudás felhasználásával a tanulók műveltségének fejlesztésére. Alkalmas tanulók tudományos fogalmainak,	

fogalomrendszereinek fejlődését elősegíteni, az egyes tudományterületek szemléletmódját, értékeit és kutatási eljárásait megismertetni. Képes felismerni az előítéletesség és a sztereotípiákon alapuló gondolkodás megnyilvánulásait. Képes a toleranciára nevelésre, a származás, a nem, vallás és életkor szerinti diszkrimináció elutasítására. Felkészült a szabadság és a determináltság dilemmáinak felismerésére. Képes a diákokban kiművelni a saját meggyőződés kifejezéséhez és a mások meggyőzéséhez és tiszteletéhez szükséges intellektuális képességeket.

attitűd: Az egzisztenciális választás, döntés súlyának, jelentőségének felismerése, a cselekedetekért és azok következményeiért vállalt felelősségtudat elmélyítése. Az emberi személy méltóságának tiszteletben tartása. Az embert körülvevő világ lényegi kérdéseinek megértése. Tolerancia, nyitottság, kritika/önkritika, tisztelet képessége.

autonómia és felelősség: Rendelkezik a szaknyelvi szövegek olvasásának, interpretációjának, reflexiójának képességeivel. Demokratikus érték-elkötelezettséggel és felelősségtudattal rendelkezve kész a sajátjától eltérő értékek elfogadására, nyitott mások véleményének megismerésére és tiszteletben tartására. Törekszik a folyamatos önművelésre.

Az aláírás feltétele: 1 db. házi-esszé

A házi-esszé: valamelyik választott kötelező szakirodalom gondolatmenetének rekonstrukciója – a vezérkérdés, ill. az alkérdések azonosítása, az azokra adott válaszok vázolása, a gondolatmenet felépítésének megvilágítása; terjedelem és formátum: 5 oldal, Times New Roman, 12-es betűméret (cím, stb. is!), másfeles sorköz, folytonos (sorkihagyás nélküli) bekezdések.

beadási határideje: 2022. december 10, 24 óra.

beadás módja: e-mailhez csatolva (e-mail-cím: miklosnyiro2011@gmail.com).

Számonkérés módja: írásbeli kollokvium

A kollokviumi jegybe 30%-os súllyal beleszámít a házi-esszére kapott érdemjegy.

A kollokvium két részből áll (a tárgyalt szerzők egy-egy tételt képeznek):

1) a tételben szereplő szerző filozófiájának (célkitűzéseinek, fő kérdéseinek és válaszainak) az általános bemutatása – az előadások anyaga, valamint a kötelező másodlagos irodalom (Boros) alapján.

2) a szerzőhöz rendelt kötelező irodalom gondolatmenetének ismertetése.

Ajánlatos először a másodlagos irodalmat és az előadások anyagát jól feldolgozni, majd ezek ismeretében olvasni a vonatkozó elsődleges irodalmat!

Kötelező irodalom (többsége) itt: <http://filozofia.uni-miskolc.hu/hallgatok/oktatasi-anyagok/dr-nyiro-miklos-anyagai/>

Másodlagos:

Boros Gábor (szerk.): *Filozófia*. Akadémia, Budapest, 2007. (Szerzők szerinti bontásban):

Elsődleges:

Descartes, René: *Elmélkedések az első filozófiáról*. Ford. Boros Gábor. Budapest: Atlantisz, 1994. I-II meditáció.

Locke, John: *Értekezés az emberi értelemről*. Ford. Dienes Valéria. Budapest: Akadémiai Kiadó, 1979; 2. kiad. Budapest: Osiris, 2003. [1. Az innatizmus bírálata. – I. könyv, 1. fejezet (I. 28-47); 2. Ideaelmélet. – II. könyv, 1-2. fejezet (91-110); 3. Elsődleges és másodlagos tulajdonságok. – II. könyv, 8. fejezet (121-132)].

Kant, Immanuel: Levél Herzhez, in. uő: *A vallás a pusztaság ész...*, Budapest: Gondolat, 1987, 57-58. —: Bevezetés, in. uő: *A tiszta ész kritikája*, Szeged: Ictus, 1995, 51-75.

Fichte, J. G.: Első bevezetés a tudománytanba, in. uő: *Válogatott filozófiai írások*, Budapest: Gondolat, 1981, 17-52.

Hegel, G. W. F.: Előszó, Bevezetés, in. uő: *A szellem fenomenológiája*, Budapest: Akadémiai, 1979, 9-56.

Kierkegaard, Søren: Az esztétikai és az etikai közötti egyensúly a személyiség kimunkálásában, in. uő: *Vagy-vagy*, Budapest: Osiris, 2001, 467-671.

Marx, Karl.: *Gazdasági-filozófiai kéziratok*, Budapest: Kossuth, 1962, 55-74 (I. fejezet).
Nietzsche, Friedrich: *A történelem hasznáról és káráról az élet számára*. Budapest: Akadémia, 1995².
Dilthey, Wilhelm: Bevezetés a szellemtudományokba; A hermeneutika keletkezése, mindkettő in: uő.: *A történelmi világ felépítése a szellemtudományokban*. Budapest: Gondolat, 1974, 61-101. 469-493.

Ajánlott irodalom:

Russell, Bertrand: *A nyugati filozófia története*, Göncöl, Budapest, 1997.

Tantárgy neve: Bevezetés a kulturális antropológia	Tantárgy Neptun kódja: btscn1105 Tárgyfelelős intézet: AFTI Tantárgyelem: kötelező.
Tárgyfelelős: Dr. Kotics József, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: 1. Ő	Előfeltétel: -.
Óraszám/hét: 2-0	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 3 kredit	Munkarend: nappali és levelező
Tantárgy feladata és célja: A tantárgy célja, hogy átfogó képet adjon a kulturális antropológia kialakulásának és paradigmaváltásainak történetéről, témáiról és szakágairól. Cél, hogy a hallgatók alapvető ismeretekkel rendelkezzenek a kulturális antropológia és fontosabb szakterületei történetéről, elméleteiről, módszereiről, megismerjék a kulturális antropológia által vizsgált társadalmak, kultúrák működésével kapcsolatos alapfogalmakat és alapelveket, valamint az ezek közötti összefüggéseket. Az előadás során kiemelt hangsúlyt kap az antropológia szemlélet-változásainak történetisége. A tárgy oktatása során - filmek segítségével - a hallgatók megismerik a kulturális antropológia sajátos megközelítésmódját, a terepmunkán alapuló kutatási módszereket, az értelmezési eljárások alapjait. Az antropológiai kutatás elméleteinek és irányzatainak átfogó számbavétele azt célozza, hogy az antropológiai tudás-előállítás kontextusa elhelyezésre kerüljön a tudományos megismerés rendszerében. Fejlesztendő kompetenciák: a, tudása Ismeri a társadalomtudomány, a társadalom alrendszereivel, szerkezetével, rétegződésével, a társadalmi normákkal és értékekkel, a társadalmi cselekvéssel és interakciókkal, a társadalmi folyamatokkal kapcsolatos fogalomkészlet fontosabb elemeit. Ismeri és érti azokat az összefüggéseket, amelyek a társadalom szaktudományos értelmezéseihez az általános alapokat képezik. b) képességei A mindennapi szakmai szóhasználatában precízen használja a szociológia alapfogalmait és a rájuk épülő speciális szakszókészlet elemeit. c) attitűdje Nyitott a társadalmi változásokra, fogékony az előítéletek ellen küzdő szemléleti alapok adaptálására. Következésként elfogadja a társadalomtudományi gondolkodás sokszínűségét, és hitelesen képviseli szűkebb és tágabb környezetében ennek szemléleti alapjait. Érzékeny és nyitott a társadalmi problémákra, szemléletét áthatja a hátrányos helyzetű csoportok iránti szolidaritás, az interkulturális tudatosság és tolerancia d) autonómiája és felelőssége Aktívan és felelősen vesz részt szociológiai kutatásokban vagy társadalmi problémák megoldására létrehozott csoportok munkájában, együttműködésre törekszik más tudományok, szakmák, intézmények képviselőivel és a felhasználókkal.	
Tantárgy tematikus leírása:	
Előadás 1. Az antropológia fogalma, helye a tudományok rendszerében. Az antropológiai kutatás tárgya, a kutatás módszere. 2. Az antropológia és a társtudományok. 3. Az antropológia szakterületei. 4. A saját társadalom antropológiai kutatása. 5. Az antropológia Magyarországon. 6. Elméletek az antropológiai kutatásban.	

7. Elméletek az antropológiai kutatásban.
8. Antropológia kultúrafogalmak.
9. Az etnográfiai terepmunka.
10. Az etnográfiai írás.
11. Gazdasági rendszerek
12. Politikai rendszerek.
13. Rokonsági rendszerek.
14. Vallási rendszerek

Félévközi számonkérés módja és értékelése: *nincs*

Kollokvium teljesítésének módja, értékelése: *szóbeli vizsga*

A tantárgy értékelése:

0 – 50 pont	<i>elégtelen</i>
51 – 62 pont	<i>elégséges</i>
63 – 74 pont	<i>közepes</i>
75 – 84 pont	<i>jó</i>
85 – 100 pont	<i>jeles</i>

Kötelező irodalom:

ERIKSEN, Thomas Hylland

2006 *Kis helyek, nagy témák. Bevezetés a szociálanropológiába.* Budapest: Gondolat, 1–3., 6–10., 15–16. és 19. fejezet. ISBN 978963961012

HOLLÓS Marida

2000(1995) *Bevezetés a kulturális antropológiába.* Budapest: ELTE BTK Kulturális Antropológia Szakcsoport – Szimbiózis Alapítvány. ISBN 9634633684

GEERTZ, Clifford

2001 *Az értelmezés hatalma. Antropológiai írások.* Budapest: Osiris. ISBN: 9633793289

Vetített filmek:

1. Robert J. Flaherty: *Nanook of the North* (Nanook, az eszkimó), 1922, 78 perc
2. André Singer: *Strangers Abroad series* (Idegenek idegenben sorozat) 1-6. 1986, 52-52 perc

Ajánlott irodalom

BOHANNAN, Paul és GLAZER, Mark (szerk.)

1997 *Mérföldkövek a kulturális antropológiában.* Budapest: Panem. ISBN 963-5454-63-5

GUEST Kenneth J.

2013 *Cultural Anthropology: A Toolkit for a Global Age* W. W. Norton & Company ISBN-13: 978-0393929577

Tantárgy neve: Kutatásmódszertan	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN1107
	Tárgyfelelős intézet: AFTI
Tantárgyelem: kötelező	
Tárgyfelelős: Dr.Kotics József, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: 1. ő	Előfeltétel: -.
Óraszám/hét: 2-0	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali és levelező
Tantárgy feladata és célja: Az előadássorozat célja a hallgatók elméleti és tudománytörténeti felkészítése az empirikus adatgyűjtésre, a társadalomtudományi kutatómunkára. Az órák során a hallgatók a társadalomtudományi kutatás előkészítésének fázisaival és a terepmunka módszerével fokozatosan ismerkednek meg: a kutatási téma tudományos problémaként történő megfogalmazásával (kutatási cél, kutatás típusai, kutatási kérdés, hipotézis), a konceptualizálás és az operacionalizálás fogalmával, a mintavételi eljárásokkal és a mérés problémájával, a társadalomtudományi kutatásokban leggyakrabban alkalmazott kutatási módszerekkel (megfigyelés, interjúkészítés, annak különböző típusai – pl. strukturált, félig strukturált, spontán beszélgetés; vagy genealógiai, narratív és életútinterjú – és szabályai, kérdőívek, szociometria) és a kapcsolódó etikai dilemmákkal. A kurzus során jártasságot szereznek a kutatásmódszertani alapfogalmak használatában is (pl. kvalitatív és kvantitatív kutatás fogalma, émikus és étikus, idiografikus és nomotetikus, diakronikus és szinkronikus, továbbá kutató felelőssége, önreflexió). Fejlesztendő kompetenciák: a) tudása Ismeri a társadalomkutatás módszertanának alapelveit, a legfontosabb kutatási módszereket és az alapvető adatelemzési eljárásokat. Ismeri a kutatáshoz szükséges legfontosabb társadalomtudományi adatbázisokat, és elektronikus forrásokat. Ismeri a társadalomtudományi kutatásra vonatkozó etikai követelményeket. b) képességei Kezeli és használja a társadalomtudományi adatbázisokat, a hagyományos és az elektronikus szakirodalmi forrásokat. Közreműködik a kutatási problémához illő kutatási módszerek kiválasztásában és alkalmazásában c) attitűdje Következetesen elfogadja a társadalomtudományi gondolkodás sokszínűségét, és hitelesen képviseli szűkebb és tágabb környezetében ennek szemléleti alapjait. Érzékeny és nyitott a társadalmi problémákra, szemléletét áthatja a hátrányos helyzetű csoportok iránti szolidaritás, az interkulturális tudatosság és tolerancia. d) autonómiája és felelőssége Aktívan és felelősen vesz részt szociológiai kutatásokban vagy társadalmi problémák megoldására létrehozott csoportok munkájában, együttműködésre törekszik más tudományok, szakmák, intézmények képviselőivel és a felhasználókkal. Felelősen betartja a kutatásetikai és publikációs normákat.	
Tantárgy tematikus leírása:	
Előadás 1. A tudomány fogalma. A tudományos kutatás természete. 2. A tudományos kutatás alapfogalmai. 3. A kutatás folyamata. 4. A kutatási terv készítése. 5. Operacionalizálás. Konceptualizálás. Mérés 6. Mintavételi eljárások az empirikus kultúrakutatásban.	

7. Indexek, skálák, tipológiák
8. Adatgyűjtési módszerek: A megfigyelés típusai
9. Adatgyűjtési módszerek: A kérdőívek típusai. Kérdőívkészítés és kódolás.
10. Adatgyűjtési módszerek: Interjútechnikák
11. Adatgyűjtési módszerek: Kvalitatív terepkutatás
12. Adatgyűjtési módszerek: Kísérletek
13. Adatgyűjtési módszerek: Beavatkozás-mentes vizsgálatok
14. Adatgyűjtési módszerek: Értékelő kutatások

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Gyakorlati jegy teljesítésének módja, értékelése:

Kötelező irodalom:

HÉRA Gábor és LIGETI György

2014 *Módszertan. Bevezetés a társadalmi jelenségek kutatásába*. Budapest: Osiris, 15–208, 219–233.old ISBN 978 963 389 788 1

KOVÁCS Éva (szerk.)

2007 *Közösségtanulmány. Módszertani jegyzet*. Budapest–Pécs: Néprajzi Múzeum, PTE-BTK Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék, 203–233, 269–277, 296–316.old. ISBN 978-963-642-156-4

MITEV Ariel

2015 *A kvalitatív kutatás filozófiája és a kvalitatív kutatási terv*. In Horváth Dóra és Mitev Ariel: *Alternatív kvalitatív kutatási kézikönyv*. Budapest: Alinea Kiadó, 25–81.o ISBN 9786155303-82-1

Ajánlott irodalom:

BABBIE, Earl

2017 *A társadalomtudományi kutatás gyakorlata*. Budapest: Balassi Kiadó, 26–196. ISBN 978 963 456 000 5

BERNARD, Russell - GRAVLEE, Clarence (szerk.)

2015 *Handbook of Methods in Cultural Anthropology*. 2nd edition. Rowman and Littlefield, 9–88, 131–202, 259–458.old. ISBN 978-0-7591-2070-9

Tantárgy neve: Bevezetés a politikatudományba	Tantárgy Neptun kódjai: BTSCN1106 Tárgyfelelős intézet: ATTI Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Fekete Sándor, egyetemi adjunktus	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: 1.Ő	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2-0	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A tárgy célja, hogy a hallgatók számára bevezetést nyújtson a politikatudomány alapfogalmaiba, problémaköreibe, kutatási területeibe, elméleteibe és módszereibe. A kurzus során a politikatudományt elhelyezzük a társ-diszciplínák közegében, csakúgy, mint a politikát annak tágabb társadalmi környezetében. Tárgyaljuk a meghatározó politológiai irányzatokat és iskolákat, a különböző politikai ideológiákat és politikai rendszereket, számba vesszük a politika folyamatait, szereplőit és intézményeit. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: - Politikatudományi alapismeretek, politikatudományi szövegek feldolgozása. - Az emberrel, a társadalommal, a politikai intézményrendszerrel kapcsolatos meghatározó tudományos eredmények ismerete. - A politikatudományi fogalomrendszerek fejlődési törvényszerűségeinek ismerete. - Ismeri a társadalomtudomány, a társadalom alrendszerével, szerkezetével, rétegződésével, a társadalmi normákkal és értékekkel, a társadalmi cselekvéssel és interakciókkal, a társadalmi folyamatokkal kapcsolatos fogalomkészlet fontosabb elemeit. - Ismeri és érti azokat az összefüggéseket, amelyek a társadalom szaktudományos értelmezéseéhez az általános alapokat képezik. - Ismeri a társadalmi integráció erősítését, a hátrányos helyzetűek integrációját és a társadalmi demokrácia megvalósulását célzó legfontosabb programokat. képesség: - Alkalmas elősegíteni a demokratikus társadalmi értékek, az európai kulturális és az egyetemes emberi értékek elsajátítását. - Képes felismerni az előítéletesség és a sztereotípiákon alapuló gondolkodás megnyilvánulásait. - Felkészült a szabadság és a determináltság dilemmáinak felismerésére. - Közreműködik az egyenlőtlenségek következményeinek csökkentését, a társadalmi integráció erősítését, a hátrányos helyzetűek integrációját és a társadalmi demokrácia megvalósulását szolgáló komplex programok kidolgozásában és megvalósításában. attitűd: - Az egzisztenciális választás, döntés súlyának, jelentőségének felismerése, a cselekedetekért és azok következményeiért vállalt felelősségtudat elmélyítése. - Az emberi személy méltóságának tiszteletben tartása. - Az embert körülvevő világ, a közélet és a politikai intézményrendszer lényegi kérdéseinek megértése. - Tolerancia, nyitottság, kritika/önkritika, tisztelet képessége. - Nyitott a társadalmi változásokra, fogékony az előítéletek ellen küzdő szemléleti alapok adaptálására. - Következtesen elfogadja a társadalomtudományi gondolkodás sokszínűségét, és hitelesen képviseli szűkebb és tágabb környezetében ennek szemléleti alapjait. - Elkötelezett a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése, továbbá a demokratikus értékek, a jogállamiság és az európai értékközösség mellett. - Elméleti és gyakorlati tudásának folyamatos fejlesztésére törekszik. autonómia és felelősség:	

- Demokratikus értékelkötelezettséggel és felelősségtudattal rendelkezve kész a sajátjától eltérő értékek elfogadására, nyitott mások véleményének megismerésére és tiszteletben tartására.
- Törekszik a folyamatos önművelésre.
- Egyenrangú partner a szakmai kooperációban.
- Végiggondolja és képviseli az adott szakterület etikai kérdéseit.
- Önálló és konstruktív az intézményen belüli és kívüli együttműködési formákban.
- Felelősen áll ki a jogi, etikai és szakmai normák következetes érvényesítése és védelme érdekében.
- Szakmai munkáját állampolgári tudatosság és aktivitás, szolidaritás, közéleti részvétel, az esélyegyenlőség támogatása, a társadalompolitikai kérdések iránti felelősség jellemzi.

Tantárgy tematikus leírása:

Előadás:

1. Mi a politika? A politika tudománya.
2. A politikatudomány kialakulása és elméleti alapjai.
3. A magyar politikai gondolkodás fejlődésének rövid vázlata és a magyar politikatudomány mai helyzete.
4. Alapvető politikai fogalmak I.: állam, szuverenitás.
5. Alapvető politikai fogalmak II.: hatalom, uralom, befolyás.
6. Alapvető politikai fogalmak III.: konfliktus, konszenzus, legitimitás.
7. A politika intézményelméleti és rendszerelméleti modelljei.
8. A kormányzati rendszerek főbb típusai (demokratikus és diktatórikus rezsimek).
9. A hatalommegosztás elve.
10. Alkotmány, alkotmánybíráskodás.
11. Közigazgatás, helyi hatalom.
12. A magyar parlament struktúrája és működése.
13. Magyarország politikatörténete 1945-től napjainkig.
14. Összefoglalás.

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Beadvány (maximum 50 pont)

Kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

Szóbeli vizsga 70%

Beadvány 30%

Értékelése: Ötfokozatú (0–40% = elégtelen, 41–55 % = elégséges, 56–70% = közepes, 71–85% = jó, 86–100% = jeles)

Kötelező irodalom:

Bayer József: A politikatudomány alapjai. Budapest, Napvilág, 2000.

Gallai Sándor – Török Gábor (szerk.): Politika és politikatudomány. Budapest, Aula, 2005.

Körösi András (szerk.): A magyar politikai rendszer – negyedszázad után. Budapest, Osiris, 2015.

Marsh, David – Stoker, Garry (ed.): Theory and methods in political science. Basingstoke, Palgrave Macmillan, 2010.

Ajánlott irodalom:

Bihari Mihály – Pokol Béla: Politológia. Budapest, Universitas, 2008.

Fisichella, Domenico: A politikatudomány alapvonalai. Budapest, Osiris, 2006.

John, Peter: Analyzing public policy. New York - London, Routledge, 2012.

Körösi András – Tóth Csaba – Török Gábor: A magyar politikai rendszer. Budapest, Osiris, 2005.

Tantárgy neve: Terepgyakorlat I.	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN1108 Tárgyfelelős intézet: ATTI
	Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Gyukits György, egyetemi adjunktus	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: 1Ö	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 0-2	Számonkérés módja: gyakorlati jegy
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A terepgyakorlat célja a kvalitatív szociológiai ismeretek terepkutatás során való gyakorlása. A terepgyakorlat alkalmával a résztvevők strukturált interjúkat készítenek a terepgyakorlat helyszínén élő népesség körében a szociális helyzetükkel kapcsolatban. Az interjúkat feldolgozzák, és kutatási beszámolót készítenek Az első terepgyakorlat alkalmával a lakótelepi népességet kérdezzük Fejlesztendő kompetenciák: tudás: A hallgatók terepismeretet szereznek, amely alapvető fontosságú a szociológussá válás folyamatában képesség: kvalitatív szociológiai módszerek attitűd: beleérző képesség, empátia autonómia és felelősség: speciális társadalmi létformák elfogadása	
Tantárgy tematikus leírása:	
Gyakorlat 1. Az elvégzendő kutatási feladat ismertetése. 2. Interjúvázlat készítése. 3. Módszertani felkészítés. (interjútechnikai ismeretek) 4-12 Terepmunka 13-14. Terepmunka eredményeinek értékelése	
Félévközi számonkérés módja és értékelése: interjúvázlat és interjúkészítés 50% teljesítésének módja, interjú feldolgozás értékelése 50%	
Kötelező irodalom: Babbie, Earl (2017): A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Balassa Kiadó, Budapest Gyukits György: A kvalitatív szociológiai módszerekről szubjektíven. In Szellem és tudomány 2018/1 76-108. oldal Héra Gábor – Ligeti György: Módszertan / Bevezetés a társadalmi jelenségek kutatásába. Osiris Kiadó. Budapest, 2014. Jennifer Mason: A kvalitatív kutatás. József Műhely Kiadó. Budapest, 2005 Kvale, Steiner (2005): Az interjú/ Bevezetés a kvalitatív kutatás interjútechnikáiba. József Műhely Kiadó, Budapest. Richardson, John (Ed. 1996): Handbook of Qualitative Research Methods. NPS London (43-141 oldal) Tóth Borbála (2017): Sorsunk rejtett mintázata. A genogramtól a genodrámaig. Kairosz Kiadó, Budapest, 84-117. oldal Ajánlott irodalom: Fleischmidt Margit – Szuhai Péter: A sűrű leírás. In.: Kovács Éva: Közösségtanulmány, Módszertani jegyzet. Néprajzi Múzeum PTE BTK Kommunikáció és Médiatudományi Tanszék. 2007. 243-259 oldal Gelencsér Katalin: Grounded Theory. In.: Szociológiai szemle 2003/1 143-154. oldal Glózer Rita: Diszkurzív módszerek. In.: Kovács Éva: Közösségtanulmány, Módszertani jegyzet. Néprajzi Múzeum PTE BTK Kommunikáció és Médiatudományi Tanszék. 2007. 260-268. oldal Kotics József (2007): A magyar közösségkutatások huszadik századi története. In.: Kovács Éva: Közösségtanulmány, Módszertani jegyzet. Néprajzi Múzeum PTE BTK Kommunikáció és	

Médiatudományi Tanszék. 23-43 oldal

Kovács Éva (2007): Interjú módszerek és technikák. In.: Kovács Éva: Közösségtanulmány, Módszertani jegyzet. Néprajzi Múzeum PTE BTK Kommunikáció és Médiatudományi Tanszék. 269-277. oldal

Kunt Ernő (1995) Fényképezés és kultúrakutatás. Miskolc – Budapest. ARC Árkádus Kiadó

Lazarsfeld, Paul – Jahoda, Marie – Ziesel, Hans (1999): Marienthal. Budapest, Új Mandátum

Lewis, Oscar (1968) Sánchez gyermekei. Budapest, Európa

Lewis, Oscar (2000) A szegénység kultúrája. In Győri Péter (szerk.) A város, a város társadalma, életforma-csoportok. Társadalomismereti szöveggyűjtemény. Wesley János Lelkészképző Főiskola, Szociális Munkás Szak, Budapest, Tótfalusi

Losonczy Ágnes (2016): A kutatásaimról, a pályámról, - az út amit megtettem. L'Hamattan Kiadó – Könyvprint Kiadó. Budapest

Tantárgy neve: Bevezetés a számítástechnikába/ Informatika	Tantárgy Neptun kódja: BTBNKN106 BTUPLN181 BTBNSZM1103 BTSCN1109
	Tantárgyfelelős intézet: BTK ATTI
	Tantárgyelem: kritérium tárgy
Tárgyfelelős (név, beosztás): Dr. Papp Attila, egyetemi tanár	
Javasolt félév: 1	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja (a/gy/k/b):gy
Kreditpont: 3	Tagozat: nappali
Tantárgy feladata és célja: A kurzus célja a hallgatók megismertetése a számítógép használatával a társadalomkutatásokban. A kurzus során a hallgatók megismerkednek az információs társadalom alapfogalmaival. Elsősorban azt tanulják meg, hogyan lehet kihasználni a számítógép és internet nyújtotta lehetőségeket a minőségi társadalomtudományi munkában, illetve a nemzetközi kapcsolatok tanulmányozása során. A hallgatók megismerkednek azzal is, a technikai lehetőségek milyen kockázatokat rejtenek.	
Tantárgy tematikus leírása: 1. Informatikai támogatás a kutatás előkészítése során 2. Informatikai eszközök az adatgyűjtés során. Hazai és nemzetközi adatbázisok megismerése, az adatok letöltése és rendezése. 3. Társadalom az interneten: a hálózati társadalom és a társadalmi szoftver fogalmai. 4. Internet és plágium – kockázatok tanulmányírás közben 5. Táblázat készítés excelben 6. Diagram készítés excelben 7. Leíró statisztikák alapfogalmai 8. Leíró statisztikák számítása excelben, az adatok értelmezése 9. Informatikai támogatás a kutatási jelentés/tanulmány írás során 10. Jelentéskészítés és prezentáció 11. Prezentációk értelmezése, a verbális és nem verbális kommunikáció jelentősége 12. On-line statisztikai adatbázisok elérése és használata	
Félévközi számonkérés módja: A félév során a hallgatók folyamatosan házi feladatot kapnak, amelyeket határidőre el kell készíteniük. (prezentációk készítése, diagramok, táblázatok szerkesztése, on-line kérdőív szerkesztése). Az el nem készített házi feladatok esetén a tárgy aláírása is elmarad. A félév során összesen maximum háromszor lehet hiányozni, ennél több hiányzás esetében a hallgató nem kap aláírást.	
Értékelése: ppt készítése kötelező ppt bővítése a félév során megadott szempontok szerint (félévközi teljesítmény aránya a beszámításnál, ponthatárok) 60-69% elégséges, 70-79% közepes, 80-89% jó, 90-100% jeles	
Kötelező irodalom: SAJTOS László – MITEV Ariel: <i>SPSS kutatási és adatelemzési kézikönyv</i>. ALINEA KIADÓ, Budapest, é.n. (10. fejezet, 367-393) www.exceltitok.hu www.sosexcel.hu Megj: interneten temérdek honlap és videó elérhető az excel használatára vonatkozóan	

Ajánlott irodalom:

CASTELLS, Manuel: *Az információ kora: Gazdaság, társadalom és kultúra I. kötet: A hálózati társadalom kialakulása*, GONDOLAT-INFONIA, Budapest, 2005.

BARABÁSI Albert-László: *Behálózva – A hálózatok új tudománya*. MAGYAR KÖNYVKLUB, Budapest, 2003.

www.ksh.hu

www.eurostat.hu

Tantárgy neve: Európai uniós ismeretek	Tantárgy Neptun kódja: BTSCNSZ01 Tárgyfelelős intézet: ATTI Tantárgyelem: szabadon választható
Tárgyfelelős: Mihályi Helga, mesteroktató	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: 1Ő	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2+0	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A tárgy keretein belül a hallgatók megismerik az európai integráció előzményeit, történetét, fejlődését. Ismereteket szereznek az uniós intézményekről, döntéshozatali mechanizmusokról, továbbá a közösségi politikákról. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: elméleti és empirikus ismeretek képesség: alkalmazás attitűd: nyitottság, empátia, elkötelezettség autonómia és felelősség: segítség, intervenció	
Tantárgy tematikus leírása: Előadás, gyakorlat: Az európai integráció előzményei Az európai integráció története Az Európai Unió szerződése I. Az Európai Unió szerződése II. Az Európai Unió fő intézményei I. Az Európai Unió fő intézményei II. Zárthelyi dolgozat Az Európai Unió nem fő szervei Döntéshozatali eljárások Acquis communautaire Az Európai Unió költségvetése Közösségi politikák I. Közösségi politikák II. Az EU regionális politikája	
Félévközi számonkérés módja és értékelése: Zárthelyi dolgozat Gyakorlati jegy / kollokvium teljesítésének módja, értékelése: Írásbeli vizsga: 60-69% elégséges, 70-79% közepes, 80-89% jó, 90-100% jeles	
Kötelező irodalom: MIHÁLYI Helga: <i>Európai uniós ismeretek, régiófejlesztés, projektírás</i> http://szociologiaszak.uni-miskolc.hu/segedanyagok/kitersegiMH.pdf The European Union: 500 million people – 28 countries. https://europa.eu/european-union/sites/europaeu/files/eu_in_slides_en.pdf Ajánlott irodalom: FAZEKAS Judit: <i>Az európai integráció története</i> . NOVOTNI KIADÓ, Miskolc, 2001. HORVÁTH Zoltán: <i>Kézikönyv az Európai Unióról</i> . MAGYAR ORSZÁGGYŰLÉS, Budapest, 2002. The EU in the world. http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3217494/7589036/KS-EX-16-001-EN-N.pdf/bcacb30c-0be9-4c2e-a06d-4b1daead493e	

Tantárgy neve: Információs társadalom	Tantárgy Neptun kódja: BTSCNSZ02
	Felelős intézet: ATTI
	Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Osváth Andrea, egyetemi adjunktus	
Közreműködő oktató(k): Mihályi Helga, mesteroktató	
Javasolt félév: 1Ő	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2+0	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A tárgy bemutatja az információs társadalom jellemzőit, megismerteti kiépülésének folyamatával és hatásaival. Felhívja a figyelmet az infokommunikációs eszközök elterjedése által megnyíló lehetőségekre és veszélyekre, elemzi a társadalmi egyenlőtlenségek alakulására gyakorolt hatását. Bepillantást nyújt a hálózatelméletbe és a hálózatelemzési technikákba. Motiválja a hallgatókat a digitális írástudás elsajátítására, fejlesztésére. Erősíti azon készségüket, hogy az infokommunikációs eszközöket ismeretszerzésre, kapcsolatok fenntartására és az emberi életminőséget javító célokra használják, valamint képesek legyenek másokat ebben segíteni. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: elméleti és empirikus ismeretek képesség: alkalmazás attitűd: nyitottság, empátia, elkötelezettség autonómia és felelősség: segítés, intervenció	
Tantárgy tematikus leírása:	
Előadás: 1. Úton az információs társadalom megismerése felé 2. Az információs társadalom fogalma 3. Technológia és társadalom az információ korában 4. Társadalmi hálózatok 5. Hálózati társadalom 6. Térhasználat az információs társadalom korában 7. Zárthelyi dolgozat 8. Bevezetés az információs társadalom jogi szabályozásába 9. Az EU információs stratégiája 10. E-közigazgatás az EU-ban 11. E-befogadás az információs társadalomban 12. Digitális kultúra 13. Tanulás és tanítás az információs társadalomban 14. Az információs társadalom jelentésvilága	
Félévközi számonkérés módja és értékelése: Zárthelyi dolgozat	
Gyakorlati jegy / kollokvium teljesítésének módja, értékelése: Írásbeli vizsga: 60-69% elégséges, 70-79% közepes, 80-89% jó, 90-100% jeles	
Kötelező irodalom: BARABÁSI Albert-László: <i>Behálózva. A hálózatok új tudománya.</i> MAGYAR KÖNYVKLUB, Budapest, 2003. PINTÉR Róbert (szerk.): <i>Az információs társadalom – Az elmélettől a politikai gyakorlatig.</i> GONDOLAT – ÚJ MANDÁTUM, Budapest, 2007. <i>Elements and principles of the information society.</i> http://www.itu.int/osg/spuold/wsis-themes/Access/BackgroundPaper/IS%20Principles.pdf	

Ajánlott irodalom:

FUKUYAMA, Francis: *Bizalom*. EURÓPA, Budapest, 2007.

CASTELLS, Manuel: *A hálózati társadalom kialakulása*. GONDOLAT, Budapest, 2005.

Z. KARVALICS László: *Információ, társadalom, történelem*. TYPOTEX KIADÓ, Budapest, 2003.

Tantárgy neve: Igazságügyi pszichológia	Tantárgy Neptun kódja: BTSCNSZ08 Tárgyfelelős intézet: BTK ATTI
	Tantárgyelem: szabadon választható
Tárgyfelelős: Dr. Bujdosó Balázs, megbízott oktató	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: 1Ő	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 0-2	Számonkérés módja: gyakorlati jegy
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A tárgy célja a hallgatók bevezetése a bűn és a bűnözés társadalmi, társadalomlélektani és személyiséglélektani problémáiba. Ezeknek a problémáknak az ismerete a szociális területen dolgozó szakemberek számára nélkülözhetetlen. A kurzus során a hallgatók megismerkednek az igazságügyi pszichológia elméletével és gyakorlatával, esetekkel, melyek az igazságügyi szakértés dilemmáit mutatják meg. Lesz előadás a büntetés végrehajtás intézményeiről, az ott folyó reintegrációs, rehabilitáció munka nehézségeiről. Különös figyelmet szentelünk a társadalom legsérülékenyebb csoportjainak, a fogyatékosoknak.	
Fejlesztendő kompetenciák: <i>tudás:</i> a személyek közötti szociális tér megértése <i>képesség:</i> a mindennapi élet szociális formáinak értelmezése <i>attitűd:</i> bizalom és empátia <i>autonómia és felelősség:</i> felelős társas élet, döntés, konfliktus felismerés és megoldás	
Tantárgy tematikus leírása:	
Az igazságügyi pszichológia, mint praxis, és elmélet. Az igazságügyi pszichológia helye a jogtudomány, a szociológia, szociális munka és az alkalmazott pszichológiai tevékenységek rendszerében. Az igazságügyi pszichológia ágai, területei és az alkalmazás szinterei. A tevékenységre vonatkozó szabályok.	
Az igazságügyi pszichológia alkalmazási területei A Rendőrség, a hatóságok (Gyámhatóság, Szakértői Bizottságok, stb), Bíróságok (polgári és büntető), a Büntetés-végrehajtási Intézetek, egyéb "totális" intézmények, magánszemélyek és egyéb polgári jellegű tömörülések (Egyesületek, Szövetségek, Alapítványok stb.) Rehabilitációval, és utógondozással foglalkozó állami és társadalmi szervek, szervezetek tevékenységi folyamataiban, működésében.	
Az igazságügyi szakértés, a polgári, a büntető, a munkaügyi és az államigazgatási ügyekben, eljárásokban. Az igazságügyi szakértőkre vonatkozó szabályozás. Az adatvédelmi szabályok. Esetismertetések. (büntető, polgári és egyéb hatósági, közoktatási) példák, esetek.	
A büntetés-végrehajtás szervezete A Büntetés-végrehajtás intézményes formái- fokozatai (fogház-börtön-fegyház), külföldi példák. A fiatalok elkövetők intézményei ("Speciális nevelőotthonok"/Javítóintézet, Fk. börtöne). Az "átnevelés" perspektívái. A fogvatartottak klasszifikációja törvényi, (nők-férfiak; fiatalok-felnőttek, stb.), valamint a belső sajátosságok (nevelhetőség) szempontjából. A speciális ellátási formák: átmeneti csoport, gyógyító-nevelő csoport, az enyhített végrehajtás és különleges biztonsági elhelyezés. A "börtön világa", az alá-fölérendeltség, a formális és az informális hálózatok és szerepek.	

A bv-intézetekben folyó nevelési és terápiás munka, sport és művészeti foglalkozások, hitélet.
A rövidzárlati cselekmények, az öngyilkosság, a prevenció.

Az igazságügyi pszichológia vizsgálati módszerei

A vizsgáltak személyisége, a pszichológia vizsgálatok módszerei. Az iratelemzés, az anamnézis, a családfa, az élettörténet.

A teszteljárások. Az értelmi állapot vizsgálata, az értelmi állapot speciális estei.

A személyiség vizsgálati eljárásai (MMPI,CPI, Ro.,PFT.TAT,a gyermekek vizsgálata, stb.)

Az egyéb dokumentumok (nevelési és mentalhygiènes tervek, eljárások stb.) vizsgálata, elemzése.

A vélemény kialakítása.

Sértettek

Fogyatékoság, beszámíthatóság, devianciák. Az elmebetegség és a bűnözés, a büntethetőség. A sértettek és az elkövetők. A drog, a tudatmódosító szerek és az alkohol összefüggése a devianciákkal és a kriminalitással.

A viktimológia

Rehabilitáció

A rehabilitáció és a kompenzáció fogalma.

A reszocializáció fogalma.

A rehabilitációs és a reszocializációs intézmények.

Egyes, nem pszichoterápiás eljárások a társadalmi beilleszkedés elősegítésére.

Társadalmi nehézségek. Néhány jelenleg futó program (EFOP.; TÁMOP.; EKOP ; ÁROP. .TOP-6.9.1)

Börtönátogatás (BAZ-Megyei Bv.-Intézet)

Később meghatározott időpontban és feltételek mellett.

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Szóbeli beszámoló, december 11.-én történik, ez az aláírás egyik feltétele. A beszámoló értékelése a helyszínen, a beszámoló végén történik.(Rögzítve a Hallgató tudomásával)

Gyakorlati jegy teljesítésének módja, értékelése:

A hiányzások (igazolt/igazolatlan); a projektmunka; a szóbeli beszámoló és a külső helyszínen való részvétel összesített értékelése. **(Az órákról – igazolás nélkül- egy alkalommal hiányozhat a Hallgató.)**

Aktív óralátogatás, projektmunka, szóbeli vizsga összesített értékelése az aláírás feltétele.

A projektmunka az oktatási anyag az „értelmi fogyatékoság és a „viktimológia” részeknél egy konkrét büntetőügy sértetti oldal - feldolgozásához kapcsolódik.

A feldolgozásra / megoldásra váró kérdés: mi lehetett az „elkövető” és mi a „sértett” motivációja.

(A hallgató választhat, melyik témát dolgozza fel.)

Benyújtás határideje november 27.-i foglalkozás alkalmával. Késedelmes vagy Pótbeadás nem lehetséges. (Esetleges javítás az utolsó előtti foglalkozás időpontjára lehetséges.)

Kötelező irodalom:

BUJDOSÓ Balázs-KEMÉNY Ferenc: Fogyatékoság és rehabilitáció (Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet, Budapest. 2009)

BUJDOSÓ Balázs-G. SZABÓ Erzsébet., 2002. Kényszerszülte művészet. *Börtönügyi Szemle.* 21.4.

dr. BOROS János- dr. CSETNEKY László: *Börtönpszichológia* (REJTJEL KIADÓ, Budapest, 2000)

ORFK Oktatási és Képző Központ: *Pszichológiai ismeretek* (Jegyzet. Szerk: BABUS LÁSZLÓ, PAETOW,S.: *Die Klassifizierung im Erwachsenenstravfollzug.* (FERDINAND ENKE, Stuttgart, 1972)

Ajánlott irodalom:

BUJDOSÓ Balázs- LÁNYINÉ ENGELMAYER Ágnes: *Tájékoztató Irodalom a fogyatékosok szexuális nevelésével kapcsolatban.*(PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE 1976) ELTE Bárczi Gusztáv Főiskolai Kar könyvtára/ és „Ábrahámhegyi Napok „

Börtönügyi Szemle 2002/.2.sz. Tematikus cikkek-tanulmányok a fiatalok büntetés-végrehajtásáról
Bűn, bűnhődés, bocsánat - Összeállítás a büntetés-végrehajtás munkájáról. (*MIX-Magazin, 2002*)
Rehabilitációs Tanácsadás: Foglalkoztató iskolát végzett fiatalok számára ajánlható munkakörökről
(OPI,1985, Szerk.: BUDOSÓ Balázs)
West, D.J. Farrington. D.P.: The delinquent way of Life Crane Russak, New York, 1977.

Tantárgy neve: Az iszlám világ múltja és jelene	Tantárgy Neptun kódja: BTBNSZM636_IT Tárgyfelelős intézet: ATTI Tantárgyelem: szabadon vál.
Tárgyfelelős: Dr. Udvarvölgyi Zsolt András, főiskolai tanár, Ph.D.	
Közreműködő oktató(k):	
Javasolt félév: 1. Ő	Előfeltétel: nincs
Óraszám/hét: 0-2	Számonkérés módja: gyakorlat
Kreditpont: 4	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: Az elmúlt évek során a magyarországi közérdeklődés is az iszlám vallás és a muszlimok által lakott országok irányába fordult. A tantárgy célja az iszlám vallás alapjainak, az iszlám országok újkori történetének, a közelmúlt és a jelen eseményeinek rövid áttekintése és elemzése. Különös hangsúlyt fektetünk a közel-keleti és európai történésekre, ill. az aktuális fejleményekre Afganisztántól-Nyugat-Európáig. A kurzust képek és filmek színesítik majd. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Tájékozott a magyar és egyetemes politikai, gazdasági, kulturális jelenségek általánosan elfogadott tendenciái, jellemzői, adatai körében. Összefüggéseiben értelmezi a szakterületéhez általában kapcsolódó, nemzetközi, európai és regionális, politikai, jogi, gazdasági és civilizációs ismereteket és eseményeket. (Különösen az iszlám vallás és az iszlám országok tekintetében.) képesség: Képes történelmi, társadalmi, gazdasági, jogi és politikai kérdésekben az ismeretek önálló elsajátítására és rendszerezésére. Képes a nemzetközi összefüggésekben való eligazodásra, folyamatok, változások követésére, megértésére, feldolgozására, mindezek hatékony és eredményes megosztására, és a gyakorlatban történő alkalmazására. Képes legalább egy Európán kívüli kultúra, eszmerendszer szempontjából a nemzetközi kapcsolatok jelenségeit értelmezni. (Jelen kurzus esetében képes az iszlám kultúrát értelmezni.) attitűd: Érti és elfogadja, hogy a gazdasági, politikai és kulturális jelenségek történetileg és társadalmilag meghatározottak és változóak. Igénye van az európai nemzeti kultúrák befogadására és az Európán kívüli kultúrák megismerésére. (Jelen kurzus esetében igénye van az iszlám kultúra megismerésére.) autonómia és felelősség: A szakterületén szerzett ismereteit alkalmazza önművelésében, önismeretében. Tudatosan képviseli azon módszereket, amelyekkel a szakterületén dolgozik, és elfogadja más tudományágak eltérő módszertani sajátosságait.	
Tantárgy tematikus leírása: Bevezetés. Az iszlám rövid története. Mohamed próféta élete, az iszlám irányzatai. Az iszlám vallás alapjai. Az öt pillér. A muszlimok szokásai, életvitele. Iszlám ünnepek. Az iszlám jogrendszer (sharia). Az iszlám Nyugat-Európában. Az iszlám a Balkánon. Az „arab tavasz” és következményei. Líbia, Tunézia, Egyiptom helyzete. A migrációs válság. Visszatekintés az elmúlt 10 évre. A szíriai és iraki polgárháború. Jemen tragédiája. Szaúd-Arábia és az Öböl-menti sejkiségek. Törökország helyzete. Az Iráni Iszlám Köztársaság. Merre tart Irán az elnökválasztás után?	

A posztsovjjet térség muszlim államai.
 Afganisztán és Pakisztán. Az afgán dráma okai és következményei.
 Muszlimok Indiában és Kínában.
 Kitekintés a Távol-Kelet más iszlám országaira és népeire. Indonézia, Malajzia, Brunei.
 Az iszlám Afrikában.
 Az iszlám Magyarországon. A hazai közösségek.

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Aktív órai részvétel.

A gyakorlat teljesítésének módja, értékelése:

Zárthelyi dolgozat (ZH) az utolsó órák egyikén az órán elhangzottak és a megadott irodalom alapján. (A megadottól eltérő, de témába vágó olvasmányok színvonalas ismertetésének a lehetősége is reális választás lehet. Ennek részleteit az első órán megbeszéljük.)

Az írásbeli / **szóbeli vizsga** itt tüntetendő fel, illetve **az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők (ha vannak):** -

Kötelező irodalom (4+1 angol nyelvű):

Germanus Gyula: *Allah Akbar!* Budapest, Szépirodalmi, 1984. ISBN: 963 152 524 4

Horváth Pál: *Vallásfilozófia és vallástörténet. Az iszlám: keletkezés, tanítás, történet c. fejezet.*

Budapest, 2006, L'Harmattan-Zsigmond Király Főiskola. ISBN: 9789639683334

Hillenbrand, Carole: *Az iszlám. Új történeti bevezetés.* Budapest, Kossuth, 2016. ISBN: 978-963-09-8625-0

Rostoványi Zsolt (szerk.): *Az iszlám Európában. Az európai iszlám közösségek differenciáltsága.* Budapest, Grotius könyvtár, 2010.

in: <http://www.grotius.hu/publ/konyvtar.asp#b5>

Malcolm Clark: *Islam For Dummies.* Hoboken, Wiley Publishing, 2003. ISBN 978-0764555039

Ajánlott irodalom (4+1 angol nyelvű):

A Kegyes Korán értelmi és tartalmi fordítása magyar nyelvre. Szaúd-Arábia, A Fahd Király nevét viselő, a Kegyes Korán nyomtatására alapított Komplexum, é.n. 2007. Fordította: Dr. Okváth Csaba

Goldziher Ignác: *Az iszlám története.* Budapest, Anno Bt, é.n. (Reprint) ISBN: 963 9066 96 6

Germanus Gyula: *Kelet varázsa.* Budapest, Magvető Kiadó, több kiadásban. ISBN 963 140 093 X

Ash, Timothy Garton: *Az iszlám Európában (Eurázia).* In: Magyar Lettre Internationale, 67. szám (2007/2008 tél) <http://www.c3.hu/scripta/lettre/lettre67/tga.htm>

Csizmadia Sándor: *Az iszlám közösségek helyzete Nyugat-Európában.*

In: http://www.publikon.hu/application/essay/298_1.pdf

Arthur Goldschmidt Jr.: *A Közel-Kelet rövid története.* Budapest, Maecenas, 1997. ISBN: 963 902 544 5

Goldziher Ignác: *Az iszlám. Tanulmányok a mohamedán vallás köréből.* Budapest. Magvető, 1980.

Goldziher Ignác: *Az iszlám kultúrája I-II.* Budapest. Gondolat, 1981.

Korán. (The Holy Quran) ford.: Mihálffy Balázs (Abdulrahman) Karachi, Rehbar Publishers, é. n.

N. Rózsa Erzsébet – Tüske László: *A burka viselésének szabályozásáról folyó európai vitához.* In: MKI Gyorselemzések 2010/12.

<http://www.kulugyiintezet.hu/index.php?menu=26&gyors=2047>

Rostoványi Zsolt: *Az iszlám a 21. század küszöbén.* Budapest, Aula, 1998.

Francis Robinson: *Atlas of the Islamic World Since 1500.* Oxford, Andromeda Oxford, 1989. ISBN: 978-0871966292

I/2. félév

Tantárgy neve: Szociológiatörténet II.	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN2201 Tárgyfelelős intézet: ATTI. Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Szepessy Péter egyetemi adjunktus	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: 2/T	Előfeltétel:
Óraszám/hét: 2 + 2	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 4	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A tárgy célját a képzési és kimeneti követelményekben megfogalmazottak alapján kell megadni, kitérve a tantárgy helyére és szerepére a képzési programban. A megértő szociológia alapelemei: társadalmi cselekvés, megértés, kauzális magyarázat, ideáltípus. A társadalomtudományi megismerés objektivitása, az értékmentesség problémája. A weberi szociológia kialakulásának történeti-társadalmi háttére. A kapitalista vállalkozás és a protestáns etika összefüggései. A weberi politikai szociológia alapkategóriái: hatalom, uralom, legitimitás, stb. A társadalmi modernizáció durkheimi interpretációja. A mechanikus és az organikus szolidaritás problémája. A társadalmi tények értelmezési szabályai. A társadalomtudomány ismeretelmélete és módszertana. A társadalmi integráció értelmezése. Az operacionalizálás logikája, a szociológiai bizonyítás logikája. Az öngyilkosság. A vallás társadalmi eredete és szerepe, funkciói. A szent és a profán, a dogma és a rítus szerepe. A fenomenológia a szociológiában. Az értelem és a jelentés társadalmi megalkotása, az interakció, az internalizáció mechanizmusai. Az életvilág, a külső és belső horizont, a társadalmi világ értelmi felépítése, a hétköznapi tudat és a tudományos konstrukciók. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: a társadalmi normákkal és értékekkel, a társadalmi cselekvéssel és interakciókkal, a társadalmi folyamatokkal kapcsolatos fogalmkészlet fontosabb elemeinek elsajátítása. képesség: A mindennapi szakmai szóhasználatában precízen használja a szociológia alapfogalmait és a rájuk épülő speciális szakszókészlet elemeit. attitűd: Nyitott és egyben kritikus a szociológia elméleti, gyakorlati és módszertani újításaival kapcsolatban.	
Tantárgy tematikus leírása:	
Előadás Bevezető óra. A szociológia intézményesülése a XIX. század végén. A német filozófiai gondolkodás a XIX. század közepén. Az újkantiánus hatás. Dilthey. A megértő szociológia előzménye. A hermeneutika a társadalomtudományban. Tönnies, Simmel Max. Weber. A társadalomtudományi megismerés objektivitása, és az értékmentesség. A megértő szociológia alapelemei: megértés, ideáltípus, kauzalitás. A megértő szociológia alapelemei II.: cselekvés, társadalmi cselekvés, A kapitalista társadalom és a protestáns etika összefüggései. Max Weber vallásszociológiája A weberi politikai szociológia alapkategóriái: hatalom, uralom, legitimitás, stb. E. Durkheim szociológiája. A társadalmi modernizáció durkheimi interpretációja. A mechanikus és az organikus szolidaritás. A társadalmi tények értelmezési szabályai. A társadalomtudomány ismeretelmélete és módszertana. A társadalmi integráció értelmezése. Az operacionalizálás logikája, a szociológiai bizonyítás logikája. Az öngyilkosság.	

A vallás társadalmi eredete és szerepe, funkciói. A szent és a profán, a dogma és a rítus szerepe.
G. H. Mead, és a szimbolikus interakcionizmus
A két klasszikus szociológiai megközelítésmód összehasonlító elemzése.

Félévközi számonkérés módja és értékelése: Az aláírás feltétele a sikeres zh! A dolgozat 50%-os teljesítmény esetén sikeres. Sikertelen dolgozat esetén a szorgalmi időszak utolsó hetében szóbeli beszámolóra van lehetőség.

zárthelyi dolgozat időpontja: 2024. 04. 25.

kollokvium teljesítésének módja: szóbeli vizsga

Vizsgakérdések:

A megértő szociológia előzménye. Tönnies, Simmel

A 'mechanikus' és az 'organikus' szolidaritás problémája, mint a társadalmi modernizáció durkheimi interpretációja.

A kollektív tudat és a társadalmi tény. A társadalmi tények értelmezési szabályai.

A társadalmi integráció értelmezése egy konkrét társadalmi tény vizsgálatán keresztül: "Az öngyilkosság" című monográfia elemzése.

Durkheim vallásszociológiája. Erkölcsi és vallási jelenségek magyarázata.

A weberi megértő szociológia alapelemei.

A weberi politikai szociológia alapkategóriái.

A protestantizmus és a kapitalizmus összefüggései.

A társadalmi megismerés objektivitása és az értékmentesség értelme. .

Mead szimbolikus interakcionizmusa

Kötelező irodalom:

Swingewood, Alan: *A Short History of Sociological Thought*. Macmillan. 1984. (első kiadás) ISBN 0-333-558661 Part II. 97-193. l.

Molnár A. K. (szerk.): *Max Weber olvasókönyv*, Novissima, Miskolc, 1999

Némedi Dénes: *Klasszikus szociológia*. Napvilág, 2005.

-Emile Durkheim, a szociológia francia iskolájának vezéralakja. 33-85. l.

-A kapitalizmus klasszikus szociológiája 135-147,

-Sombart: 163-170 l.

-Weber: 201-221. 228-272. l.

- Tönnies: 147-162 l.

- Simmel: 170-201 l.

- Mead: 429-443 l.

Ajánlott irodalom:

Weber, M.: „A társadalomtudományos és a társadalompolitikai megismerés 'objektivitása'”, in: uő: *Tanulmányok*, Osiris, Bp., 1998, 7–69. o.

Weber, M.: „A tudomány mint hivatás”, in: uő: *Tanulmányok*, Osiris, Bp., 1998, 127–155. o.

Weber, M.: „A politika mint hivatás”, in: uő: *Tanulmányok*, Osiris, Bp., 1998, 156–210. o.

Weber, M.: *Gazdaság és társadalom. A megértő szociológia alapvonalai* I., Közgazdasági és Jogi, Bp., 1987, 37–80., 221–260., 288–294. és 303–309. o.

Durkheim, É.: *A társadalmi munkamegosztásról*, Osiris, Budapest, 2001, 55–155. o.

Durkheim, É.: *A társadalmi tények magyarázatához*, Közgazdasági és Jogi, Bp., 1978, 23–94., 161–196., 219–334. o.

Durkheim, É.: *Az öngyilkosság*, Osiris, Bp., 2000, Második rész

Durkheim, É.: *A vallási élet elemi formái. A totemisztikus rendszer Ausztráliában*, L'Harmattan, Bp., 2003

Weber, M.: *Világvallások gazdasági etikája. Vallásszociológiai tanulmányok. Válogatás*, Gondolat, Bp, 2007

Tantárgy neve: Szociológiatörténet II.	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN2202 Tárgyfelelős intézet: ATTI Tantárgyelem: kötelező,
Tárgyfelelős: Dr. Szepessy Péter egyetemi adjunktus	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: 2/T	Előfeltétel: BTSCN1102
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: gyakorlati jegy.
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A megértő szociológia alapelemei: társadalmi cselekvés, megértés, kauzális magyarázat, ideáltípus. A társadalomtudományi megismerés objektivitása, az értékmentesség problémája. A weberi szociológia kialakulásának történeti-társadalmi háttére. A kapitalista vállalkozás és a protestáns etika összefüggései. A weberi politikai szociológia alapkategóriái: hatalom, uralom, legitimitás, stb. A társadalmi modernizáció durkheimi interpretációja. A mechanikus és az organikus szolidaritás problémája. A társadalmi tények értelmezési szabályai. A társadalomtudomány ismeretelmélete és módszertana. A társadalmi integráció értelmezése. Az operacionalizálás logikája, a szociológiai bizonyítás logikája. Az öngyilkosság. A vallás társadalmi eredete és szerepe, funkciói. A szent és a profán, a dogma és a rítus szerepe. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: a társadalmi normákkal és értékekkel, a társadalmi cselekvéssel és interakciókkal, a társadalmi folyamatokkal kapcsolatos fogalmkészlet fontosabb elemeinek elsajátítása. képesség: A mindennapi szakmai szóhasználatában precízen használja a szociológia alapfogalmait és a rájuk épülő speciális szakszókészlet elemeit. attitűd: a társadalomtudományi gondolkodás sokszínűségének elfogadása autonómia és felelősség:	
Tantárgy tematikus leírása:	
gyakorlat: A gyakorlati órák menete: Bevezető óra. A szociológia intézményesülése a XIX. század végén. A német filozófiai gondolkodás a XIX. század közepén. Az újkantiánus hatás. W. Dilthey. A megértő szociológia előzménye. A hermeneutika a társadalomtudományban. Irodalom: H. G. Gadamer: <i>Igazság és módszer</i>. Második rész. Az igazságkérdés kiterjesztése a szellemtudományi megértésre. 135.-253. l. Két hagyomány, formális szociológia. Tönnies, Simmel. Irodalom: Tönnies: <i>Közösség és társadalom</i>. Gondolat, Budapest, 1987. Max. Weber. A társadalomtudományi megismerés objektivitása, és az értékmentesség. Irodalom: A társadalomtudomány és a társadalompolitikai megismerés "objektivitása" In <i>Tanulmányok</i>. Osiris, 1998. 7-69. l. vagy <i>Állam – Politika – Tudomány</i>. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 1970. 9-73. l. A megértő szociológia alapelemei: társadalmi cselekvés, megértés, ideáltípus, kauzalitás. Irodalom: <i>Gazdaság és társadalom</i>. A megértő szociológia alapvonalai I. Közgazdasági és Jogi könyvkiadó, 1987. 37-80. l. A megértő szociológia alapelemei: társadalmi cselekvés, megértés, ideáltípus, kauzalitás II. Irodalom: <i>Gazdaság és társadalom</i>. A megértő szociológia alapvonalai I. Közgazdasági és Jogi könyvkiadó, 1987. 221-260. l. és a 288-294. l. és a 303-309. l. A kapitalista társadalom és a protestáns etika összefüggései. Irodalom. <i>A protestáns etika és a kapitalizmus szelleme</i>. Gondolat, 1982. 7-339. l. A kapitalista társadalom és a protestáns etika összefüggései II. Irodalom. <i>A protestáns etika és a kapitalizmus szelleme</i>. Gondolat, 1982. 7-339. l. A weberi politikai szociológia alapkategóriái: hatalom, uralom, legitimitás, stb. Irodalom: A politika	

mint hivatás. In: *Tanulmányok* Osiris, 1998. 156-210. L.

E. Durkheim szociológiája. A társadalmi modernizáció durkheimi interpretációja. Irodalom: A mechanikus és az organikus szolidaritás. *A társadalmi munkamegosztásról*. Osiris Bp. 2001 55-142 l. A társadalmi tények értelmezési szabályai. A társadalomtudomány ismeretelmélete és módszertana. Irodalom: *A társadalmi tények magyarázatához*. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 1978. 25-67. L. és a 161-197. L. és a 219-253. L.

A társadalmi integráció értelmezése. Az operacionalizálás logikája, a szociológiai bizonyítás logikája. Irodalom: *Az öngyilkosság*. Második rész, Társadalmi okok és társadalmi típusok. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 1982. 131-262.

A vallás társadalmi eredete és szerepe, funkciói. A szent és a profán, a dogma és a rítus szerepe. Irodalom: A vallási jelenségek meghatározásáról. és Az osztályozás néhány elemi formájáról. In: *A társadalmi tények magyarázatához*. 219.-252. l. és 253.-334. l

Mead. A jelentések eredete. Irodalom: G. H. Mead: *A pszichikum az én és a társadalom*. Gondolat, Budapest. 1973. III. rész Az én. 173-287.

Félévközi számonkérés módja és értékelése: A hallgatók a félév során egy zárthelyi dolgozatot írnak, egy prezentációt készítenek. A dolgozat 50%-os teljesítmény esetén sikeres. Sikertelen dolgozat esetén a szorgalmi időszak utolsó hetében szóbeli beszámolóra van lehetőség. A prezentációk során akadályoztatás esetén új időpont kerül kijelölésre.

ZH időpont: 2024. 04. 04.

Gyakorlati jegy: A zh 50%-os teljesítése feltétele az aláírásnak. A gyakorlati jegy a zh, és a prezentáció együttes figyelembe vételével alakul ki.

Kötelező irodalom: A tematikus leírás szerint

Ajánlott irodalom:

Swingewood, Alan: *A Short History of Sociological Thought*. Macmillan. 1984. (első kiadás) ISBN 0-333-558661 Part II. 97-193. l.

Molnár A. K. (szerk.): *Max Weber olvasókönyv*, Novissima, Miskolc, 1999

Tantárgy neve: Társadalomelmélet I.	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN2203 Tárgyfelelős intézet: ATTI Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Szirbik Gabriella mestertanár	
Közreműködő oktató(k): név, beosztás	
Javasolt félév: 2T	Előfeltétel:
Óraszám/hét: heti/2	Számonkérés módja: kollokvium.
Kreditpont:	Munkarend: <u>nappali/levelező</u> munkarend megjelölése
Tantárgy feladata és célja: A „Társadalomelmélet I.” c. tárgy a „Törzsanyagon” belül a „Szociológiatörténet, és -elmélet alapjai, társadalomtörténet” tananyagcsoportba tartozik. Feladata bemutatni - részben klasszikus szerzők műveinek megismertetésével -, a társadalomról való gondolkodás alapvető problémáit, elsősorban tudománytörténetbe ágyazva, az intézményesített társadalomtudományi gondolkodást megelőzően, s annak korai szakaszában. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: A társadalomról való gondolkodás, a társadalomtudományi nézőpontból releváns kérdések, problémafelvetések szaknyelvi precíz, kognitív módon cizellált ismeretének elsajátítása képesség: A szociológia szaknyelvének magabiztos használatára, a tudományos problémafelvetésre, a tárgyban elmélyült tanulásra attitűd: Érzékenység, szellemi fogékonyság a társadalmi problémák észlelésére, megfogalmazására, igény és törekvés a hétköznapi összefüggéseken túlmutató analitikus gondolkodásra és a kritikai gondolkodásra. autonómia, felelősség: A szabad, önálló véleményartikulálás, a konstruktív, ugyanakkor kritikus részvétel a szociológia tudományának elméleti és gyakorlati eseményeiben, s önreflexív gondolkodás	
Tantárgy tematikus leírása: A tárgy keretén belül a hallgatók megismerkedhetnek a társadalomról való gondolkodást nagyban meghatározó felvilágosodás, majd az ipari forradalom kora fontosabb gondolkodóinak társadalomképével.	
Előadás: 1. Bevezetés, a probléma kijelölése 2. Korai felvilágosodás, a karteziánus szkepszis 3. Galilei pere, a modern tudomány születése 4. Newton szintézise 5. Az ész az Isten, mely minket vezet – Kant 6. Condorcet fejlődéselmélete 7. A fejlődésgondolat útja Darwinig 8. Comte - pozitivizmus 9. Spencer – evolucionizmus 10. Spencer és a jóléti pluralizmus 11. Spencer hatása a korai magyar szociológiára 12. Marx – kritikai társadalomelmélet 13. Polányi – gazdasági antropológia 14. Összefoglalás	
Félévközi számonkérés módja és értékelése: A hallgatók a kurzus felénél, a 7. hét utáni első héten, az addig ismertett előadásanyagokból zárthelyi dolgozatot írnak, melynek érdemjegye 50%-os súllyal beszámításra kerül a kollokviumjegybe.	
Gyakorlati jegy / kollokvium teljesítésének módja, értékelése:	

A hallgatók a kurzust szóbeli kollokviummal zárják.

Kötelező irodalom:

- *A tudományos gondolkodás története. Előadások a természettudományok és a matematika történetéből az ókortól a XIX. századig*, szerk.: Ropolyi László és Szegedi Péter. (ELTE, 2000.) Kijelölt rész: pp.: 140-207. <https://ttk.elte.hu/dstore/document/849/book.pdf>
- *A szociológia kialakulása. Tanulmányok*, szerk.: Felkai Gábor (Budapest: Új Mandátum, 1999.)
- Némedi Dénes: *Klasszikus szociológia 1890-1945* (Napvilág Kiadó, Budapest, 2010.) Kijelölt rész „Bevezetés” pp.: 1-15.
- Nagy J. Endre: *Eszme és valóság. Magyar szociológiatörténeti tanulmányok* (Pesti Szalon Könyvkiadó és Savaria University Press, Bp.-Szombathely, 1993.) Kijelölt rész: „Polányi Károly” pp.: 181-213.
- *Szociológiai irányzatok a XX. század elejéig. Olvasókönyv a szociológia történetéhez*, szerk.: Felkai, Gábor – Némedi Dénes – Somlai Péter (Budapest: Új Mandátum, 2000.)

Ajánlott irodalom:

- Németh László: Galilei. Dráma 4 felvonásban 1953.
- Brecht, Bertolt: Galilei élete (Európa, Budapest, 1958.)
- Szathmári Sándor: Kazohinia (disztópia több kiadásban, eredeti megjelenés 1941.)
- Takami Kósun: *Battle royale. "Van rosszabb az iskolánál"*; ford. Mayer Ingrid; Ulpius-ház, Bp., 2006

Tantárgy neve: Társadalomelmélet I.	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN2204 Tárgyfelelős intézet: ATTI Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Szirbik Gabriella mestertanár	
Közreműködő oktató(k): név, beosztás	
Javasolt félév: 2T	Előfeltétel:
Óraszám/hét: heti/2	Számonkérés módja: gyakorlat.
Kreditpont:	Munkarend: <u>nappali</u> /levelező munkarend megjelölése
Tantárgy feladata és célja: A „Társadalomelmélet I.” c. tárgy a „Törzsanyagon” belül a „Szociológiatörténet, és -elmélet alapjai, társadalomtörténet” tananyagcsoportba tartozik. Feladata bemutatni - részben klasszikus szerzők műveinek megismertetésével -, a társadalomról való gondolkodás alapvető problémáit, elsősorban tudománytörténetbe ágyazva, az intézményesített társadalomtudományi gondolkodást megelőzően, s annak korai szakaszában. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: A társadalomról való gondolkodás, a társadalomtudományi nézőpontból releváns kérdések, problémafelvetések szaknyelvileg precíz, kognitív módon cizellált ismeretének elsajátítása képesség: A szociológia szaknyelvének magabiztos használatára, a tudományos problémafelvetésre, a tárgyban elmélyült tanulásra attitűd: Érzékenység, szellemi fogékonyság a társadalmi problémák észlelésére, megfogalmazására, igény és törekvés a hétköznapi összefüggéseken túlmutató analitikus gondolkodásra és a kritikai gondolkodásra. autonómia, felelősség: A szabad, önálló véleményartikulálás, a konstruktív, ugyanakkor kritikus részvétel a szociológia tudományának elméleti és gyakorlati eseményeiben, s önreflexív gondolkodás	
Tantárgy tematikus leírása: A tárgy keretén belül a hallgatók megismerkedhetnek a társadalomról való gondolkodást nagyban meghatározó felvilágosodás, majd az ipari forradalom kora fontosabb gondolkodóinak társadalomképével.	
Gyakorlat, feldolgozandó irodalmak Bevezetés, a probléma kijelölése Berger, Peter L. (1963): Invitation to Sociology: A Humanistic Perspective. New York, Bantam Doubleday Dell Publishing Group. Magyar fordítását lásd: <i>Részletek Peter L. Berger Invitation to Sociology</i> című művéből, 1963. http://lakatos.free.fr/Tanitas/Szociologia/1felev/files/page55_2.htm A karteziánus szkepszis: Descartes, René: <i>Értekezés a módszerről. Értekezés az értelem helyes használatának, s a tudományos igazságok kutatásának módszeréről</i> (Discours de la methode pour bien conduire sa raison et chercher la verité dans les sciences 1637.) http://mek.niif.hu/01300/01321/01321.htm Kutrovácz Gábor: <i>René Descartes fizikája: összefoglalás és értékelés</i> (Kaleidoscope. Művelődés-, Tudomány- és Orvostörténeti Folyóirat, 2020/21.) http://real.mtak.hu/131861/1/rene_descartes.pdf Koestler, Arthur: <i>Alvajárók</i> (Európa Könyvkiadó, Budapest 2007.) Kijelölt részek: „Előszó”, „Bevezető”, „Csányi Vilmos: Az Alvajárók magyar kiadása elé”: pp.: 5-19., Epilógus: pp.:737-782. Ajánlott rész: „Ötödik rész: Szétváló utak” pp.: 603-776.	

Newton, Isaac: *A világ rendszeréről és egyéb írások* (Budapest, Helikon 1977.) Kijelölt részek: „Négy levél Richard Bentleyhez” pp.: 309-335. Fehér Márta: Utószó

Gulyás László, Kampis György, Kutrovácz Gábor, Ropolyi László, Soós Sándor, Szegedi Péter: *Bevezetés a tudományfilozófiába*. Szerk: Ropolyi László (2013 Eötvös Loránd Tudományegyetem)

https://www.eltereader.hu/media/2014/04/Bevezetes_a_tudomanyfilozofiaba.pdf

Kijelölt rész: „4.1.6 Az egyenlőség eszméje Newton harmadik törvényében” (Ropolyi L.) pp.:97-106.)

Kant, Immanuel: *Válasz a kérdésre: Mi a felvilágosodás?* (1783.) In.: Immanuel Kant: A vallás a pusztaság határain belül és más írások. Szerk.: Hermann István, Láng Rózsa, Radnóti Sándor (Gondolat, Budapest, 1974.) pp.:80-89. <http://mek.niif.hu/06600/06616/html/>

de Condorcet, Nicolas: *Az emberi szellem fejlődésének vázlatos története* (Gondolat, Budapest 1986.) Kijelölt rész: „A tizedik korszak” pp.: 239-270.

Comte, Auguste: *A pozitív szellem* (Magyar Helikon, 1979.) Kijelölt rész: pp.:136-185. pp.: 347-366.

Spencer, Herbert: *Alapvető elvek* (Grill Károly Könyvkiadó, Budapest 1909.) Kijelölt rész: XII. fejezet, „Fejlődés és felbomlás” https://mtda.hu/books_kulf/spencer_herbert_alapveto_elvek.pdf

Pál Eszter: *Herbert Spencer és a viktoriánus tudomány* In.: Herbert Spencer öröksége. Tanulmányok, reflexiók Herbert Spencer születésének 200. évfordulója alkalmából (Budapest, 2021. Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar pp.: 127-140.

https://ajk.kre.hu/images/doc2021/pr/Herbert_Spencer_oroksege.pdf

Marx, Karl: *A tőke. A politikai gazdaságtan bírálata. Első kötet* (Kossuth Könyvkiadó, Budapest 1961.) Kijelölt részek: Marx előszavai és olvasói ajánlása pp.: 7-25., „Az áru fétisjellege és ennek titka” pp.: 76-87.

Polányi Károly: *Az archaikus társadalom és a gazdasági szemlélet* (Gondolat, Budapest 1976.) Kijelölt rész: „Társadalmak és gazdasági rendszerek” pp.: 49-79.

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Minden hallgató referátumot készít.

Gyakorlati jegy / kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

A hallgatók a félév során referátumot készítenek a megadott irodalmakból, melynek értékeléséből, a gyakorlati órán tapasztalt aktivitásból, s a részvétel gyakorlati jegyéből (az órák 75%-ának a látogatása kötelező), a szemeszter végén, megajánlott gyakorlati jegyet kapnak. Aki ezt nem fogadja el, az ZH dolgozatot ír, s az arra kapott érdemjeggyel zárja a félévét.

Kötelező irodalom:

A tematika szerint. Lásd: fent!

Ajánlott irodalom:

Modern szociológiai paradigmák Szerk: Némedi Dénes (Napvilág Kiadó, Budapest 2008.) Kijelölt rész: Természet és társadalom pp.: 155-202.

A szociológia kialakulása Szerk.: Felkai Gábor Új Mandátum, Bp. 1999.

Kiss Zoltán László, Krizbai János, Szabó Máté Csaba, Tarján Gábor, Tóth Szilvia: *Bevezetés a szociológiába* Szerk.: Kiss Zoltán László (Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2019.) Kijelölt rész: 1. fejezet

A szociológia kialakulása, fejlődése és helye a tudományok rendszerében pp.:13-144.

[https://nkerepo.uni-](https://nkerepo.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/12670/web_PDF_EKM_Bevezetes_a_szociologiaba.pdf?sequence=1)

[nke.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/12670/web_PDF_EKM_Bevezetes a szociologiaba.pdf?sequence=1](https://nkerepo.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/12670/web_PDF_EKM_Bevezetes_a_szociologiaba.pdf?sequence=1)

Polányi Károly: *Az archaikus társadalom és a gazdasági szemlélet* (Gondolat, Budapest 1976.) Kijelölt rész: A gazdaság mint intézményesített folyamat pp.: 228-273.

Tantárgy neve: A társadalomtudományok jogtudományi alapjai Jogtudomány alapjai	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN2205; Tárgyfelelős intézet: ME BTK ATTI Tantárgyelem: k
Tárgyfelelős: Havasi virág, egy. docens	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: 2	Előfeltétel: .
Óraszám/hét: 28 ea	Számonkérés módja: k
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A tárgy célja: a szociális munka végzéséhez nélkülözhetetlen jogi ismeretek alapjainak lerakása. Bemutatja a jogrendszer felépítését, alapkategóriáit. Foglalkozik az emberi jogokkal, a jog által is rögzített szociálpolitikai alapelvekkel, értékekkel. Felveti a jogalkotás és a jogalkalmazás során leggyakrabban megjelenő szociális vonatkozású dilemmákat. Felhívja a figyelmet azokra a lehetőségekre és korlátokra, melyek a társadalmi problémák jogi úton történő rendezésére vonatkoznak. Fejleszti a hallgatók jogszabály értelmezési készségét, a jogi eljárások lehetőségének felismerését, erősíti érzékenységüket a társadalmi, morális és jogi igazságosság összeegyeztetésére és különbségeinek felismerésére. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: a hallgatók képesek lesznek megérteni a jogi alrendszer működését, kapcsolódását a többi alrendszerhez képesség: az óra folyamán kezelni és használni kell joghoz kapcsolódó adatbázisokat, hagyományos és elektronikus forrásokat attitűd: a társadalomtudományi gondolkodás sokszínűségét elfogadja, s ennek keretében megérti a jogi alrendszer ismeretének fontosságát autonómia és felelősség: a tárgy fejleszti az állampolgári tudatosságot és aktivitást, szolidaritást, közéleti részvételt, az esélyegyenlőség támogatásának fontosságát, társadalompolitikai kérdések iránti felelősséget	
Tantárgy tematikus leírása:	
Előadás: A jog fogalma és funkciói, ezek történeti változása, normák az emberi magatartás szabályozásában* Jogforrások hierarchiája, Jogalkotás és jogértelmezés, Joghézag, mérlegelés, méltányosság Magyarország alkotmánya, Alapvető emberi jogok és érvényesítési lehetőségeik 4. A jog keletkezése, érvényessége, hatálya, A jogszabály fogalma, szerkezete és típusai, A jogi eljárások, jogi szereplők, Jogi képviselő, beadványok, jogorvoslatok 5. Civil szféra és vállalkozások 6. Jogágak. Jogi személy, jogképesség, cselekvőképesség 7. Szerződések 8. Jogrendszerek áttekintése, kontinentális és angolszász jogrendszer Románi kris (film+ megbeszélése) Az iszlám joga Film1 Ázsiai és afrikai jogrendszerek Film 2 Intézménylátogatás: börtön	
Félévközi számonkérés módja és értékelése:	

prezentáció aláírásért (5 perces prezentáció, szociális munkásoknak egy szerződéstípus vagy egy cégtípus főbb jellemzői, politológusoknak a magyar alkotmányhoz kapcsolódó előadás, nemzetközi tanulmányon valamely jogrendszerhez kapcsolódó előadás, szociológusoknak érdekes jogeset vagy egy jogszociológiailag releváns téma statisztikákkal. A szociális munkások és politológusok az első 7 héten, szociológusok és nemzetközi tanulmányosok 8-13 héten, amikor elkészülnek a kiselőadással)

Kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

vizsga

Tételek:

A jog fogalma és funkciói, ezek történeti változása, normák az emberi magatartás szabályozásában

Jogforrások hierarchiája

Magyarország alkotmánya

Alapvető emberi jogok és érvényesítési lehetőségeik

A jog keletkezése, érvényessége, hatálya

A jogszabály fogalma, szerkezete és típusai

Civil szféra és vállalkozások típusai

Jogágak

Jogrendszerek áttekintése

Kontinentális és angolszász jogrendszer összehasonlítása

Az iszlám jog

Kötelező irodalom:

Szabó Miklós: Jogi alapfogalmak. Bíbor, Miskolc, 2003.

BADÓ-LOSS: *Betekintés a jogrendszerek világába*. NYITOTT Könyv Kiadó, Budapest, 2003

Burrows, Mair: *European Social Law*, Wiley, 1996

ppt-k

Ajánlott irodalom:

Szabó Miklós (szerk.): *Bevezetés a jog-és államtudományokba*. Bíbor, Miskolc, 2001.

Pokol Béla: *Jogi alaptan*. Rejtjel, Budapest, 2000.

European Journal of Social Law

Tantárgy neve: A társadalomtudományok közgazdaságtani alapjai	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN2206 Tárgyfelelős intézet: ME BTK ATTI Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Havasi Virág, egy. docens	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: 2	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2-0	Számonkérés módja: k
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: Az óra keretében igyekszünk a hallgatók gazdasági műveltségét megalapozni a legfontosabb makrogazdasági fogalmak, jelenségek, összefüggések megismerésével. Az elméleti ismereteket megtanulják adott ország példáin alkalmazni a hallgatók. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: elméleti és empirikus ismeretek képesség: alkalmazás attitűd: nyitottság, empátia, elkötelezettség autonómia és felelősség: segítség, intervenció	
Tantárgy tematikus leírása:	
Előadás: 1. A közgazdaságtan fogalma, története, alapjai és a közgazdasági iskolák 2. A mikroökonómia alapfogalmai, összefüggései: a piaci mechanizmus 3. Termékpiac: a fogyasztói magatartás és a kereslet 4. Termékpiac: a vállalat, a kínálat elmélete 5. Termelési tényezők 6. Kiselőadások az aláírásért 7. Kiselőadások az aláírásért 8. Kiselőadások az aláírásért 9. A makroökonómia alapfogalmai, összefüggései, története, szereplői és kölcsönhatásai 10. A pénz története, funkciói és a bankrendszer története, mai működése 11. Egyensúlyi problémák a makrogazdaságban: infláció 12. Egyensúlyi problémák a makrogazdaságban: munkanélküliség 13. Az állam makrogazdasági szerepe: gazdaságpolitika, költségvetési politika, monetáris politika 14. Gazdasági növekedés, gazdasági ciklusok, globalizáció, fenntartható fejlődés	
Félévközi számonkérés módja és értékelése: Kiselőadás az aláírásért a félév elején egyeztetett témában a három alkalom valamelyikén. Kollokvium teljesítésének módja, értékelése: Ország elemzés megadott szempontok szerint és annak szóbeli ismertetése, megvédése.	
Kötelező irodalom: Dr. Szilágyi Dezsőné: A közgazdaságtan alapjai I. – Bevezetés a mikroökonómiába, Miskolc, 2006. Farkasné Fekete Mária, Molnár József: Közgazdaságtan I. – Mikroökonómia https://jogikar.uni-miskolc.hu/files/8649/18-Mikrookonomia.pdf Dr. Szilágyi Dezsőné: A közgazdaságtan alapjai II. – Bevezetés a makroökonómiába, Miskolc, 2006. Misz József, Tömpe Ferenc: Közgazdaságtan II. – Makroökonómia https://jogikar.uni-miskolc.hu/files/8651/19-Makrookonomia.pdf	

Ajánlott irodalom:

Samuelson, Nordhaus: Közgazdaságtan. KJK-Kerszöv, Bp., 2003.

Dowling, G. R: The art and science of marketing: Marketing for marketing managers. Oxford University Press, 2004, Oxford

Jávorszky, I: Alkalmazott közgazdaságtan: gazdálkodási és vállalkozási ismeretek. Junior Achievement Magyarország, 2002, Szeged

Mérő, L: Mindenki másképp egyforma. Tercium, 1996, Budapest

Tantárgy neve: Szociálpszichológia I.	Tantárgy Neptun kódja: BTUPLAN119 BTBNSZN3308 BTSCN2207 Tárgyfelelős intézet: ATTI Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Prof. Dr. Csepeli György, egyetemi tanár	
Közreműködő oktató(k): név, beosztás	
Javasolt félév: 2T	Előfeltétel: -.
Óraszám/hét: 2-0	Számonkérés módja: k
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: Az előadások bevezetést nyújtanak a szociálpszichológia legfontosabb témáiba, végig vezetve a hallgatókat az "én"-től az "identitás"-ig vezető körkörös út interaktív ágán. A kurzus célja, hogy sok mindennapi példával megvilágítva megértesse a hallgatókkal, hogy a szociálpszichológiai tudás mindenkinél ott van, de elméleti rendszerezés, fogalmi tisztázás híján ez a tudás kevésbé hasznosul az ön-és társismeretben. A kurzus célja az ön-és társismeret szintjének emelése, a társadalmilag konstruált valóságban való eligazodás fokozása. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: a személyek közötti szociális tér megértése képesség: a mindennapi élet szociális formáinak értelmezése attitűd: bizalom és empátia autonómia és felelősség: felelős társas élet, döntés, konfliktus felismerés és megoldás	
Tantárgy tematikus leírása: A szociálpszichológia tárgyának megismertetését követően az előadások bevezetést nyújtanak a tárgy hosszú múltjába és rövid történetébe, a megismerkednek a szociálpszichológiai kutatás módszereivel, majd az "én" -ből kiindulva az egyes előadások bemutatják a szociálpszichológia interaktív ágának legfontosabb jelenségeit. A kurzus célja, hogy sok mindennapi példával megvilágítva megértesse a hallgatókkal, hogy a szociálpszichológiai tudás mindenkinél ott van, de elméleti rendszerezés, fogalmi tisztázás híján ez a tudás kevésbé hasznosul az ön-és társismeretben. A kurzus célja az ön-és társismeret szintjének emelése, a társadalmilag konstruált valóságban való eligazodás fokozása.	
Előadás: Péntek 12-14.00 II.14 A szociálpszichológia tárgya II.21 A szociálpszichológia hosszú múltja és rövid története II.28. A szociálpszichológiai kutatás módszerei III.7 Az "én" III. 14 (szünnep) III.21. A másik III.28 A társas interakció IV.4 A kommunikáció IV. 11. Az interperszonális kapcsolat IV. 18 szünnep IV. 25, szünnep V. 2. szünet V.9. A szerep V. 16 A társas kiscsoport V.23 A tömeg	

Félévközi követelmény: Az aláírás feltétele: Rendszeres óralátogatás, projektmunka: a hallgatók a témába vágó projektmunka eredményeit mutatják be.

Félév végi értékelés: óralátogatás 25 %, félévközi teljesítés: 25 %, szóbeli vizsga 50 %

Szóbeli vizsga, tételsor:

1. Az én
2. A Másik
3. A társas interakció
4. A kommunikáció
5. A személyközi kapcsolat
6. IV. 19. A szerep
7. Az agresszió
8. A segítségnyújtás
9. A társas kiscsoport
10. A tömeg

Kötelező irodalom:

Csepeli Gy. 2014. Szociálpszichológia mindenkiben, Budapest: Kossuth. 27-356.

Hunyady Gy. 2016. Jelentörténeti szociálpszichológia. Budapest: Eötvös

Heider, F. 1958. The Psychology of Interpersonal Relations. New York: Wiley

Ajánlott irodalom:

Hamilton, D.L., Fiske, T.S. 2006. A társak és a társadalom megismerése. Budapest: Osiris

Hunyady, Gy. 2010. A társadalmi közérzet hullámverése, Budapest: Napvilág

Kelley, H. 1950. The warm-cold variable in first impressions of persons. Journal of Personality, 18, 431-439

Aronson, E. 2003. The Social Animal. Worth Publishers.

Buda, B. 1968. A szociálpszichológia és modern kutatási irányzatai. Budapest: TIT Szociológiai Közlemények

Cardwell, J.D. 1971. Social Psychology. A Symbolic Interaction Perspective. Philadelphia: F.A. Davies

Csepeli Gy. 2014. Szociálpszichológia mindenkiben. Budapest: Kossuth

Csepeli, Gy. (szerk.) 1981. A kísérleti társadalomlélektan főárama. Budapest: Gondolat

Forgách, J. 1993. A társas érintkezés pszichológiája. Budapest: Gondolat

Fiske, S.T. 2006. Társas alapmotívumok. Budapest: Osiris

Hamilton, D.L., Fiske, S.T., Bargh, J.A. 2006. A társak és a társadalom megismerése. Budapest: Osiris

Hunyady, Gy. 1973. (szerk.) Szociálpszichológia. Budapest: Gondolat

Hunyady, Gy. 2016. Jelentörténeti szociálpszichológia. Budapest: Eötvös

Pataki, F. 1998. A tömegek évszázada. Bevezetés a tömeglélektanba. Budapest: Osiris

Tantárgy neve: Szociálpszichológia I.	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN2208 Tárgyfelelős intézet: ATTI Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: név, beosztás	
Közreműködő oktató(k): név, beosztás	
Javasolt félév: 2T	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 0-2	Számonkérés módja: GY.
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A tantárgy célja az interaktivitás formáival fogalkozó szociálpszichológiai elmélet kulcsfogalmainak megértése, saját élmény útján történő validálása, saját empirikus tapasztalatok szerzése. A tárgy hozzásegíti a hallgatókat a szociálpszichológiai ismeretek alkalmazásához a mindennapi életben és a munkahelyen. Fokozza az ön-és társismeretet, s ez által hatékonyabb, eredményesebb életvezetést tesz lehetővé. Fejlesztendő kompetenciák: <i>tudás:</i> ön-és társismeret <i>képesség:</i> mindennapi élet megértése <i>attitűd:</i> empátia, tolerancia <i>autonómia és felelősség:</i> hatékony, eredményes életvezetés	
Tantárgy tematikus leírása: A gyakorlat során a hallgatók megismerkednek a V4 által támogatott "A holokaust helyi emlékezete" fókuszcsoportos kutatás előfeltevéseivel, módszereivel és eredményeivel. A kutatás célja a holokaust helyi emlékezeti mintáinak feltárása Budapesten, vidéki városokban, falvakban, határon túli magyar településeken. A kutatás audiovizuális dokumentációja megtekinthető: holocaustmemory.org visual documentation Az órák IV. 11- ig tartanak. E dátumot követően kerül sor a hallgatói prezentációkra való felkészülésre, melynek következő a rendje: a hallgatók 6 munkacsoportot állítanak fel maguk közül. Mindegyik munkacsoport a filmekben tárgyalt 6 téma egyikét választja, s a félév végén prezentációban elemzi az adott témákban a különböző filmekben kapott válaszokat.	
Gyakorlat: II. 14. A leghosszabb gyűlölet. A zsidóellenesség változatai (otthon megnézendő: "Már csak az van ami nincs" ("And nothing is, but what is not") II. 21. A zsidóság a magyar társadalomban (otthon megnézendő: Hamu alatt a parázs (Embers under ashes) A hallgatói csoportok megalakulása. II. 28. A holokaust Magyarországon (otthon megnézendő: Temetetlen emlékek (Unburied memories) III. 7. A hely és az emlékezet "Otthon megnézendő: "És odalett a csillag" ("And the star has gone") III. 14. Szünet III. 21. Ki zsidó? (Esszencializmus és konstrukcionizmus Otthon megnézendő: "És nem találtak semmit" ("And they found nothing") III.28. Az üldöztetés okai Otthon megnézendő: "Szinte meg sem tudnának szólalni" ("They could hardly speak") IV.. 4. A deportálás. A holokaust dramaturgiája otthon megnézendő: A pokolból jöttek ("They came from the hell" IV. 11. Félelem és gyanakvás, Tabu. otthon megnézendő: Gazdag Gyula. Társasutazás (1985)	

IV. 18. Szünet

IV. 25. Szünet

V. 2. Szünet

V.9. 2 hallgatói csoport prezentációja

V.16. 2 hallgatói csoport prezentációja

V, 23. 2 hallgatói csoport prezentációja

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Követelmények

A hallgatók a témába vágó projektmunka eredményeit mutatják be a két utolsó órán

Gyakorlati jegy

Gyakorlati jegyet azok kaphatnak, akik a 6 témacsoport egyikében részt vettek.

A hat téma a következő:

1. Ki a zsidó?
2. Az üldözöttség okai
3. A deportálás
4. A helyi emlékezet
5. A tabu
6. Kell-e emlékezni?

Kötelező irodalom:

Csepeli, Gy. 2016. A meg nem gondolt gondolat, Budapest: Kossuth

Csepeli, Gy Papp R., Surányi A. 2023. A hiány jelenvalóléte. A holokauszt ingergenerációs emlékezete ma élő magyarok körében. Szabad Piac. 1. 63-81

Karády, V. Kemény I. 2023. Zsidóság a magyar nemzetépítésben a numerus claksus előtt és azután. Budapest Múlt és Jövő

Papp R. 2004. Van-e zsidó reneszánsz? Budapest: Múlt és Jövő

Ajánlott irodalom:

Aronson, E. (2003.): The Social Animal. Worth Publishers.

Csepeli György (2014.): *Szociálpszichológia mindenkiben*. Budapest: Kossuth

Hunyady György (2016.): *Jelentörténeti szociálpszichológia*. Budapest: Eötvös

Lewin, K. (1943.): *Defining the „field at any given time”*. Psychological Review. 50. 292-310.

Pataki Ferenc (szerk.) (1969.) Csoportlélektan. Budapest: Gondolat

Pataki, Ferenc (1998.): A tömegek évszázada. Budapest: Osiris

Tantárgy neve: Társadalomstatisztika	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN2209 Tárgyfelelős intézet: BTK ATTI Tantárgyelem: Kötelező
Tárgyfelelős: Prof. Dr. Papp Attila, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: 6. T	Előfeltétel: BTSCN1107
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: gy
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A kurzus az Adatgyűjtés című tárgyakkal szerves egységet alkotva elsősorban statisztikai adatok másodelemzésének elsajátítására és használatára épít. A gyakorlatok során áttekintjük a különféle statisztikai adatszolgáltatásra szakosodott szervezeteket, és elsősorban a KSH és az Eurostat adatainak megismerésére koncentrálnak. Külön hangsúlyt fektetünk az adatok prezentációjára, excel-diagrammok és számítások készítésére Fejlesztendő kompetenciák: tudás: - A hallgatók átfogóan megismerik a társadalomstatisztika tárgykörének alapvető tényeit, irányait és határait és megismerik a kötődő legfontosabb összefüggéseket, elméleteket, adatbázisokat és az ezeket felépítő fogalomrendszert. képesség: - hallgatók képesek lesznek a társadalmi alrendszerek statisztikai elemzésére, az összefüggések szintetikus megfogalmazására és értékelésére. attitűd: A hallgatók vállalják és hitelesen képviselik a társadalmi alrendszerek értelmezésének társadalmi szerepét autonómia és felelősség: - a hallgatók önállóan végzik munkájukat, és a visszajelzések és kritikus értékelés mellett folyamatos korrekcióra is képesek. - felelősséggel részt vállalnak szakmai nézetek kialakításában, indoklásában.	
Tantárgy tematikus leírása:	
Tantárgy tematikus leírása: 1. Statisztikai alapfogalmak 2. Mérési szintek 3. Változók közötti kapcsolatok 4. Indexek képzése 5. Családstatisztika 6. Egészségügyi statisztika 7. Életszínvonal statisztika 8. Felekezeti statisztika 9. Foglalkoztatottság, munkanélküliségi statisztika 10. Háztartás statisztika 11. Kultúrstatisztika 12. Lakásstatisztika 13. Nemzetiségi statisztika 14. Szociális statisztika	
Félévközi számonkérés módja és értékelése: Prezentáció, otthoni feladatok elkészítése	
Gyakorlati jegy / kollokvium teljesítésének módja, értékelése:	

Szóbeli és írásbeli vizsga, előfeltétele a félévközi feladatok elkészítése
5 kérdés: 1-es: 0-30%, 2-es 31-50%, 3-as: 51-70%, 4-es: 71-90%, 5-ös: 91-100%

Kötelező irodalom:

Gyémánt Richárd: Társadalomstatisztika. *Pólay Elemér Alapítvány (Szeged)*, 2007
Német Renáta – Simon Dávid: Társadalomstatisztika. ELTE, Budapest, 2011
(elérhető itt: http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0010_2A_21_Nemeth_Renata-Simon_David_Tarsadalomstatisztika_magyar_es_angol_nyelven_eng/adatok.html)

Erzsébet, Bukodi. *Társadalmi jelzőszámok – elméletek és megközelítések. Szociológiai Szemle tematikus száma 2001/2 (Tematikus szám a társadalmi jelzőszámokról).*

P. M., Hauser. (1975). *Social Statistics in Use*. New York: Russel Sage.

R. V., Horn. (1993). *Statistical Indicators for the Economic and Social Sciences*. Cambridge: Cambridge University Press.

www.ksh.hu

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home>

http://ec.europa.eu/public_opinion/topics/ep_en.htm

<http://zacat.gesis.org/webview/index.jsp?mode=documentation&submode=catalog&catalog=http://zacat.gesis.org/obj/fCatalog/Catalog6>

Ajánlott irodalom:

R., Stone. (1975). *Towards a System of Social and Demographic Statistics*. New York: UN.

Német Renáta – Simon Dávid: *Social Statistics*. ELTE, Budapest, 2011

(elérhető itt: https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0010_2A_21_Nemeth_Renata-Simon_David_Tarsadalomstatisztika_magyar_es_angol_nyelven_eng/adatok.html)

Tantárgy neve: Szociológia módszertan	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN2210
	Tantárgyfelelős intézet: Szociológiai Intézet
	Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős (név, beosztás): Dr. Szabó-Tóth Kinga, egyetemi docens	
Javasolt félév: 2	Előfeltétel: BTSCN108
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja (a/gy/k/b): koll.
Kreditpont: 2	Tagozat: nappali
Tantárgy feladata és célja: A félév során megismerkedünk a szociológiai kutatások alapjaival a konceptualizálástól kezdve az operacionalizáláson át a mintavételen és az egyes adatgyűjtési eljárásokon keresztül az adatok elemzéséig. A kurzus célja az, hogy a hallgatók képesek legyenek a félév végére szociológiai témában kutatást megtervezni, előkészíteni, lebonyolítani és az abból nyert adatokat, összefüggéseket értelmezve kutatási beszámolót készíteni.	
Tantárgy tematikus leírása: 1. Bevezetés. A szociológiai kutatás célja. Miért kutat, mit kutat a szociológus? 2. Szociológiai kutatások konceptuális alapjai. A vizsgálatok típusai. Hipotézis. 3. Az operacionalizálás jelentősége a szociológiai kutatások során. 4. A szociológiai kutatások mintavételi eljárásai. 5. Kérdőíves kutatások. 6. Az interjúkészítés. 7. A fókuszcsoportos interjú. 8. Kvalitatív terepkutatások 9. A kísérleti módszer. 10. Az esettanulmány. 11. Beavatkozás-mentes vizsgálatok. 12. Hogyan írjunk kutatási beszámolót?	
Félévközi számonkérés módja: Az aláírás feltétele: <u>A félév során óráról, órára, nagyjából kéthetente házi feladatokat adok, összesen 5 db-ot. Ezeket időben be kell adni! Aláírást az kap, aki ezt megteszi.</u> A félév szóbeli vizsgával zárul. A vizsgán (órai anyagok és ppt-k) és a szakirodalom kijelölt részeit kérem számon, gyakorlati feladatokkal. A szóbeli vizsga tételei: Szóbeli kérdések Kutatásmódszertan Kettőt kell húzni! 1. A hétköznapi és a tudományos megismerés, a világ megismerése 2. A kutatások céljai, elmélet és kutatás viszonya, a kutató személye és a kutatott téma 3. Konceptualizálás és operacionalizálás. Egy feladatot is adok a vizsgán, azon végig kell vezetni (dimenziókkal és indikátorokkal együtt, illetve hipotézisekkel) 4. A kutatás indítékai, logikája, a vizsgálat célja 5. Vizsgálatok idődimenzió alapján 6. Kvalitatív és kvantitatív kutatások 7. Elemzési egységek, példákkal 8. Valószínűségi mintavétel 9. Nem valószínűségi mintavétel 10. Kérdőíves vizsgálatok lépései, kérdőívek típusai 11. Kérdések típusai a kérdőívben 12. Skálák, skálatípusok 13. A kérdőívszerkesztés szabályai	

14. Elkövethető hibák kérdőívszerkesztés során
15. A kérdezés szabályai
16. Az interjú lényege, típusai
17. Szakmai hibák és magatartásbeli hibák interjúzás során
18. Az esettanulmány
19. A kísérlet (ezt a Babbie könyvből kell megtanulni!)

Kötelező irodalom:

Az alábbi oldalon fent lesznek a tantárgyhoz tartozó ppt-k:

[ME - BK - Szociológiai Intézet \(uni-miskolc.hu\)](http://uni-miskolc.hu)

Az órán kijelölt részek az alábbi könyvből:

BABBIE, Earl: *A társadalomtudományi kutatás gyakorlata*. BALASSI, Bp., 2001. („A mintavétel logikája”, „Konceptualizálás, operacionalizálás, mérés”, „Kérdőíves vizsgálatok”, és a „Kísérletek” című részek)

CSEH-SZOMBATHY László – FERGE Zsuzsa: *A szociológiai felvétel módszerei*. Budapest, KÖZGAZDASÁGI ÉS JOGI KIADÓ, 1971. (I fejezete: A szociológiai vizsgálatok céljai, alapelvei)

HÉRA Gábor – LIGETI György: *Módszertan. A társadalmi jelenségek kutatása*. OSIRIS, Bp., 2005.

Ajánlott irodalom:

MASON, Jennifer: *Kvalitatív kutatás*. JÓSZÖVEG MŰHELY, Bp., 2005.

SEIDMAN, Irving: *Az interjú mint kvalitatív kutatási módszer*. MŰSZAKI KÖNYVKIADÓ, Bp., 2002.

SOLT Otília: Interjúzni muszáj. *IN: Uő: Méltóságot mindenkinek. Összegyűjtött írások I. Beszélő*, Budapest, 1998. p: 29–48.

SILVERMAN, David: *Doing Qualitative Research*. SAGE PUBLICATIONS, 2000.

VICSEK Lilla: *Fókuszcsoport*. OSIRIS, Bp., 2006.

Tantárgy neve: Szociológia módszertan gyakorlat	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN2211 Tárgyfelelős intézet: ME-BTK ATTI Tantárgyelem:
Tárgyfelelős: Dr. Szabó-Tóth Kinga, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): Gyukits György, egyetemi adjunktus	
Javasolt félév: 2	Előfeltétel:
Óraszám/hét: 0-2	Számonkérés módja: gyakorlat
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A kurzus a szociológiai kutatások általános logikáját és a kutatások tervezését mutatja be – az előadásokkal párhuzamosan, az ott szerzett ismereteket elmélyítve. A hallgatók a kvalitatív kutatási módszerek és ezen belül is a <i>mélyinterjú</i> sajátosságaival, módszertanával ismerkedhet meg a kurzus során, és a félév végére egy önálló, valós helyzetben készült interjút készítenek. A tantárgy célja, hogy készségi szinten elsajátítsák az interjúkészítés alapjait, technikáit, kérdezéstechnikákat, megismerjék a mélyinterjú-helyzetek metakommunikatív eszközeit, az interjúkészítés praktikáit. Megismerik a szövegelemzés, szövegértés különböző módozatait, elsajátítják a szöveg posztmodern, fenomenológiai, hermeneutikai, dialektikai és konstruktív értelmezését. A hallgatók tapasztalatot szereznek az interjúkészítés erkölcsi kérdéseire. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Jártasság a szociológiai kutatások kivitelezésének és elemzésének módszereiben. Kutatásmódszertani ismeretek. képesség: Kutatások megtervezésének, kivitelezésének képessége. attitűd: Elemző, analitikai képesség. autonómia és felelősség: Önálló kutatások kivitelezése, értékelése.	
Tantárgy tematikus leírása:	
Gyakorlatok: 1. Kvalitatív és kvantitatív kutatások összehasonlítás (gy: páros interjúk); 2. Műfajok (gy: idézet, tudósítás); 3. Az interjú, fókuszcsoport, az interjú strukturáltsága (gy: páros interjúk, metakommunikáció nélkül); 4. Interjúkérdések szerkezete (gy: utca embere); 5. Az interjúalany személyisége, attitűdjei (gy: fiú-lány ellentétes interjú); 6. Az interjút készítő személyisége (gy: páros, megfigyelő interjú); 7. Oral history (gy: történelmi szemtanú interjú), 8. Az interjú rögzítése (gy: kettős interjú); 9. Interjúszerkesztés, elemzés (gy: egy korábbi anyag átszerkesztése); 10. Kritikai interjúkészítés (gy: portré); 11. Tömörítés (gy: baleset); 12. Az interjú előnyei és hátrányai (gy: meglévő interjúk elemzése); 13. Interjú, adatkezelés (gy: óvoda, „gyivi”); 14. Az „év interjúja” prezentáció.	
Félévközi számonkérés módja és értékelése: A gyakorlatokról maximum 3 alkalommal lehet hiányozni! Kutatói szöveg, beadvány készítése. Gyakorlati jegy teljesítésének módja, értékelése: Az értékelésben 50%-ban a készített munka/beadvány számít, 25% az interjúkészítési technikák alkalmazása, 25 %-ban a szövegfeldolgozás, a céltéren társadalomismerete	
Kötelező irodalom: Kvale, Steiner: Az interjú, (Bevezetés a kvalitatív kutatás interjútechnikáiba), József Műhely	

Kiadó 2005, ISBNN 9637052089;

Schulz von Thun, Friedemann: A kommunikáció zavarai és feloldásuk, Háttér Kiadó, Budapest, 2012, ISBN 978 615 5124 06 8;

Griffin, Em: Bevezetés a kommunikációelméletbe, Harmat, 2003, ISBN 963 9148520;

Kvale, Steiner: Az interjú, (Bevezetés a kvalitatív kutatás interjútechnikáiba), József Műhely Kiadó 2005, ISBNN 9637052089;

Földes Anna: Az interjú, Press Publica, 1999, Budapest, ISBN 9789639001435;

Ajánlott irodalom:

Babbie, Earl: A társadalomtudományi kutatás gyakorlata, Balassi Kiadó, Budapest, 2017, ISBN 978-963-456-000-5.

https://konyvtar.dia.hu/html/muvek/MOLDOVA/moldova00069_kv.html

DOMOKOS Lajos: Press. A nyomtatott és az elektronikus újságírás elmélete és gyakorlata

Teleschola, Budapest, 2005. ISBN: 963 85 44023;

Tantárgy neve: Terepgyakorlat II.	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN2212 Tárgyfelelős intézet: ATTI Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Gyukits György, egyetemi adjunktus	
Közreműködő oktató(k): Mihályi Helga, mesteroktató	
Javasolt félév: 2T	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 0-2	Számonkérés módja: gy
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A terepgyakorlat célja a kvantitatív szociológiai ismeretek terepkutatás során való gyakorlása. A terepgyakorlat alkalmával a résztvevők kérdőíveket készítenek a terepgyakorlat helyszínén élő népesség körében, majd azokat feldolgozzák, elemzik és beszámolót készítenek. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Jártasság a szociológiai kutatások kivitelezésének és elemzésének módszereiben. Kutatásmódszertani ismeretek. képesség: Kutatások megtervezésének, kivitelezésének képessége. attitűd: Elemző, analitikai képesség. autonómia és felelősség: Önálló kutatások kivitelezése, értékelése.	
Tantárgy tematikus leírása:	
Gyakorlat 1. Az elvégzendő kutatási feladat ismertetése 2-6. Terepmunka: kérdőívezés 7-9. Az adatok feldolgozása 10-12. Az adatok elemzése 13-14. A terepmunka eredményeinek értékelése	
Félévközi számonkérés módja és értékelése: A gyakorlatok minimum 75%-án való részvétel és a kérdőívek felvétele. Gyakorlati jegy / kollokvium teljesítésének módja, értékelése: A jegy szerzésének feltétele a kérdőívek adatbevitel, elemzése és beszámoló készítése.	
Kötelező irodalom: Babbie, Earl: A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Balassa Kiadó, Budapest, 2017 Dr. Boncz Imre (szerk.): Kutatás-módszertani alapismeretek https://www.etk.pte.hu/protected/OktatasiAnyagok/%21Palyazati/sport/Kutatasmodszertan_e.pdf Majoros, P.: A kutatásmódszertan alapjai: Tanácsok, tippek, trükkök (nem csak szakdolgozat-íróknak). PerfektKiadó, Budapest, 2006 Ajánlott irodalom: Elster, J.: A társadalom fogaskerekei: Magyarázómechanizmusok a társadalomtudományokban, Osiris Kiadó, Budapest, 2001 Howard, K., Sharp, J. A.: The Management of a Student Research Project, Aldershot, Gower Publishing, 1994 Mason, J. : A kvalitatív kutatás. József Műhely, Budapest, 2005	

Tantárgy neve: Terület- és településfejlesztés	Tantárgy Neptun kódja: BTSCNSZ03
	Tárgyfelelős intézet: ATTI
	Tantárgyelem: szabadon választható
Tárgyfelelős: Mihályi Helga, mesteroktató	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: 6T	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 0+2	Számonkérés módja: gyakorlati jegy
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A tárgy keretén belül a hallgatók a településekkel – elsősorban a városokkal –és az ott zajló folyamatokkal kapcsolatos alapvető demográfiai - szociológiai ismereteket és szemléletmódot sajátítják el. Fejlesztendő kompetenciák: <i>tudás:</i> elméleti és empirikus ismeretek <i>képesség:</i> alkalmazás <i>attitűd:</i> nyitottság, empátia, elkötelezettség <i>autonómia és felelősség:</i> segítség, intervenció	
Tantárgy tematikus leírása:	
Előadás, gyakorlat: A település fogalma, típusai A magyarországi településhálózat Az urbanizáció fogalma, szakaszai Az urbanizmus, mint életmód A klasszikus humán ökológia alapkategóriái Ökológiai folyamatok és modellek Zárthelyi dolgozat Az alulintegrált zónák tipológiája és jellemzői Társadalmi kapcsolatok szerepe a lakóhelyi integrációban A területfejlesztés nemzetközi és hazai története	

A területfejlesztés intézményrendszere A területfejlesztés szereplői és eszközei Az Európai Unió regionális politikája Zárthelyi dolgozat
Félévközi számonkérés módja és értékelése: Két zárthelyi dolgozat Gyakorlati jegy / kollokvium teljesítésének módja, értékelése: A gyakorlati jegy szerzésének feltétele a gyakorlatok minimum 75%-án való részvétel és a két zárthelyi dolgozat megfelelő megírása: 60-69% elégséges, 70-79% közepes, 80-89% jó, 90-100% jeles
Kötelező irodalom: BELUSZKY Pál, KOVÁCS Zoltán, OLESSÁK Dénes (2001): <i>A terület- és településfejlesztés kézikönyve</i>. Budapest: CEBA. ENYEDI György (1988): <i>A városnövekedés szakaszai</i>. Budapest: Akadémiai Kiadó. SZELÉNYI Iván (szerk.) (1973): <i>Városshociológia</i>. Budapest: KJK. <i>The EU in the world.</i> http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3217494/7589036/KS-EX-16-001-EN-N.pdf/bcacb30c-0be9-4c2e-a06d-4b1dae493e Ajánlott irodalom: BÁCSKAI Vera (2002): <i>Városok Magyarországon az iparosodás előtt</i>. Budapest: Osiris. GYÁNI Gábor (2012): <i>Az urbanizáció társadalomtörténete</i>. Budapest: KOMP-PRESS. NAGY Imre (2008): <i>Városökológia</i>. Budapest: Dialóg Campus. PIKE A., RODRIGEZ-POZE A., TOMANEY J. (ed.): <i>Handbook of local and regional development</i>. http://www.regscience.hu:88/record/418/files/DEMO-BOOK-2017-055.pdf?version=1

Tantárgy neve: Anyanyelvi ismeretek	Tantárgy Neptun kódja: BTSCNSZ12
	Tárgyfelelős intézet: Tantárgyelem szabadon vál.
Tárgyfelelős: Dr. Gréczi-Zsoldos Enikő, egyetemi adjunktus	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: őszi	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2+0	Számonkérés módja: gyakorlati jegy
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A kurzus célja a felelős, tudatos kommunikáció kialakítása. A szeminárium három témakör bemutatására és gyakorlására épül: az írásbeli és a szóbeli helyesség, azaz a helyesírás, a nyelvhelyesség és a kommunikáció fontos alapelveinek megismerése. Az első egységben a helyesírási szabályok makulátlan elsajátítása a cél. A nyelvhelyesség témakörén belül a gyakori nyelvhelyességi hibák felismertetése és a szaknyelvhelyesség a központi téma. A kurzus harmadik tartalmi egysége a kommunikáció szóbeli, írásbeli és online formáinak tudatos használatával ismerteti meg a hallgatókat. Mindegyik témakört gyakorlatorientált formában sajátítják el a hallgatók. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: elméleti és empirikus ismeretek, tudás. Ismeri a nyelvhelyesség elméleti kérdéseit. Rendelkezik nyelvi és kulturális ismeretekkel. Tisztában van a magyar helyesírás sajátosságaival. Áttekintéssel rendelkezik a nyelvhelyesség területén. képesség: kreativitás, elemzés, értékelés, kommunikáció. Képes olyan szöveget alkotni, amely a tartalmi hűség mellett megfelel az adott nyelv nyelvhelyességi és helyesírási szabályainak. Nyelvhelyességi és helyesírási ismereteit képes hatékonyan hasznosítani. Megfelelő anyanyelvi tudás és szabatos fogalmazási készség birtokában képes a nyelvhelyességi szabályokat automatikusan alkalmazni. attitűd: együttműködés, nyitottság, mérlegelés, fejlődés. Rugalmasan alkalmazkodik a változó szakmai környezethez és munkafeltételekhez. Mérlegelni tudja a nyelvileg helyes és helytelen formákat az írott és a szóbeli kommunikáció során. autonómia és felelősség: véleményalkotás, objektivitás, empátia. Magyar nyelvi kommunikációja során felelősen szólal meg betartva a nyelvi-kommunikációs-pragmatikai szabályokat.	
Tantárgy tematikus leírása:	
Gyakorlat: (14 hétre lebontva) Bevezető óra. Szóbeli és írásbeli felmérés a hallgatók helyesírási-nyelvhelyességi képzettségéről. Anyanyelvünk sajátosságai.	

A magyar helyesírás jellegzetességei. Helyesírásunk alapelvei.

A helyesírást segítő kézikönyvek, folyóiratok, online adatbázisok.

A magyar helyesírás szabályai I. Egybe- és különírás. Gyakorlatok, tesztek.

A magyar helyesírás szabályai II. Tulajdonnevek. Gyakorlatok, tesztek.

A magyar helyesírás szabályai III. Írásjelek. Gyakorlatok, tesztek.

Gyakori nyelvhelyességi hibák I. Homonimák, ikes paradigma. Gyakorlatok, tesztek.

Gyakori nyelvhelyességi hibák II. Anglicizmusok és germanizmusok. Szaknyelvek. Gyakorlatok, tesztek.

Jelenkori nyelvművelésünk célkitűzései.

Kommunikációs műfajok.

Kommunikációs gyakorlatok I.

Kommunikációs gyakorlatok II.

Zárthelyi dolgozat.

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Zárthelyi dolgozat megírása, aktív órai részvétel.

Gyakorlat teljesítésének módja, értékelése:

A hallgatók teljesítményének értékelése ötfokozatú skálán történik, az utolsó héten teljesített zárthelyi dolgozat (50%), valamint az órai részvétel (50%) alapján.

Kötelező irodalom:

A magyar helyesírás szabályai 12. kiadás. Akadémiai Kiadó. Budapest.

BALÁZS Géza 2003. *Nyelvhelyességi lexikon*. CORVINA KIADÓ. Budapest.

ANTALNÉ SZABÓ Ágnes–RAÁTZ Judit–VESZELSZKI Ágnes 2015. *Mozaikok a magyar nyelvről és a nyelvhasználatról*. Segédkönyv az anyanyelvi kritériumvizsgálathoz. ELTE BTK, Bp.

(Elérhető: http://metodika.btk.elte.hu/file/TAMOP_BTK_BMT_10.pdf)

Zimányi Árpád 2001. *Nyelvhelyesség*. EKTf Líceum Kiadó. Eger.

Ajánlott irodalom:

GLATZ Ferenc (szerk.). 1999. *A magyar nyelv az informatika korában*. Budapest.

GRÉTSY László–KEMÉNY Gábor (szerk.) *Nyelvművelő kézisztár*. AUKTOR KÖNYVKIADÓ. Budapest.

Magyar Nyelvőr, Magyar Nyelv, Édes Anyanyelvünk (folyóiratok)

Gyakorlókönyvek:

ANTALNÉ SZABÓ Ágnes 1996. *Hogyan írjam?* Budapest. NEMZETI TANKÖNYVKIADÓ.

BOZSIK Gabriella 1996. *Helyesírási feladat- és mondatgyűjtemény*. Eger. STUDENT 2000.

Cs. NAGY Lajos 2005. *Helyesírási gyakorlókönyv*. Budapest. TREZOR KIADÓ.

ZIMÁNYI Árpád 1999. *Nyelvhelyességi gyakorlókönyv*. Eger. EKTf LÍCEUM KIADÓ.

II/1. félév

Tantárgy neve: Szociológiatörténet III.	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN3301 Tárgyfelelős intézet: ATTI Tantárgyelem: kötelező.
Tárgyfelelős: Dr. Szepessy Péter	
Közreműködő oktató(k): név, beosztás	
Javasolt félév: 3/Ő	Előfeltétel: BTSCN203.
Óraszám/hét: 2+2	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: Analitikus cselekvésemélet, az utilitarizmus bírálata. Rendszer és társadalomelmélet, az integráció problémája, a társadalmi változás és fejlődés funkcionista magyarázatai. A fenomenológia a szociológiában. Az értelem és a jelentés társadalmi megalkotása, az interakció, az internalizáció mechanizmusai. Az életvilág, a külső és belső horizont, a társadalmi világ értelmi felépítése, a hétköznapi tudat és a tudományos konstrukciók. A tudásszociológia. A kritikai tudásszociológia, a tudás modern állapota, az „otthontalanság”, az ideológia jelentésváltozásai. Az ideológia és az utópia mentális funkciói. A frankfurti iskola kritikai társadalomelmélete Fejlesztendő kompetenciák: tudás: a társadalmi normákkal és értékekkel, a társadalmi cselekvéssel és interakciókkal, a társadalmi folyamatokkal kapcsolatos fogalmakészlet fontosabb elemeinek elsajátítása. képesség: A mindennapi szakmai szóhasználatában precízen használja a szociológia alapfogalmait és a rájuk épülő speciális szakszókészlet elemeit. attitűd: Nyitott és egyben kritikus a szociológia elméleti, gyakorlati és módszertani újításaival kapcsolatban. autonómia és felelősség:	
Tantárgy tematikus leírása:	
Az előadások menete: T. Parsons és az analitikus cselekvésemélet, az utilitarizmus bírálata. Rendszer és társadalomelmélet, az integráció problémája. T. Parsons. A társadalmi változás és fejlődés funkcionista magyarázatai. T. Parsons. A funkcionizmus revíziója. Merton: a funkcionista társadalomelmélet bírálata és átalakítása. A látens és manifeszt funkciók. A középszintű elmélet kutatási logikája, az anómia és a bürokrácia elméletei. A fenomenológia. Filozófiai előzmények. Husserl. A szociológiai fenomenológia. A. Schütz. Az életvilág hétköznapi és tudományos konstrukciói. A tudásszociológia kialakulása, előzményei. K. Mannheim munkássága. A gondolkodás struktúrái, a konzervativizmus. Ideológia és utópia Norbert Elias civilizáció-konceptiója Zh. A frankfurti iskola. A kritikai elmélet. A felvilágosodás dialektikája. A tömegkultúra kritikája. A pozitívizmus-vita. XX. századi európai konzervatív társadalomelméletek. Erich Voegelin XX. századi angolszász konzervatív társadalomelméletek. Leo Strauss, Russell Kirk.	
Félévközi számonkérés módja és értékelése: Vizsgára az bocsítható, aki megszerezte az aláírást. Az aláírás megszerzésének feltétele a sikeres zárthelyi dolgozat. Sikertelen zh. esetén a hallgató szóbeli beszámolót tehet a szorgalmi időszak végén.	

A Zh. várható időpontja: 2024- 11. 29.

kollokvium teljesítésének módja: szóbeli vizsga

Vizsgakérdések:

- 1. R. Merton és a társadalom elemzésének funkcionista paradigmája.** Irodalom: R. K. Merton: *Társadalomelmélet és társadalmi struktúra.* Gondolat, 1980. 67-174. I. és 216-256. I. Osiris (új kiadás) 54-116. oldal és 146-163. oldal.
- 2. T. Parsons cselekvésemélete** Irodalom: Pokol Béla: A funkcionista rendszerelmélet kibomlása. in: Csepeli- Papp- Pokol: *Modern polgári társadalomelméletek.* Gondolat, 1987. 153-183. I. Ajánlott irodalom: Válogatás Talcott Parsons cselekvéseméleti írásaiból. In: *Szociológiai füzetek / 38.* 17-78.
- 3. T. Parsons és a társadalmi rendszer elmélete** Irodalom: Pokol Béla: A funkcionista rendszerelmélet kibomlása. in: Csepeli- Papp- Pokol: *Modern polgári társadalomelméletek.* Gondolat, 1987. 180-229. I. Ajánlott irodalom: T. Parsons: *A társadalmi rendszerről.* Szociológiai füzetek, 45. 1988. 84-109. I.
- 4. A fenomenológia. Filozófiai előzmények. Husserl. A szociológiai fenomenológia. A. Schütz.** Irodalom: Csepeli György: Alfred Schütz és a tudásszociológia. in: Csepeli György- Papp Zsolt- Pokol Béla: *Modern polgári társadalomelméletek.* Gondolat, 1987. 11-50. I. vagy Némedi Dénes: *Klasszikus szociológia.* Napvilág. 2005. 343-352.
- 5. Az életvilág hétköznapi és tudományos konstrukciói.** Irodalom: Csepeli György: Alfred Schütz és a tudásszociológia. in: Csepeli György- Papp Zsolt- Pokol Béla: *Modern polgári társadalomelméletek.* Gondolat, 1987. 11-50. I. vagy Némedi Dénes: *Klasszikus szociológia.* Napvilág. 2005. 343-352.
- 6. A tudásszociológia kialakulása, előzményei. K. Mannheim munkássága.** Irodalom: Némedi Dénes: *Klasszikus szociológia.* Napvilág. 2005. 297-309. Felkai Gábor: *Mannheim Károly Új mandátum* 1999. 7-30. I
- 7. A gondolkodás struktúrái, a konzervativizmus. Ideológia és utópia.** Irodalom: Némedi Dénes: *Klasszikus szociológia.* Napvilág. 2005. 309-327. Felkai Gábor: *Mannheim Károly Új mandátum* 1999. 30-117. I
- 8. Norbert Elias civilizáció-koncepciója.** Irodalom: Némedi Dénes: *Klasszikus szociológia.* Napvilág. 2005. 327-333.
- 9. A frankfurti iskola. A kritikai elmélet. A felvilágosodás dialektikája. A tömegkultúra kritikája.** Balogh István - Karácsony András: *Német társadalomelméletek.* Balassi. 2000. A társadalomkritika esélyei. 31-76. I.
- 10. A pozitívizmus-vita.** Balogh István - Karácsony András: *Német társadalomelméletek.* Balassi. 2000. A társadalomkritika esélyei. 31-76. I.
- 11. Konzervatív társadalomelméletek.** Mezey Balázs: Russel Kirk és Molnár Tamás kapcsolata. In: Pogrányi Lovas Miklós (szerk.): *Konzervatív reneszánsz az Egyesült Államokban.* Századvég. 2016. 123-150. I.
Egedy Gergely: *Konzervatív gondolkodás és politika az Egyesült Államokban.* Budapest. Századvég. 2014. XXI. fej. Istengyilkosság és a modernitás. 429-451. és a XXIII. fej. A „morális képzelet” konzervativizmusa: Kirk.
Pogrányi Lovas Miklós: Russel Kirk Burke recepciója. In: Pogrányi Lovas Miklós (szerk.): *Konzervatív reneszánsz az Egyesült Államokban.* Századvég. 2016. 150-173. I
Lánczi András: Leo Strauss a politikai realista. In: Pogrányi Lovas Miklós (szerk.): *Konzervatív reneszánsz az Egyesült Államokban.* Századvég. 2016. 94-123. I.

Kötelező irodalom:

Swingewood, Alan: *A Short History of Sociological Thought.* Macmillan. 1984. (első kiadás) ISBN 0-333-558661 Part III. Modern Sociology. 225-295.
Pokol Béla: A funkcionista rendszerelmélet kibomlása. in: Csepeli- Papp- Pokol: *Modern polgári társadalomelméletek.* Gondolat, 1987. 153-229. I.
Csepeli György: Alfred Schütz és a tudásszociológia. in: Csepeli György- Papp Zsolt- Pokol Béla: *Modern*

polgári társadalomelméletek. Gondolat, 1987. 11-50. l.

Felkai Gábor: *Mannheim Károly Új mandátum* 1999. 7-117. l.

Némedi Dénes: *Klasszikus szociológia*. Napvilág. 2005. 297-333. 343-352.

Balogh István - Karácsony András: *Német társadalomelméletek*. Balassi. 2000. A társadalomkritika esélyei. 31-76. l.

Ajánlott irodalom:

A fenomenológia a társadalomtudományban. Gondolat, 1984. 96-117, 159-228.l.

-A.Schütz: A fenomenológia néhány vezérfonala

-A.Schütz: A társadalmi valóság értelemfeltel felépítése

- A.Schütz: A cselekvések köznapl és tudományos értelmezése

Mannheim Károly: *Ideológia és utópia*. Atlantisz 1996.

Mannheim Károly: *A konzervativizmus*. Cserépfalvi, 1994. 51-92l.

Norbert Elias: *A civilizáció folyamata*. Gondolat. Bevezetés (27-86.l.) és Első fejezet, Első rész, Bevezetés. 101-109.l.

Norbert Elias: *A szociológia lényege*. Napvilág. Az alakzat.

Max Horkheimer: Hagyományos és kritikai elmélet. in: Papp Zsolt (szerk.): *Tény Érték Ideológia*. Gondolat. 1976. 43-116.l.

Horkheimer-Adorno: *A felvilágosodás dialektikája*. Gondolat. 1990.A felvilágosodás fogalma. 19-62.l. A kultúripar 147-200. l.

K. Popper. A társadalomtudományok logikája. és Adorno: A társadalomtudományok logikájáról. in: Papp Zsolt (szerk.): *Tény Érték Ideológia*. Gondolat. 1976. 279-325.l.

Tantárgy neve: Szociológiatörténet III.	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN3302 Tárgyfelelős intézet: ATTI Tantárgyelem: kötelező.
Tárgyfelelős: Dr. Szepessy Péter	
Közreműködő oktató(k): név, beosztás	
Javasolt félév: 3/Ő	Előfeltétel: BTSCN203.
Óraszám/hét: 2+0	Számonkérés módja: aláírás, gyakorlati jegy.
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A kurzus a XX. századi szociológiai paradigmák kulcsfontosságú képviselőinek bemutatásával bővíti a hallgatók szociológiatörténeti ismereteit. A félév során betekintést nyújt az amerikai strukturális funkcionista iskola megközelítésmódjába, a husserli alapokon nyugvó, német gyökerekkel rendelkező fenomenológiai szociológia meglátásaiba; a tudásszociológia Mannheim Károlyhoz és Norbert Eliashoz fűződő programjaiba, valamint a Frankfurti Iskola kritikai társadalomelméletébe. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: a társadalmi normákkal és értékekkel, a társadalmi cselekvéssel és interakciókkal, a társadalmi folyamatokkal kapcsolatos fogalmkészlet fontosabb elemeinek elsajátítása. képesség: A mindennapi szakmai szóhasználatában precízen használja a szociológia alapfogalmait és a rájuk épülő speciális szakszókészlet elemeit. attitűd: Nyitott és egyben kritikus a szociológia elméleti, gyakorlati és módszertani újításaival kapcsolatban. autonómia és felelősség:	
Tantárgy tematikus leírása:	
gyakorlat: 1.T. Parsons cselekvésemellete I. Irodalom: Pokol Béla: A funkcionista rendszerelmélet kibomlása. in: Csepeli- Papp- Pokol: <i>Modern polgári társadalomelméletek</i>. Gondolat, 1987.153-183. l. Válogatás Talcott Parsons cselekvésemelletei írásaiból. In: <i>Szociológiai füzetek / 38.</i> 17-78. 2.Parsons rendszerelmellete. Irodalom: Pokol Béla: A funkcionista rendszerelmélet kibomlása. in: Csepeli- Papp- Pokol: <i>Modern polgári társadalomelméletek</i>. Gondolat, 1987.180-229. l. T. Parsons: <i>A társadalmi rendszerről</i>. Szociológiai füzetek, 45. 1988. 84-109. l. 3. A funkcionális revíziója. Irodalom: R. K. Merton: <i>Társadalomelmélet és társadalmi struktúra</i>. Gondolat, 1980. 67-174. l. és 216-256.l. Osiris (új kiadás) 54-116. oldal és 146-163. oldal. 4. A fenomenológia. Filozófiai előzmények. Husserl. Irodalom: <i>A fenomenológia a társadalomtudományban</i>. Gondolat, 1984. 96-117. A. Schütz: A fenomenológia néhány vezérfonala 5. A szociológiai fenomenológia. A. Schütz. Irodalom: A. Schütz: A társadalmi valóság értelemfeltel felépítése 6. Az életvilág hétköznapi és tudományos konstrukciói. Irodalom: A. Schütz: A cselekvések köznapi és tudományos értelmezése 7. A gondolkodás struktúrái, a konzervativizmus. Irodalom: Mannheim Károly: <i>A konzervativizmus</i>. Cserépfalvi, 1994. 51-92. l. 8. Ideológia és utópia. Irodalom: Mannheim Károly: <i>Ideológia és utópia</i>. Atlantisz 1996. 9. Norbert Elias civilizáció-koncepciója. Irodalom: Norbert Elias: <i>A civilizáció folyamata</i>. Gondolat. Bevezetés (27-86. l.) és Első fejezet, Első rész, Bevezetés. 101-109. l. 10. A felvilágosodás dialektikája. Irodalom: Horkheimer-Adorno: <i>A felvilágosodás dialektikája</i>. Gondolat. 1990. A felvilágosodás fogalma. 19-62. l. 11. A tömegkultúra kritikája: Irodalom: Horkheimer-Adorno: <i>A felvilágosodás dialektikája</i>. Gondolat. 1990. A kultúripar 147-200. l. 12. A pozitívizmus-vita. Irodalom: K. Popper. A társadalomtudományok logikája. és Adorno: A	

társadalomtudományok logikájáról. in: Papp Zsolt (szerk.): *Tény Érték Ideológia*. Gondolat. 1976. 279-325. l.

13. Konzervatív társadalomelméletek. Molnár Tamás: *A liberális hegemonia* Budapest. Kairosz. 2001.

14. Konzervatív társadalomelméletek. Egedy Gergely: *Konzervatív gondolkodás és politika az Egyesült Államokban*. Budapest. Századvég. 2014. XXI. fejr. Istengyilkosság és a modernitás. 429-451. és a XXIII. fejr. A „morális képzelet” konzervativizmusa: Kirk.

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Az órák látogatása kötelező! A félév során a hallgatók egy zárthelyi dolgozatot írnak, és egy prezentációt tartanak.

Gyakorlati jegy: A félév végi osztályzat a zárthelyi dolgozat és a prezentáció eredményére épül. Sikertelen zh. esetén a hallgató szóbeli beszámolót tehet a szorgalmi időszak végén.

Kötelező irodalom:

Pokol Béla: A funkcionalista rendszerelmélet kibomlása. in: Csepeli- Papp- Pokol: *Modern polgári társadalomelméletek*. Gondolat, 1987.153-183. l.

Válogatás Talcott Parsons cselekvéseméleti írásaiból. In: *Szociológiai füzetek* / 38. 17-78.

R. K. Merton: *Társadalomelmélet és társadalmi struktúra*. Gondolat, 1980. 67-174. l. és 216-256.l. Osiris (új kiadás) 54-116. oldal és 146-163. oldal.

A fenomenológia a társadalomtudományban. Gondolat, 1984. 96-117. A. Schütz: A fenomenológia néhány vezérfonala

Mannheim Károly: *A konzervativizmus*. Cserépfalvi, 1994. 51-92. l.

Mannheim Károly: *Ideológia és utópia*. Atlantisz 1996.

Norbert Elias: *A civilizáció folyamata*. Gondolat. Bevezetés (27-86. l.) és Első fejezet, Első rész, Bevezetés. 101-109. l.

Horkheimer-Adorno: *A felvilágosodás dialektikája*. Gondolat. 1990. A felvilágosodás fogalma. 19-62. l. A kultúripar 147-200. l.

K. Popper. A társadalomtudományok logikája. és Adorno: A társadalomtudományok logikájáról. in: Papp Zsolt (szerk.): *Tény Érték Ideológia*. Gondolat. 1976. 279-325. l.

Ajánlott irodalom:

Alexander, Jeffrey C: *Szociológiaelmélet a II. világháború után*. Budapest. Balassi. 1996.

CAMIC, CHARLES (1991): *Introduction*. In Talcott Parsons: *The Early Essays*. Chicago–London: The University of Chicago Press.

Tantárgy neve: Társadalomelmélet II.	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN3303 Tárgyfelelős intézet: ATTI Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Szepessy Péter, egyetemi adjunktus	
Közreműködő oktató(k): Szirbik Gabriella mesteroktató	
Javasolt félév: 3. Ő	Előfeltétel: BTSCN2204
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A „Társadalomelmélet II.” c. tárgy a „Szociológiatörténet, és -elmélet alapjai, társadalomtörténet” tananyagcsoportba tartozik. A Társadalomelmélet II. című tárgy feladata, hogy a Társadalomelmélet I. kurzus eredményeire építve, klasszikus és kortárs szerzők gondolatainak ismertetésével a társadalmi tagolódás további összetevőibe nyújtson betekintést. A tantárgy a társadalomelméletek alakváltozásaival foglalkozik. A hallgatók az alapvető fogalmi keretek elsajátítását követően a társadalomelméletek főbb típusaival ismerkedhetnek meg. A gyakorlati foglalkozáson az előadáshoz igazodó irodalmak szemináriumi feldolgozására kerül sor. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: A társadalomról való gondolkodás, a társadalomtudományi nézőpontból releváns kérdések, problémafelvetések szaknyelvi precíz, kognitív módon cizellált ismeretének elsajátítása képesség: A szociológia szaknyelvének magabiztos használatára, a tudományos problémafelvetésre, a tárgyban elmélyült tanulásra. attitűd: Érzékenység, szellemi fogékonyság a társadalmi problémák észlelésére, megfogalmazására, igény és törekvés a hétköznapi összefüggéseken túlmutató analitikus gondolkodásra és a kritikai attitűdre. autonómia és felelősség: A szabad, önálló véleményartikulálás, a konstruktív, ugyanakkor kritikus részvétel a szociológia tudományának elméleti és gyakorlati eseményeiben, s önreflexív gondolkodás	
Tantárgy tematikus leírása:	
Előadás: 1. Bevezetés, a probléma kijelölése 2. A szociológia intézményesülése Amerikában és Európában 3. A szociológia mint diszciplína, a szociológiai paradigma 4. Morgan, Sumner, Veblen – a 19. századi amerikai társadalomelmélet 5. A biológiai hatás és következményei a szociológiában 6. A klasszikus német szociológia (Tönnies, Simmel,) 7. A szimbolikus interakcionizmus 8. A fenomenológiai megközelítés és a fenomenológiai ihletettséű társadalomelméletek (etnometodológia, szociális konstruktivizmus) 9. Tudásszociológia 10. A Frankfurti Iskola – kritikai elmélet 11. A racionális döntések elmélete 12. Posztmodern társadalomelméletek (Foucault, Lyotard, Habermas) 13. Globalizáció (Giddens, Beck, Ritzer, Berger)	
Félévközi számonkérés módja és értékelése: - Gyakorlati jegy / kollokvium teljesítésének módja, értékelése: A hallgatók a szemeszter végén szóbeli vizsgát tesznek, az előadáson elhangzottak és a kötelező irodalmak megtanulásának segítségével. Az előadásokon való részvétel 75%-ban kötelező. Az	

előadás aláírásának további feltétele a 'Társadalomelmélet II.' kurzushoz kapcsolódó szemináriumi követelmény teljesítése.

Kötelező irodalom:

Modern szociológiai paradigmák, szerk.: Némedi Dénes. (Napvilág, Budapest, 2008.)

Némedi Dénes: Klasszikus szociológia (Budapest, Napvilág, 2005.)

A szociológia története 1917-ig. Szöveggyűjtemény. Szerk.: Huszár-Somlai. (Tankönyvkiadó, Bp.: 1972.) pp.: 117-224.

Simmel, George: A vizsály. In.: Simmel, G.: Válogatott társadalomelméleti tanulmányok (Novissima Kiadó, Bp. 2001.) pp: 54-83.

Preglau, Max: Szimbolikus interakcionizmus – G.H.Mead In: Szociológiaelmélet. Szerk: Morel, Julius és mtsai. (Osiris, Bp.2000.) pp: 67-79.

Max Horkheimer – Theodor W. Adorno: A kultúripar. A felvilágosodás mint a tömegek becsapása In: Max Horkheimer – Theodor W. Adorno A felvilágosodás dialektikája, Gondolat – Atlantisz – Medvetánc (1990). pp.: 147-200. o.

https://web.archive.org/web/20030718160307fw_/http://frankfurt.tek.bke.hu/media/szoveg/ado_rnohorkheimer_kulturipar.htm

Mannheim Károly: A tudásszociológia In: Mannheim K.: Tudásszociológiai tanulmányok (Osiris, Bp. 2000.) pp: 299-343.

Racionális döntések elmélete. In.: Replika. Társadalomtudományi Folyóirat 1991/4. pp.: 41-105.

<https://www.replika.hu/replika/06-b1>

Berger, Peter: A globális kultúra négy arca. 2000 (Kétezer) 1998/7-8. pp.:16-20.

https://ketezer.hu/download/PDF/1998/2000_FOLYOIRAT_1998_07-08.pdf

Ritzer, George: A társadalom mcdonaldizációja, Replika, 27 szám vagy itt:

<http://www.replika.hu/archivum/27>

Beck, Ulrich: Mi a globalizáció? (Belvedere, Szeged, 2005.) pp: 31-75

Ajánlott irodalom:

Szociológiai irányzatok a XX. század elejéig I. Szerk.: Felkai G.-Némedi D.- Somlai P. (Új Mandátum Könyvkiadó, Bp. 2002.)

A fenomenológia a társadalomtudományokban. Szerk.: Hernádi Miklós. (Gondolat, Budapest, 1984.)

Liotard, Jean-Francois: A posztmodern állapot. In.: A posztmodern állapot (Századvég Kiadó, Bp., 1993.) pp.: 7-150

Foucault, Michel: A szavak és a dolgok (Osiris, Bp.: 2000.) kijelölt rész: X. fejezet: A társadalomtudományok pp.: 384-432.

Giddens, Anthony: Elszabadult világ – Hogyan alakítja át életünket a globalizáció? Perfekt Kiadó, 2000. Kijelölt rész: "Előszó", „Bevezetés”, „Globalizálódás” című fejezetek

Tantárgy neve: Társadalomelmélet II.	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN3303
	Tárgyfelelős intézet: ATTI
	Tantárgyelem: Kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Szepessy Péter, egyetemi adjunktus	
Közreműködő oktató(k): Szirbik Gabriella mesteroktató	
Javasolt félév: 3. Ő	Előfeltétel: BTSCN2204
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A „Társadalomelmélet II.” c. tárgy a „Szociológiatörténet, és -elmélet alapjai, társadalomtörténet” tananyagcsoportba tartozik. A Társadalomelmélet II. című tárgy feladata, hogy a Társadalomelmélet I. kurzus eredményeire építve, klasszikus és kortárs szerzők gondolatainak ismertetésével a társadalmi tagolódás további összetevőibe nyújtson betekintést. A tantárgy a társadalomelméletek alakváltozásával foglalkozik. A hallgatók az alapvető fogalmi keretek elsajátítását követően a társadalomelméletek főbb típusaival ismerkedhetnek meg. A gyakorlati foglalkozáson az előadáshoz igazodó irodalmak szemináriumi feldolgozására kerül sor. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: A társadalomról való gondolkodás, a társadalomtudományi nézőpontból releváns kérdések, problémafelvetések szaknyelvi precíz, kognitív módon cizellált ismeretének elsajátítása képesség: A szociológia szaknyelvének magabiztos használatára, a tudományos problémafelvetésre, a tárgyban elmélyült tanulásra. attitűd: Érzékenység, szellemi fogékonyság a társadalmi problémák észlelésére, megfogalmazására, igény és törekvés a hétköznapi összefüggéseken túlmutató analitikus gondolkodásra és a kritikai attitűdre. autonómia és felelősség: A szabad, önálló véleményartikulálás, a konstruktív, ugyanakkor kritikus részvétel a szociológia tudományának elméleti és gyakorlati eseményeiben, s önreflexív gondolkodás	
Tantárgy tematikus leírása:	
Előadás: Bevezetés, a probléma kijelölése A szociológia intézményesülése Amerikában és Európában	

A szociológia mint diszciplína, a szociológiai paradigma

Morgan, Sumner, Veblen – a 19. századi amerikai társadalomelmélet

A biológiai hatás és következményei a szociológiában

A klasszikus német szociológia (Tönnies, Simmel,)

A szimbolikus interakcionizmus

A fenomenológiai megközelítés és a fenomenológiai ihletettségű társadalomelméletek (etnometodológia, szociális konstruktivizmus)

Tudásszociológia

A Frankfurti Iskola – kritikai elmélet

A racionális döntések elmélete

Posztmodern társadalomelméletek (Foucault, Lyotard, Habermas)

Globalizáció (Giddens, Beck, Ritzer, Berger)

Félévközi számonkérés módja és értékelése: -

Gyakorlati jegy / kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

A hallgatók a szemeszter végén szóbeli vizsgát tesznek, az előadáson elhangzottak és a kötelező irodalmak megtanulásának segítségével. Az előadásokon való részvétel 75%-ban kötelező. Az előadás aláírásának további feltétele a 'Társadalomelmélet II.' kurzushoz kapcsolódó szemináriumi követelmény teljesítése.

Kötelező irodalom:

Modern szociológiai paradigmák, szerk.: Némedi Dénes. (Napvilág, Budapest, 2008.)

Némedi Dénes: Klasszikus szociológia (Budapest, Napvilág, 2005.)

A szociológia története 1917-ig. Szöveggyűjtemény. Szerk.: Huszár-Somlai. (Tankönyvkiadó, Bp.: 1972.) pp.: 117-224.

Simmel, George: A vizsály. In.: Simmel, G.: Válogatott társadalomelméleti tanulmányok (Novissima Kiadó, Bp. 2001.) pp: 54-83.

Preglau, Max: Szimbolikus interakcionizmus – G.H.Mead In: Szociológiaelmélet. Szerk: Morel, Julius és mtsai. (Osiris, Bp.2000.) pp: 67-79.

Max Horkheimer – Theodor W. Adorno: A kultúripar. A felvilágosodás mint a tömegek becsapása In: Max Horkheimer – Theodor W. Adorno A felvilágosodás dialektikája, Gondolat – Atlantisz – Medvetánc (1990). pp.: 147-200. o.

https://web.archive.org/web/20030718160307fw_/http://frankfurt.tek.bke.hu/media/szoveg/adornohorkh

[eimer kulturipar.htm](http://eimer.kulturipar.htm)

Mannheim Károly: A tudásszociológia In: Mannheim K.: Tudásszociológiai tanulmányok (Osiris, Bp. 2000.) pp: 299-343.

Racionális döntések elmélete. In.: Replika. Társadalomtudományi Folyóirat 1991/4. pp.: 41-105.
<https://www.replika.hu/replika/06-b1>

Berger, Peter: A globális kultúra négy arca. 2000 (Kétezer) 1998/7-8

Ritzer, George: A társadalom mcdonaldizációja, Replika, 27 szám vagy itt:

<http://www.replika.hu/archivum/27>

Beck, Ulrich: Mi a globalizáció? (Belvedere, Szeged, 2005.) pp: 31-75

Ajánlott irodalom:

Szociológiai irányzatok a XX. század elejéig I. Szerk.: Felkai G.-Némedi D.- Somlai P. (Új Mandátum Könyvkiadó, Bp. 2002.)

A fenomenológia a társadalomtudományokban. Szerk.: Hernádi Miklós. (Gondolat, Budapest, 1984.)

Lyotard, Jean-Francois: A posztmodern állapot. In.: A posztmodern állapot (Századvég Kiadó, Bp., 1993.) pp.: 7-150

Foucault, Michel: A szavak és a dolgok (Osiris, Bp.: 2000.) kijelölt rész: X. fejezet: A társadalomtudományok pp.: 384-432.

Giddens, Anthony: Elszabadult világ – Hogyan alakítja át életünket a globalizáció? Perfekt Kiadó, 2000

Tantárgy neve: Társadalomelmélet II.	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN3304 Tárgyfelelős intézet: ATTI
	Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Szirbik Gabriella mesteroktató	
Közreműködő oktató(k): Szepessy Péter	
Javasolt félév: 3. Ő	Előfeltétel: BTSCN2204
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: gyakorlat
Kreditpont: 3	Munkarend: <u>nappali</u>
Tantárgy feladata és célja: A „Társadalomelmélet II.” c. tárgy a „Szociológiatörténet, és -elmélet alapjai, társadalomtörténet” tananyagcsoportba tartozik. A Társadalomelmélet II. című tárgy feladata, hogy a Társadalomelmélet I. kurzus eredményeire építve, klasszikus és kortárs szerzők gondolatainak ismertetésével a társadalmi tagolódás további összetevőibe nyújtson betekintést. A tantárgy a társadalomelméletek alakváltozásával foglalkozik. A hallgatók az alapvető fogalmi keretek elsajátítását követően a társadalomelméletek főbb típusaival ismerkedhetnek meg. A gyakorlati foglalkozáson az előadáshoz igazodó irodalmak szemináriumi feldolgozására kerül sor. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: A társadalomról való gondolkodás, a társadalomtudományi nézőpontból releváns kérdések, problémafelvetések szaknyelvi precíz, kognitív módon cizellált ismeretének elsajátítása képesség: A szociológia szaknyelvének magabiztos használatára, a tudományos problémafelvetésre, a tárgyban elmélyült tanulásra. attitűd: Érzékenység, szellemi fogékonyság a társadalmi problémák észlelésére, megfogalmazására, igény és törekvés a hétköznapi összefüggéseken túlmutató analitikus gondolkodásra és a kritikai attitűdre. autonómia és felelősség: A szabad, önálló véleményartikulálás, a konstruktív, ugyanakkor kritikus részvétel a szociológia tudományának elméleti és gyakorlati eseményeiben, s önreflexív gondolkodás	
Tantárgy tematikus leírása:	
Bevezetés, a probléma kijelölése A szociológia intézményesülése Amerikában és Európában A szociológia mint diszciplína, a szociológiai paradigma Morgan, Sumner, Veblen – a 19. századi amerikai társadalomelmélet	

A biológiai hatás és következményei a szociológiában A klasszikus német szociológia (Tönnies, Simmel,) A szimbolikus interakcionizmus A fenomenológiai megközelítés és a fenomenológiai ihletettségű társadalomelméletek (etnometodológia, szociális konstruktivizmus) Tudásszociológia A Frankfurti Iskola – kritikai elmélet A racionális döntések elmélete Posztmodern társadalomelméletek (Foucault, Lyotard, Habermas) Globalizáció (Giddens, Beck, Ritzer, Berger)
Félévközi számonkérés módja és értékelése: Prezentáció Gyakorlati jegy teljesítésének módja: Az aláírás feltétele a sikeres zárthelyi dolgozat. Sikertelen zh esetén a hallgató szóbeli beszámolót tehet a szorgalmi időszak végén. A Zh. várható időpontja: 2023- 12. 01. A dolgozat leadási határideje: 2023. 12. 01. 24.00. h.
Kötelező irodalom: Modern szociológiai paradigmák, szerk.: Némedi Dénes. (Napvilág, Budapest, 2008.) A szociológia története 1917-ig. Szöveggyűjtemény. Szerk.: Huszár-Somlai. (Tankönyvkiadó, Bp.: 1972.) Kijelölt rész: pp.: 117-224. Simmel, George: A viszály. In.: Simmel, G.: Válogatott társadalomelméleti tanulmányok (Novissima Kiadó, Bp. 2001.) pp: 54-83. Preglau, Max: Szimbolikus interakcionizmus – G.H.Mead In: Szociológiaelmélet. Szerk: Morel, Julius és mtsai. (Osiris, Bp.2000.) pp: 67-79. Max Horkheimer – Theodor W. Adorno: A kultúripar. A felvilágosodás mint a tömegek becsapása In: Max Horkheimer – Theodor W. Adorno A felvilágosodás dialektikája, Gondolat – Atlantisz – Medvetánc (1990). 147-200. o. https://web.archive.org/web/20030718160307fw_/http://frankfurt.tek.bke.hu/media/szoveg/adornohorkheimer_kulturipar.htm Mannheim Károly: A tudásszociológia In: Mannheim K.: Tudásszociológiai tanulmányok (Osiris, Bp. 2000.) pp: 299-343. Racionális döntések elmélete. In.: Replika. Társadalomtudományi Folyóirat 1991/4. pp.: 41-105.

<https://www.replika.hu/replika/06-b1>

Lyotard, Jean-Francois: A posztmodern állapot. In.: A posztmodern állapot (Századvég Kiadó, Bp., 1993.) pp.: 7-150

Berger, Peter: A globális kultúra négy arca. 2000 (Kétezer) 1998/7-8

Giddens, Anthony: Elszabadult világ – Hogyan alakítja át életünket a globalizáció? Perfekt Kiadó, 2000

Ritzer, George: A társadalom mcdonaldizációja, Replika, 27 szám vagy itt:

<http://www.replika.hu/archivum/27>

Beck, Ulrich: Mi a globalizáció? (Belvedere, Szeged, 2005.) pp: 31-75

Ajánlott irodalom:

Foucault, Michel: A szavak és a dolgok (Osiris, Bp.: 2000.) kijelölt rész: X. fejezet: A társadalomtudományok pp.: 384-432.

Tantárgy neve: Társadalomtörténet	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN3305 Tárgyfelelős intézet: ATTI Tantárgyelem kötelező
Tárgyfelelős (név, beosztás): Dr. Szepessy Péter Donát, egyetemi adjunktus, Ph.D.	
Közreműködő oktató(k): Dr. habil. Udvarvölgyi Zsolt András, főiskolai tanár, Ph.D.	
Javasolt félév: 1Ő	Előfeltétel:
Óraszám/hét: 2+0	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: Az előadás összefoglalja a társadalomtörténet kialakulásának és fejlődésének történetét, majd sorra veszi a legfontosabb irányzatokat. Kitekint a társadalomtörténet értelmezésére tett kísérletekre (társadalmi integráció, modernitás, társadalmi kompromisszum, stb.) is. Nagy hangsúlyt fektet a magyar társadalomtörténet múltjára és jelenére. Ezt követően a társadalomtörténeti forráshelyeket és a társadalmi rendszerek tekinti át. Majd a kurzus során Magyarország társadalmáról lesz szó, az Árpád-kortól napjainkig, különös tekintettel a társadalmi egyenlőtlenségekre és a szociális gondoskodás történetére. A 19. és 20. század társadalmi változásaira nagyobb hangsúlyt fektet a kurzus. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: - Tájékozott a magyar és egyetemes politikai, gazdasági, kulturális jelenségek általánosan elfogadott tendenciái, jellemzői, adatai körében. - Összefüggéseiben értelmezi a szakterületéhez általában kapcsolódó, nemzetközi, európai és regionális, politikai, jogi, gazdasági és civilizációs ismereteket és eseményeket. - Ismeri a szak egyes területeinek alapvető szakkifejezéseit, fogalomkészletének minden fontosabb elemét, érti az összefüggéseket. (További tudáselemek: - Ismeri a történettudomány és a társadalomtudományok határterületeinek főbb fogalmait. - Ismeri a társadalomtörténet-írás legfontosabb szerzőit és műveit.) képesség: - Képes történelmi, társadalmi, gazdasági, jogi és politikai kérdésekben az ismeretek önálló elsajátítására és rendszerezésére. - Legalább két idegen nyelven képes eligazodni a szakirodalmakban, különös tekintettel a szakterminológiára. - Képes a projekt alapú munkavégzésre, rendelkezik a munkamegosztásra épülő együttműködési képességgel, látja a közös sikerhez való egyéni hozzájárulásokat. - Képes a nemzetközi, európai és regionális együttműködésekben megjelenő feladatok ellátására a magánszférában, a nem kormányzati szerveknél, az önkormányzatoknál és a kormányzati szerveknél, valamint az állami intézményekben. (További képességek: - Képes a korábbi korszakok társadalmi viszonyainak értelmezésére. - Képes a politikai események mögött társadalmi összefüggéseket rekonstruálni.) attitűd: - Érti és elfogadja, hogy a gazdasági, politikai és kulturális jelenségek történetileg és társadalmilag meghatározottak és változóak. - Képviseli a magyar és az európai identitás vallási és társadalmi, történeti és jelenkori sokszínűségét. - Törekszik politológiai, jogi, társadalomtudományi, nemzetközi gazdasági, történeti tudásának folyamatos fejlesztésére. - Szakmai hivatástudat kialakítására és önképzésre törekszik. autonómia és felelősség: - Felelősséget vállal anyanyelvű és idegen nyelvű szakmai szövegeiért, tudatában van azok lehetséges	

következményeinek.

- Tudatosan képviseli azon módszereket, amelyekkel a szakterületén dolgozik, és elfogadja más tudományágak eltérő módszertani sajátosságait.
- Önálló, konstruktív és erős érdekérvényesítő az intézményen belüli és kívüli együttműködési formákban.
- Feladatokhoz kapcsolódóan folyamatosan fejleszti szövegalkotási készségét.

Előadás:

1. Bevezetés: a kurzus célkitűzései és tematikai áttekintése.
2. A társadalomtörténet, mint interdiszciplináris tudományterület kialakulása és forrásvidékei.
3. Az Annales című folyóirat és Fernand Braudel történetírása. A megmért történelem: a kvantitatív történetírás fénykora.
4. A mikrotörténeti irányzat (Carlo Ginzburg és Giovanni Levi). Antropológia és történetírás határán: Alan Macfarlane és az angol individualizmus eredete, ill. az életvilágok és a mindennapi élet tapasztalata.
5. A társadalomtörténet-írás szakadozott története Magyarországon (Acsádi, Tagányi, Domanovszky, Mályusz, Szekfű, Hajnal, Szabó, stb.).
6. Az Árpád-kor és az Anjouk. A középkori és koraújkori Magyarország helye Európában.
7. Modernizáció vagy polgárosodás? Az újkori magyarországi társadalmi átalakulás modelljei.
8. A társadalmi struktúra kérdései Magyarországon a hosszú 19. században.
9. Család, gyermek, nők, oktatás, idősek helyzete a magyar társadalomban. Áttekintés.
10. A szegénység társadalomtörténete Magyarországon, ill. a szociális gondoskodás története.
11. A késői rendi társadalom töredezettsége.
12. Magyarország társadalma a két világháború között.
13. Magyarország társadalma 1945-1990 között. A Rákosi- és Kádár-korszak.
14. A rendszerváltás magyar társadalma, és kitekintés az azóta eltelt 30 évre. Összefoglalás.

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Az aláírás feltétele: az utolsó előtti órán írt ZH (zárhelyi dolgozat), amely egy, a legfontosabb tényekre, ismeretekre koncentráló kérdéssor lesz. Az órán elhangzottak és a megadott szakirodalom alapján érdemes felkészülni. Értékelése ötfokozatú (0–40% = elégtelen, 41–55 % = elégséges, 56–70% = közepes, 71–85% = jó, 86–100% = jeles)

Kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

Szóbeli vizsga (kollokvium), amely az órán elhangzottak és a megadott irodalom alapján zajlik majd. (A vizsgán az ajánlott, vagy a megadottól eltérő, de témába vágó olvasmányok színvonalas ismertetésének a lehetősége is reális választás lehet, amely nagymértékben befolyásolja a vizsgajegyet. Ennek részleteit az első órán megbeszéljük.)

Kötelező irodalom (4+1 idegen nyelvű):

Bódy Zsombor – Ö. Kovács József (szerk.): *Bevezetés a társadalomtörténetbe. Hagyományok, irányzatok, módszerek.* Bp., Osiris, 2006.

Tomka Béla: *Európa társadalomtörténete a 20. században.* Budapest, Osiris, 2020.
Letölthető:

https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_520_europa_tarsadalomtortenete/ch01.html

Burke, Peter: *History and Social Theory.* Ithaca, Cornell U.P., 1993.

Gyáni Gábor – Kövér György: *Magyarország társadalomtörténete a reformkortól a második világháborúig.* Bp., Osiris, 2006.

Valuch Tibor: *Magyarország társadalomtörténete a XX. század második felében.* Budapest, Osiris, 2005.

Ajánlott irodalom (4+1 idegen nyelvű):

Ariés, Philippe: *Gyermek, család, halál. Tanulmányok.* Budapest, Gondolat, 1987. ISBN: 963-281-819-9

Bácskai Vera: *A vállalkozók előfutárai. Nagykereskedők a reformkori Pesten.* Bp., Magvető, 1989.

Braudel, Fernand: *Anyagi kultúra, gazdaság és kapitalizmus, XV-XVIII. század. I. A mindennapi élet struktúrái.* Bp., Gondolat, 1985.

Pirenne, Henri: *A középkori gazdaság és társadalom története.* Budapest, Gondolat, 1983. ISBN: 963-281-310-3

Parrot, Michelle (ed.): *A History of Private Life IV. From the Fires of Revolution to the Great War.* Cambridge (Massachusetts), London, Harvard UP, 1990.

Tantárgy neve: Szociálpszichológia II	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN3306 Tárgyfelelős intézet: BTK-ATTI Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Prof. Dr. Csepel György, egyetemi tanár	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: 3 ^Ő	Előfeltétel: BTSCN2208
Óraszám/hét: 2-0	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A tantárgy célja, hogy a Szociálpszichológia 1. által nyújtott alapokon a hallgatókat bevezesse az melyek az emberi társadalmak szerveződésében, működésében, fennmaradásában kulcsfontosságú értékek megismerésébe. A kurzus során bemutatjuk az értékek operacionalizálásának módszereit, a fontosabb érték-teszteket valamint a hazai és nemzetközi érték kutatások eredményeit. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: társ-és társadalomismeret képesség: empátia, tolerancia attitűd: önreflexivitás autonómia és felelősség: a világban való eligazodás, döntési tudatosság Tantárgy tematikus leírása: minden péntek , 13-14.30	
Előadás: <u>Menetrend</u> <i>Szeptember 13</i> A társadalmi megismerés A természeti világ két szintje. A törvény és a valószínűség. A nyelv és az emberi megismerés. A nyelv mint a "lét háza". A vallási, a tudományos és a hétköznapi megismerés. <i>Szeptember 17</i> <u>Érték és szabadság</u> A végtelen és a végesség. <i>Szeptember 20</i> <u>Érték és evolúció</u> A preferencia, az alkalmazkodás és a túlélés <i>Szeptember 27</i> <u>Érték és megismerés</u> Az érték mint szempont. <i>Október 4</i> <u>Érték és kultúra</u> Az elme szotvere, kulturális varianciák, örök visszatérés <i>Október 11</i> <u>Érték és algoritmus</u> A gépi és az emberi. ész <i>Október 18</i> <u>Magyar algoritmus</u>	

A tér, az idő, a test, a közösség tagadása, magyar nemzetkarakterológiája (Prohászka, Karácsony, Bibó)

Október 25

A civilizációk harca

Ütköző értékrendek. Fundamentalizmus, interkulturális kommunikáció

November 1. Szünet

November 8

Igazságosság

Egyenlőség és igazságosság

November 15

Az értékek megismerése

Értéktesztek

November 22

Érték-atrófia

Az emberi lét nullpontjai. Kirekesztés, kimaradás.

November 29

Emberek az értékek terében

Film: Ötödik pecsét (félbeszakítva)

December 6

Emberek az értékek terében

Hősök, mártírok, árulók, megalkuvók, sodródók, opportunisták.

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Előadások látogatása, szakirodalom olvasása, kollokvium teljesítése.

Kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

A félév végére mindenkinek írnia kell egy esszét egy maga választotta értékről. Az esszé témáját az oktatóval kell egyeztetni. A vizsgán az hallgatónak meg kell védenie az esszét.

Vizsgakérdések

1. Érték és evolúció
2. Érték és megismerés
3. Érték és kultúra
4. Érték és algoritmus
5. Magyar értékrend
6. Európai értékek
7. Boldogság
8. Szépség
9. Igazságosság
10. Érték-atrófia
11. Atlruizmus

Kötelező irodalom:

Csepeli Gy. 2023. Értékek ébresztése- Budapest: Kocsis

Hankiss, E. 1977. Érték és társadalom. Tanulmányok az értékszociológia köréből. Magvető. 9-30, 231-250. 279-374
Hofstede, G., Hofstede, J.G. 2003. Kultúrák és szervezetek. Budapest:HVG
Huntington, S. 2015. A civilizációk összeclapása és az új világrend kialakulása. Bp.: Európa
Váriné Szilágyi I. 1987. Az ember, a világ, és az értékek világa. Bp.:Gondolat

Ajánlott irodalom:

Aronson, E., Travis, C. 2009. Történetek hibák (de nem én tehetek róluk) Az önigazolás lélektana. Budapest: Ab ovo
Aronson, E.2003. The Social Animal. Worth Publishers
Csepeli Gy. 2014. Szociálpszichológia mindenkiben, Budapest: Kossuth. 187-338.
Csepeli György 2016. Meg nem gondolt gondolat. A zsidóellenességtől a népiertásig. Budapest: Kossuth
Hamilton, D. L. 2005. Social Cognition. Psychology Press. N.Y.
Hunyady György 2016. Jelentörténeti szociálpszichológia, Budapest: Eötvös
Hankiss, E.1977. Érték és társadalom. Tanulmányok az értékszociológia köréből. Budapest:Magvető.
Hofstede, G.Hofstede, J.G. 2003. Kultúrák és szervezetek. Budapest: VHE
Huntington, S. 2015. A civilizációk összeclapása és az új világrend kialakulása. Budapest: Európa.
Varga Károly, 2003. Értékek fénykörében. Budapest: Akadémiai Kiadó
Váriné Szilágyi Ibolya.1987. Az ember, a világ és az értékek világa. Budapest: Gondolat

Tantárgy neve: Szociálpszichológia II.	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN3307 Tárgyfelelős intézet: BTK-ATTI
	Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Prof. Dr. Csepeli György, egyetemi tanár	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: 3. Ő	Előfeltétel: BTSCN2209
Óraszám/hét: 0-2	Számonkérés módja: gyakorlati jegy
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A gyakorlat célja, hogy a Szociálpszichológia 1. és 2. által nyújtott alapokon a hallgatók megismerkedjenek az alapvető szociálpszichológiai problémák kutatási aspektusaival.	
Fejlesztendő kompetenciák: tudás: elméleti és empirikus ismeretek képesség: alkalmazás attitűd: empátia autonómia és felelősség: segítség, intervenció	
Tantárgy tematikus leírása:	
Gyakorlat: <i>Szeptember 13</i> A kutató csoportok megalakulása <i>Szeptember 17</i> A kutatási témák megbeszélése <i>Szeptember 20</i> A kutatási hipotézisek megbeszélése <i>Szeptember 27</i> A kutatási módszerek megbeszélése <i>Október 4</i> Történelmi kísérlet <i>Október 11</i> Kísérlet <i>Október 18</i> Megfigyelés, esettanulmány <i>Október 25</i> Fókuszcsoport <i>November 1</i> Szünet <i>November 8</i> Kérdőív	

November 15

Értéktesztek

November 22

Hallgatói prezentációk

November 29

Hallgatói prezentációk

December 6

Hallgatói prezentációk

Félévközi számonkérés módja és értékelése:-

A félév végén csoportos prezentáció készítése az oktatóval megbeszélte témából

Gyakorlati jegy: Rendszeres óralátogatás (50%),

A hallgatók projektcsoporthoz alakítanak. Minden projektcsoport a félév során az oktatóval megbeszélve választ egy projekt feladatot, melyet a félév végéig kidolgoz és az a félév végén ismerteti. A gyakorlati jegy a projektfeladat megoldásának függvénye.

Kötelező irodalom:

Lazarsfeld, P., Zeisel, H. 1999. Marienthal. (Szociográfiai kísérlet és tartós munkanélküliség hatásairól. Budapest, Új Mandátum

Thomas, W., 2002. Znaniecki, F. A lengyel paraszt Európában és Amerikában. I-II. köt. Budapest. Új Mandátum

Whyte, W.F. 1995. Utcasarki társadalom. Budapest: Új Mandátum

Ajánlott irodalom:

Aronson, E. 2003. The Social Animal. Worth Publishers

Csepeli György 2016. Szociálpszichológia mindenkiben. Budapest: Kossuth. 27-319. 329-358o.

Fiske, S.T 2006. Társas alapmotívumok. Budapest: Osiris

Hamilton, D.L., Fiske, T., Bargh, J.A. 2006. A társak és a társadalom megismerése. Budapest: Osiris

Heider, F. 2003. A személyközi viszonyok pszichológiája. Budapest: Osiris

Hunyady György 2016. Jelentörténeti szociálpszichológia, Budapest: Eötvös

Murányi I. 2006. Identitás és előítélet. Budapest: UMK

Tantárgy neve: Demográfia	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN3308
	Tárgyfelelős intézet: ATTI
	Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Mihályi Helga, mesteroktató	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: 3Ő	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2+0	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A félév során a hallgatók a társadalom és annak folyamatai jobb megértése érdekében betekintenek a népességtudomány alapjaiba. Egyrészt a népességstatisztika kategóriáit és legfőbb mutatóit, másrészt a népesedési folyamatokat vizsgáljuk meg. Ezeket egészítik ki a népesedésről szóló elméletek, illetve a népesség számának és összetételének befolyásolására irányuló törekvések felvázolásai.	
Fejlesztendő kompetenciák: <i>tudás:</i> elméleti és empirikus ismeretek <i>képesség:</i> alkalmazás <i>attitűd:</i> nyitottság, empátia, elkötelezettség <i>autonómia és felelősség:</i> segítség, intervenció	
Tantárgy tematikus leírása:	
Előadás, gyakorlat: A demográfia tárgya, szemlélete és módszerei A demográfia forrásai A világ és Magyarország népességszáma A népesség összetétele társadalmi nem és életkor szerint A népesség családi állapota és kulturális helyzet szerinti összetétele A népesség foglalkozása és nyelvi, etnikai összetétele A népesség területi elhelyezkedése Zárthelyi dolgozat A házasság és a házasság megszűnése	

Születések, termékenység Halálozások, halandóság Mobilitás és migráció Népesedéspolitika Népesedésméletek
Félévközi számonkérés módja és értékelése: Zárthelyi dolgozat Gyakorlati jegy / kollokvium teljesítésének módja, értékelése: Írásbeli vizsga: 60-69% elégséges, 70-79% közepes, 80-89% jó, 90-100% jeles
Kötelező irodalom: KOVÁCS Zoltán: <i>Népesség- és településföldrajz</i>. ELTE EÖTVÖS KIADÓ, Budapest, 2013. MIHÁLYI Helga: A demográfia alapjai. In: <i>Szociológiai olvasókönyv</i>. BÍBOR KIADÓ, Miskolc, 2008. 54-71. Helga MIHÁLYI: <i>The Demographical Situation of Miskolc as reflected in the Data of Hungary – Possibilities of the Politics of Population Growth</i>. Kézirat. Ajánlott irodalom: Erzsébet FÖLDHÁZY: <i>Structure and future of Hungary's population</i>. file:///C:/Users/User/Downloads/893-658-1-PB.pdf GYÉMÁNT Richárd, KATONA Tamás: <i>Demográfia</i>. https://www.tankonyvtar.hu/en/...547_Demografia/2011_0001_547_Demografia.pdf MIHÁLYI Helga: A cigány népesség demográfiai sajátosságai. <i>Szellem és Tudomány</i>, 2016/1-2. 27-47. VUKOVICH György: <i>A demográfia alapjai</i>. MISKOLCI EGYETEM, Miskolc, 1997.

Tantárgy neve: Módszertan gyakorlat I. (Adatgyűjtés 1)	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN3309 Tárgyfelelős intézet: ATTI
	Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. habil. Szabó-Tóth Kinga, egyetemi docens, Ph.D.	
Közreműködő oktató(k): Dr. habil. Kotics József, egyetemi docens	
Javasolt félév: 3 ^ő	Előfeltétel: BTSCN1106
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: gyakorlat
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A gyakorlati foglalkozások keretében a hallgatók a korábban elsajátított kutatáselméleti és módszertani fogalmakon túl megismerik a társadalomtudományok alkalmazott adatgyűjtési eljárásait és módszereit. A tárgy konkrét példákon keresztül áttekinti a legfontosabb módszereket és azok alkalmazásait. A tárgy célja, hogy a kutatási folyamat tervezésével kapcsolatban felmerülő módszertani problémákra a kurzus résztvevői kompetens módon reagálhassanak, és képesek legyenek a célnak legmegfelelőbb adatgyűjtési módszer kiválasztására. Az adatgyűjtés munkafolyamatának, fázisainak megtervezése által a hallgatók képesek lesznek kutatási projektek generálására is. A hallgatók lehetőséget kapnak, hogy módszertani készségeiket továbbfejlesszék gyakorlati feladatok végrehajtásával. A gyakorlat során a hallgatók megismerkednek a korszerű projektmenedzsment fogalmával, és betekintést kapnak a pályázatírás módszertanába is. EU-s, kormányzati, önkormányzati és civil pályázati kiírásokat tanulmányoznak és gyakorolják a pályázatírás technikáját. Szimulációs gyakorlaton, team-munkában brainstormingolnak pályázati kiírások kapcsán, majd közösen elkészítenek több pályázatot. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Ismeri a társadalomkutatás módszertanának alapelveit, a legfontosabb kutatási módszereket és az alapvető adatelemzési eljárásokat. Ismeri a társadalomtudományi kutatásra vonatkozó etikai követelményeket. képesség: Összegyűjti és feldolgozza a szociológiailag releváns információkat, alapszinten használja a korszerű informatikai eljárásokat. Közreműködik a kutatási problémához illő kutatási módszerek kiválasztásában és alkalmazásában. attitűd: Nyitott és egyben kritikus a szociológia elméleti, gyakorlati és módszertani újításaival kapcsolatban. Nyitott a kritikus önértékelésre és a szakmai továbbképzés különböző formáira. Elméleti és gyakorlati tudásának folyamatos fejlesztésére törekszik. autonómia és felelősség: A szervezeti struktúrában elfoglalt helyének megfelelő önállósággal és felelősséggel szervezi munkáját. Felelősen betartja a kutatásetikai és publikációs normákat.	
Tantárgy tematikus leírása: (14 hét)	
Gyakorlat: A tudomány fogalma. A tudományos kutatás természete. A tudományos kutatás alapfogalmai. A kutatás folyamata. A kutatás tervezésének szakaszai. Konceptualizálás fogalma és bemutatása konkrét példán keresztül. Az operacionalizálás fogalma és bemutatása konkrét példán keresztül. Kvantitatív adatgyűjtési módszerek. Kvalitatív adatgyűjtési módszerek. Kérdőívszerkesztés szabályai. Saját kutatási terv összeállítása. Kvantitatív és kvalitatív adatelemzés alapfokon. Projektmenedzsment. Projektelméleti alapok. Projekttipológia. Projektfázisok (a projekt életciklusa). A projekt környezete. A projekt érintettjei.	

A pályázatírás gyakorlata. Tervezés. Költségvetés. SWOT analízis. A formai és tartalmi követelmények rendszerezése. A leggyakoribb hibák kiküszöbölése.

Pályázati források 2021-ben: EU-s, kormányzati, önkormányzati és civil pályázati kiírások tanulmányozása.

Betekintés a fundraising/adományszervezés/szponzoráció világába. Összefoglalás. A team-munka, az elkészített projektek és pályázatok értékelése.

Félévközi számonkérés módja és értékelése: A gyakorlati foglalkozásokon való aktív részvétel, a kiadott gyakorlati feladatok önálló elvégzése.

Gyakorlati jegy / kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

Az önállóan választott, megbeszélte és egyeztetett feladatok elvégzése, prezentálása és határidőre történő benyújtása.

Az írásbeli / szóbeli vizsga itt tüntetendő fel, illetve **az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők (ha vannak):** -

Kötelező irodalom:

Earl Babbie: A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Budapest, Balassi Kiadó, több kiadásban (1995-2020). ISBN: 9789635067640

Héra Gábor és Ligeti György: Módszertan. Bevezetés a társadalmi jelenségek kutatásába. Budapest: Osiris, 2014. 15–208, 219–233.old ISBN 978 963 389 788 1

Kovács Éva (szerk.): Közösségtanulmány. Módszertani jegyzet. Budapest–Pécs: Néprajzi Múzeum, PTE-BTK Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék, 2007. 203–233, 269–277, 296–316.old. ISBN 978-963-642-156-4

Bernard, Russell - Gravlee, Clarence (szerk.): Handbook of Methods in Cultural Anthropology. 2nd edition. Rowman and Littlefield, 2015. 9–88, 131–202, 259–458.old. ISBN 978-0-7591-2070-9

Pernecky László et al. (szerk.): Projektfejlesztés, pályázatírás. Budapest, Tanácsadók a Fenntartható Fejlődésért, é. n.

Letölthető: http://tff.hu/images/tff_dokumentumtar/Projektfejlesztes_es_palyazatiras.pdf

Ajánlott irodalom:

Sajtos László – Mitev Ariel: SPSS kutatási és adatelemzési kézikönyv. Alinea Kiadó, Budapest, é.n

Mitev Ariel: A kvalitatív kutatás filozófiája és a kvalitatív kutatási terv. In Horváth Dóra és Mitev Ariel: Alternatív kvalitatív kutatási kézikönyv. Budapest: Alinea Kiadó, 2015. 25–81.o ISBN 9786155303-82-1

Bohannon, Paul - Glazer, Mark: Mérföldkövek a kulturális antropológiában. Panem, Budapest, 1997.

Cseh-Szombathy László - Ferge Zsuzsa: A szociológiai felvétel módszerei. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1971.

Lock, Dennis szerk.: Projektmenedzsment. Budapest, Panem, 1998.

Dr. Garaj Erika: Projektmenedzsment. h n., Edutus Főiskola, 2012. Letölthető:

https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412A/2010-0017_35_projektmenedzsment/ch01s03.html

Egri Imre: Projektmenedzsment. tankönyv. Nyíregyháza, Nyíregyházi Egyetem, é.n.

Letölthető: http://www.nyf.hu/gtk/sites/www.nyf.hu/gtk/files/Letol_tananyag/Projektmenedzsment-Egri%20Imre.pdf

Tantárgy neve: Terepgyakorlat III.	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN331 Tárgyfelelős intézet: ATTI
	Tantárgyelem:
Tárgyfelelős: Gyukits György, egyetemi adjunktus	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: 3Ö	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 0-2	Számonkérés módja: gyakorlati jegy
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A terepgyakorlat célja a kvalitatív szociológiai ismeretek terepkutatás során való gyakorlása. A terepgyakorlat alkalmával a résztvevők strukturált interjúkat készítenek a terepgyakorlat helyszínén élő népesség körében a szociális helyzetükkel kapcsolatban. Az interjúkat feldolgozzák, és kutatási beszámolót készítenek A második terepgyakorlat alkalmával a marginális helyzetű városi népességet kérdezzük Fejlesztendő kompetenciák: tudás: A hallgatók terepismeretet szereznek, amely alapvető fontosságú a szociológussá válás folyamatában képesség: kvalitatív szociológiai módszerek attitűd: beleérző képesség empátia autonómia és felelősség: speciális társadalmi létformák elfogadása	
Tantárgy tematikus leírása:	
Gyakorlat 1. Az elvégzendő kutatási feladat ismertetése. 2. Interjúvázlat készítése. 3. Módszertani felkészítés. (interjútechnikai ismeretek) 4-12 Terepmunka 13-14. Terepmunka eredményeinek értékelése	

Félévközi számonkérés módja és értékelése: interjúvázlat és interjúkészítés 50%

teljesítésének módja, interjú feldolgozás értékelése 50%

Kötelező irodalom:

Babbie, Earl (2017): A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Balassa Kiadó, Budapest

Gyukits György: A kvalitatív szociológiai módszerekről szubjektíven. In Szellem és tudomány 2018/1 76-108. oldal

Héra Gábor – Ligeti György: Módszertan / Bevezetés a társadalmi jelenségek kutatásába. Osiris Kiadó. Budapest, 2014.

Jennifer Mason: A kvalitatív kutatás. Jászöveg Műhely Kiadó. Budapest, 2005

Kvale, Steiner (2005): Az interjú/ Bevezetés a kvalitatív kutatás interjútechnikáiba. Jászöveg Műhely Kiadó, Budapest.

Richardson, John (Ed. 1996): Handbook of Qualitative Research Metods. NPS London (43-141 oldal)

Ajánlott irodalom:

Fleischmidt Margit – Szuhai Péter: A sűrű leírás. In.: Kovács Éva: Közösségtanulmány, Módszertani jegyzet. Néprajzi Múzeum PTE BTK Kommunikáció és Médiatudományi Tanszék. 2007. 243-259 oldal

Gelencsér Katalin: Grounded Theory. In.:Szociológiai szemle 2003/1 143-154. oldal

Glózer Rita: Diszkurzív módszerek. In.: Kovács Éva: Közösségtanulmány, Módszertani jegyzet. Néprajzi Múzeum PTE BTK Kommunikáció és Médiatudományi Tanszék. 2007. 260-268. oldal

Kotics József (2007): A magyar közösségkutatások huszadik századi története. In.: Kovács Éva: Közösségtanulmány, Módszertani jegyzet. Néprajzi Múzeum PTE BTK Kommunikáció és Médiatudományi Tanszék. 23-43 oldal

Kovács Éva (2007): Interjú módszerek és technikák. In.: Kovács Éva: Közösségtanulmány, Módszertani jegyzet. Néprajzi Múzeum PTE BTK Kommunikáció és Médiatudományi Tanszék. 269-277. oldal

Kunt Ernő (1995) Fényképezés és kultúrakutatás. Miskolc – Budapest. ARC Árkádus Kiadó

Lazarsfeld, Paul – Jahoda, Marie – Ziesel, Hans (1999): Marienthal. Budapest, Új Mandátum

Lewis, Oscar (1968) Sanches gyermekei. Budapest, Európa

Lewis, Oscar (2000) A szegénység kultúrája. In Győri Péter (szerk.) A város, a város társadalma, életforma-csoportok. Társadalomismereti szöveggyűjtemény. Wesley János Lelkészképző Főiskola, Szociális Munkás Szak, Budapest, Tótfalusi

Losonczi Ágnes (2016): A kutatásaimról, a pályámról, - az út amit megtettem. L'Hamattan Kiadó – Könyvprint Kiadó. Budapest

Tantárgy neve: Módszertan gyakorlat V. (Projektgenerálás)	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN3310 Tárgyfelelős intézet: ATTI
	Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős (név, beosztás): Dr. habil. Szabó-Tóth Kinga, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k):	
Javasolt félév: 1/Ő	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 0-2	Számonkérés módja: gyakorlati jegy
Kreditpont:	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A kurzus célja, hogy a hallgatók betekintést nyerjenek alapvető projektkezdési ismeretekbe, módszerekbe és ezek alapján meg tudjanak a félév során tervezni párokban egy-egy társadalomtudományi projektet. A projektet meg kell tervezni és ki is kell vitelelni. Fejlesztendő kompetenciák: a) tudása - Tisztában van a projekttervezés alapvető kérdéseivel, módszereivel, kihívásaival (További tudáselemek: - Ok-okozati összefüggések felismerése. - Elemző képesség. - Összefüggések feltárása. - Változók közötti kapcsolatok elemzése. - Társadalmi jelenségek kutathatóvá tétele.) b) képességei - Képes a projekt alapú munkavégzésre, rendelkezik a munkamegosztásra épülő együttműködési képességgel, látja a közös sikerhez való egyéni hozzájárulásokat. - Képes önállóan írásos elemzések elkészítésére, elvégzett feladatainak szakmai közönség előtti bemutatására szóban és írásban. (További képességek: - Elemzési képesség. - Szisztematikus gondolkodás képessége.) c) attitűdjei - Törekszik politológiai, jogi, társadalomtudományi, nemzetközi gazdasági, történeti tudásának folyamatos fejlesztésére. - Igényességet fejleszt ki az információk kritikus elemzésére és feldolgozására. - Szakmai hivatástudat kialakítására és önképzésre törekszik. d) autonómiája és felelőssége - A szakterületén szerzett ismereteit alkalmazza önművelésében, önismeretében. - Hatékonyan együttműködik a szakterületéhez kapcsolódó hazai és nemzetközi szakmai és tudományos közösségekkel. - A szakmai kérdések megválaszolása, a problémák megoldása önállóan vagy másokkal való kooperációban történik a felelősség egyéni vállalásával, és a szakma etikai normáinak betartásával.	
Tantárgy tematikus leírása (14 hétre lebontva):	
1. Bevezetés, A félévi feladatok tisztázása. 2. Projektalapok. 3. Párok kialakítása, projektötletek megbeszélése 4. Projekttervezési módszerek I. (Problémafa-célfa, gondolattérkép) 5. Projekttervezési módszerek II. (Érintettek beazonosítása, célok, eszközök) 6. Projekttervezési módszerek III. (Feladatok és határidők) 7. Projektötletek bemutatása I.(október vége) 8. Projektötletek bemutatása II. (október vége) 9-10. Projektek megvalósítása, dokumentálása (november) 11-12. Megvalósítás bemutatása (december)	

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Aktív jelenlét az órákon. Hiányzás maximum 3 alkalommal megengedett!

A gyakorlat teljesítésének módja, értékelése:

Órai munka

Feladatok elvégzése

Projekt megtervezése és megvalósítása

Az órán segédleteket fogok kiosztani, melyek hozzájárulnak a projektek sikeres elkészítéséhez.

Tantárgy neve: Szociálpolitika	Tantárgy Neptun kódja: BTSCNSZ04
	Tárgyfelelős intézet: BTK-ATTI
	Tantárgyelem: szabadon választható
Tárgyfelelős: Dr. Vajda Norbert, egyetemi adjunktus	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: 6T	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2-0	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali / levelező
Tantárgy feladata és célja: A „Szociálpolitika” c. tárgy a „Szabadon választható” tananyagcsoportba tartozik. Feladata, hogy a szociológus alapképzés hallgatói megismerhessék a szociálpolitika alapvető értelmezési keretét.	
Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Birtokában van a társadalom strukturális, gazdasági és politikai folyamataival kapcsolatos legfontosabb ismereteknek, ismeri és érti a társadalmi problémákat előidéző társadalomszerkezeti és kulturális okok működését.	
képesség: Közreműködik az egyenlőtlenségek következményeinek csökkentését, a társadalmi integráció erősítését, a hátrányos helyzetűek integrációját és a társadalmi demokrácia megvalósulását szolgáló komplex programok kidolgozásában és megvalósításában.	
attitűd: Érzékeny és nyitott a társadalmi problémákra, szemléletét áthatja a hátrányos helyzetű csoportok iránti szolidaritás, az interkulturális tudatosság és tolerancia.	
Elkötelezett a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése, továbbá a demokratikus értékek, a jogállamiság és az európai értékközösség mellett.	
autonómia és felelősség: Felelősen áll ki a jogi, etikai és szakmai normák következetes érvényesítése és védelme érdekében.	
Szakmai munkáját állampolgári tudatosság és aktivitás, szolidaritás, közéleti részvétel, az esélyegyenlőség támogatása, a társadalompolitikai kérdések iránti felelősség jellemzi.	
Tantárgy tematikus leírása: A tárgy keretén belül a hallgatók megismerkedhetnek a szociálpolitika fogalmával, valamint annak	

különböző történelmi és társadalmi kontextusaival.

Előadás:

Bevezetés

A szociálpolitika (alap)fogalmi

Állam, kormányzat, politika

Egyenlőtlenség, szegénység

A jóléti állam

Piac és redisztribúció

Jövedelmek elosztása és újraelosztása

Szegénység és szegénypolitikák

Kiemelt demográfiai csoportok

A magyar szociálpolitika változó értékorientációi

Depriváció, underclass

Iskolai és munkaerőpiaci kirekesztettség

Szociális és lakóhelyi szegregáció

Összegzés

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

A félév közepén és a félév végén, az előadások és a kötelező irodalmak alapján 1-1 zárthelyi dolgozatot kell írni.

100-90 % jeles

89-76%- jó

75-65% közepes

64-50% elégséges

50% alatt elégtelen

A kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

A félévi érdemjegybe a félévközi teljesítmény 100 %-os aránnyal kerülhet beszámításra. (Megajánlott jegy)

Amennyiben a hallgató nem fogadja el a megajánlott jegyet, akkor a vizsgaidőszakban szóbeli vizsgát kell tennie.

Kötelező irodalom:

Andorka Rudolf: Bevezetés a szociológiába (Osiris, 1997) 119-122., 125-148., 302-303., 304-331., 409-413., 433-439.

Ferge Zsuzsa: Miért szokatlanul nagyok a magyarországi társadalmi egyenlőtlenségek? Esély 2008/2 3-13

Sarah B. Garlington: Value Orientations of Social Welfare Policy Structures, International Journal of Social Welfare, 2014:287-295

Zombori Gyula: A szociálpolitika alapfogalmai, Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület, 1997, 17-41., 61-79., 80-95., 96-123., 124-134., 148-170.

Ajánlott irodalom:

Caroline de la Porte – Philippe Pochet: Boundaries of Welfare between the EU and Member States during the „Great Recession.”, Perspectives on European Politics and Society, Routledge, 2014:281-292

Ferge Zsuzsa: A kirekesztés útjai In: Ferge Zsuzsa: Vágányok és vakvágányok a társadalompolitikában, L'Harmattan, 2012, 67-102. o.

Gans, Herbert J.: Mire szolgálnak az érdemtelen szegények? Esély 1992/3

Tantárgy neve: Romológia	Tantárgy Neptun kódja: BTSCNSZ05
	Tárgyfelelős intézet: ATTI Tantárgyelem: szabadon vál.
Tárgyfelelős: Gyukits György egyetemi adjunktus	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: 6T	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2-0	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A romológia tárgy keretében a hallgatók a romák kulturális jellemzőivel, e népesség főbb demográfiai mutatóival ismerkedhetnek meg. Továbbá, tekintettel a romák katasztrofális szociális helyzetére a roma népesség szociális helyzetének ismertetése képezi a törzsanyagot. A kurzus során elsősorban a hazai romanépesség bemutatására kerül sor, de kitekintésre is van lehetőség főleg az EU-ban élő roma népességre való tekintettel.	
Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Romákkal kapcsolatos alapvető demográfiai, szociológiai ismeretek képesség: roma népesség helyzetének szociális viszonyrendszerbe való értelmezése attitűd: elfogadó autonómia és felelősség: kisebbségi csoport iránti felelősségvállalás	
Tantárgy tematikus leírása:	
Előadás, Ki a cigány. Egy szakmai vita és háttere. Roma identitás, romák és a többségi társadalom, romákkal kapcsolatos előítéletek. A romák az Európai Unióban. A magyarországi roma népesség demográfiai mutatói. A magyarországi roma népesség számának előrejelzései. Romák szociális helyzete: I. Iskola. Romák szociális helyzete: II. Foglalkoztatás. Romák szociális helyzete: III. A roma népességben belüli szegénység. Romák szociális helyzete: IV. A roma népesség területi és településtípusonkénti megoszlása. Romák szociális helyzete: V. Egészségi állapot.	

Etnikai megkülönböztetés és szociális következményei.

Romák és a társadalmi exklúzió.

A romák társadalmi befogadásának esélyei.

A romák önszerveződése.

Sikeres romák.

Összefoglalás

Félévközi számonkérés módja és értékelése: beadandó dolgozat 20%

kollokvium teljesítésének módja szóbeli vizsga, értékelése:

tételek alapján

Ki a cigány. Egy szakmai vita és háttere.

Roma identitás, romák és a többségi társadalom, romákkal kapcsolatos előítéletek.

A romák az Európai Unióban. A magyarországi roma népesség demográfiai mutatói.

A magyarországi roma népesség számának előrejelzései.

Romák szociális helyzete: I. Iskola.

Romák szociális helyzete: II. Foglalkoztatás.

Romák szociális helyzete: III. A roma népességen belüli szegénység.

Romák szociális helyzete: IV. A roma népesség területi és településtípusonkénti megoszlása.

Romák szociális helyzete: V. Egészségi állapot.

Etnikai megkülönböztetés és szociális következményei.

Romák és a társadalmi exklúzió.

A romák társadalmi befogadásának esélyei.

A romák önszerveződése.

Sikeres romák.

Kötelező irodalom:

Bernát Anikó: Leszakadóban: a romák társadalmi helyzete a mai Magyarországon

<http://www.tarki.hu/adatbank-h/kutjel/pdf/b333.pdf>

Kemény István- Janky Béla- Lengyel Gabriella: A magyarországi Cigányság 1971-2003. Gondolat, Bp. 2004. 9-136. oldal.

Ladányi János: Ki a cigány? In.: Romológia (szerk.: Forrai Judit) Dialóg Campus Kiadó, Bp.- Pécs 2000

Koupilová I, Epstein H, Holicik J, Hajioff S, McKee M. Health needs of the Roma population in the Czech and Slovak Republics. Social Science & Medicine 2000; 53: 1191-1204.

Ajánlott irodalom:

Cigánynak születni (szerk.: Horváth-Landau-Szalai): 1-2 Aktív Társadalom alapítvány, Bp., 2000.

Janky Béla: A cigány nők társadalmi helyzete és termékenysége. *Szerepváltozások. Jelentés a nők és férfiak helyzetéről, 2005.* Nagy Ildikó, Pongrácz Tiborné, Tóth István György, (szerk.). Budapest: TÁRKI, Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium, Pp. 136–148.

Ladányi János-Szelényi Iván: A kirekesztettség változó formái. Napvilág Kiadó. 2004. 11-124. oldal..

Tantárgy neve: Az iszlám világ múltja és jelene	Tantárgy Neptun kódja: BTBNSZM636_IT
	Tárgyfelelős intézet: ATTI Tantárgyelem: szabadon vál.
Tárgyfelelős: Dr. Udvarvölgyi Zsolt András, főiskolai tanár, Ph.D.	
Közreműködő oktató(k):	
Javasolt félév: 1 Ő	Előfeltétel: nincs
Óraszám/hét: 0-2	Számonkérés módja: gyakorlat
Kreditpont: 4	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: Az elmúlt évek során a magyarországi közérdeklődés is az iszlám vallás és a muszlimok által lakott országok irányába fordult. A tantárgy célja az iszlám vallás alapjainak, az iszlám országok újkori történetének, a közelmúlt és a jelen eseményeinek rövid áttekintése és elemzése. Különös hangsúlyt fektetünk a közel-keleti és európai történésekre, ill. az aktuális fejleményekre Afganisztántól-Nyugat-Európáig. A kurzust képek és filmek színesítik majd. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Tájékozott a magyar és egyetemes politikai, gazdasági, kulturális jelenségek általánosan elfogadott tendenciái, jellemzői, adatai körében. Összefüggéseiben értelmezi a szakterületéhez általában kapcsolódó, nemzetközi, európai és regionális, politikai, jogi, gazdasági és civilizációs ismereteket és eseményeket. (Különösen az iszlám vallás és az iszlám országok tekintetében.) képesség: Képes történelmi, társadalmi, gazdasági, jogi és politikai kérdésekben az ismeretek önálló elsajátítására és rendszerezésére. Képes a nemzetközi összefüggésekben való eligazodásra, folyamatok, változások követésére, megértésére, feldolgozására, mindezek hatékony és eredményes megosztására, és a gyakorlatban történő alkalmazására. Képes legalább egy Európán kívüli kultúra, eszmerendszer szempontjából a nemzetközi kapcsolatok jelenségeit értelmezni. (Jelen kurzus esetében képes az iszlám kultúrát értelmezni.) attitűd: Érti és elfogadja, hogy a gazdasági, politikai és kulturális jelenségek történetileg és társadalmilag meghatározottak és változóak. Igénye van az európai nemzeti kultúrák befogadására és az Európán kívüli kultúrák megismerésére.	

(Jelen kurzus esetében igénye van az iszlám kultúra megismerésére.)

autonómia és felelősség:

A szakterületén szerzett ismereteit alkalmazza önművelésében, önismeretében.

Tudatosan képviseli azon módszereket, amelyekkel a szakterületén dolgozik, és elfogadja más tudományágak eltérő módszertani sajátosságait.

Tantárgy tematikus leírása:

Bevezetés. Az iszlám rövid története. Mohamed próféta élete, az iszlám irányzatai.

Az iszlám vallás alapjai. Az öt pillér. A muszlimok szokásai, életvitele. Iszlám ünnepek.

Az iszlám jogrendszer (sharia). Az iszlám Nyugat-Európában.

Az iszlám a Balkánon.

Az „arab tavasz” és következményei. Líbia, Tunézia, Egyiptom helyzete. A migrációs válság. Visszatekintés az elmúlt 10 évre.

A szíriai és iraki polgárháború. Jemen tragédiája. Szaúd-Arábia és az Öböl-menti sejkiségek.

Törökország helyzete.

Az Iráni Iszlám Köztársaság. Merre tart Irán az elnökválasztás után?

A posztsovjjet térség muszlim államai.

Afganisztán és Pakisztán. Az afgán dráma okai és következményei.

Muszlimok Indiában és Kínában.

Kitekintés a Távol-Kelet más iszlám országaira és népeire. Indonézia, Malajzia, Brunei.

Az iszlám Afrikában.

Az iszlám Magyarországon. A hazai közösségek.

Félévközi számonkérés módja és értékelése: Aktív órai részvétel.

A gyakorlat teljesítésének módja, értékelése:

Zárthelyi dolgozat (ZH) az utolsó órák egyikén az órán elhangzottak és a megadott irodalom alapján. (A megadottól eltérő, de témába vágó olvasmányok színvonalas ismertetésének a lehetősége is reális választás lehet. Ennek részleteit az első órán megbeszéljük.)

Az írásbeli / **szóbeli vizsga** itt tüntetendő fel, illetve **az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők (ha vannak):** -

Kötelező irodalom (4+1 angol nyelvű):

Germanus Gyula: *Allah Akbar!* Budapest, Szépirodalmi, 1984. ISBN: 963 152 524 4

Horváth Pál: *Vallásfilozófia és vallástörténet. Az iszlám: keletkezés, tanítás, történet c. fejezet.*

Budapest, 2006, L'Harmattan-Zsigmond Király Főiskola. ISBN: 9789639683334

Hillenbrand, Carole: *Az iszlám. Új történeti bevezetés*. Budapest, Kossuth, 2016. ISBN: 978-963-09-8625-0

Rostoványi Zsolt (szerk.): *Az iszlám Európában. Az európai iszlám közösségek differenciáltsága*. Budapest, Grotius könyvtár, 2010.

in: <http://www.grotius.hu/publ/konyvtar.asp#b5>

Malcolm Clark: *Islam For Dummies*. Hoboken, Wiley Publishing, 2003. ISBN 978-0764555039

Ajánlott irodalom (4+1 angol nyelvű):

A Kegyes Korán értelmi és tartalmi fordítása magyar nyelvre. Szaúd-Arábia, A Fahd Király nevét viselő, a Kegyes Korán nyomtatására alapított Komplexum, é.n. 2007. Fordította: Dr. Okváth Csaba

Goldziher Ignác: *Az iszlám története*. Budapest, Anno Bt, é.n. (Reprint) ISBN: 963 9066 96 6

Germanus Gyula: *Kelet varázsa*. Budapest, Magvető Kiadó, több kiadásban. ISBN 963 140 093 X

Ash, Timothy Garton: *Az iszlám Európában (Eurázia)*. In: Magyar Lettre Internationale, 67. szám (2007/2008 tél) <http://www.c3.hu/scripta/lettre/lettre67/tga.htm>

Csizmadia Sándor: *Az iszlám közösségek helyzete Nyugat-Európában*.

In: http://www.publikon.hu/application/essay/298_1.pdf

Arthur Goldschmidt Jr.: *A Közel-Kelet rövid története*. Budapest, Maecenas, 1997. ISBN: 963 902 544 5

Goldziher Ignác: *Az iszlám. Tanulmányok a mohamedán vallás köréből*. Budapest. Magvető, 1980.

Goldziher Ignác: *Az iszlám kultúrája I-II*. Budapest. Gondolat, 1981.

Korán. (The Holy Quran) ford.: Mihálffy Balázs (Abdulrahman) Karachi, Rehbar Publishers, é. n.

N. Rózsa Erzsébet – Tüske László: *A burka viselésének szabályozásáról folyó európai vitához*. In: MKI Gyorselemzések 2010/12.

<http://www.kulugyiintezet.hu/index.php?menu=26&gyors=2047>

Rostoványi Zsolt: *Az iszlám a 21. század küszöbén*. Budapest, Aula, 1998.

Francis Robinson: *Atlas of the Islamic World Since 1500*. Oxford, Andromeda Oxford, 1989. ISBN: 978-0871966292

II/2. félév

Tantárgy neve: Családszociológia	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN4401 Tárgyfelelős intézet: ATTI
	Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Szabó-Tóth Kinga, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): név, beosztás	
Javasolt félév: 4	Előfeltétel:
Óraszám/hét: 2-0	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A tárgy a családszociológiai elméleteivel, koncepcióival, alapfogalmaival és fő témáival ismerteti meg a hallgatókat. A családszociológiai irányzatok bemutatása után kitér a család funkcióinak vizsgálatára (különös tekintettel a családon belüli szocializáció bemutatására) a párválasztás, a házasságkötés, a válás, a családon belüli konfliktusok, a gyerekvállalás, a különböző családtípusok, a férfi/női szerepek tárgyalására, illetve megismerteti a hallgatókat a legfrissebb családszociológiai kutatások eredményeivel, az alapvető demográfiai folyamatokkal, hazai és uniós összehasonlításban. Végezetül megtárgyaljuk a családpolitika legújabb fejleményeit és áttekintjük a családszociológia kutatási módszereit. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: A kurzus hozzájárul ahhoz, hogy a hallgatók felismerjék és megértsék az emberi viselkedés és élethelyzet családi szocializáció során megalapozott és meghatározott voltát, ugyanakkor az egyéni fejlődés lehetőségeit. képesség: Képes átlátni a család működésének rejtett összefüggéseit, az egyes családi folyamatok mögötti meghatározó tényezőket, szabályszerűségeket. attitűd: Érzékenység és nyitottság a különféle háttérű és összetételű családok problémái iránt. autonómia és felelősség: Felelősségteli hozzáállás a különféle egyéni és családi életciklusok tipikus problémái, kihívásai iránt.	
Tantárgy tematikus leírása:	
A családszociológia tanításának (és tanulásának) célja. A család szociológiai megközelítésének lehetőségei. A család fogalma. Családszociológiai irányzatok, iskolák + a család fogalma kiselőadás (https://takacs-policy.eu/pdf-lib/Csaladszociologiai-mozaik-F-2022.pdf. Családszociológiai alapfogalmak című fejezet) Cseh-Szombathy L. (1979) Családszociológiai problémák és módszerek. Budapest: Gondolat Kiadó. (10-33.old)	

<http://www.uni-miskolc.hu/~bolalma>

Funkcionalista családszociológia. A modern család társadalmi funkciói, funkciózavarai. A modern család érzelmi szerepe.

Szocializáció a családban

Párválasztás, szerelem

Családtípusok, párkapcsolati típusok + párkapcsolati változások alakulása kiselőadás (<https://takacs-policy.eu/pdf-lib/Csaladszociologiai-mozaik-F-2022.pdf>. Párkapcsolati változások alakulása Magyarországon 1980 és 2020 között című fejezet)

Gyermekvállalás háttere és trendjei+ családpolitikák kiselőadás (<https://takacs-policy.eu/pdf-lib/Csaladszociologiai-mozaik-F-2022.pdf>. Családpolitikák című fejezet)

Gyermekvállalás és gyermektelenség + kiselőadás (<https://takacs-policy.eu/pdf-lib/Csaladszociologiai-mozaik-F-2022.pdf>. A gyermekvállalást és a gyermektelenséget befolyásoló tényezők című fejezet)

Családdal kapcsolatos trendek és statisztikák + családi munkamegosztás kiselőadás+ apaság kiselőadás (<https://takacs-policy.eu/pdf-lib/Csaladszociologiai-mozaik-F-2022.pdf>. Munka–magánélet egyensúly és családi munkamegosztás című fejezet illetve <https://takacs-policy.eu/pdf-lib/Csaladszociologiai-mozaik-F-2022.pdf>. Aktív apaság Magyarországon és Európában című fejezet.)

Konfliktusok és válások. Játzmák.

Családi és párkapcsolati erőszak

Életszakaszaink, kríziseink

Depresszió és család

Az aláírás megszerzésének feltétele: 15-20 perces kiselőadás tartása a félév elején kijelölt anyagból! A kiselőadáshoz érthető ppt-t kell készíteni és a kiselőadást nem lehet olvasni, hanem valódi előadásként kell megtartani. A kiselőadások anyagát a szóbeli vizsgán számon fogom kérni!!

Az előadás teljesítésének módja, értékelése:

Az aláírást meg kell szerezni. Szóbeli vizsga tételsor alapján. A szóbelire el kell olvasni a 4 fejezetet a Demográfiai Portréból, lásd alább. Azt is kérdezni fogom.

Tételek:

1. A család szociológiai irányzatai, iskolái
2. Családtípusok
3. Családon belüli szocializáció
4. Erőszak a családban
5. A gyerekvállalás motivációi és háttértényezői
6. Párválasztás és szerelem

Kötelező irodalom:

Órai ppt-k

A hallgatói kiselőadások ppt-i

Az alábbi fejezetek ebből a könyvből:

Párkapcsolatok, házasságkötés

Gyermekvállalás

Háztartás és családszerkezet

Idősödés

[Demográfiai portré 2021 - Teljes kötet letöltése](#) | [Demográfiai portré \(demografia.hu\)](#)

A ppt-k felkerülnek erre az oldalra:

[ME - BK - Szociológiai Intézet \(uni-miskolc.hu\)](#)

Ajánlott irodalom:

CSALÁDSZOCIOLÓGIA (Szöveggyűjtemény, Szerk: Schadt Mária) Comenius BT, Pécs 2000.

Cseh-Szombathy László: A HÁZASTÁRSI KONFLIKTUSOK SZOCIOLÓGIÁJA

Gondolat, Budapest, 1985.

Madonna Kolbenschlag: BÚCSÚCSÓK CSIPKERÓZSIKÁNAK Csokonai Kiadó, Debrecen Budapest, 1999.

Virginia Satir: A CSALÁD EGYÜTTÉLÉSÉNEK MŰVÉSZETE. AZ ÚJ CSALÁDMŰHELY BFI-Budapest,

Berne, Eric: EMBERI JÁTSZMÁK Háttér Kiadó Kft 2002.

Roderick Phillips: AMIT ISTEN ÖSSZEKÖTÖTT. A VÁLÁS RÖVID TÖRTÉNETE Osiris, Budapest, 2004.

A GYERMEKKOR TÖRTÉNETE (Szöveggyűjtemény, Szerk: Vajda Zsuzsanna, Pukánszky Béla) Eötvös József Könyvkiadó Budapest, 1998.

Alice Miller: A TEHETSÉGES GYERMEK DRÁMÁJA Osiris, Budapest, 2005

Boldizsár Ildikó: MESETERÁPIA Magvető Kiadó, Budapest 2010

Ribiczey Nóra (Szerk.) Bátki Anna (Szerk.): Családhatórozó – A sokszínűség pszichológiája. Open Books, 2021.

Tantárgy neve: Kultúraszociológia	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN4402
	Tárgyfelelős intézet: ATTI
	Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Szepessy Péter egyetemi adjunktus	
Közreműködő oktató(k): név, beosztás	
Javasolt félév: 4/T	Előfeltétel:
Óraszám/hét: 2+0	Számonkérés módja: Kollokvium

Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: Az előadás különböző kultúraszociológiai koncepciókat mutat be. A tantárgy a kultúra fogalmának kialakulását és jelentéstartományait tárgyalja a szaktudományok megszületésén keresztül bemutatva a kultúra kutatásának kiszélesedését és kiemelve az interdiszciplináris kultúrakutatás jelentőségét. A kultúra értelmezéseinek, illetve kultúrakutatás iskoláinak a számbavételével tárja fel a kultúra univerzalista és relativista koncepcióinak alapvető kérdéseit, hogy a hallgatók gondolkodásában a készség szintjére emelkedhessen a "kultúrafogalom" funkciója a tudományos megismerés rendszerében. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: megismeri és megérteni azokat az összefüggéseket, amelyek a társadalom szaktudományos értelmezéseihez az általános alapokat képezik. képesség: precízen használja a szociológia alapfogalmait és a rájuk épülő speciális szakszókészlet elemeit. attitűd: Következetesen elfogadja a társadalomtudományi gondolkodás sokszínűségét, és hitelesen képviseli szűkebb és tágabb környezetében ennek szemléleti alapjait. autonómia és felelősség:	
Tantárgy tematikus leírása:	
Előadás, A tantárgy tematikus leírása: 1. Az emlékezés és a moralitás kultúrája – Friedrich Nietzsche Nietzsche, F.: Adalék a morál genealógiájához, Holnap Kiadó, 1996, 7–112. l. 2. A kultúra pszichoanalízise – Sigmund Freud Freud, S.: Rossz közérzet a kultúrában, Kossuth, Budapest, 1992. Vagy: Sigmund Freud: Esszék. Gondolat. 1982. 327-405. 3. A kultúra szellemtudománya – Wilhelm Dilthey Dilthey, W.: „Bevezetés a szellemtudományokba”, in: uő: A történelmi világ felépítése a szellemtudományokban, Gondolat, Budapest, 1974, 57–132. o. (I–X. fejr.) 4. A kultúraszociológia válasútja –Oswald Spengler Spengler, Oswald: A nyugat alkonya. I-II. Európa, Budapest. 1994. I. kötet Bevezetés 19-95. o. és II. kötet A magaskultúrák csoportja 35-77. o. és A gép 714-728. o. 5. A kultúraszociológia válasútja II. Alfred Weber, Weber, A.: „A kultúra szociológiai fogalma”, in: Maróti A. (szerk.): Forrásmunkák a kultúra elméletéből, ELTE, Budapest, 1980. 6. Van-e az embernek valahol helye? A kultúra tudásszociológiája – Max Scheler, Mannheim Károly Scheler, Max: Az ideáció mint sajátosan szellemi aktus in: Max Scheler: Az ember helye a kozmoszban. Osiris-Gond, 1995. 59-68. l. PAPP ZSOLT: A Válság filozófiájától a „konszenzus” szociológiájáig. Kossuth, 1980. 89-166. l. 7. A filozófiai antropológia kultúrafogalma – emberi természet és emberi kultúra Gehlen, A.: Az ember. Természete és helye a világban, Gondolat, Budapest, 1976, 7–118., 553–588. o. 8. Szembenézni önmagunkkal. Adósunk-e a természet? Scruton, Roger: Zöld filozófia Akadémiai Kiadó, Budapest, 2018. 6. fejezet. Morális ökonómia, 7. fejezet. Heimat és élőhely. 8. fejezet. Szépség, alázat és megszenteltetés. 177-279. l. 9. Morál és kultúra. MacIntyre, A.: Az erény nyomában. Osiris. Budapest. 1999. III.-VI: fejezet. 41-114. o. 10. Vallás és kultúra. Voegelin, Eric: A politikai vallások. Századvég. 2011/1. 59. sz. Molnár Tamás: Keresztény humanizmus. Budapest. Kairosz. 2007. Második fejezet: Keresztény humanizmus: a Megtestesülés, mint feszültség. 87 - 159 l. Weber, M.: „Bevezetés”, in: uő: Világvallások gazdasági etikája. Vallásszociológiai tanulmányok. Válogatás, Gondolat, Budapest, 2007, 51–85. o.	

11. Technika és kultúra I.

Heidegger, Martin: Kérdés a technika nyomán. in: A későújkor józansága II. (szerk: Tillmann J. A.) Budapest. Göncöl. 2004. 111-135. l.

Molnár Tamás: Én, Symmachus – Lélek és gép. Budapest. Európa. 2000. Lélek és gép. 137-211. l.

12. Technika és kultúra II.

Habermas, Jürgen: Technika és tudomány mint ideológia. in: Habermas, Jürgen: Válogatott tanulmányok. Budapest. Atlantisz. 1994. 11-58. l.

Bausinger, Herman: Népi kultúra a technika korszakában. Osiris, Budapest. 1995.

13. Kultúrafogalmak a kulturális antropológiában – a kultúra funkciója és struktúrája

Malinowski, B.: „A csoport és az egyén a funkcionális elemzésben”, in: Bohannon, P.–Glazer, M. (szerk.): Mérföldkövek a kulturális antropológiában, Panem, Budapest, 2006, 377–405. o.

Geertz, C.: „Sűrű írás”, in: uő: Az értelmezés hatalma, Osiris, Budapest, 2001, 194–226. o.

Félévközi számonkérés módja és értékelése: kolokvium teljesítésének módja: szóbeli vizsga
Vizsgára bocsátás feltétele: négy (4) házi dolgozat határidőre történő leadása. A határidő elmulasztása jogvesztő! (nem lehet pótolni).

Értékelése:

A házi dolgozatok négy különböző témakörre vonatkoznak:

1. Az emlékezés és a moralitás kultúrája – Friedrich Nietzsche

Beadási határidő: 2024. 03. 16. 24h. 00.

2. A kultúra pszichoanalízise – Sigmund Freud

Beadási határidő: 2024. 03. 30. 24h. 00.

3. Szembenézni önmagunkkal. Adósunk-e a természet?

Beadási határidő: 2024. 04. 25. 24h. 00.

4. Választható: Vallás és kultúra vagy Morál és kultúra.

Beadási határidő: 2024. 05. 09. 24h. 00.

A dolgozatok terjedelme kb. öt- oldal, 12000 karakter. Az értékelés 1-től 5-ig terjed. A be nem adott, illetve a határidőn túl érkező dolgozatok nulla (0) 'pontot' kapnak. A dolgozatokra kapott érdemjegyekből tíz (10) pontot kell elérni ahhoz, hogy valaki aláírást kapjon!

A dolgozatokra kapott pontok beszámítanak a vizsgajegybe! (20%)

Vizsgakérdések:

Az emlékezés és a moralitás kultúrája

A kultúra pszichoanalízise

A kultúra szellemtudománya

A kultúraszociológia válaszfűtja

A kultúraelmélet, a kultúra tudásszociológiája

A filozófiai antropológia kultúrafogalma

Ember és természet, az ökológiai gondolat

Moralitás, kultúra, felvilágosodás

Vallás és kultúra

Technika és a kultúra összefüggései

Funkcionalista és strukturalista kultúrafogalmak a kulturális antropológiában.

Kötelező irodalom:

Bausinger, Herman: *Népi kultúra a technika korszakában*. Osiris, Budapest. 1995.

Dilthey, W.: „Bevezetés a szellemtudományokba”, in: uő: *A történelmi világ felépítése a szellemtudományokban*, Gondolat, Budapest, 1974, 57–132. o. (I–X. fejt.)

Freud, S.: Rossz közérzet a kultúrában, Kossuth, Budapest, 1992. Vagy: Sigmund Freud: *Esszék*. Gondolat. 1982. 327-405.

Geertz, C.: „Sűrű írás”, in: uő: *Az értelmezés hatalma*, Osiris, Budapest, 2001, 194–226. o.

Gehlen, A.: *Az ember. Természete és helye a világban*, Gondolat, Budapest, 1976, 7–118., 553–588. o.

Habermas, Jürgen: Technika és tudomány mint ideológia. in: Habermas, Jürgen: *Válogatott*

tanulmányok. Budapest. Atlantisz. 1994. 11-58. l.
 Heidegger, Martin: Kérdés a technika nyomán. in: *A későújkor józansága II.* (szerk: Tillmann J. A.) Budapest. Göncöl. 2004. 111-135. l.
 Lévy-Strauss, C.: „Faj és történelem”, in: uő: *Strukturális antropológia*, II. kötet, Osiris, Budapest, 2001, 261–290. o.
 MacIntyre, A.: *Az erény nyomában.* Osiris. Budapest. 1999. III.-VI: fejezet. 41-114. o.
 Malinowski, B.: „A csoport és az egyén a funkcionális elemzésben”, in: Bohannan, P.–Glazer, M. (szerk.): *Mérföldkövek a kulturális antropológiában*, Panem, Budapest, 2006, 377–405. o.
 Mauss, M.: „Tanulmány az ajándékról”, Bevezetés és 4. fej., in: uő: *Szociológia és antropológia*, Osiris, Budapest, 2000, 195–204. és 316–338. o.
 Molnár Tamás: *Én, Symmachus – Lélek és gép.* Budapest. Európa. 2000. Lélek és gép. 137-211. l.
 Molnár Tamás: *Keresztény humanizmus.* Budapest. Kairosz. 2007. Harmadik fejezet: Vallás és humanizmus
 Nietzsche, F.: *Adalék a morál genealógiájához*, Holnap, Budapest, 1996, 7-113. o.
 Spengler, Oswald: *A nyugat alkonya.* I-II. Európa, Budapest. 1994. I. kötet Bevezetés 19-95. o. és II. kötet A magaskultúrák csoportja 35-77. o. és A gép 714-728. o.
 Turner, V.: A rituális folyamat. Struktúra és antistruktúra, Osiris, Budapest, 2002, 107–144. o.
 Tylor, E. B.: „A primitív kultúra”, in: Bohannan, P.–Glazer, M. (szerk.): *Mérföldkövek a kulturális antropológiában*, Panem, Budapest, 2006, 111–130. o.
 Voegelin, Eric: A politikai vallások. *Századvég. 2011/1. 59. sz.*
 Weber, Alfred: „A kultúra szociológiai fogalma”, in: Maróti A. (szerk.): *Forrásmunkák a kultúra elméletéből*, ELTE, Budapest, 1980.
 Weber, M.: „Bevezetés”, in: uő: *Világvallások gazdasági etikája. Vallásszociológiai tanulmányok.* Válogatás, Gondolat, Budapest, 2007, 51–85. o.

Tantárgy neve: Művészetszociológia	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN4403 Tárgyfelelős intézet: ATTI Tantárgyelem: k
Tárgyfelelős: Havasi Virág, egy. docens	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: 4	Előfeltétel: .
Óraszám/hét: 28 ea	Számonkérés módja: k
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A tárgy keretében a hallgatók megismerik a főbb művészeti ágak szociológiai összefüggéseit, az alkotások, alkotók, alkotásokat közvetítő intézmények oldaláról és a művészeti befogadás mechanizmusát. Fejlesztendő kompetenciák: <i>tudás:</i> a hallgató megismeri a művészet világával kapcsolatos fogalomrendszert és főbb összefüggéseket <i>képesség:</i> szociológiai alapfogalmak precíz használatának fejlesztése <i>attitűd:</i> a társadalmi változás iránti nyitottság erősödik, kritikus önértékelés fejlődik és a szakmai továbbképzés új formái iránti nyitottság nő <i>autonómia és felelősség:</i> önállóan és felelősséggel kell szervezni a hallgatóknak munkájukat az órák folyamán	
Tantárgy tematikus leírása:	
Előadás: A művészet definíciója* Mi a művészetszociológia? Kutatási területek és módszerek* Giccs, magas kultúra, tömegkultúra, katarzis* Képzőművészetek szociológiája*, építészet	

Táncszociológia

Színház szociológiája

Zeneszociológia

Fesztiválok

Filmszociológia

Művészetterápia, művészetpszichológia

Művészetterápia a gyakorlatban

Irodalomszociológia a gyakorlatban

Filmszociológia a gyakorlatban

Új művészeti ágak

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

2 db, 5-10 perces prezentáció aláírásért (az első órán felosztjuk a témákat, előadni azon a héten kell, amikor az adott témához érünk)

Kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

vizsga:

A művészet definíciója*

Mi a művészetszociológia? Kutatási területek és módszerek*

Giccs, magas kultúra, tömegkultúra, katarzis*

Képzőművészetek szociológiája*, építészet

Táncszociológia

Színház szociológiája

Zeneszociológia

Fesztiválok

Filmszociológia

Kötelező irodalom:

JÓZSA P.(szerk): *Művészetszociológia*. KJK, Bp., 1973

S. NAGY K.. (szerk): *Művészetszociológia szöveggyűjtemény I-II*. TANKÖNYVKIADÓ, Bp., 1991

Ruth Towse (ed) (2001): *Handbook of Cultural economics*. Elgar, Northampton. ISBN: 978 1 84844 887 2

Ajánlott irodalom:

HARTLEY ED (2007): Creative industries. Blackwell. ISBN-10: 1405101482

LOSONCZY, Á.: *A zene életének szociológiája*. ZENEMŰKIADÓ, Bp. 1969.

S. NAGY Katalin: *Mű- művészek- befogadás*. GONDOLAT, Bp., 1997

HALÁSZ L.(szerk): *Művészetpszichológia*. GONDOLAT, Bp., 1983

DAUBNER-HORVÁTH-PETRO (szerk): *Kultúra-gazdaságtani tanulmányok*. AULA, Bp., 1997

ESCARPIT: *Irodalomszociológia*. GONDOLAT, Bp. 1973

ADORNO: *Zene, filozófia, társadalom*. GONDOLAT, Bp. 1970

ADORNO: *A művészet és a művészetek*. HELIKON, Bp. 1998

KAMARÁS, I.: *Az irodalmi mű befogadása*. GONDOLAT, Bp. 2007

HANKISS, E.: *Az emberi kaland*. HELIKON, Bp. 1999

LÖWENTHAHL, L.: *Irodalom és társadalom*. GONDOLAT, Bp. 197

Tantárgy neve: Oktatásszociológia	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN4404 Tárgyfelelős intézet: BTK ATTI Tantárgyelem: Kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Papp Attila, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: 4. T	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2-0	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: Az előadások során a hallgatók megismerkednek az oktatás társadalmi feltételeivel, illetve az oktatás társadalmi rendszerként való értelmezési lehetőségeivel. A félév során a hallgatók elsajátíthatják a közoktatásra és felsőoktatásra vonatkozó szociológiai alapfogalmakat, a minőség és esélyegyenlőség kérdéseit. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: - A hallgatók átfogóan megismerik az oktatásszociológia tárgykörének alapvető tényeit, irányait és határait és megismerik a kötődő legfontosabb összefüggéseket, elméleteket és az ezeket felépítő fogalomrendszert. képesség: - hallgatók képesek lesznek az oktatási rendszer szociológiai szempontból történő elemzésére, az összefüggések szintetikus megfogalmazására és értékelésére. attitűd: A hallgatók vállalják és hitelesen képviselik az oktatási rendszer szociológiai szempontból történő értelmezésének társadalmi szerepét autonómia és felelősség: - a hallgatók önállóan végzik munkájukat, és a visszajelzések és kritikus értékelés mellett folyamatos korrekcióra is képesek. - felelősséggel részt vállalnak szakmai nézetek kialakításában, indoklásában.	
Tantárgy tematikus leírása:	
Előadás, gyakorlat: Oktatásszociológia tárgya Oktatás és társadalmi mobilitás Minőség kérdése az oktatásban Esélyegyenlőség kérdése az oktatásban Kisebbségi oktatás sajátosságai. Kisebbségi, nemzetiségi oktatás Magyarországon Az iskolai eredményesség magyarázatának elméletei Nemzetközi mérések a közoktatásban; tanulságok a magyar oktatási rendszerre vonatkozóan Felsőoktatás szociológiájának tárgya, a felsőoktatás funkciói Felsőoktatási modellek Felsőoktatás irányításának kérdései Finanszírozási modellek a felsőoktatásban Hallgatói csoportok a felsőoktatásban Oktatók világa a felsőoktatásban	
Jegy szerzésének feltételei: Órai jelenlét (Nappalisoknál maximum 3 óra hiányzás elfogadott); Minden hallgatónak az aláírás megszerzése céljából a félév során el kell olvasnia az órákon megbeszélte kötelező szakirodalmat; Minden hallgatónak a félév során egy kiselőadást kell tartania (prezentációt kell készítenie) az órán megbeszélte témából és módon;	

A tárgy szóbeli vizsgával zárul, amelynek keretében a hallgatók előzetesen kiadott tételsor alapján vizsgáznak;

Értékelés:

aláírás megléte (kiselőadás tartása – szükséges feltétel)
vizsgán való szereplés

Kötelező irodalom:

BALÁZSI Ildikó – OSTORICS László – SZALAY Balázs: *PISA 2006. Összefoglaló jelentés. A ma oktatása és a jövő társadalma*. Budapest: OKTATÁSI HIVATAL, 2007.

BOURDIEU, Pierre: *A társadalmi egyenlőtlenségek újatermelődése*, GONDOLAT KIADÓ, 1978.

CLARK, Burton R.: *On Higher Education. Selected Writings*. 1956-2006. THE JOHN HOPKINS UNIVERSITY PRESS, Baltimore, 2008.

FAZEKAS Károly – KÖLLŐ János – VARGA Júlia: *Zöld könyv 2008. A magyar közoktatás megújításáért*. Budapest: ECOSTAT.

HALÁSZ Gábor – LANNERT Judith (szerk.): *Jelentés a magyar közoktatásról 2006*. Budapest, OKI.

HRUBOS Ildikó: *A felsőoktatás intézményrendszerének átalakulása*. AULA, Budapest, 2006.

KERTESI Gábor – KÉZDI Gábor: Általános iskolai szegregáció Magyarországon az ezredforduló után. *Közgazdasági Szemle*, 2009. (LVI):959-1000.

KOZMA Tamás: *Bevezetés a nevelésszociológiába*. NEMZETI KÖNYVKIADÓ, Budapest, 2001

PAPP Z. Attila: Hatékonyság vagy méltóság. A kisebbségi oktatás változatai és kihívásai. In.

FEISCHMIDT Margit (szerk.): *Etnicitás. Különbségteremtő társadalom*. GONDOLAT - MTA

KISEBBSÉGGKUTATÓ INTÉZET, Budapest, 2010. 79-95.

TEMESI József (szerk.): *Finanszírozás és gazdálkodás a felsőoktatásban*. AULA, Budapest, 2004.

Ajánlott irodalom:

GUMPORT, Patricia J. (ed.) *Sociology of Higher Education. Contributions and Their Contexts*.

BALTIMORE: THE JOHN HOPKINS UNIVERSITY PRESS. 53-93.

NÉMETH Szilvia – PAPP Z. Attila: „És mi adjuk az integráció vezérfonalát...” In NÉMETH Szilvia (szerk.): *Integráció a gyakorlatban. A roma tanulók együttnevelésének iskolai modelljei*. Budapest: OKI. 2006. 9-30.

https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_519_42498_2/ch15s02.html
neveléstörténet:

<http://magyar-irodalom.elte.hu/nevelestortenet/index.html#07>

ratio educationis e-bookba elmentve

lex Apponyi

https://www.sulinet.hu/oroksegtar/data/magyarorszag/nemzetisegek/altalanos/a_magyar_allam_es_a_nemzetisegek_1848_1993/pages/006_031.htm

Tantárgy neve: Tudományszociológia	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN4405
	Tárgyfelelős intézet: ATTI Tantárgyelem: Kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Szepessy Péter	
Közreműködő oktató(k): név, beosztás	
Javasolt félév: 2/T	Előfeltétel:
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A tudományszociológia tantárgy a tudományos tevékenység szociológiai megközelítéseit, elsősorban R. K. Merton és tanítványainak elemzéseit foglalja magába. A legfontosabb 20. századi tudományelméleteket is tárgyaljuk társadalomtudományi szemszögből. A tantárgy a tudományos tudás létrehozásának, e folyamat elemzésének és kritikájának bemutatását és a kortárs tudományelméleti problémákat mutatja be. A két legfontosabb cél a hallgatók önálló elemzőképességének a fejlesztése a tudomány és a technika társadalmi alkalmazásainak, hatásainak megértésében, valamint a kutatói-szociológusi hozzáállás reflexivitásának segítése. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Ismerje és értse a szociológia által vizsgált tudományos jelenségek fontosabb működési mechanizmusait és normatív rendszereit, a társadalmi alrendszer kapcsolódási viszonyait. Birtokába kerüljön a társadalom strukturális, gazdasági és politikai folyamataival kapcsolatos legfontosabb ismereteknek, ismerje és értse a társadalmi problémákat előidéző társadalomszerkezeti és tudományos okok működését. képesség: Összegyűjti és feldolgozza a szociológiai releváns információkat attitűd: Következétesen elfogadja a társadalomtudományi gondolkodás sokszínűségét, és hitelesen képviseli szűkebb és tágabb környezetében ennek szemléleti alapjait. autonómia és felelősség:	
Tantárgy tematikus leírása:	
Előadás: 1. Tudományfilozófia, tudományelmélet, tudományszociológia 2. A tudományelmélet története 3. Tudományszociológia, tudásszociológia 4. A tudományos tevékenység intézményesülésének története I. 5. A tudomány, mint szociális rendszer	

6. A tudomány története és a tudományos forradalmak
7. A tudomány, mint társadalmi intézmény. A tudásszociológia erős programja.
8. A tudás társadalmi konstrukciója. A tudomány ideája.
9. A tudós szakmája és a tudomány autonómiája.
10. A tudományra irányuló társadalomkritika.
11. A tudomány normái és a tudás ideája.
12. Tudományszociológia és az empirikus szociológiai kutatások
13. Gazdasági tőke, tudományos tőke. A szakralizált tudomány. .

Félévközi számonkérés módja és értékelése: Minden hallgató a félév során egy kiselőadást tart. Akadályoztatás esetén új időpont kerül kijelölésre.

ZH. időpont: 2024. 04. 26.

kollokvium: szóbeli vizsga

Vizsgakérdések:

1. Tudományfilozófia, tudományelmélet, tudományszociológia. A probléma gyökere.

Irodalom:

Miklós Tamás: Egy régi ördög. Paul Feyerabend. In: Paul Feyerabend: *A módszer ellen*. Atlantisz. 2002. 601-643.

2. A filozófikus tudománytól a tudomány szociológiájáig. Mítosz és ráció, tapasztalat és intuíció, hit és tudomány.

Irodalom:

Vauthier, Jacques: *Levél a tudósokhoz – akik Isten babérjaira törnek*. Kairosz, 2009.

V. fejezet. A materializmus naiv változata. 66- 84.

A szám metafizikája. 105-117. I.

Dürr, Hans Peter: *A tudomány határai* Kairosz, 2011. 2. Élet. 49-73.

Molnár Tamás: *Filozófusok Istene* Európa, 1996. Második rész: A tökéletes tudás mágikus útja 117-149. I.

3. A tudományelmélet története. A bécsi kör. K. Popper, Lakatos Imre.

Irodalom:

Forrai Gábor: Lakatos Imre. In: *Lakatos Imre tudományfilozófiai írásai*. Atlantisz. 1997. 7-19.

Altrichter Ferenc: Bevezetés in: *A bécsi Kör filozófiája*. Gondolat. 1972. 5-48.

4. Tudományszociológia, tudásszociológia.

Válogatás R. K. Merton Tudásszociológiai és tudományszociológiai írásaiból. Szociológiai füzetek 12.

Papp Zsolt: *A válság filozófiájától a konszenzus szociológiájáig* Kossuth. 1980. 6.4 Közbevetés. Vita egy Mannheim értelmezéssel. 166-176. l.

5. A tudományos tevékenység intézményesülése.

Irodalom: Balogh István: Vita a társadalmelemzés módszeréről: pozitívizmus és társadalomelmélet. In: Balogh István-Karácsony András: *Német társadalomelméletek*. Bp. Balassi, 2000. 55-75.

6. A tudomány, mint professzionális rendszer.

Irodalom:

Pokol Béla: A tudomány, mint professzionális intézményrendszer. In: Pokol Béla: *Szociológiai elmélet*. FKI. 1997. 185-218. vagy üö: *Politikai reform és modernizáció*. Magvető. 1989. II. rész. Az egyetemi-tudományos szféra. 4. fejezet. 97-125. és 6. fejezet. 147-184.

7. A tudomány története és a tudományos forradalmak.

Irodalom:

Fehér Márta: Thomas Kuhn tudományfilozófiai „paradigmája” in. Th. Kuhn: *A tudományos forradalmak szerkezete*. Gondolat. Bp. 1984. 299-318.

8. A tudásszociológia erős programja.

Irodalom:

Fehér Márta: Utószó. In: Barry Barnes – David Bloor – John Henry: *A tudományos tudás szociológiai elemzése* Osiris. Bp. 2002. 295-308.

Pierre Bourdieu: *A tudomány tudománya és a reflexivitás*. Gondolat. 2005. Az úgynevezett erős program 32-36.

9. A tudás társadalmi konstrukciója. A tudomány ideája. A „Sokal botrány”.

Irodalom: Alan Sokal – Jean Bricmont: *Intellektuális imposztorok*. Typotex. Bevezetés. 14-33. és egy választott fejezet.

Vauthier, Jacques: *Levél a tudósokhoz – akik Isten babérjaira törnek*. Kairosz, 2009. IV. fejezet. Gödel és a matematika szerénysége. 58-66. l.

10. Gazdasági tőke, tudományos tőke. A tudomány mint társadalmi intézmény.

Irodalom:

Dürr, Hans Peter: *A tudomány határai*. Kairosz. Budapest. 2011. 3. Kommunikáció és társadalom 73-97. l.

TH. KUHN: *A tudományos forradalmak szerkezete*. GONDOLAT. Bp. 1984.

Barry BARNES – David BLOOR – John HENRY: *A tudományos tudás szociológiai elemzése* Osiris. Bp. 2002.

SOKAL-BRICMONT: *Intellektuális imposztorok* Typotex.

Kötelező irodalom:

Altrichter Ferenc: Bevezetés in: *A bécsi Kör filozófiája*. Gondolat. 1972. 5-48.

Balogh István: Vita a társadalomelemzés módszeréről: pozitivizmus és társadalomelmélet. In: Balogh István-Karácsony András: *Német társadalomelméletek*. Bp. Balassi, 2000. 55-75.

Barry BARNES – David BLOOR – John HENRY: *A tudományos tudás szociológiai elemzése* Osiris. Bp. 2002.

Bourdieu, Pierre: *A tudomány tudománya és a reflexivitás*. Gondolat. 2005.

Dürr, Hans Peter: *A tudomány határai*. Kairosz. Budapest. 2011.

Fehér Márta: Thomas Kuhn tudományfilozófiai „paradigmája” in. Th. Kuhn: *A tudományos forradalmak szerkezete*. Gondolat. Bp. 1984. 299-318.

Fehér Márta: Utószó. In: Barry Barnes – David Bloor – John Henry: *A tudományos tudás szociológiai elemzése* Osiris. Bp. 2002. 295-308.

Feyerabend, Paul: *A módszer ellen*. Atlantisz. 2002. 601-643.

Forrai Gábor: Lakatos Imre. In: *Lakatos Imre tudományfilozófiai írásai*. Atlantisz. 1997. 7-19.

KUHN, THOMAS: *A tudományos forradalmak szerkezete*. GONDOLAT. Bp. 1984.

Miklós Tamás: Egy régi ördög. Paul Feyerabend. In: Paul Feyerabend: *A módszer ellen*. Atlantisz. 2002. 601-643.

Molnár Tamás: *Filozófusok Istene* Európa, 1996.

Pokol Béla: A tudomány, mint professzionális intézményrendszer. In: Pokol Béla: *Szociológiaelemélet*. FKI. 1997. 185-218. vagy üö: *Politikai reform és modernizáció*. Magvető. 1989. II. rész. Az egyetemi-tudományos szféra. 4. fejezet. 97-125. és 6. fejezet. 147-184.

SOKAL-BRICMONT: *Intellektuális imposztorok*. Budapest. Typotex. 2007.

Válogatás R. K. Merton Tudásszociológiai és tudományszociológiai írásaiból. Szociológiai füzetek 12.

Vauthier, Jacques: *Levél a tudósokhoz – akik Isten babérajaira törnek*. Kairosz, 2009.

Ajánlott irodalom:

FORRAI- SZEGEDI: *Tudományfilozófiai szöveggyűjtemény*

P. BOURDIEU: *A tudomány tudománya és a reflexivitás*. Gondolat. 2005

Tantárgy neve: Mai magyar társadalom	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN4406
	Tárgyfelelős intézet: ATTI Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Mihályi Helga	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: 2T (második tavaszi félév)	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2 -0	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A kurzus a szociológia részfeladatainak vállalásához szükséges társadalomismereti tudás elsajátítását segíti. A mai magyar társadalom szerkezetét, demográfiai viszonyait, mobilitási jellemzőit, életmódbeli, kulturális sajátosságait és kultúráját mutatja be. Fejlesztendő kompetenciák: <i>tudás:</i> elméleti és empirikus ismeretek <i>képesség:</i> elemzés, alkalmazás, együttműködés <i>attitűd:</i> nyitottság, empátia, elkötelezettség <i>autonómia és felelősség:</i> segítés, intervenció, fejlődés	
Tantárgy tematikus leírása: A tantárgy az elmúlt 100 esztendő főbb társadalmi-gazdasági folyamatainak áttekintésével alapozza meg a mai magyar társadalom legfőbb kihívásainak elemzését.	
Előadás: A magyar társadalom szerkezete Társadalmi mobilitás Demográfiai helyzet A társadalom egészségi állapota A magyar társadalom jövedelmi viszonyai A magyar társadalom szociális helyzete <i>Zárthelyi dolgozat</i> Kulturális tükörkép Életmód	

Település-földrajzi helyzet

Települési önkormányzatok

Érdekképviselések

Politikai viszonyok és tagoltság

Deviáns viselkedések

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Zárthelyi dolgozat legalább 60%-os teljesítése – pótlása egy héttel később lehetséges.

100-90 % jeles

89-76%- jó

75-65% közepes

64-50% elégséges

50% alatt elégtelen

Kollokvium teljesítésének módja, értékelése: Szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom:

BORI István, MASÁT Ádám (2008): *A mai magyar társadalom*. Budapest, L'Harmattan.

BŐHM Antal (2003): *Az ezredvég magyar társadalma*. Rejtjel, Budapest.

BŐHM Antal (1999): *A XX. Századi magyar társadalom*. Korona, Budapest.

Helga MIHÁLYI: *The Demographical Situation of Miskolc as reflected in the Data of Hungary – Possibilities of the Politics of Population Growth*. Kézirat.

Ajánlott irodalom:

László HABLICSEK: *Structure and future of the hungaryan society*.

<http://www.demografia.hu/en/publicationsonline/index.php/demographicportrait/article/view/811/265>

NAGY I., PONGRÁCZ Tiborné (szerk) (2009): *Szerepváltozások. Jelentés a nők és férfiak helyzetéről*, TÁRKI, Szociális és Munkaügyi Minisztérium.

SPÉDER Zsolt (szerk) (2003): *Család és népesség – itthon és Európában*. Budapest, Századvég.

Tantárgy neve: Társadalmi struktúra és rétegződés	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN4407
	Tárgyfelelős intézet: ATTI Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Szabó-Tóth Kinga, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: 4T	Előfeltétel:-
Óraszám/hét: 2-0	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A kurzus bemutatja a struktúra és rétegződés legfontosabb alapfogalmait, elméleteit, hazai és nemzetközi kutatási irányait. Emellett részletesen tárgyaljuk a rétegződés és mobilitás hazai és nemzetközi trendjeit, kitérve az utóbbi 5 év részletes áttekintésére. A kurzus betekintést ad a területi és egészségi állapotbeli egyenlőtlenségek szociológiai jellegzetességeinek alakulásába is. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: A helyes magatartás, valamint a jó döntés elveiről kialakított álláspontok kritikus, elemző megítélése. A lényeges és a lényegtelen mozzanatok, jelenségek megkülönböztetése. Az ok-okozati összefüggések felismerése. képesség: A morális problémák felismerése, értelmezése, a lehetséges válaszok megfogalmazásának képessége. A cselekedet és a következmény összefüggéseinek figyelembevétele. A morális helytállás értelmének sokoldalú megvilágítása, az önreflexió, az önvizsgálat és az önismeretre, lelkiismeretességre törekvés igényének kialakítása attitűd: A problémaérzékenység fejlesztése, az igazságérzet és a becsületesség képességének formálása. autonómia és felelősség: A morális helytállás értelmének sokoldalú megvilágítása, az önreflexió, az önvizsgálat és az önismeretre, lelkiismeretességre törekvés igényének kialakítása	
Tantárgy tematikus leírása:	
1. A társadalmi helyzet és a társadalmi struktúra fogalmának főbb értelmezései. 2. A struktúra és a rétegződés megkülönböztetése, társadalmi különbségek és egyenlőtlenségek. 3. Rétegződés-elméletek I. 4. Rétegződés-elméletek II. 5. <u>A rétegződés trendjei. Hallgatói kiselőadások I. (3 db)</u> 1. A magyar gazdaság két egymásra torlódott válság közben című fejezet tarsadalmirip_20221101_I_III.indd (tarki.hu) 2. Lakásárak, jövedelmi és területi egyenlőtlenségek című fejezet tarsadalmirip_20221101_I_III.indd (tarki.hu)	

3. Születni Magyarországon – esélykülönbségek csecsemőkorban című fejezet [tarsadalmirip_20221101_I_III.indd \(tarki.hu\)](#)

6. A rétegződés trendjei. Hallgatói kiselőadások II. (3 db)

1. Osztályszerkezet és jövedelemeloszlás Magyarországon 1982 és 2019 között című fejezet ([tarsadalmirip_20221101_I_III.indd \(tarki.hu\)](#))

2. Társadalmi mobilitás és partnerszelekció című fejezet [tarsadalmirip_20221101_I_III.indd \(tarki.hu\)](#)

3. Magyarország szegénységi térképe című fejezet [tarsadalmirip_20221101_IV_SZINES.indd \(tarki.hu\)](#)

8. Területi egyenlőtlenségek, szegregátumok, slumok

9. Egészségi állapotbeli egyenlőtlenségek

10. A félév zárása

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Az aláírás feltétele 15-20 perces kiselőadás tartása! Az előadáshoz ppt-t kell készíteni, és azt előadás-szerűen prezentálni, azaz nem olvasni!

Az előadás teljesítésének módja, értékelése:

Az aláírást mindenki megkapja, akinek érvényes vizsgajegye van!

A hallgatók írásbeli vizsgát tesznek, 4 feladat alapján, egyenként 10 pontot érnek a feladatok.

Az írásbeli vizsgán számon kérem a hallgatói kiselőadások anyagait és az órai anyagot is!

Pontozás:

38-40: jeles (5)

35-38: jó (4)

29-34: 3 (közepes)

21-28: 2 (elégséges)

0-20: 1 (elégtelen)

Kötelező irodalom:

Az órai és a kiselőadások ppt-i.

Az órai ppt-k felkerülnek ide:

[ME - BK - Szociológiai Intézet \(uni-miskolc.hu\)](#)

Ajánlott irodalom:

ALEXANDER Jeffrey C.: Szociológiaelmélet a II. világháború után. Balassi, Budapest, 1996, 122-147. o.

ANDORKA Rudolf: A társadalmi egyenlőtlenségek növekedése a rendszerváltás óta. In: Szociológiai Szemle 1996. 1.

ANDORKA Rudolf: A társadalmi mobilitás változásai Magyarországon. Gondolat, Budapest, 1982.

- ANGELUSZ Róbert – TARDOS Róbert: Hálózatok, stílusok, struktúrák. ELTE Szociológiai Intézet, 1991
- ANGELUSZ Róbert – TARDOS Róbert: A magyarországi kapcsolathálózatok néhány sajátossága. In: Szociológia 1988. 2.
- ANGELUSZ Róbert – TARDOS Róbert: Társadalmi átrétegződés és szociális-politikai identifikáció. In: Szociológiai Szemle 1995. 2.
- CSITE András – KOVÁCH Imre: Gazdasági elit: útban az osztályhatalomhoz. In Társadalmi Szemle. 1998. 4.
- DARVAS Á. – TAUSZ K.: A gyermekek szegénysége. In: Szociológiai Szemle, 2002/4. 95-120.
- DARVAS Á. – TAUSZ K.: Gyermekszegénység. Demos, Budapest, 2006
- FÁBIÁN Zoltán – KOLOSI Tamás – RÓBERT Péter: Fogasztás és életstílus. In: KOLOSI T. – TÓTH I. Gy. – VUKOVICH Gy. (szerk.): Társadalmi Riport 2000. Budapest, TÁRKI, 2000. 225-259. o.
- FERGE Zsuzsa 1969: Társadalmunk rétegződése. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1969, 77-158. o.
- FERGE Zsuzsa: A rendszerváltás megítélése. In Szociológiai Szemle 1996. 1.
- FERGE Zsuzsa: A társadalmi struktúra és az iskolarendszer közötti néhány összefüggés. In: FERGE Zsuzsa: Társadalompolitikai tanulmányok. Gondolat, Budapest, 1980
- GAZSÓ Ferenc: A társadalmi folyamatok és az oktatási rendszer. In: Századvég. Új folyam. 1997. 7. szám
- KOLOSI Tamás (szerk.) Elméletek és hipotézisek. Rétegződés-modell vizsgálat I. Társadalomtudományi Intézet, 1982
- KOLOSI Tamás (szerk.): Egyenlőtlen helyzetek. Kossuth, Budapest, 1988
- KOLOSI Tamás – RÓBERT Péter: A magyar társadalom szerkezeti átalakulásának és mobilitásának főbb folyamatai a rendszerváltás óta. In: KOLOSI T. – TÓTH I. Gy. – VUKOVICH Gy. (szerk.): Társadalmi Riport 2004. TÁRKI, 2004. 48-74. o.
- KOLOSI Tamás: A terhes babapiskóta: A rendszerváltás társadalmi szerkezete. Osiris, Budapest, 2000
- KOLOSI Tamás: Előre. A státuszmegszerzés és az esélyegyenlőtlenség komplex megközelítése. In: Szociológiai Szemle 2006. 1. szám. 93-102. o.
- KONRÁD György- SZELENYI Iván: Az értelmiség útja az osztályhatalomhoz. Gondolat, Budapest, 1989
- LENGYEL György – SZÁNTÓ Zoltán (szerk.): Tőkefajta. A társadalmi és kulturális erőforrások szociológiája. AULA, Budapest, 1998
- Robert King Merton, Lewis A. Coser: The Idea of social structure: papers in honor of Robert K. Merton. 1975.
- RÓBERT Péter: Családösszetétel, társadalmi tőke és iskolai egyenlőtlenségek. In: Útközben. Tanulmányok a társadalomtudományok köréből. Somlai Péter 60. születésnapjára. Új Mandátum, Budapest, 2001. 94-120. o.

RÓBERT Péter: Társadalmi mobilitás. A tények és vélemények tükrében. 2. kiadás ARTT – Századvég, 2001

SZALAI Erzsébet: Gazdasági elit és társadalom a magyarországi újkapitalizmusban. Aula, Budapest, 2001

SZELÉNYI Iván-ERIK Costello: A piaci átmenet elmélete: vita és szintézis. In: Szociológia Szemle 1996. 2.

SZELÉNYI Iván: Új osztály, állam, politika. Európa, Budapest, 1990. 77-83. o.

TARDOS Róbert: Kapcsolathálózati megközelítés: Új paradigma? In: Szociológiai Szemle. 1995. 4.

VEBLEN, Thorstein: A dologtalan osztály elmélete. KJK, Budapest, 1975

WEBER, Max: Gazdaság és társadalom. A megértő szociológia alapvonalai. 1. (Ebből a negyedik fejezet) Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1987, 303-308. o.

Tantárgy neve: Módszertan gyakorlat II. (Adatgyűjtés 2.)	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN4408
	Tárgyfelelős intézet: ATTI Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Prof. Dr. Papp Attila	
Közreműködő oktató(k): .-	
Javasolt félév: 4T	Előfeltétel: BTSCN1106
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: gyakorlat
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A társadalmi-szociológiai kutatásokhoz szükséges alapvető jelzőszám-rendszer tartalmi és módszertani vonatkozásainak megismerése a valós helyzet tényszerű adatainak felhasználásával. A társadalomstatistikai alapfogalmakat követi az elemzéshez szükséges matematikai-statisztikai módszertani apparátus megismerése, ehhez kapcsolódik a számítógépes programcsomagok alkalmazási készségének kialakítása. A kurzus harmadik fő elemét a tényleges statisztikai helyzetet jellemző adatbázis megismerése és ennek alapján konkrét elemzések, és értékelések elvégzése adja. A programban különös súlyt kapnak a mintából való következtetés módszertani kérdései, valamint a sztochasztikus kapcsolatok vizsgálatának matematikai-statisztikai módszertani (asszociáció, vegyes kapcsolat, korrelációs kapcsolat). Az elméleti és módszertani ismeretek készség-szintű elsajátításához komplex esettanulmányok kidolgozására kerül sor. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Ismeri a társadalomkutatás módszertanának alapelveit, a legfontosabb kutatási módszereket és az alapvető adatelemzési eljárásokat. Ismeri a társadalomtudományi kutatásra vonatkozó etikai követelményeket. képesség: Összegyűjti és feldolgozza a szociológiailag releváns információkat, alapszinten használja a korszerű informatikai eljárásokat. Közreműködik a kutatási problémához illő kutatási módszerek kiválasztásában és alkalmazásában. attitűd: Nyitott és egyben kritikus a szociológia elméleti, gyakorlati és módszertani újításaival kapcsolatban. Nyitott a kritikus önértékelésre és a szakmai továbbképzés különböző formáira. Elméleti és gyakorlati tudásának folyamatos fejlesztésére törekszik. autonómia és felelősség: A szervezeti struktúrában elfoglalt helyének megfelelő önállósággal és felelősséggel szervezi munkáját. Felelősen betartja a kutatásetikai és publikációs normákat.	
Tantárgy tematikus leírása:	
Tantárgy tematikus leírása: 1. Operacionalizálás 2. Konceptualizálás	

3. Mérési szintek
4. Társadalomstatistikai adatforrások megismerése
5. Statisztikai alapfogalmak
6. A változók nyelvén való gondolkodás jellegzetességei.
7. Adatbázis létrehozás
8. Leíró statisztikák készítése
9. Kereszt táblák
10. Asszociáció mérőszámai
11. Hipotézis vizsgálatok

Félévközi számonkérés módja:

A félév során folyamatosan lesznek otthon elkészítendő, megoldandó feladatok (minimum 5). Ezek megléte, a megadott időpontra való elküldése szükséges, de nem elégséges feltétele a tárgy abszolválásának, illetve az aláírás megszerzésének előfeltétele.

Kötelező irodalom:

Hunyadi L. – Mundroczó Gy. – Vita L.: Statisztika Aula Kiadó Budapest, 1996.

D. Knoke – G. W. Bohrnstedt: Basic Sociasl Statistics Peacock Publisher, 1991.

SAJTOS László – MITEV Ariel: *SPSS kutatási és adatelemzési kézikönyv*. ALINEA KIADÓ, Budapest, é.n.

Ajánlott irodalom:

Andorka Rudolf: Bevezetés a szociológiába. Budapest, Osiris, 1997.

Elektronikusan elérhető itt:

http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_520_bevezetes_a_szociologiaba/index.html

Giddens, Anthony: Sociology. Cambridge, 2009 (6th edition)

Tantárgy neve: Módszertan gyakorlat VI. (Alkalmazott vizuális szociológia)	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN4409 Tárgyfelelős intézet: Antropológiai és Filozófiai Tudományok Intézete Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. R. Nagy József, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k):	
Javasolt félév: 4T	Előfeltétel: BTSCN1106
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: gyakorlat
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A kurzus tárgyalja a vizuális szociológiához kapcsolódóan az empirikus társadalomtudományi munka során felmerülő vizuális dokumentálási és kutatási feladatok technikai megalapozását, a vizuális dokumentálás technikáit. A szeminárium során a hallgatók megismerkednek a képrögzítési, képfeldolgozási eszközökkel és technikákkal, alapvető jártasságot szereznek a digitális fotografálásban, a digitálisan rögzített képek technikai kezelésében, elsajátítják a komponálás és editálás alapvető elveit, illetve betekintést nyernek a vizuális adatbázis-szervezés lehetőségeibe. Továbbá tapasztalatokat szereznek az analóg technológiával történő munkáról is. A félév során olyan feladatok megoldási módszereit sajátítják el, mint a dokumentációs célú állókép-rögzítés digitális technikával, hagyományos (analóg) eljárással készített fényképek digitális archiválása, az elkészített felvételek számítógépes módosítása, képjavító eljárások alkalmazása. A szeminárium további célja, hogy a hallgatók elméleti és gyakorlati ismeretekre tegyenek szert a nem-fikciós videofilmek (dokumentumfilm, hír, jegyzetfilm, magazin, oktatófilm, filmdokumentáció stb.) rögzítésének módjáról és technikáiról. A hallgatók a félév során megismerik a videofilmes stáb összetételét és működését, tagjainak szerepét, a filmkészítés alapvető elemeit és folyamatát az ötlettől a forgatókönyvön át a megvalósításig (pl. a kamerakezelés gyakorlati alapjai, gépismeret; kompozíciók, képkivágás, képszerkesztés; a plánok rendszere, snittek; a kamera mozgásai; a rögzített anyag válogatása, előkészítése; hang, világítás, narráció, zene). A kurzus tapasztalatokat és gyakorlati tudást biztosít a kamera, a világítás, a hangtechnika és a kiegészítő technikai berendezések, eszközök kezeléséről is. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Ismeri a társadalomkutatás módszertanának alapelveit, a legfontosabb kutatási módszereket és az alapvető adatelemzési eljárásokat. Ismeri a társadalomtudományi kutatásra vonatkozó etikai követelményeket. képesség: Összegyűjti és feldolgozza a szociológiailag releváns információkat, alapszinten használja a korszerű informatikai eljárásokat. Közreműködik a kutatási problémához illő kutatási módszerek kiválasztásában és alkalmazásában. attitűd: Nyitott és egyben kritikus a szociológia elméleti, gyakorlati és módszertani újításaival	

kapcsolatban. Nyitott a kritikus önértékelésre és a szakmai továbbképzés különböző formáira. Elméleti és gyakorlati tudásának folyamatos fejlesztésére törekszik.

autonómia és felelősség: A szervezeti struktúrában elfoglalt helyének megfelelő önállósággal és felelősséggel szervezi munkáját. Felelősen betartja a kutatásetikai és publikációs normákat.

Tantárgy tematikus leírása: (14 hét)

Gyakorlat:

Fotótörténet, a szociológiai fényképezés gyakorlata

Gépismeret

A kép megszerkesztése, kompozíció, társadalomtudományi szempontok az állókép elkészítésében

A kép megszerkesztése, szabadtéri gyakorlat

A kép megszerkesztése, belsőtéri és reprodukciós gyakorlat

A kamerakezelés gyakorlati alapjai, gépismeret, társadalomtudományi szempontok a mozgókép elkészítésében

Kompozíciók, képkivágás, képszerkesztés

A plánok rendszere, snittek

A kamera mozgásai

A rögzített anyag válogatása, előkészítése

A vágás alapszabályai, gyakorlati alkalmazása

Álló- és mozgóképek alkalmazása a szociológusi munkavégzés során

A vizsgafeladat elkészítése

A vizsgafeladatok értékelése, közös megtekintése

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

A gyakorlati foglalkozásokon való részvétel, a kiadott gyakorlati feladatok önálló elvégzése.

Gyakorlati jegy / kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

Az önállóan választott, megbeszélte és egyeztetett álló- és mozgóképes feladatok elvégzése és határidőre történő benyújtása.

Az írásbeli / szóbeli vizsga itt tüntetendő fel, illetve **az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők (ha vannak):** -

Kötelező irodalom

FREEMAN, Michael

2010 *A digitális fényképezés kézikönyve*. Budapest: Gabo. ISBN 9789636893729

Adobe Photoshop CS5: Tanfolyam a könyvben. Budapest: Perfact-Pro. 2011 ISBN 9789639929173

KELBY, Scott

2013 *A digitális fotós könyv.* Budapest: Perfact-Pro. ISBN 9789639929364

SZTOMPKA, Piotr 2009

Vizuális szociológia. A fényképezés mint kutatási módszer. Budapest-Pécs: Gondolat - PTE KMT.
ISBN: 9636931735

SZABÓ Gábor és KARDOS Sándor

2014 *Képalkotás. Az álló- és mozgóképalkotás technikai és gondolati elemei.* Budapest: Typotex
Kiadó. ISBN 978 963 279 198 2

VAGYÓCZKY Tibor

2005 *Kézikönyv film-és tévéalkotóknak.* Budapest: HSC. ISBN 963-00-9213-1

Ajánlott irodalom

BARTHES, Roland

1985 *Világoskamra. Jegyzetek a fotográfiáról.* Budapest: Európa. ISBN 9630737027

KISFALUDY András

2017 *A befogadó kamera. Interjúk dokumentumfilmekkel.* Budapest: Magyar Napló Kiadó. ISBN
9789638688712

SZABÓ Gábor

2002 *Filmes könyv. Hogyan kommunikál a film?* Budapest: Ab Ovo. ISBN 963 937 8070

Tantárgy neve: Terepgyakorlat IV.	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN4410
	Tárgyfelelős intézet: ATTI Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Gyukits György	
Közreműködő oktató(k): Prof. Dr. Kotics József	
Javasolt félév: 2T	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 0-2	Számonkérés módja: gyakorlati jegy
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A terepgyakorlat célja a kvalitatív szociológiai ismeretek terepkutatás során való gyakorlása. A terepgyakorlat alkalmával a résztvevők strukturált interjúkat készítenek a terepgyakorlat helyszínén élő népesség körében a szociális helyzetükkel kapcsolatban. Az interjúkat feldolgozzák, és kutatási beszámolót készítenek A második terepgyakorlat alkalmával a marginális helyzetű városi népességet kérdezzük Fejlesztendő kompetenciák: <i>tudás:</i> A hallgatók terepismeretet szereznek, amely alapvető fontosságú a szociológussá válás folyamatában <i>képesség:</i> kvalitatív szociológiai módszerek <i>attitűd:</i> beleérző képesség empátia <i>autonómia és felelősség:</i> speciális társadalmi létformák elfogadása	
Tantárgy tematikus leírása:	
Gyakorlat 1. Az elvégzendő kutatási feladat ismertetése. 2. Interjúvázlat készítése. 3. Módszertani felkészítés. (interjútechnikai ismeretek) 4-12 Terepmunka 13-14. Terepmunka eredményeinek értékelése	
Félévközi számonkérés módja és értékelése: interjúvázlat és interjúkészítés 50% melynek a 8. óráig el kell készülnie, ennek pótlására az utolsó órán van lehetőség	

teljesítésének módja, interjú feldolgozás értékelése 50%

Kötelező irodalom:

Babbie, Earl (2017): A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Balassa Kiadó, Budapest

Gyukits György: A kvalitatív szociológiai módszerekről szubjektíven. In Szellem és tudomány 2018/1 76-108. oldal

Héra Gábor – Ligeti György: Módszertan

/ Bevezetés a társadalmi jelenségek kutatásába. Osiris Kiadó. Budapest, 2014.

Jennifer Mason: A kvalitatív kutatás. Jászöveg Műhely Kiadó. Budapest, 2005

Kvale, Steiner (2005): Az interjú/ Bevezetés a kvalitatív kutatás interjútechnikáiba. Jászöveg Műhely Kiadó, Budapest.

Richardson, John (Ed. 1996): Handbook of Qualitative Research Methods. NPS London (43-141 oldal)

Ajánlott irodalom:

Fleischmidt Margit – Szuhai Péter: A sűrű leírás. In.: Kovács Éva: Közösségtanulmány, Módszertani jegyzet. Néprajzi Múzeum PTE BTK Kommunikáció és Médiatudományi Tanszék. 2007. 243-259 oldal

Gelencsér Katalin: Grounded Theory. In.: Szociológiai szemle 2003/1 143-154. oldal

Glózer Rita: Diszkurzív módszerek. In.: Kovács Éva: Közösségtanulmány, Módszertani jegyzet. Néprajzi Múzeum PTE BTK Kommunikáció és Médiatudományi Tanszék. 2007. 260-268. oldal

Kotics József (2007): A magyar közösségkutatások huszadik századi története. In.: Kovács Éva: Közösségtanulmány, Módszertani jegyzet. Néprajzi Múzeum PTE BTK Kommunikáció és Médiatudományi Tanszék. 23-43 oldal

Kovács Éva (2007): Interjú módszerek és technikák. In.: Kovács Éva: Közösségtanulmány, Módszertani jegyzet. Néprajzi Múzeum PTE BTK Kommunikáció és Médiatudományi Tanszék. 269-277. oldal

Kunt Ernő (1995) Fényképezés és kultúrakutatás. Miskolc – Budapest. ARC Árkádus Kiadó

Lazarsfeld, Paul – Jahoda, Marie – Ziesel, Hans (1999): Marienthal. Budapest, Új Mandátum

Lewis, Oscar (1968) Sanches gyermekei. Budapest, Európa

Lewis, Oscar (2000) A szegénység kultúrája. In Győri Péter (szerk.) A város, a város társadalma, életforma-csoportok. Társadalomismereti szöveggyűjtemény. Wesley János Lelkészépző Főiskola, Szociális Munkás Szak, Budapest, Tótfalusi

Losonczi Ágnes (2016): A kutatásaimról, a pályámról, - az út amit megtettem. L'Hamattan Kiadó – Könyvprint Kiadó. Budapest

Tantárgy neve: Kommunikációelmélet	Tantárgy Neptun kódja: BTSCNSZ06
	Tárgyfelelős intézet: ATTI
	Tantárgyelem: szabadon vál.
Tárgyfelelős: Dr. Urbán Anna, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: 1. (Ő)	Előfeltétel:
Óraszám/hét: 2+0	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A kurzus foglalkozik a kommunikáció fogalmával, a kommunikáció-kutatások történetével. A hallgatók megismerkednek a tárgy alapfogalmaival, a kommunikáció dimenzióival; a kommunikációs folyamatot befolyásoló tényezőkkel és a kommunikációs folyamat menetével. Továbbá tárgyalandó témakörök még: kommunikációs modellek (pedagógiai, viselkedéstudományi stb.); a jel és a jelrendszer a kommunikációban; az emberi kommunikáció formái, akadályai és struktúrái; a beszéd; a verbális és non-verbális kommunikáció, tömegkommunikáció, köztér. Olyan szakemberek képzése, akik felkészültek a kultúrát meghatározó és befolyásoló tényezők felismerésére és azok hatásmechanizmusainak elemzésére. Képesek a szövegek és az újabb, nem elsősorban szöveges média elemzésére, a kultúrára gyakorolt hatásuk megfogalmazására. Jártasak írott szövegek és képi információk értelmezésében, kulturális, közéleti, művészeti, vallási és etikai jelenségek elemző feldolgozásában. Szilárd elméleti, módszertani alapokat biztosítani az alapszak specializációira épülő mesterképzések és a kutatói pálya felé orientálódóknak. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Ismeri az elméleti problémafelvetés és problémamegoldás mai változatait és jártasságot szerez a problémák szakszerű kezelésének gyakorlataiban. Ismeretekkel rendelkezik a mozgókép, az írott vizuális és mediális kommunikáció, a nyelvészet mibenlétéről, történetéről, jelentőségéről és társadalmi szerepéről. képesség: Képes arra, hogy kreatív módon írjon, és kritikai tevékenységet fejtsen ki a kultúra különböző területein. Ez az alkalmasság kiterjed a nyomtatott és elektronikus sajtóban és egyéb kiadványokban megjelenő műbírálatok írására, politikai és közéleti elemzések elvégzésére, ismeretterjesztő tudósítások, beszédek és prezentációk készítésére és értékelésére, a kultúra szervezésében való közreműködésre. Képes több műfajban az adott műfajnak vagy egyéb igényeknek megfelelő írásbeli és szóbeli prezentációra. Képes a nyilvános megszólalás, illetve megjelenítés alapvető szabályainak ismeretében hatékony kommunikációra. Képes a szövegfeldolgozás, a szövegelemzés, valamint a kritikai elsajátítás technikáinak alkalmazására. Képes művelődési, művészeti és műemlékvédelmi intézményekben, kutatóintézetekben, az igazgatás területén, oktatási és ismeretterjesztési fórumokon, a tömegkommunikációban a kultúrakutatáshoz kapcsolódó feladatkörök ellátására, akár középvezetői szinten is. attitűd: Nyitott a párbeszédre és az együttműködésre. Képes figyelemmel meghallgatni mások	

álláspontját, és elfogulatlanul mérlegelni az előadott vélemények tartalmát. Nyitott más kultúrákra, a kulturális sokszínűségekre. Közvetíti az elsajátított kulturális értékeket. Fejleszti nyelvtudását. Egy számára újszerű kérdéskörben is képes tájékozódni, információkat szerezni, látókörét bővíteni, véleményét ennek megfelelően körültekintően kialakítani és kifejezni. Elfogadja és a gyakorlatban is megvalósítja az egészségmegőrző szemléletet és életvitelt.

autonómia és felelősség: Fontosnak tartja a párbeszédet és az együttműködést a különböző felfogású társadalmi csoportok között. Véleményét körültekintően alakítja ki, tájékozódik és felelősséget vállal saját álláspontjáért. Véleményét argumentumokra alapozza. Véleményalkotásában képviseli az emberi méltóság szellemi követelményeit. Elutasítja mások érzelmi vagy ideológiai alapú manipulálását. Elkötelezett az emberi méltóság által megkövetelt, etikailag és szellemileg alapos érvelés mellett. Felelősséget vállal akár szóban, akár írásban megfogalmazott véleményéért, közéleti és tudományos téren is.

Tantárgy tematikus leírása:

Előadás:

01. Bevezetés a kommunikáció tanulmányokba. Az információ fogalma és jelentősége az egyén és a társadalom életében
02. A kommunikáció fogalma, különféle szempontú felosztásai.
03. Kommunikációs modellek (pedagógiai, viselkedéstudományi stb.)
04. A jel és a jelrendszer a kommunikációban
05. Az emberi kommunikáció formái, akadályai és struktúrái
06. A beszéd. A verbális és non-verbális kommunikáció
07. Verbális kommunikáció,
08. Paraverbális kommunikáció, nem-verbális kommunikáció
09. Az emberi kommunikáció vizsgálatának története a kezdetektől napjainkig
10. Az írás és könyvnyomtatás hatása az emberi kommunikációra
11. A kultúra és a kommunikáció összefüggései; a kulturális különbségek dimenziói
12. A társadalmi kommunikáció színterei
13. A társadalmi kommunikáció médiumai
14. A kommunikációs folyamatot befolyásoló tényezők; elvárások: pozitív és negatív.

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

1 zárhelyi dolgozat.

Kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

Aláírás feltétele: óralátogatás.

A vizsga értékelése:

Jeles: a választott témában releváns tézist ismerteti, az állítást kellő értekezhetőségben kifejti, érvekkel, példákkal, gondolatmenet-rekonstrukcióval támasztja alá

jó: választott témában releváns tézist ismerteti, az állítást kellő értekezhetőségben kifejti,

közepes: a választott témában releváns tézist ismerteti, az állítást kellő értekezhetőségben kifejti

elégséges: a választott témában releváns tézist ismerteti

elégtelen: olyan tézis állít, amely relevánsan nem vonatkoztatható a választott témára.

A félévközi számonkérés eredménye beszámít a vizsga eredményébe: az értékelés osztályzatát két jeggyel módosíthatja (emelheti és csökkentheti).

Kötelező irodalom:

Róka Jolán 2002. Kommunikációtan: Fejezetek a kommunikáció elméletéből és gyakorlatából. Budapest: Századvég.

Lázár Judit 2001. A kommunikáció tudománya. Budapest: Balassi Kiadó.

Fercsik Erzsébet–Raátz Judit 2006. Kommunikáció és nyelvhasználat. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.

Rosengren, Karl Erik 2000. Communication. An Introduction. London: Sage.

Ajánlott irodalom:

Béres István–Horányi Özséb 1999. Társadalmi kommunikáció. Budapest: Osiris.

Császai, Lajos 2002. A média rítusai. Budapest: MTA-ELTE-Osiris.

Griffin, Em 2003. Bevezetés a kommunikációelméletbe. Budapest: Harmat Kiadó.

Rosengren, Karl Erik 2004. Kommunikáció. BudaTypotex.

Pease, Allan 1981 Body Language. London. Sheldon Press.

Tantárgy neve: Szociális munka	Tantárgy Neptun kódja: BTSCNSZ07 Tárgyfelelős intézet: ATTI
	Tantárgyelem:
Tárgyfelelős: dr. Kozma Judit egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): --	
Javasolt félév: 5Ő	Előfeltétel: nincs
Óraszám/hét: 0-2	Számonkérés módja: gyakorlat
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A tantárgy általános célja és specifikus célkitűzései: Megismerteti a szociális munka professzionalizálódási folyamatát, szemléleti alapelveit, gyakorlatának formáit (területeit), a szakma alapját jelentő értékrendet, az értékek/etika, a tudás: ismeretek és készségek szerepét a szociális segítségben, a szakmai személyiség kialakulásának és a szakmai ártalmak elkerülésének módját, a szociális szolgáltatások típusait, a szociális munka színtereit. A tantárgynak a fentiekén kívül hozzá kell járulnia a következő célok teljesítéséhez is: A hallgatónak át kell látnia, hogy a szociális munka értelmezései hogyan kapcsolódnak más diszciplínák értelmezési kereteihez: mit jelent az, hogy egy probléma szociálpolitikai, szociális munkás, jogi, pszichológiai, pedagógiai, egészségügyi, szociológiai vonatkoztatási keretben jelenik meg. Át kell látnia, hogy milyen jellegű kockázatok és hiányhelyzetek tartoznak a különböző hivatások kompetenciakörébe, beleértve ebbe a szociális munkát is. A tantárgynak hozzá kell járulnia az alapvető ismeretszerzési/tanulási készségek elsajátításához. Ennek értelmében a hallgató megtanulja: használni az alapvető információs forrásokat, melyek rendelkezésre állnak egy-egy jelenség vagy probléma megértéséhez, úgymint a szakirodalmat, az Interneten található forrásokat, a strukturált és struktúrát nélkülöző, kívülálló és résztvevő megfigyelést,	

dokumentumok és statisztikák elemzését,

interjút,

más információs forrásokat, mint amilyenek például a művészeti alkotások.

egy-egy szakmai téma interpretációját szóban és írásban,

a team-munkát.

Minimum-követelmények:

1. A hallgató ismeri:

a professzionális szociális munka kialakulásának főbb állomásait, az alapvető ideológiai eltérések és konfliktusok természetét, és hatását a szociális munka gyakorlatára,

a szemléleti elveket a szociális segítségben: a tradicionális, diszkriminatív, szelektív és univerzális szemléletet, és ezek hatását a szociális munka gyakorlatára,

a szociális munka kompetenciakörébe tartozó problémákat (a szociális kérdés mibenlétét) és a szociális szolgáltatások igénybevevőinek különböző csoportjait,

a szociális munka professzió felépülését: misszió, intézményrendszer, kompetenciakör, a tudás termelésének és az oktatásnak az intézményei, szakmapolitika

a szakmai értékrendet és az etikai kódexet

a szociális munka végzéséhez szükséges tudás természetét,

a szakmai személyiség jellemzőit,

a szociális munka színtereit, intézménytípusait.

2. A hallgató képes:

irányítással megfelelő válaszokat adni szakmai kérdésekre a szakirodalom alapján,

felismerni a szociális munka kompetenciakörébe tartozó problémákat,

kezdő szinten elemezni a felhasználói körben felmerülő szükségleteket,

kezdő szinten elemezni a szolgáltatás és a szükségletek egymásnak való megfelelését,

etikai szempontból megfelelő válaszokat adni problematikus helyzetekben (diszkriminációt elutasító gyakorlat).

A kiválóság kritériumai:

1. A hallgató képes:

releváns kérdéseket feltenni a tananyaggal illetve a tanulási alkalmakon tapasztaltakkal kapcsolatban, továbbá megtalálni és alkalmazni a kérdés megválaszolásához szükséges módszereket, forrásokat,

megfelelő módon bemutatni a kérdésre adott válaszlehetőségeket,

felismerni és elemezni értékdilemmákat, konfliktusokat, nézeteltéréseket, és ezeket megfelelően

prezentálni,

vitatni mások nézeteit és közös pontokat keresni a megállapodás érdekében.

2. A hallgató elkötelezetten vesz részt a tanulási folyamatban, önállóan keresi a tanulási alkalmakat, és az adott tanulási alkalmakból igyekszik a legtöbbet kihozni.

Módszerek:

előadások

kérdésekkel irányított önálló irodalom-feldolgozás

a probléma-alapú tanulás módszerével önálló kérdésfelvetésekre és válaszok keresésére ösztönzés, bemutatási lehetőség nyújtása

Fejlesztendő kompetenciák:

tudás:

- Ismeri és érti a szociális munka szerepét, lényegét, funkcióit, komplexitását, multi, inter-diszciplináris jellegét.

- Érti és átlátja a szociális munka jogi, társadalmi és ökológiai kontextusát, a szociális munkára vonatkozó közvitákat és jellemző, elterjedt véleményeket, a szociális munka alapvető elméleteit, modelljeit és folyamatait.

képesség:

- Érzékeny és nyitott a társadalmi és szociális problémákra, elkötelezett és felelősséget vállal a szakma értékei és a társadalmi szolidaritás ügye mellett.

attitűd:

- Elkötelezett a szakmai etikai alapelvek gyakorlati alkalmazására, valamint a jogi és etikai keretek közötti felelős cselekvésre.

- Nyitott mások megismerésére, empátiával viszonyul az emberekhez, családokhoz, csoportokhoz és közösségekhez.

autonómia és felelősség:

- Felelősséget vállal a rábízott információkért, valamint a dokumentációban rögzített adatokért, titoktartási kötelezettségét megtartja.

Be kell mutatni a KKK-val összhangban, hogy milyen kompetenciákat igényel, illetve fejleszt a tantárgy

Tantárgy tematikus leírása:

Előadás

A professzionális szociális munka kialakulásának főbb állomásai, a szociális segítség szemléleti elvei: a tradicionális, diszkriminatív, szelektív és univerzális szemlélet, az alapvető ideológiai eltérések és konfliktusok természete, és ezek hatása a szociális munka gyakorlatára

A szociális munka kompetenciakörébe tartozó problémák (a szociális kérdés mibenléte) és a szociális szolgáltatások igénybevevőinek különböző csoportjai, a szociális munka szinterei, intézménytípusai, munkaformái, valamint a szociális munka professzió felépülése: misszió, intézményrendszer,

kompetenciakör, a tudás termelésének és az oktatásnak az intézményei, szakmapolitika

A szociális munkás szakma értékrend, etikai dilemmák, az etikai kódex

A szociális munka végzéséhez szükséges tudás természete, a problémamegoldó modell

Tanulási feladatok:

Irányított megfigyelés: Greengrass: A repülés elmélete – **határidő:**

A feldolgozás ajánlott kérdései:

első érzések, gondolatok

a szereplők és problémáik

a filmben szereplő laikus és professzionális segítők jellemzői

Esetelemzés: Szenvedéstörténet – **határidő:**

Kérdések:

a szereplő neve, kora, lakóhelye, családi helyzete

élettörténete

jövedelme és kiadásai

problémái

milyen segítséget kapott a szociális szolgáltatásoktól, és miben nem segítettek neki, amiben pedig fontos lett volna,

milyen szolgáltatásokat láttok szükségesnek az esetben

Interjú egy szociális munkás hallgatóval - **határidő:**

Kérdések:

a kérdezett neve (nem a valódi!), kora, családi helyzete, lakóhelye, tanulmányai, ha volt, korábbi ill. jelenlegi munkahelye(i)

miért jött erre a szakra, kitől hallott róla, miért volt vonzó számára

hogyan érzi magát az egyetemen

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

A tanulási feladatok elvégzésének írásos dokumentációja, személyes oktatói visszajelzés – a feladatok elvégzése az aláírás feltétele

Írásbeli vizsga:

Kérdések:

A professzionális szociális munka kialakulásának főbb állomásai, a szociális segítség szemléleti elvei: a tradicionális, diszkriminatív, szelektív és univerzális szemlélet, az alapvető ideológiai eltérések és

konfliktusok természete, és ezek hatása a szociális munka gyakorlatára

Források: előadás, Hegyesi Gábor – Kozma Judit: A szociális munka – áttekintés. In: Kozma Judit (szerk.): Kézikönyv szociális munkásoknak. Szociális Szakmai Szövetség, 2002, 13-37.; Colin Pritchard – Richard Taylor: Politikai irányvonalak a szociális munkában. In: Hegyesi G. – Talyigás K. (szerk.): A szociális munka elmélete és gyakorlata I. kötet, Általános szociális munka, több kiadás.

A szociális munka kompetenciakörébe tartozó problémák (a szociális kérdés mibenléte) és a szociális szolgáltatások igénybevevőinek különböző csoportjai, a szociális munka szinterei, intézménytípusai, munkaformái, valamint a szociális munka professzió felépülése: misszió, intézményrendszer, kompetenciakör, a tudás termelésének és az oktatásnak az intézményei, szakmapolitika

Források: előadás, Kozma Judit: Kompetencia a szociális munkában. In: Kozma Judit(szerk.): Kézikönyv szociális munkásoknak. Szociális Szakmai Szövetség, 2002, 38-67.o.; IFSW Definition of Social Work <http://ifsw.org/policies/definition-of-social-work/> ; www.3Sz.hu

A szociális munkás szakma értékrend, etikai dilemmák, az etikai kódex

Forrás: előadás, a Szociális Munka Etikai Kódexe
http://www.cssk.hu/letoltesek/szakmai_anyagok_kiadvanyok/2009-02-15/a_szocialis_munka_etikai_kodexe.html

Az emberi jogok nyilatkozata. ENSZ 1948.; Kozma Judit: Kompetencia a szociális munkában. In: Kozma Judit(szerk.): Kézikönyv szociális munkásoknak. Szociális Szakmai Szövetség, 2002, 38-67.o.; F. Loewenberg – R. Dolgoff: Etikai választások a segítő foglalkozásokban. Ugyanők: Érték és etika a szociális munka gyakorlatában. In.: Hegyesi G. – Talyigás K. (szerk.): A szociális munka elmélete és gyakorlata I. kötet, Általános szociális munka, több kiadás.

A szociális munka végzéséhez szükséges tudás természete, a problémamegoldó modell

Forrás: előadás, Kozma Judit: Kompetencia a szociális munkában. In: Kozma Judit (szerk.): Kézikönyv szociális munkásoknak. Szociális Szakmai Szövetség, 2002, 38-67.o.; A. Morales – B. A. Sheafor: A szociális munka ismeretalapja.; B.R. Compton – B. Galaway: Problémamegoldás – a szociális munka folyamata. In.: Hegyesi G. – Talyigás K. (szerk.): A szociális munka elmélete és gyakorlata I. kötet, Általános szociális munka, több kiadás.

Portfólió értékelés: A félévközi tanulási feladatok megoldásának értékelése (33%), írásbeli vizsga (77%)

Szóbeli beszámoló (kollokvium): azon hallgatók esetében, akik nem teljesítették a félév folyamán a közepes szintet, vagy javítani akarnak szóban a félév során elért eredményükön.

Kötelező irodalom:

Hegyesi Gábor – Kozma Judit: A szociális munka – áttekintés. In: Kozma Judit (szerk.): *Kézikönyv szociális munkásoknak. Szociális Szakmai Szövetség, 2002, 13-37.*

Hegyesi Gábor - Talyigás Katalin (szerk.): Nemzetközi szöveggyűjtemény a "Szociális munka elmélete és gyakorlata" c. tárgyhoz. 1. kötet, Semmelweis Kiadó, 1994.

Kozma Judit: Kompetencia a szociális munkában. In: Kozma Judit (szerk.): Kézikönyv szociális munkásoknak. *Szociális Szakmai Szövetség, 2002, 38-67.o.;*

A Szociális Munka Etikai Kódexe:

[http://www.cssk.hu/letoltesek/szakmai_anyagok_kiadvanyok/2009-02-](http://www.cssk.hu/letoltesek/szakmai_anyagok_kiadvanyok/2009-02-15/a_szocialis_munka_etikai_kodexe.html)

[15/a szociális munka etikai kodexe.html](#)

Az emberi jogok nyilatkozata. ENSZ 1948.

Paul Greengrass: A repülés elmélete (film)

Mel Gray, Stephen A. Webb (ed.): Ethics and Value Perspectives in Social Work. Palgrave, 2010.

Ajánlott irodalom:

Bill Jordan: A szociális munka bemutatása. *Esély*, 1992:3.,4.,6.,1993:2.,4.,1994:1.; 3.

Wolfgang Müller: *Hogyan vált a segítségnyújtás hivatássá?* T-Twins, 1992.

Kozma Judit: Milyen a jó szociális munkás, avagy ki tud démont úzni? *Esély*, 1994/4.,

Uő.: Szürke minden teória... *Esély*, 1996/2.

Tantárgy neve: Alkalmazott vizuális szociológia	Tantárgy Neptun kódja: BTSCNSZ11 Tárgyfelelős intézet: Antropológiai és Filozófiai Tudományok Intézete
	Tantárgyelem: szabadon vál.
Tárgyfelelős: Dr. R. Nagy József, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: 6T	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: gyakorlat
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A kurzus tárgyalja a vizuális szociológiához kapcsolódóan az empirikus társadalomtudományi munka során felmerülő vizuális dokumentálási és kutatási feladatok technikai megalapozását, a vizuális dokumentálás technikáit. A szeminárium során a hallgatók megismerkednek a képrögzítési, képfeldolgozási eszközökkel és technikákkal, alapvető jártasságot szereznek a digitális fotografálásban, a digitálisan rögzített képek technikai kezelésében, elsajátítják a komponálás és editálás alapvető elveit, illetve betekintést nyernek a vizuális adatbázis-szervezés lehetőségeibe. Továbbá tapasztalatokat szereznek az analóg technológiával történő munkáról is. A félév során olyan feladatok megoldási módszereit sajátítják el, mint a dokumentációs célú állókép-rögzítés digitális technikával, hagyományos (analóg) eljárással készített fényképek digitális archiválása, az elkészített felvételek számítógépes módosítása, képjavító eljárások alkalmazása. A szeminárium további célja, hogy a hallgatók elméleti és gyakorlati ismeretekre tegyenek szert a nem-fikciós videofilmek (dokumentumfilm, hír, jegyzetfilm, magazin, oktatófilm, filmdokumentáció stb.) rögzítésének módjáról és technikáiról. A hallgatók a félév során megismerik a videofilmes stáb összetételét és működését, tagjainak szerepét, a filmkészítés alapvető elemeit és folyamatát az ötlettől a forgatókönyvön át a megvalósításig (pl. a kamerakezelés gyakorlati alapjai, gépismeret; kompozíciók, képkivágás, képszerkesztés; a plánok rendszere, snittek; a kamera mozgásai; a rögzített anyag válogatása, előkészítése; hang, világítás, narráció, zene). A kurzus tapasztalatokat és gyakorlati tudást biztosít a kamera, a világítás, a hangtechnika és a kiegészítő technikai berendezések, eszközök kezeléséről is. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Ismeri a társadalomkutatás módszertanának alapelveit, a legfontosabb kutatási módszereket és az alapvető adatelemzési eljárásokat. Ismeri a társadalomtudományi kutatásra vonatkozó etikai követelményeket. képesség: Összegyűjti és feldolgozza a szociológiailag releváns információkat, alapszinten használja a korszerű informatikai eljárásokat. Közreműködik a kutatási problémához illő kutatási módszerek kiválasztásában és alkalmazásában. attitűd: Nyitott és egyben kritikus a szociológia elméleti, gyakorlati és módszertani újításaival kapcsolatban. Nyitott a kritikus önértékelésre és a szakmai továbbképzés különböző formáira. Elméleti és gyakorlati tudásának folyamatos fejlesztésére törekszik. autonómia és felelősség: A szervezeti struktúrában elfoglalt helyének megfelelő önállósággal és	

felelősséggel szervezi munkáját. Felelősen betartja a kutatásetikai és publikációs normákat.
Tantárgy tematikus leírása: (14 hét)
Gyakorlat: Fotótörténet, a szociológiai fényképezés gyakorlata Gépismeret A kép megszerkesztése, kompozíció, társadalomtudományi szempontok az állókép elkészítésében A kép megszerkesztése, szabadtéri gyakorlat A kép megszerkesztése, belsőtéri és reprodukciós gyakorlat A kamerakezelés gyakorlati alapjai, gépismeret, társadalomtudományi szempontok a mozgókép elkészítésében Kompozíciók, képkivágás, képszerkesztés A plánok rendszere, snittek A kamera mozgásai A rögzített anyag válogatása, előkészítése A vágás alapszabályai, gyakorlati alkalmazása Álló- és mozgóképek alkalmazása a szociológusi munkavégzés során A vizsgafeladat elkészítése A vizsgafeladatok értékelése, közös megtekintése
Félévközi számonkérés módja és értékelése: A gyakorlati foglalkozásokon való részvétel, a kiadott gyakorlati feladatok elvégzése. Gyakorlati jegy / kollokvium teljesítésének módja, értékelése: Az előre megbeszélte és egyeztetett álló- és mozgóképes feladatok elvégzése és határidőre történő benyújtása. Az írásbeli / szóbeli vizsga itt tüntetendő fel, illetve az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők (ha vannak): -
Kötelező irodalom FREEMAN, Michael 2010 <i>A digitális fényképezés kézikönyve</i>. Budapest: Gabo. ISBN 9789636893729 <i>Adobe Photoshop CS5: Tanfolyam a könyvben</i>. Budapest: Perfect-Pro. 2011 ISBN 9789639929173 KELBY, Scott

2013 *A digitális fotós könyv*. Budapest: Perfact-Pro. ISBN 9789639929364

SZTOMPKA, Piotr 2009

Vizuális szociológia. A fényképezés mint kutatási módszer. Budapest-Pécs: Gondolat - PTE KMT. ISBN: 9636931735

SZABÓ Gábor és KARDOS Sándor

2014 *Képalkotás. Az álló- és mozgóképalkotás technikai és gondolati elemei*. Budapest: Typotex Kiadó. ISBN 978 963 279 198 2

VAGYÓCZKY Tibor

2005 *Kézikönyv film-és tévéalkotóknak*. Budapest: HSC. ISBN 963-00-9213-1

Ajánlott irodalom

BARTHES, Roland

1985 *Világoskamra. Jegyzetek a fotográfiáról*. Budapest: Európa. ISBN 9630737027

KISFALUDY András

2017 *A befogadó kamera. Interjúk dokumentumfilmekesekkel*. Budapest: Magyar Napló Kiadó. ISBN 9789638688712

SZABÓ Gábor

2002 *Filmes könyv. Hogyan kommunikál a film?* Budapest: Ab Ovo. ISBN 963 937 8070

Tantárgy neve: Világhírű magyar utazók, felfedezők	Tantárgy Neptun kódja: BTBNSZM6612_IT Tárgyfelelős intézet: ATTI
	Tantárgyelem: szabadon vál.
Tárgyfelelős: Dr. Udvarvölgyi Zsolt András, PhD, főiskolai tanár	
Közreműködő oktató(k):	
Javasolt félév: 2 T	Előfeltétel: nincs
Óraszám/hét: 0-2	Számonkérés módja: gyj.
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A kurzus célja, hogy a méltán világhírű magyar Kelet-, ill. Afrika- és Amerika-kutatás kimagasló tudományos teljesítményeit áttekintse, meghatározó alakjainak életpályáját felvázolja. Számos országban a magyar orientalisták nevei mind a mai napig jól csengenek, kutatásaikról nem feledkeztek meg, emlékeiket hűen őrzik. A 19-20. században Magyarország orientalisztikai nagyhatalomnak számított, és ennek a páratlan kulturális örökségnek az ápolása, a magyar orientalisták, ill. afrikanisták, amerikanisták, misszionáriusok, természettudósok, utazók, felfedezők, kalandorok, vadászok - nem egyszer világpolitikai jelentőségű - munkásságának felidézése jelenti e tárgy fő célkitűzéseit. Az előadásokat ppt prezentáció, képek és filmek teszik majd befogadhatóbbá. Kérem, hogy azok a hallgatók válasszák a kurzust, akik tudnak is majd járni az órákra. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Tájékozott a magyar és egyetemes politikai, gazdasági, kulturális jelenségek általánosan elfogadott tendenciái, jellemzői, adatai körében. Összefüggéseiben értelmezi a szakterületéhez általában kapcsolódó, nemzetközi, európai és regionális, politikai, jogi, gazdasági és civilizációs ismereteket és eseményeket. képesség: Képes történelmi, társadalmi, gazdasági, jogi és politikai kérdésekben az ismeretek önálló elsajátítására és rendszerezésére. Képes a nemzetközi összefüggésekben való eligazodásra, folyamatok, változások követésére, megértésére, feldolgozására, mindezek hatékony és eredményes megosztására, és a gyakorlatban történő alkalmazására. Képes legalább egy Európán kívüli kultúra, eszmerendszer szempontjából a nemzetközi kapcsolatok jelenségeit értelmezni. attitűd: Érti és elfogadja, hogy a gazdasági, politikai és kulturális jelenségek történetileg és társadalmilag meghatározottak és változóak.	

Igénye van az európai nemzeti kultúrák befogadására és az Európán kívüli kultúrák megismerésére.

autonómia és felelősség:

A szakterületén szerzett ismereteit alkalmazza önművelésében, önismeretében.

Tudatosan képviseli azon módszereket, amelyekkel a szakterületén dolgozik, és elfogadja más tudományágak eltérő módszertani sajátosságait.

Tantárgy tematikus leírása:

1. Bevezetés. A magyar orientalisztika történetének, fejlődési irányainak áttekintése. Julianus barát. Kőrösi Csoma Sándor nyelvtudós, őshazakutató, a tibetológia (tibetisztika) megalapítójának élete és művei.
2. Két páratlan életpálya: Gróf Benyovszky Móric utazó, kalandor, „Madagaszkár királya” és Almásy László katonatiszt, sivatag-kutató, az „Angol beteg”.
3. Vámbéry Ármin, a „santa dervis,” a magyarországi orientalisztika megteremtőjének élete és tevékenysége. Germanus Gyula (Hadzsi Abdul-Karim Germanus) orientalista, arabista élete.
4. Goldziher Ignác arabista, orientalista, Kúnos Ignác turkológus élete. Ligeti Lajos nyelvész, orientalista élete. Németh Gyula és Fekete Lajos turkológusok élete.
5. Lóczy Lajos geológus, geográfus, utazó és Kelet-kutató élete. Bíró Lajos Új-Guinea kutatója; Cholnoky Jenő Kelet-kutató, utazó.
6. Egyéb ismert orientalisták (a teljesség igénye nélkül): Bálint Gábor nyelvész, Ázsia-kutató; Berzenczey László őshazakutató; Besse János Ázsia-utazó; Bettelheim Bernát orvos, misszionárius; Czeglédy Károly orientalista; Emánuel György, az Elbrusz-expedíció vezetője; Erdélyi Ignác, lelkes, hittérítő; Faragó Ödön tengerész, Kína-kutató; Fenichel Sámuel, Új-Guinea kutatója; Lippay János pap, Ázsia-utazó
7. Orbán Balázs, a Közel-Kelet utazója; Prinz Gyula, Belső-Ázsia kutató; Reguly Antal, nyelvész, őshazakutató; Széchenyi Béla földbirtokos, utazó; Turkoly Sámuel katona, őshazakutató; Zichy Ágost Ázsia-utazó; Zichy Jenő Ázsia-utazó.
8. Afrika bűvöletében: Sass Flóra (Lady Florence Baker) élete és felfedezései. Gr. Széchenyi Zsigmond, Kittenberger Kálmán, Nagy Endre, gróf Somssich Pongrácz élete, vadászatai, írásai.
9. Bánó Jenő, Bölöni Farkas Sándor, Brentán Károly, Budai Parmenius István, Czímermann István, Dombay Ferenc, Éder Xavér Ferenc, Fáy Dávid. Fekete János, Fuszek Rudolf, Gajdács Mátyás, Gáspár Ferenc, Kádár László, Kepes Gyula.
10. Xántus János (“Old Shatterhand”) és Haraszthy Ágoston élete és utazásai.
11. Balázs Dénes földrajztudós, világutazó élete. Kajakkal az Amazonason: Steve Bezu.
12. Koncság Nándor, Kovács János, Magyar László, Menyhárt László Alajos, Mészáros Kálmán, Molnár Gábor, Orosz László, Papp Simon, Rosti Pál, Sáska László. Solymos Béla.
13. Szenger Ede, Szentmártony Ignác, Gr. Teleki Sámuel, Torday Emil, Vékey Zsigmond, Gr. Wass Sámuel, Zakarjás János élete és utazásai. A kurzus összefoglalása.

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Aktív órai részvétel.

A gyakorlat teljesítésének módja, értékelése:

Írásbeli vizsga (zh) az órán elhangzottak és a megadott irodalom alapján. (A megadottól eltérő, de témába vágó olvasmányok színvonalas ismertetésének a lehetősége is reális választás lehet. Ennek részleteit az első órán megbeszéljük.)

Az írásbeli / **szóbeli vizsga** itt tüntetendő fel, illetve **az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők (ha vannak):** -

Kötelező irodalom (4+1 angol nyelvű):

Magyar földrajzi felfedezők:

<http://lazarus.elte.hu/~zoltorok/Discovery/felfedez.htm>

Lendvai Tímár Edit: Magyar utazók, földrajzi felfedezők. Kiállításvezető. Magyar Földrajzi Múzeum, Érd, 2009. in:

https://library.hungaricana.hu/hu/view/SZAK_FOLD_Sk_2009_MagyUtazok/?pg=2&layout=s

Kubassek János: Útkeresők. Magyar utazók és földrajzi felfedezők. Kossuth, Budapest, 2008.

Somogyi Sándor - Havasné Bede Piroska szerk.: Magyar utazók, földrajzi felfedezők. Tankönyvkiadó, Budapest, 1973.

Magyar Földrajzi Múzeum: Hungarian travellers and explorers. Letölthető:

<https://foldrajzimuzeum.hu/hungarian-travellers-and-explorers/>

Ajánlott irodalom (4+1 angol nyelvű):

Lacza Tihamér: Utazók, felfedezők, hódítók, kalandorok. Lilium Aurum, Dunaszerdahely, 2004.

Dr. Kelecsényi Ágnes- Dr. Dévényi Kinga (a kiállítást rendezte): A Kelet bűvöletében: Stein Aurél (1862-1943) Letölthető: <http://stein.mtak.hu/>

Dr. Kelecsényi Ágnes (a projekt felelőse): Vámbéry Ármin (1832-1913) és hagyatéka az MTA Könyvtárában: Kelet-kutató dervisruhában. Letölthető: <http://vambergy.mtak.hu/>

Dr. Dévényi Kinga (a projekt felelőse): Kőrösi Csoma Sándor, a tibetisztika megalapítója és hagyatéka az MTA Könyvtárának Keleti Gyűjteményében. Letölthető: <http://csoma.mtak.hu/>

Germanus Gyula: Allah Akbar! Szépirodalmi, Budapest, 1984.

Adam Mestyan: Materials for a History of Hungarian Academic Orientalism: The Case of Gyula Germanus. in: Die Welt des Islams Online Publication Date: 28 Apr 2014
https://brill.com/view/journals/wdi/54/1/article-p4_2.xml

III/1. félév

Tantárgy neve: Gazdaságszociológia	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN5501
	Tárgyfelelős intézet: ATTI
	Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Mihályi Helga, mesteroktató	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: 5Ő	Előfeltétel: nincs
Óraszám/hét: 2+0	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A tárgy keretein belül a hallgatók tanulmányozzák a klasszikus szociológia gazdasági vonatkozású szerzőit és elméleteit. A félév során nagy hangsúlyt fektetünk a gazdaság társadalmi beágyazottságának tárgyalására. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: elméleti és empirikus ismeretek képesség: alkalmazás attitűd: nyitottság, empátia, elkötelezettség autonómia és felelősség: segítség, intervenció	
Tantárgy tematikus leírása:	
Előadás: 1. A gazdaságszociológia fogalma, tárgya, módszere 2. A gazdaság makroszociológiai elméletei I. (Marx) 3. A gazdaság makroszociológiai elméletei II. (Weber, Durkheim) 4. A gazdaság makroszociológiai elméletei III. (Parsons, Polányi) 5. A gazdaság makroszociológiai elméletei IV. (Luhmann, Habermas) 6. Zárthelyi dolgozat 7. Gazdasági rendszerek (Sombart, Bücher) 8. Gazdasági intézmények I.: a piac szociológiája (Neale)	

9. Gazdasági intézmények II.: a pénz szociológiája (Simmel, Zelizer)
10. Piacok szociológiája I.: munkaerőpiac, oktatási piac, egészségügyi piac
11. Piacok szociológiája II.: művészeti piac, sportpiac
12. Társadalmi hálózatok elemzése
13. A társadalmi tőke
14. Az állam gazdasági szerepe

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Zárthelyi dolgozat

Gyakorlati jegy / kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

Írásbeli vizsga: 60-69% elégséges, 70-79% közepes, 80-89% jó, 90-100% jeles

Kötelező irodalom:

LENGYEL Gy., SZÁNTÓ Z. (szerk.): A gazdasági élet szociológiája. AULA, Budapest, 2001.

LENGYEL Gy., SZÁNTÓ Z. (szerk.): Gazdaságszociológiai szöveggyűjtemény. AULA, Budapest, 2006.

LENGYEL Gy., SZÁNTÓ Z. (szerk.): Gazdasági rendszerek és intézmények szociológiája. AULA, Bp., 1998.

Jacek TITTENBRUN: Sociology of the Economy versus Economic Sociology.

[http://kolegia.sgh.waw.pl/pl/KES/struktura/IFSISE/Documents/6.Jacek Tittenbrun](http://kolegia.sgh.waw.pl/pl/KES/struktura/IFSISE/Documents/6.Jacek_Tittenbrun)

Ajánlott irodalom:

BODNÁR Éva: Három cikk ürügyén a hálapénz ökonómiai természetéről. Replika, 1992/1-2.

HORVÁTH D. Tamás: A felsőoktatás és a diplomások munkaerőpiaca az Egyesült Államokban. Közgazdasági Szemle, 1991/11.

LENGYEL Gy., SZÁNTÓ Z. (szerk.): Tőkefajták. . AULA, Budapest, 1998.

György LENGYEL: Embededdness, Redistribution and Double Dependence: Polányi- reception Reconsidered. <file:///C:/Users/User/Downloads/184-1-763-1-10-20160620.pdf>

Tantárgy neve: A tömegkommunikáció szociológiája	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN5502
	Tárgyfelelős intézet: ME BTK ATTI
	Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Osváth Andrea egy. adjunktus	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: 1Ő/3T	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 14+0 ea	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A kurzus célja, hogy bemutassa a tömegkommunikáció hatásmechanizmusát, a kommunikáció és tömegkommunikáció kapcsolatrendszerét, a hírek világának, a reklámok készítésének és ránk gyakorolt hatásának szociológiai és pszichológiai elmeit, az írott és elektronikus sajtó, ill. az internet azon „stratégiáit”, melyet ma tömegkommunikációs (negatív) hatásnak értékelünk. Mélyebben ismerteti a tömegkommunikációban alkalmazott működési modelleket, a nyilvánossággal kapcsolatos szociológiai felfogásokat, betekintést ad a hírek és reklámok történetének és készítésének világába. További cél, hogy a hallgatók ismereteket szereznek a hírkészítés, a reklámkészítés mechanizmusáról, médiaelméletekről, betekintést nyernek a kapuőri szerepkörökbe. A média szocializációs hatásai indokolják, hogy a hallgatók képessé váljanak a kritikai szövegértés ill. a médiatudatosság (szelektív, interaktív, kritikai médiahasználat) képesség-együttese használatára, hiszen az információk jelentős része a médián keresztül jut el hozzánk. Mindezzel fejlődik az audiovizuális írástudás, ill. a kritikai médiahasználat- képességük, ami a tudatos, felelősségteljes tartalom-szelekciót vonja maga után. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: elméleti és empirikus ismeretek képesség: kreativitás, elemzés, értékelés, kommunikáció attitűd: együttműködés, nyitottság, mérlegelés, fejlődés autonómia és felelősség: véleményalkotás, objektivitás, empátia	
Tantárgy tematikus leírása:	
Előadás, gyakorlat: A tömegmédia fogalmi rendszere, társadalmi hatásai A tömegkommunikáció funkciói, a tömegmédiák típusai A hírek világa: hír, hírérték, hírszerkesztés Tömegbefolyásolási technikák	

A tömegkommunikáció sajátos nyelve

Formális tömegkommunikációs modellek

Hatáselméletek

Moderált hatások

Álhírek, összeesküvéselméletek

Reklám és tömegpszichózis

Az online média műfajai

-14. Hírnév, jólét, celebek, közösségi oldalak – Prezentációk

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Prezentáció megtartása, mely 50%-ban a kollokviumi jegy részét képezi.

Kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

Szóbeli kollokvium tételsor alapján , 5 fokú skálás értékelés

Kötelező irodalom:

Fodor László-Kriskó Edina (2014): *A hatékony kommunikáció alapjai* Noran Libro Bp. 2014. ISBN: 978-615-5274-67-1

B. Bernát István-Pais Károlyné-Rétfalvi Györgyi-Szilágyi Erzsébet-Turi László (2012) *Média, kultúra, kommunikáció*. Bp.. Libri ISBN: 9789633101032

Média- és kultúratudomány (2016). szerk.: Kricsfalusi Beatrix-Kulcsár-Szabó Ernő-Molnár Gábor Tamás-Tamás Ábel. Bp. Ráció K. 2018. ISBN: 9786155675195

Zacek, Jenda (2017) *Media in the Era of Mass Consumption and Growing Distrust*. In: Aspen Review 01(2017) 32-40.p.

Ajánlott irodalom:

A *Médiakutató* aktuális számai in: www.mediakutato.hu

Tantárgy neve: Vallásszociológia	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN5503
	Tárgyfelelős intézet: ATTI
	Tantárgyelem: Kötelező.
Tárgyfelelős: Dr. Havasi Virág, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: 3Ő	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 0+2	Számonkérés módja: koll.
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A tantárgy célja, hogy megismertetésre kerüljenek a legfontosabb világvallások, azok társadalmi beágyazottsága. Ennek megfelelően a vallás fogalmának tisztázását követően a kurzus behatóbban foglalkozik az iszlámmal, a hinduizmussal, a buddhizmussal, a kínai univerzizmussal és a kereszténység egyes irányzataival. Kitekint az egyes kontinensek vallási jellemzőire, a vallás mindennapi életre, gazdasági, politikai jelenségekre való hatására. Fejlesztendő kompetenciák: a) tudása - Tájékozott a magyar és egyetemes politikai, gazdasági, kulturális jelenségek általánosan elfogadott tendenciái, jellemzői, adatai körében. (További tudáselemek: - A hallgató ismeri a világvallásokat. - A hallgató ismeri a szakterminológiát és képes eligazodni a szakirodalmakban magyarul és idegen nyelven is.) b) képességei - Képes történelmi, társadalmi, gazdasági, jogi és politikai kérdésekben az ismeretek önálló elsajátítására és rendszerezésére. - Képes legalább egy Európán kívüli kultúra, eszmerendszer szempontjából a nemzetközi kapcsolatok jelenségeit értelmezni. (További képességek: - Képes értelmezni a megszerzett ismereteket és érti azok összefüggéseit. - Képes további ismeretek önálló elsajátítására és rendszerezésére.) c) attitűdjei - Érti és elfogadja, hogy a gazdasági, politikai és kulturális jelenségek történetileg és társadalmilag meghatározottak és változóak. - Képviseli a magyar és az európai identitás vallási és társadalmi, történeti és jelenkori sokszínűségét.	

- Igénye van az európai nemzeti kultúrák befogadására és az Európán kívüli kultúrák megismerésére. - Igényességet fejleszt ki az információk kritikus elemzésére és feldolgozására. d) autonómiája és felelőssége - Tudatosan képviseli azon módszereket, amelyekkel a szakterületén dolgozik, és elfogadja más tudományágak eltérő módszertani sajátosságait. - A szakmai kérdések megválaszolása, a problémák megoldása önállóan vagy másokkal való kooperációban történik a felelősség egyéni vállalásával, és a szakma etikai normáinak betartásával. - Ismeri szakterülete etikai normáit és szabályait, és ezeket a szakmai feladatok ellátásában, az emberi kapcsolatokban és a kommunikációban egyaránt képes betartani.
Tantárgy tematikus leírása:
Hinduizmus Buddhizmus Kínai univerzizmus Kereszténység Iszlám Kiselőadások (az öt világvallás kapcsolódásai a mindennapi élethez, politikához, gazdasághoz) Kiselőadások Új vallási mozgalmak Vallás szociológiai definíciói Szekularizáció, vallásosság mérése kutatásokban Egyházak a magyar szociális szférában film
Félévközi számonkérés módja és értékelése: aláíráshoz kiselőadás Év végi számonkérés: Szóbeli vizsga.
Kötelező irodalom: <i>(3+1 idegen nyelvű)</i> Glasenapp, H (1981): Az öt világvallás. Gondolat, Budapest Hamilton, Malcolm, B. (1998): Vallás, ember, társadalom: Elméleti és összehasonlító vallásszociológia. AduPrint, Budapest. Kamarás, István (2003): Kis magyar religiográfia. Pannónia könyvek, Pécs Török, Péter (2007): És (a)mikor destruktívak? Az új vallási mozgalmak szociológiája és hazai helyzete. Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány Campbell, Colin (1972): „The Cult, the Cultic Milieu and Secularisation” In: Hill, M (ed): A Sociological Yearbook

of Religion in Britain. London, SCM Press

Ajánlott irodalom: *(3+1 idegen nyelvű)*

Eliade, Mircea: Vallási hiedelmek és eszmék története. 1-3. Bp., Osiris–Századvég, 1995–1998.

Weber, Max: Vallásszociológia. Bp., Helikon Kiadó, 2005.

Fraser, John: Az Aranyág. Bp., Osiris, 1993.

Smith, David: Hinduism and Modernity. Oxford, Wiley-Blackwell, 2003.

Tantárgy neve: Módszertan VII	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN5505 Tantárgyelem:
Tárgyfelelős: Havasi Virág, egy. docens	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév:	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: gy
Kreditpont:	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A hallgatók az eddig tanultakat gyakorlatban alkalmazzák, kutatástervezési és lebonyolítási képességei fejlődnek. A félévben a kérdőíves kutatás gyakorlati alkalmazását mélyítik el. Fejlesztendő kompetenciák: tudás:a hallgatók terepismeretet szereznek, amely alapvető fontosságú a szociológussá válás folyamatában képesség: kvalitatív szociológiai módszerek attitűd: beleérző képesség empátiaautonómia és felelősség: speciális társadalmi létformák elfogadása	
Tantárgy tematikus leírása:	
Gyakorlat: 1. Feladatok kiosztása, kutatási módszerek megbeszélése. 2. -3. Szakirodalom keresés, feldolgozás 4.-5. szakirodalom alapján kutatási kérdések, indikátorok 6. Kutatás tervezés 7-10Kutatás szervezés, lebonyolítás 11-13. Hallgatói beszámolók	
Félévközi számonkérés módja és értékelése: (prezentáció, zárthelyi dolgozat, beadvány stb.) Félév közben az egyéni kutatómunka részeredményei kerülnek értékelésre oly módon, hogy az értékelés tanulságait a hallgató a munkájába beépíthesse. Gyakorlati jegy teljesítésének módja, értékelése: (félévközi teljesítmény aránya a beszámításnál, ponthatárok) A gyakorlati jegyben tükröződni fog a befektetett munka mennyisége, a szakirodalom és feldolgozása, a terepmunka és feldolgozása, a szerzett ismeretek strukturálása és prezentálása. Ezen öt területre kapnak 10-10 pontot, 45-50: jeles, 40-44: jó, 35-40: közepes, 30-34: elégséges.	
Kötelező irodalom: BABBIE, Earl 2017: A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Budapest: Balassi Kiadó,26–196. ISBN 978963456000 5BERNARD, Russell -GRAVLEE, Clarence (szerk.) Székelyi Mária-Barna Ildikó 2008: Túlélőkészlet az spss-hez- A többváltozós elemzési technikákról társadalomkutatók számáraTypotex, Budapest. ISBN: 978-963-9326-42-2 Fauls István-Ollé János 2000: Statisztikai módszerek pedagógusok számára. Okker kiadó. ISBN: 9639228168 Ajánlott irodalom: http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0010_2A_21_Nemeth_Renata-Simon_David_Tarsadalomstatisztika_magyar_es_angol_nyelven_eng/adatok.htmlwww.ksh.hu http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home http://ec.europa.eu/public_opinion/topics/ep_en.htm http://zacat.gesis.org/webview/index.jsp?mode=documentation&submode=catalog&catalog=	

Tantárgy neve: Módszertan gyakorlat VIII. (Digitalizálás, weblap szerkesztés)	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN5506 Tárgyfelelős intézet: Antropológiai és Filozófiai Tudományok Intézete Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Faragó László	
Közreműködő oktató(k):	
Javasolt félév: 5T	Előfeltétel: BTSCN1106
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: gyakorlat
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A hallgatók tanulmányainak elmélyítése valóságos helyzetben, terepmunka segítségével, <i>társadalmi riport</i> (szociorport) készítése digitális eszközökkel. A terepgyakorlaton a kvalitatív mélyinterjú és a szociorport módszertanát alkalmazzák, mégpedig úgy, hogy a kutatás keretét, stratégiáját is közösen alkotják meg projektmunka keretében. A kutató beszélgetéseket hangban, képből és videóban rögzítik, megismerik az editálás alapvetéseit. A kutatás célja minden esetben a hallgatók segítségével kiválasztott témát ölel fel. A félév során az ajánlott szövegek megbeszélésével szereznek gyakorlatot a kutatói riport/esszé írás műfajához. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Ismeri a társadalomkutatás módszertanának alapelveit, a legfontosabb kutatási módszereket és az alapvető adatelemzési eljárásokat. Ismeri a társadalomtudományi kutatásra vonatkozó etikai követelményeket. képesség: Összegezi és feldolgozza a szociológiailag releváns információkat, alapszinten használja a korszerű informatikai eljárásokat. Közreműködik a kutatási problémához illő kutatási módszerek kiválasztásában és alkalmazásában. attitűd: Nyitott és egyben kritikus a szociológia elméleti, gyakorlati és módszertani újításaival kapcsolatban. Nyitott a kritikus önértékelésre és a szakmai továbbképzés különböző formáira. Elméleti és gyakorlati tudásának folyamatos fejlesztésére törekszik. autonómia és felelősség: A szervezeti struktúrában elfoglalt helyének megfelelő önállósággal és felelősséggel szervezi munkáját. Felelősen betartja a kutatásetikai és publikációs normákat.	
Tantárgy tematikus leírása: (14 hét) 1. A korábbi terepgyakorlat tapasztalatai; 2. Interjú és riport a kutatómódszertanban; 3. Riport a kutatómódszertanban 4. A félév kutatói céljának megbeszélése, a projektmunka körvonalazása, kutatói kérdések; 5. A terepmunka előkészítése, irodalomelemzés; 6. A hátrányos helyzetű terep: Rakaca település; helyszíni kutatás; 7. A rögzített interjúk editálása, a képek szerkesztése. 8. Kutatói szöveggészítés és elemzés 01; 9. Berta Bulcsú és a balatoni tárcák; 10. Megyesi Gusztáv, a rakodók és a szociorport; 11. Moldova György: Aki a vonat füstje megcsapott; 12. Kutatói szöveggészítés és elemzés 02; 13. Kutatói szöveggészítés és elemzés 03; 14. A digitális szociorport készítés összegzése;	
Gyakorlat: A hátrányos helyzetű terep: Rakaca település, helyszíni kutatás; utazás az egyetemi busszal, egész napos gyakorlat;	

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Projektmunka: csoportban végett terepgyakorlat, amelynek a kimeneti terméke egy csoport által összeállított riport, a település elemzésével, a csoport által választott témában, minimum 8 ezer karakter szöveggel, képekkel, ábrákkal.

Gyakorlati jegy / kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

A csoportos projektmunka egyéni értékelése a részfeladatok teljesítése alapján. Jeles érdemjegyet az kaphat, aki a módszertani szempontok alapján elkészíti az interjút, és tudja azokat értelmezni, a részfeladatát hiánytalanul teljesíti. Elégtelen az, ha a hallgató nem vesz részt a projekt munkájában, így érdemi társadalmi riportot nem tud felmutatni.

Az írásbeli / szóbeli vizsga itt tüntetendő fel, illetve **az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők (ha vannak):** -

Kötelező irodalom

Kolosi Tamás - Tóth István György (szerk.): Társadalmi riport, 2018, Társi Zrt, Budapest. ISSN 1216 6561

Schulz von Thun, Friedemann: A kommunikáció zavarai és feloldásuk, Háttér Kiadó, Budapest, 2012, ISBN 978 615 5124 06 8;

Griffin, Em: Bevezetés a kommunikációelméletbe, Harmat, 2003, ISBN 963 9148520;

Kvale, Steiner: Az interjú, (Bevezetés a kvalitatív kutatás interjútechnikáiba), József Műhely Kiadó 2005, ISBN 9637052089;

Földes Anna: Az interjú, Press Publica, 1999, Budapest, ISBN 9789639001435;

Ajánlott irodalom

Bertha Bulcsú: Fehér Rozsda; 1982; Szépirodalmi Könyvkiadó (Az utolsó kenet; A rettenetes légió.)

Megyesi Gusztáv: A rakodók mindenkit csókoltatnak, Kozmosz Könyvek, Budapest, 1986 274 oldal, ISBN: 963211681x

Moldova György: Akit a mozdony füstje megcsapott, (új kiadás) Dunakanyar, 2000, Debrecen, 1995, 444 oldal, ISBN: 9638297417;

https://konyvtar.dia.hu/html/muvek/MOLDOVA/moldova00069_kv.html

Csehov, Anton Pavlovics: Szahalin, Magyar Helikon, 1975;

Tantárgy neve: Terepgyakorlat V.	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN5507 Tárgyfelelős intézet: ATTI
	Tantárgyelem:
Tárgyfelelős: Gyukits György, egyetemi adjunktus	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: 5Ö	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 0-2	Számonkérés módja: gyakorlati jegy
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A terepgyakorlat célja a kvalitatív szociológiai ismeretek terepkutatás során való gyakorlása. A terepgyakorlat alkalmával a résztvevők strukturált interjúkat készítenek a terepgyakorlat helyszínén élő népesség körében a szociális helyzetükkel kapcsolatban. Az interjúkat feldolgozzák, és kutatási beszámolót készítenek. Az ötödik terepgyakorlat alkalmával a hajléktalan szállón lakó népességet kérdezzük Fejlesztendő kompetenciák: tudás: A hallgatók terepismeretet szereznek, amely alapvető fontosságú a szociológussá válás folyamatában képesség: kvalitatív szociológiai módszerek attitűd: beleérző képességm empátia autonómia és felelősség: speciális társadalmi létformák elfogadása	
Tantárgy tematikus leírása:	
Gyakorlat 1. Az elvégzendő kutatási feladat ismertetése. 2. Interjúvázlat készítése. 3. Módszertani felkészítés. (interjútechnikai ismeretek) 4-12 Terepmunka 13-14. Terepmunka eredményeinek értékelése	
Félévközi számonkérés módja és értékelése: interjúvázlat és interjú készítés 50% teljesítésének módja, interjú feldolgozás értékelése 50%	

Kötelező irodalom:

Babbie, Earl (2017): A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Balassa Kiadó, Budapest

Gyukits György: A kvalitatív szociológiai módszerekről szubjektíven. In Szellem és tudomány 2018/1 76-108. oldal

Héra Gábor – Ligeti György: Módszertan / Bevezetés a társadalmi jelenségek kutatásába. Osiris Kiadó. Budapest, 2014.

Jennifer Mason: A kvalitatív kutatás. Jászöveg Műhely Kiadó. Budapest, 2005

Kvale, Steiner (2005): Az interjú/ Bevezetés a kvalitatív kutatás interjútechnikáiba. Jászöveg Műhely Kiadó, Budapest.

Richardson, John (Ed. 1996): Handbook of Qualitative Research Metods. NPS London (43-141 oldal)

Ajánlott irodalom:

Fleischmidt Margit – Szuhai Péter: A sűrű leírás. In.: Kovács Éva: Közösségtanulmány, Módszertani jegyzet. Néprajzi Múzeum PTE BTK Kommunikáció és Médiatudományi Tanszék. 2007. 243-259 oldal

Gelencsér Katalin: Grounded Theory. In.:Szociológiai szemle 2003/1 143-154. oldal

Glózer Rita: Diszkurzív módszerek. In.: Kovács Éva: Közösségtanulmány, Módszertani jegyzet. Néprajzi Múzeum PTE BTK Kommunikáció és Médiatudományi Tanszék. 2007. 260-268. oldal

Kotics József (2007): A magyar közösségkutatások huszadik századi története. In.: Kovács Éva: Közösségtanulmány, Módszertani jegyzet. Néprajzi Múzeum PTE BTK Kommunikáció és Médiatudományi Tanszék. 23-43 oldal

Kovács Éva (2007): Interjúk módszerek és technikák. In.: Kovács Éva: Közösségtanulmány, Módszertani jegyzet. Néprajzi Múzeum PTE BTK Kommunikáció és Médiatudományi Tanszék. 269-277. oldal

Kunt Ernő (1995) Fényképezés és kultúrakutatás. Miskolc – Budapest. ARC Árkádiusz Kiadó

Lazarsfeld, Paul – Jahoda, Marie – Ziesel, Hans (1999): Marienthal. Budapest, Új Mandátum

Lewis, Oscar (1968) Sanches gyermekei. Budapest, Európa

Lewis, Oscar (2000) A szegénység kultúrája. In Győri Péter (szerk.) A város, a város társadalma, életforma-csoportok. Társadalomismereti szöveggyűjtemény. Wesley János Lelkészképző Főiskola, Szociális Munkás Szak, Budapest, Tótfalusi

Losonczy Ágnes (2016): A kutatásaimról, a pályámról, - az út amit megtettem. L'Hamattan Kiadó – Könyvprint Kiadó. Budapest.

Tantárgy neve: Szociológiai irányzatok és iskolák II.	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN507
	Tárgyfelelős intézet: ATTI
	Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Szepessy Péter	
Közreműködő oktató(k): Dr. Szepessy Péter, egyetemi adjunktus	
Javasolt félév: 5/Ő	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2+0	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A szociológia kialakulása óta sokrétű tudomány. A tudomány tárgyát különböző módszerekkel és szempontok szerint vizsgálja. Ehhez a tagoltsághoz járul még hozzá az a körülmény, hogy a klasszikus elméletek és fogalmak egyre kevésbé illeszthetők a mai világ jelenségeire. Mindezen körülmények figyelembe vételével kíván a kurzus segítséget adni a hallgatóknak az adekvát tájékozódáshoz. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Azon összefüggések megismertetése, amelyek a társadalom szaktudományos értelmezéseihez az általános alapokat képezik. képesség: A szociológiailag releváns információkat feldolgozásához szükséges általános műveltség. attitűd: Elméleti tudásának folyamatos fejlesztésére törekszik.	
Tantárgy tematikus leírása:	
Előadás, gyakorlat: 1. A szociológiai megközelítésmódok tudománytörténeti áttekintése. Út a morálfilozófiától és a történetfilozófiától a statisztikai táblázatig. 2. A neopozitivisták empirikus szociológia. A Merton – Lazarsfeld paradigma. 3. Az elméletek virágkora és hanyatlása. Hány ága lehet az elméletnek? 4. A halhatatlan marxizmus. 5. A neomarxisták és a strukturalizmus. A kritikai elméletektől a kritika kisajátításáig. 6. A funkcionálisizmus. 7. Weberiánus cselekvéseméletek. 8. Konfliktuselméletek versus funkcionálisizmus 9. Módszertani individualizmus és kollektívizmus. 10. Érdekek és/vagy értékek.	

11. Posztmodern elméletek és a dekonstruktivizmus.
12. A komunitáriusok.
13. Globalizmus, multikulturalizmus, civilizációelméletek.
14. Kihívások és konkurencia. Az evolúciós pszichológia.

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Prezentáció, beadvány. Minden hallgató a félév során egy prezentációt mutat be, illetve egy 5 oldalas dolgozatot ad le. A prezentáció és a beadvány előfeltétele a vizsgára bocsátásnak!

Kollokvium teljesítésének módja, értékelése: szóbeli vizsga

Kötelező irodalom:

Cole, Stephen (ed.): *What's Wrong with Sociology?* New Brunswick. 2001.

Alexander, Jeffrey: *Szociológiaelmélet a II. világháború után.* Budapest. Balassi. 1996.

Habermas, Jürgen - Lyotard, Jean-Francois - Rorty, Richard: *A posztmodern állapot.* Budapest. Századvég. 1993.

Safranski, Rüdiger: *Mennyi globalizációt bír el az ember?* Budapest. Európa. 2004.

Ajánlott irodalom:

Elliott, Anthony – Ray, Larry (ed.): *Key contemporary Social Theorists.* Malden, Mass. Blackwell. 2003.

Castells, Manuel: *A hálózati társadalom kialakulása.* Budapest. Gondolat – Infonia. 1996.

Tantárgy neve: Anyanyelvi ismeretek	Tantárgy Neptun kódja: BTSCNSZ12
	Tárgyfelelős intézet: Tantárgyelem szabadon vál.
Tárgyfelelős: Dr. Gréczi-Zsoldos Enikő, egyetemi adjunktus	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: őszi	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2+0	Számonkérés módja: gyakorlati jegy
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A kurzus célja a felelős, tudatos kommunikáció kialakítása. A szeminárium három témakör bemutatására és gyakorlására épül: az írásbeli és a szóbeli helyesség, azaz a helyesírás, a nyelvhelyesség és a kommunikáció fontos alapelveinek megismerése. Az első egységben a helyesírási szabályok makulátlan elsajátítása a cél. A nyelvhelyesség témakörén belül a gyakori nyelvhelyességi hibák felismertetése és a szaknyelvhelyesség a központi téma. A kurzus harmadik tartalmi egysége a kommunikáció szóbeli, írásbeli és online formáinak tudatos használatával ismerteti meg a hallgatókat. Mindegyik témakört gyakorlatorientált formában sajátítják el a hallgatók. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: elméleti és empirikus ismeretek, tudás. Ismeri a nyelvhelyesség elméleti kérdéseit. Rendelkezik nyelvi és kulturális ismeretekkel. Tisztában van a magyar helyesírás sajátosságaival. Áttekintéssel rendelkezik a nyelvhelyesség területén. képesség: kreativitás, elemzés, értékelés, kommunikáció. Képes olyan szöveget alkotni, amely a tartalmi hűség mellett megfelel az adott nyelv nyelvhelyességi és helyesírási szabályainak. Nyelvhelyességi és helyesírási ismereteit képes hatékonyan hasznosítani. Megfelelő anyanyelvi tudás és szabatos fogalmazási készség birtokában képes a nyelvhelyességi szabályokat automatikusan alkalmazni. attitűd: együttműködés, nyitottság, mérlegelés, fejlődés. Rugalmasan alkalmazkodik a változó szakmai környezethez és munkafeltételekhez. Mérlegelni tudja a nyelvileg helyes és helytelen formákat az írott és a szóbeli kommunikáció során. autonómia és felelősség: véleményalkotás, objektivitás, empátia. Magyar nyelvi kommunikációja során felelősen szólal meg betartva a nyelvi-kommunikációs-pragmatikai szabályokat.	
Tantárgy tematikus leírása:	
Gyakorlat: (14 hétre lebontva) Bevezető óra. Szóbeli és írásbeli felmérés a hallgatók helyesírási-nyelvhelyességi képzettségéről. Anyanyelvünk sajátosságai.	

A magyar helyesírás jellegzetességei. Helyesírásunk alapelvei.

A helyesírást segítő kézikönyvek, folyóiratok, online adatbázisok.

A magyar helyesírás szabályai I. Egybe- és különírás. Gyakorlatok, tesztek.

A magyar helyesírás szabályai II. Tulajdonnevek. Gyakorlatok, tesztek.

A magyar helyesírás szabályai III. Írásjelek. Gyakorlatok, tesztek.

Gyakori nyelvhelyességi hibák I. Homonimák, ikes paradigma. Gyakorlatok, tesztek.

Gyakori nyelvhelyességi hibák II. Anglicizmusok és germanizmusok. Szaknyelvek. Gyakorlatok, tesztek.

Jelenkori nyelvművelésünk célkitűzései.

Kommunikációs műfajok.

Kommunikációs gyakorlatok I.

Kommunikációs gyakorlatok II.

Zárthelyi dolgozat.

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Zárthelyi dolgozat megírása, aktív órai részvétel.

Gyakorlat teljesítésének módja, értékelése:

A hallgatók teljesítményének értékelése ötfokozatú skálán történik, az utolsó héten teljesített zárthelyi dolgozat (50%), valamint az órai részvétel (50%) alapján.

Kötelező irodalom:

A magyar helyesírás szabályai 12. kiadás. Akadémiai Kiadó. Budapest.

BALÁZS Géza 2003. *Nyelvhelyességi lexikon*. CORVINA KIADÓ. Budapest.

ANTALNÉ SZABÓ Ágnes–RAÁTZ Judit–VESZELSZKI Ágnes 2015. *Mozaikok a magyar nyelvről és a nyelvhasználatról*. Segédkönyv az anyanyelvi kritériumvizsgálathoz. ELTE BTK, Bp.

(Elérhető: http://metodika.btk.elte.hu/file/TAMOP_BTK_BMT_10.pdf)

Zimányi Árpád 2001. *Nyelvhelyesség*. EKTf Líceum Kiadó. Eger.

Ajánlott irodalom:

GLATZ Ferenc (szerk.). 1999. *A magyar nyelv az informatika korában*. Budapest.

GRÉTSY László–KEMÉNY Gábor (szerk.) *Nyelvművelő kézikönyvtár*. AUKTOR KÖNYVKIADÓ. Budapest.

Magyar Nyelvőr, Magyar Nyelv, Édes Anyanyelvünk (folyóiratok)

Gyakorlókönyvek:

ANTALNÉ SZABÓ Ágnes 1996. *Hogyan írjam?* Budapest. NEMZETI TANKÖNYVKIADÓ.

BOZSIK Gabriella 1996. *Helyesírási feladat- és mondatgyűjtemény*. Eger. STUDENT 2000.

Cs. NAGY Lajos 2005. *Helyesírási gyakorlókönyv*. Budapest. TREZOR KIADÓ.

ZIMÁNYI Árpád 1999. *Nyelvhelyességi gyakorlókönyv*. Eger. EKTf LÍCEUM KIADÓ.

Tantárgy neve: Közéleti Akadémia VII		Tantárgy Neptun kódja: BTBNSZM632_IT
		Tárgyfelelős intézet: ATTI
		Tantárgyelem szabadon választható
Tárgyfelelős: Dr. Szabó-Tóth Kinga, egyetemi docens		
Közreműködő oktató(k): Isd. tematika		
Javasolt félév: 3Ő/	Előfeltétel: -	
Óraszám/hét: 2+0	Számonkérés módja: , gyakorlat	
Kreditpont: 4	Munkarend: nappali	
Tantárgy tematikus leírása:		
<i>Előadás: (14 hétre lebontva)</i>		
Előadó	Előadás címe	Időpontja
Dr. Szabó-Tóth Kinga	A szerелеm értéke a 21. században	2020. szeptember 10.
Prof. Dr. Csepeli György	A szabadság csábítása	2020. szeptember 17.
Prof. Dr. Papp Z. Attila	Iskola, reziliencia, egyenlőtlenség	2020. szeptember 24.
Dr. Kozma Judit	Hogyan segítsünk jól? Jóság elméletben és gyakorlatban	2020. október 1.
Dr. Szabó-Tóth Kinga	Újratervezés , újrakezdés. Szakadatlan láncolatban?	2020. október 8.
Dr. Havasi Virág	Innováció és változás	2020. október 15.
Dr. habil Fazekas Csaba	Miben hiszünk, miért hiszünk? Miben kételkedünk, miért kételkedünk? Kísérletek a hit definíciójára	2020. október 29.
Dr. Fekete Sándor	Van-e jólét és demokrácia társadalmi igazságosság nélkül?	2020. november 5.
Dr. Osváth Andrea	Korok prűdériája: az erkölcsösség megítélésének változása	2020. november 12.
Gyukits György	A szociális biztonság ról	2020. november 19.
Mihályi Helga	A szeretet : művészet – nem csak műkedvelőknek	2020. november 26.
Félévközi számonkérés módja és értékelése: -		
A gyakorlat teljesítésének módja, értékelése:		

az aláírás feltétele: az előadásokon való részvétel, max. 3 alkalommal lehet hiányozni.

a gyakorlati jegy megszerzése: írásbeli vizsga alapján történik.

Kötelező irodalom:

Az egyes előadásokon elhangzottak alapján.

<https://atti.uni-miskolc.hu/segedanyagok.htm>

Ajánlott irodalom:

Az egyes előadásokon elhangzottak alapján.

<https://atti.uni-miskolc.hu/segedanyagok.htm>

Tantárgy neve: A Kárpát-medencei zsidóság kultúrtörténete	Tantárgy Neptun kódja: BTBNSZM633_IT Tárgyfelelős intézet: ATTI
	Tantárgyelem szabadon választható
Tárgyfelelős: Dr. Szepessy Péter, egyetemi adjunktus	
Közreműködő oktató(k): Markovics Zsolt, főrabbi	
Javasolt félév: 3Ő/	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2+0	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: Ciceró, üzenete, miszerint: „a történelem pedig az idők tanúja, az igazság fénye, az emlékezet élete, az élet tanítómestere, a régiség hírnöke.” ma is aktuálisak. Ebben a kurzusban a magyar és a zsidó történelem egy speciális részletét szeretnénk bemutatni speciális megközelítésben. A sokszor elhanyagolt kultúrtörténeti, vallástörténeti, társadalomtörténeti dimenziókra nagyobb hangsúlyt helyezünk azért, hogy jobban megértsük a múltat, és könnyebben kiigazodjunk a jelenben. Ha tetszik, történelem alulnézetből. Kevesebb statisztika, de több lélek. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Ismeri és érti a szociológiával szoros kapcsolatban lévő társtudományok fogalmi rendszereit, lényegi összefüggéseit és főbb irányzatait. Magas szinten ismeri, érti és értelmezi a fontos szociológiai és társadalmi összefüggéseket. képesség: Képes eligazodni a társadalmi problémák és konfliktusok rendszerében. attitűd: Kritikusan ítéli meg a társadalomtudományok nyitottságát és sokszínűségét korlátozni igyekvő tudományos, gyakorlati, jogi vagy politikai törekvéseket. autonómia és felelősség: Személyes felelősséggel tartozik a szociológus mesterség szakmai és etikai szabályainak betartásáért, a szociológus szakma integritásának megőrzéséért.	
Tantárgy tematikus leírása:	
Előadás: (14 hétre lebontva) Zsidó irányzatok Talmud Zsidó ünnepek Zsidó szertartások/ esküvő, temetés, stb/ Az antiszemitizmus eszmétörténete. Az ókori és a középkori vallási antiszemitizmus. Az antijudaizmus teológiai alapjai, és megjelenése a mindennapok világában. A zsidóság helyzete a modernizáció	

kezdetén és korai kapitalizmus korában.

A politikai antiszemitizmus a XIX. században és a XX. századi megjelenési formái. Államelméletek, biológiai –evolúciós – elméletek és az antiszemitizmus „integrációja”.

Kelet-európai és Közép-európai sajátosságok, a magyar specifikumok. Megkésett polgárosodás, emancipációs törekvések, a századfordulós Budapest kulturális jelentősége, Trianon, stb.

A miskolci zsidóság története

A két világháború közötti helyzet Magyarországon. (numerus clausus, „nemzedéki torlódás”, a kulturális elit ellentétei, zsidótörvények)

A második világháború, a német megszállás és következményei, a holokauszt.

A háborús vereség és a holokauszt feldolgozására tett kísérletek közvetlenül a háború után 1945-49. (Molnár Erik, Bibó István)

Második világháborús tragédiák és a holokauszt ábrázolása filmekben, tankönyvekben az 50-es, 60-as, 70-es években.

Társadalmi traumák és holokauszt narratívák Magyarországon és a világban. (tudomány, művészet, politika – bűnös, áldozat, „kívülálló” - a felelősség)

21. századi kihívások a hagyományos zsidó életben

Félévközi számonkérés módja és értékelése: A foglalkozások kéthetente tömbösítve lesznek megtartva. Egy foglalkozás alkalmával a tematikában felsorolt témakörök közül kettőt – hármat is érintünk.

Kollokvium teljesítésének módja, értékelése: szóbeli vizsga

Vizsgakérdések:

Zsidó irányzatok

Talmud

Zsidó ünnepek

Zsidó szertartások/ esküvő, temetés, stb/

Az antiszemitizmus eszmétörténete. Az ókori és a középkori vallási antiszemitizmus. Az antijudaizmus teológiai alapjai, és megjelenése a mindennapok világában. A zsidóság helyzete a modernizáció kezdetén és korai kapitalizmus korában.

A politikai antiszemitizmus a XIX. században és a XX. századi megjelenési formái. Államelméletek, biológiai –evolúciós – elméletek és az antiszemitizmus „integrációja”.

Kelet-európai és Közép-európai sajátosságok, a magyar specifikumok. Megkésett polgárosodás, emancipációs törekvések, a századfordulós Budapest kulturális jelentősége, Trianon, stb.

A miskolci zsidóság története

A két világháború közötti helyzet Magyarországon. (numerus clausus, „nemzedéki torlódás”, a kulturális elit ellentétei, zsidótörvények)

A második világháború, a német megszállás és következményei, a holokauszt.

A háborús vereség és a holokauszt feldolgozására tett kísérletek közvetlenül a háború után 1945-49. (Molnár Erik, Bibó István)

Második világháborús tragédiák és a holokauszt ábrázolása filmekben, tankönyvekben az 50-es, 60-as, 70-es években.

Társadalmi traumák és holokauszt narratívák Magyarországon és a világban. (tudomány, művészet, politika – bűnös, áldozat, „kívülálló” - a felelősség)

21. századi kihívások a hagyományos zsidó életben

Kötelező irodalom (4+1 angol nyelvű):

Lau, Israel Méir: *A zsidó élet törvényei*. Mazsihisz, Budapest. 2011.

Donin, Hayim Halevy: *Zsidónak lenni*. Göncöl, Budapest. 2004.

Mezei Mónika - Róna Tamás (szerk.): *A magyarországi zsidóság története*. Szent István Társulat. 2018.

Romsics Ignác: *Magyarország története*. Kossuth Kiadó, Budapest. 2017.

Ajánlott irodalom:

Gonda László: *A zsidóság Magyarországon 1526-1945 Századvég*, Budapest. 1992.

Braham, Randolph L.: *Genocide and retribution. The Holocaust in Hungarian-ruled Northern Transylvania*; KNP, Boston, 1983

Tantárgy neve: Magyarország története dokumentumfilmek tükrében 1.	Tantárgy Neptun kódja: BTBNSZM637_IT
	Tárgyfelelős intézet: ATTI Tantárgyelem: szabadon vál.
Tárgyfelelős: Dr. Udvarvölgyi Zsolt András, PhD, főiskolai tanár	
Közreműködő oktató(k):	
Javasolt félév: 1 Ő	Előfeltétel: nincs
Óraszám/hét: 0-2	Számonkérés módja: gyj.
Kreditpont: 4	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: Elkezdődik egy 3-4 félévesre tervezett, áttekintő jellegű, szabadon választható kurzus. A kurzus nem előfeltételes, bármelyik félévben be lehet majd kapcsolódni. Az órák során hazánk és a magyarság történetéről beszélgetünk a magyar őstörténettől napjainkig. Ebben segítségünkre lesz – többek közt – az a „Magyarország története” című történelmi dokumentumfilm-sorozat, amelyet 2009-2010-ben készített a Magyar Televízió. A műsor tematikája a hasonló című könyvsorozatot követte. Természetesen – a vége felé – más jeles alkotások is bemutatásra és megvitatásra kerülnek majd. Kérem, hogy azok a hallgatók válasszák a kurzust, akik tudnak is majd járni az órákra és érdeklődnek a magyar történelem és a színvonalas dokumentumfilmek iránt! Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Tájékozott a magyar és egyetemes politikai, gazdasági, kulturális jelenségek általánosan elfogadott tendenciái, jellemzői, adatai körében. Összefüggéseiben értelmezi a szakterületéhez általában kapcsolódó, nemzetközi, európai és regionális, politikai, jogi, gazdasági és civilizációs ismereteket és eseményeket. képesség: Képes történelmi, társadalmi, gazdasági, jogi és politikai kérdésekben az ismeretek önálló elsajátítására és rendszerezésére. Képes a nemzetközi összefüggésekben való eligazodásra, folyamatok, változások követésére, megértésére, feldolgozására, mindezek hatékony és eredményes megosztására, és a gyakorlatban történő alkalmazására. attitűd: Érti és elfogadja, hogy a gazdasági, politikai és kulturális jelenségek történetileg és társadalmilag meghatározottak és változóak.	

Igénye van az európai nemzeti kultúrák befogadására és az Európán kívüli kultúrák megismerésére.

autonómia és felelősség:

A szakterületén szerzett ismereteit alkalmazza önművelésében, önismeretében.

Tudatosan képviseli azon módszereket, amelyekkel a szakterületén dolgozik, és elfogadja más tudományágak eltérő módszertani sajátosságait.

Tantárgy tematikus leírása:

Úton a haza felé. Honfoglalás.

Államalapítás. Szent István királysága.

A magyar szentek évszázada. I. Lászlótól III. Béláig: a két lovagkirály.

Az Aranybullától a tatárdúlásig. Az Árpád-kor utolsó évtizedei.

Anjou Károly, aki nem Róbert... Nagy Lajos birodalma.

Legendák és igaz történetek a XV. század elején. Zsigmond magyar király és német-római császár.

A három Hunyadi. Mathias Rex.

A Jagelló-kor. A középkor vége.

Az ország három részre szakadása. Élet a török félhold árnyékában.

Romlás és kiűtkeresés. A török kor vége.

A Rákóczi-szabadságharc kitörése. Ónódtól a nagymajtényi síkig.

ZH írás.

Összefoglalás. Kitekintés a 18. századi magyar történelemre.

Félévközi számonkérés módja és értékelése: Aktív órai részvétel.

A gyakorlat teljesítésének módja, értékelése:

Írásbeli zh az órán elhangzottak és a megadott irodalom alapján. (A megadottól eltérő, de témába vágó olvasmányok színvonalas ismertetésének a lehetősége is választható. Ennek részleteit az első órán megbeszéljük.)

Az írásbeli / szóbeli vizsga itt tüntetendő fel, illetve **az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők (ha vannak):** -

Kötelező irodalom (4+1 angol nyelvű):

Magyarország Története 1-46. rész.

Letölthető: <https://www.youtube.com/watch?v=oiH3RADqfx8&list=PL3078A9E84C018DCD&index=12>

Fodor István et al.: Magyarország története 1-24. könyvsorozat. Budapest, Kossuth, 2014.

Romsics Ignác: Magyarország története. Budapest, Kossuth, 2017.

Szvák Gyula sorozatszerk.: Magyar századok. Budapest, Pannonica, 2001.

Kontler László: A History of Hungary. Budapest, Atlantisz, 2009.

Ajánlott irodalom (4+1 angol nyelvű):

Glatz Ferenc szerk.: A magyarok krónikája. Budapest, Helikon, 2006.

Glatz Ferenc összeáll. és szerk.: Magyarok a Kárpát-medencében. Budapest, Pallas Lap- és Könyvkiadó Vállalat, 1989.

Kristó Gyula: Magyarország története 895-1301. Budapest, Osiris, 2019.

Hóman Bálint-Szekfű Gyula: Magyar Történet I-VIII. Budapest, 1928. Letölthető:

<https://www.elib.hu/00900/00940/html/>

Arminius Vámbéry: Hungary in ancient, medieval and modern times. Budapest, Underground, 2023.

Tantárgy neve: Az iszlám világ múltja és jelene	Tantárgy Neptun kódja: BTBNSZM636_IT
	Tárgyfelelős intézet: ATTI Tantárgyelem: szabadon vál.
Tárgyfelelős: Dr. Udvarvölgyi Zsolt András, főiskolai tanár, Ph.D.	
Közreműködő oktató(k):	
Javasolt félév: 1 Ő	Előfeltétel: nincs
Óraszám/hét: 0-2	Számonkérés módja: gyakorlat
Kreditpont: 4	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: Az elmúlt évek során a magyarországi közérdeklődés is az iszlám vallás és a muszlimok által lakott országok irányába fordult. A tantárgy célja az iszlám vallás alapjainak, az iszlám országok újkori történetének, a közelmúlt és a jelen eseményeinek rövid áttekintése és elemzése. Különös hangsúlyt fektetünk a közel-keleti és európai történésekre, ill. az aktuális fejleményekre Afganisztántól-Nyugat-Európáig. A kurzust képek és filmek színesítik majd. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Tájékozott a magyar és egyetemes politikai, gazdasági, kulturális jelenségek általánosan elfogadott tendenciái, jellemzői, adatai körében. Összefüggéseiben értelmezi a szakterületéhez általában kapcsolódó, nemzetközi, európai és regionális, politikai, jogi, gazdasági és civilizációs ismereteket és eseményeket. (Különösen az iszlám vallás és az iszlám országok tekintetében.) képesség: Képes történelmi, társadalmi, gazdasági, jogi és politikai kérdésekben az ismeretek önálló elsajátítására és rendszerezésére. Képes a nemzetközi összefüggésekben való eligazodásra, folyamatok, változások követésére, megértésére, feldolgozására, mindezek hatékony és eredményes megosztására, és a gyakorlatban történő alkalmazására. Képes legalább egy Európán kívüli kultúra, eszmerendszer szempontjából a nemzetközi kapcsolatok jelenségeit értelmezni. (Jelen kurzus esetében képes az iszlám kultúrát értelmezni.) attitűd: Érti és elfogadja, hogy a gazdasági, politikai és kulturális jelenségek történetileg és társadalmilag meghatározottak és változóak. Igénye van az európai nemzeti kultúrák befogadására és az Európán kívüli kultúrák megismerésére. (Jelen kurzus esetében igénye van az iszlám kultúra megismerésére.)	

autonómia és felelősség:

A szakterületén szerzett ismereteit alkalmazza önművelésében, önismeretében.

Tudatosan képviseli azon módszereket, amelyekkel a szakterületén dolgozik, és elfogadja más tudományágak eltérő módszertani sajátosságait.

Tantárgy tematikus leírása:

Bevezetés. Az iszlám rövid története. Mohamed próféta élete, az iszlám irányzatai.

Az iszlám vallás alapjai. Az öt pillér. A muszlimok szokásai, életvitele. Iszlám ünnepek.

Az iszlám jogrendszer (sharia). Az iszlám Nyugat-Európában.

Az iszlám a Balkánon.

Az „arab tavasz” és következményei. Líbia, Tunézia, Egyiptom helyzete. A migrációs válság. Visszatekintés az elmúlt 10 évre.

A szíriai és iraki polgárháború. Jemen tragédiája. Szaúd-Arábia és az Öböl-menti sejkiségek.

Törökország helyzete.

Az Iráni Iszlám Köztársaság. Merre tart Irán az elnökválasztás után?

A posztsovjjet térség muszlim államai.

Afganisztán és Pakisztán. Az afgán dráma okai és következményei.

Muszlimok Indiában és Kínában.

Kitekintés a Távol-Kelet más iszlám országaira és népeire. Indonézia, Malajzia, Brunei.

Az iszlám Afrikában.

Az iszlám Magyarországon. A hazai közösségek.

Félévközi számonkérés módja és értékelése: Aktív órai részvétel.

A gyakorlat teljesítésének módja, értékelése:

Zárthelyi dolgozat (ZH) az utolsó órák egyikén az órán elhangzottak és a megadott irodalom alapján. (A megadottól eltérő, de témába vágó olvasmányok színvonalas ismertetésének a lehetősége is reális választás lehet. Ennek részleteit az első órán megbeszéljük.)

Az írásbeli / **szóbeli vizsga** itt tüntetendő fel, illetve **az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők (ha vannak):** -

Kötelező irodalom (4+1 angol nyelvű):

Germanus Gyula: *Allah Akbar!* Budapest, Szépirodalmi, 1984. ISBN: 963 152 524 4

Horváth Pál: *Vallásfilozófia és vallástörténet. Az iszlám: keletkezés, tanítás, történet c. fejezet.*

Budapest, 2006, L'Harmattan-Zsigmond Király Főiskola. ISBN: 9789639683334

Hillenbrand, Carole: *Az iszlám. Új történeti bevezetés.* Budapest, Kossuth, 2016. ISBN: 978-963-09-8625-0

Rostoványi Zsolt (szerk.): *Az iszlám Európában. Az európai iszlám közösségek differenciáltsága.* Budapest, Grotius könyvtár, 2010.

in: <http://www.grotius.hu/publ/konyvtar.asp#b5>

Malcolm Clark: *Islam For Dummies.* Hoboken, Wiley Publishing, 2003. ISBN 978-0764555039

Ajánlott irodalom (4+1 angol nyelvű):

A Kegyes Korán értelmi és tartalmi fordítása magyar nyelvre. Szaúd-Arábia, A Fahd Király nevét viselő, a Kegyes Korán nyomtatására alapított Komplexum, é.n. 2007. Fordította: Dr. Okváth Csaba

Goldziher Ignác: *Az iszlám története.* Budapest, Anno Bt, é.n. (Reprint) ISBN: 963 9066 96 6

Germanus Gyula: *Kelet varázsa.* Budapest, Magvető Kiadó, több kiadásban. ISBN 963 140 093 X

Ash, Timothy Garton: *Az iszlám Európában (Eurázia).* In: Magyar Lettre Internationale, 67. szám (2007/2008 tél) <http://www.c3.hu/scripta/lettre/lettre67/tga.htm>

Csizmadia Sándor: *Az iszlám közösségek helyzete Nyugat-Európában.*

In: http://www.publikon.hu/application/essay/298_1.pdf

Arthur Goldschmidt Jr.: *A Közel-Kelet rövid története.* Budapest, Maecenas, 1997. ISBN: 963 902 544 5

Goldziher Ignác: *Az iszlám. Tanulmányok a mohamedán vallás köréből.* Budapest. Magvető, 1980.

Goldziher Ignác: *Az iszlám kultúrája I-II.* Budapest. Gondolat, 1981.

Korán. (The Holy Quran) ford.: Mihálffy Balázs (Abdulrahman) Karachi, Rehbar Publishers, é. n.

N. Rózsa Erzsébet – Tüske László: *A burka viselésének szabályozásáról folyó európai vitához.* In: MKI Gyorselemzések 2010/12.

<http://www.kulugyiintezet.hu/index.php?menu=26&gyors=2047>

Rostoványi Zsolt: *Az iszlám a 21. század küszöbén.* Budapest, Aula, 1998.

Francis Robinson: *Atlas of the Islamic World Since 1500.* Oxford, Andromeda Oxford, 1989. ISBN: 978-0871966292

Tantárgy neve: MINDFULNESS A HÉTKÖZNAPOKBAN – éber figyelmen alapuló stresszkezelés klasszikus MBSR módszerrel	Tantárgy Neptun kódja: BTBNSZM635_IT
	Tárgyfelelős intézet: ATTI Tantárgyelem: Szabadon vál.
Tárgyfelelős: Dr. Hegedűs Ágnes	
Közreműködő oktató(k): - Dr. Hegedűs Ágnes	
Javasolt félév: 1Ő	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 0+2	Számonkérés módja: gyakorlati jegy
Kreditpont: 4	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A stressz funkcióinak és jellegzetességeinek megismertetése, saját stressz-működésünk és stressz-mintázataink feltérképezése tapasztalati gyakorlatok segítségével. Az éber figyelem (mindfulness, tudatos jelenlét) képességének fokozatos felépítése az MBSR (Mindfulness Based Stress Reduction) módszer alapgyakorlatainak elsajátításával. Az éber figyelem kiterjesztése a másokhoz fűződő viszony, a kommunikáció és az öngondoskodás területeire. Az órai munka és az otthoni gyakorlás együttesen hozza létre a kívánt hatást, ami a hallgatók jobb koncentrációs készsége, hatékonyabb stresszkezelése, tudatosabb kommunikációja, kapcsolati működése és képessége egy felelősebb öngondoskodásra. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Elméleti alapismereteket szerez a stressz mibenlétéről, funkcióiról, élettanáról, a stresszkezelés általános megközelítéseiről, módszereiről. Gyakorlati tapasztalatokon keresztül ismeri fel saját stresszmintázatait, automatikus reagálásait, diszfunkcionális működésmódjait, amelyek az életében frusztrációt, stresszes állapotokat okoznak. Ismeretekkel rendelkezik a kommunikáció területén a tudatos, asszertív kommunikációról, amely a békés kapcsolatokat építi, és felismeri az erőszakos, romboló kommunikációt, amelynek feloldására is eszközöket kap. Tájékozottá válik az egyetemes emberi értékek alapján való kapcsolódás területén. A módszer kifejezett hangsúlyt helyez a tapasztalati gyakorlatokra, így az órai feldolgozás kapcsán átélt felismerések mélyebben rögződnek. . képesség: Képesse válik arra, hogy kifejlessze és fenntartsa az éber figyelmet a formális ülő – álló – és mozgás –gyakorlatok alatt, valamint a hétköznapi tevékenységben is fokozatosan beépítse azt. Képes konzekvens önreflexiót gyakorolni, objektíven megfigyelni saját diszfunkcionális működését, automatikus reakcióit, és tudatosabb, konstruktívabb válaszokra cserélni azokat. Képes az éber figyelmet használni a másokkal való kapcsolódásban, kommunikációban, egy asszertív, önmagát hatékonyan képviselő, de a másakra is figyelő módon. Képesse válik a felelősebb öngondoskodásra, felismerve a romboló, nem támogató tevékenységeket, lecserélve azokat támogató, építő időtöltésekre. attitűd: A mindfulness filozófiáját és gyakorlatát elsajátítva nyolc attitűd kerül kifejlesztésre: nyitottá és kíváncsivá válik a valóságra, ítélkezésmentes, elvárásmentes és elfogadó módon viszonyul saját magához és másokhoz, a világhoz. Felismeri a fölösleges ragaszkodásait, és törekszik azok elengedésére.. Fejlődik a türelemben, és a saját maga, mások és az élet alapvető jóságában vetett bizalomban, és az együttérzésben A csoportmunka emellett fejleszti a nyitott, értő meghallgatást, a másokra való türelmes odafigyelő magatartást. autonómia és felelősség: Az órai munkában az első alkalommal közösen egyeztetett és biztonságot adó kereteken belül mindenki önállóan vállalja a gyakorlatokban való részvételt, tudatosan	

gondoskodva a saját aktuális terhelhetőségéről, hatáiról. Az otthoni gyakorlás energia/idő/figyelem befektetéssel jár, ezen keresztül is gyakorolja a magáért való felelősségvállalást.

Tantárgy tematikus leírása: Az első alkalom egy orientációs óra lesz, amelyen a hallgatók tájékozódnak a tantárgy lényegét, felépítését, célját illetően, illetve arról, hogy mit igényel tőlük a mindfulness elsajátítása az órai munkán kívül. Ez a foglalkozás a tanárnak is lehetővé teszi a hallgatók motivációinak feltérképezését, a velük való megismerkedést, és a keretek egyeztetését. A foglalkozások első harmadában elméleti szinten megismerkedünk a mindfulness módszerrel, a stressz élettanával, jellegzetességeivel, majd saját stressz-működésünk és stressz-mintázataink saját élmény alapú feltérképezése következik. Ebben a szakaszban az éber figyelem-gyakorlatok elsősorban a megalapozottságot, a földeltséget, a figyelem lehorgonyzását, koncentrálni képességét fejlesztik. A második harmadban a kifejlesztett alapokon építkezve további felismeréseket teszünk a destruktív és a konstruktív viselkedési minták feltérképezésével, keresve a hasznosabb és tudatos válaszadást az élet kihívásaira. A harmadik harmadban kiterjesztjük a vizsgálódást a kapcsolatokra, a kommunikációra, az önmagunkról való tudatos gondoskodás, a magunk és mások iránti együttérzés kifejlesztésére, és a tanultak életünkbe való beépítésére.

Gyakorlat:

szeptember 7. Orientációs óra. Ismerkedés a módszerrel, egymással, motivációk feltérképezése, szükséges attitűd, keretek egyeztetése. Első éber figyelem gyakorlat, légzésfigyelés.

szeptember 14. Automatikus reakcióink/szokásaink/viselkedési függőségeink felfedezése, mitől szenvedünk? Tolerancia-ablak. A figyelem irányítása, lehorgonyzása, testpáztázás.

szeptember 21. Otthoni gyakorlás tapasztalatai. A figyelem irányítása, lehorgonyzása, a test és a légzés megfigyelése. Tudatos étkezés. Mindfulness – attitűdök.

szeptember 28. Otthoni gyakorlás tapasztalatai. Lehorgonyzás és kapcsolódás magunkhoz, a test és a légzés megfigyelése. Tudatos mozgás. A helyes ülés. Kellemes tapasztalatok megfigyelése, feldolgozása.

október 5. Otthoni gyakorlás tapasztalatai. Lehorgonyzás és kapcsolódás magunkhoz. Tudatos járás. Hogyan hozzuk létre a stresszt?

október 12. Otthoni gyakorlás tapasztalatai. Lehorgonyzás és kapcsolódás magunkhoz. Odafordulás a nehézséghez. Kellemetlen tapasztalatok megfigyelése, feldolgozása

október 19. Otthoni gyakorlás tapasztalatai. Lehorgonyzás és kapcsolódás magunkhoz. 3 lépéses lehorgonyzás. Tudatos mozgás.

október 26. Otthoni gyakorlás tapasztalatai. A stressz mélyebb megértése. Az éber figyelem kiterjesztése a tudati eseményekre (gondolatok, érzelmek): Ötféle tudatosság-gyakorlat.

november 9. Otthoni gyakorlás tapasztalatai. A stressz mélyebb megértése. Az éber figyelem kiterjesztése a tudati eseményekre (gondolatok, érzelmek): Választás nélküli tudatosság-gyakorlat.

november 16. Otthoni gyakorlás tapasztalatai. A nehéz és a könnyű kommunikáció. Asszertív kommunikáció. Választás nélküli tudatosság-gyakorlat.

november 23. Otthoni gyakorlás tapasztalatai. Tudatos járás. Öngondoskodás, öneyüttérzés. A kedves odafordulás gyakorlata.

november 30. Otthoni gyakorlás tapasztalatai. Összegzés. Mit tanultunk? Mi változott meg az életünkben? Hogyan építsük be a mindfulness gyakorlatokat a mindennapokba? Mire van ehhez szükségünk?

december 7.

Félévközi számonkérés módja és értékelése: Az aláírás feltétele maximálisan 3 hiányzás.

Gyakorlati teljesítésének módja, értékelése: Az órán való aktív részvétel alapján

Kötelező irodalom: (3+1 idegen nyelvű)

MBSR tanfolyami munkafüzet

Jon Kabat-Zinn: Az éber figyelemről – örök kezdőknek (Ursus Libris) (letölthető)

Jon Kabat-Zinn: Bárhová mész, ott vagy (Ursus Libris) (letölthető)

Jon Kabat-Zinn: Full catastrophe living (Piatkus)

Ajánlott irodalom: (3+1 idegen nyelvű)

Anna Black: Tudatos jelenlét (Angyalműhely könyvek)

Thich Nhat Hanh: A párbeszéd művészete (Ursus Libris)

Kelly McGonigal: A stressz napos oldala (Ursus Libris)

Susan Gillis Chapman: The five keys to mindful communication (Shambala Boulder)

III/2. félév

Tantárgy neve: Egészségpszichológia	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN6601
	Tárgyfelelős intézet: ATTI
	Tantárgyelem: kötelező,
Tárgyfelelős: név, beosztás Gyukits György egyetemi adjunktus	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: 6T	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2+0	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: Tantárgy feladata és célja: A magyarországi népesség egészségi állapota katasztrofális, és ennek számos olyan továbbgyűrűző hatása lehet, amely számos más szociális dimenziókra hatást gyakorol, mint például a hajléktalan ellátás. Ezért a szociálismunkás hallgatók számára a népesség egészségi állapotával kapcsolatos ismeretek alapvető fontosságúak. A kurzus során a hallgatók megismerik az egészségi állapot és szociális helyzet kapcsolatát, különös tekintettel a betegségek szociális mintázatára: a nők, az etnikai csoportok (romák) a szegények, stb. egészségi állapotának szociális dimenzióira. Továbbá megismerkednek az orvos beteg kapcsolat, az orvoshoz fordulás, a betegmagatartás szociális és kulturális dimenzióival. Az egészségügyi rendszer ismertetése során is elsősorban a szociális dimenziók kerülnek előtérbe, mint például az egészségügyi rendszer és a társadalmi egyenlőtlenségek viszonya. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: A klasszikus népegészségtani anyag társadalmi háttérét hangsúlyozza a képzés képesség: a szociális munka során a kliens egészségi állapotának szerepét ismeri fel a hallgató attitűd: elfogadás autonómia és felelősség: az egészségi állapotromlása következtében kiszolgáltatott helyzetre való érzékenyítés	
Tantárgy tematikus leírása:	
Előadás A személyes és a szociális test. A test működésének laikus modelljei. Az egészség és betegség fogalmának értelmezése. Az egészség és betegség kulturális meghatározottsága. Fájdalom és kultúra. A	

stressz kulturális vonatkozásai.

A medicina társadalmi szerepköre. Megbirkózás a betegséggel, stigmatizáltság. Betegségek és stigmatizáció. AIDS., TBC, ...

Fogyatékosok. Rehabilitáció. A kirekesztettség szociális dimenziói.

A megbetegedések okai, okozati modellek.

Társadalmi integráció, társas támogatás, életesemények.

A népesség egészségi állapotának mérése. Mortalitás, születéskor várható átlagos élettartam, csecsemő és gyermek-halandóság, morbiditás.

A betegség miatti hiányzás, orvoshoz fordulás, egyéni beszámoltatás, a normális életvitel mérése, az egészségi állapot szubjektív megítélése, az életminőség mérése.

A betegségek szociális mintái 1.: társadalmi osztályok, rétegek, munkanélküliek, szegények.

A betegségek szociális mintái 2.: nemek, életkor, etnikum (cigányság), vallás, életmód.

A magyarországi lakosság egészségi állapota a statisztikai adatok tükrében. Epidemiológiai kutatások Magyarországon.

Prevenció: elsődleges, másodlagos, harmadlagos prevenció. A prevenció típusai, a beavatkozások szereplői és a beavatkozások módjai. A gyógyítás típusai: öngyógyítás, családi és közösségi ápolás, önszorgító csoportok. Alternatív medicina, professzionális gyógyítás.

Haldokló betegek ellátása – a hospice.

Az állam és a civil társadalom szerepe az egészségügyi ellátásban. Piaci típusú egészségügyi ellátás. Állami típusú egészségügyi ellátás. Társadalombiztosítás. Privatizáció az egészségügyben. Plurális egészségügyi rendszer.

Az egészségügyi ellátás értékelése I. Hatékonyság. Az egészségügyi kiadások korlátozásának dilemmái. Klinikai, társadalmi és kulturális iatrogenézis. Az egészségügyi ellátás értékelése II. Társadalmi és területi egyenlőtlenségek és az egészségügyi ellátás területén. Összefoglalás

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Az aláírásért kiselőadást kell tartani minimum 5 - maximum 10 perces időintervallumban a 4. órán, ennek pótlására az utolsó előadáson van lehetőség. A kiselőadás témája az első órán kerül kialakításra a hallgatóval egyeztetett módon, a kiselőadásban önállóan fellelt szakirodalomnak is kell lennie.

kollokvium teljesítésének módja, szóbeli értékelése

Tételek:

1. Bevezetés a népegészségtanba. Társtudományok: egészséglélektan, epidemiológia, orvosi szociológia, orvosi antropológia.

2. A személyes és a szociális test. A test működésének laikus modelljei. Az egészség és betegség fogalmának értelmezése. Az egészség és betegség kulturális meghatározottsága. Fájdalom és kultúra. A stressz kulturális vonatkozásai.
3. A medicina társadalmi szerepköre. Megbirkózás a betegséggel, stigmatizáltság. Betegségek és stigmatizáció. AIDS., TBC, ...
- 4.. Fogyatékosok. Rehabilitáció. A kirekesztettség szociális dimenziói.
5. A megbetegedések okai, okozati modellek.
6. Társadalmi integráció, társas támogatás, életesemények.
7. A népesség egészségi állapotának mérése. Mortalitás, születéskor várható átlagos élettartam, csecsemő és gyermek-halandóság, morbiditás.
8. A betegség miatti hiányzás, orvoshoz fordulás, egyéni beszámoltatás, a normális életvitel mérése, az egészségi állapot szubjektív megítélése, az életminőség mérése.
9. A betegségek szociális mintái 1: társadalmi osztályok, rétegek, munkanélküliek, szegények.
A betegségek szociális mintái 2: nemek, életkor, etnikum (cigányság), vallás, életmód.
10. A magyarországi lakosság egészségi állapota a statisztikai adatok tükrében. Epidemiológiai kutatások Magyarországon.
11. Prevenció: elsődleges, másodlagos, harmadlagos prevenció. A prevenció típusai, a beavatkozások szereplői és a beavatkozások módjai. A gyógyítás típusai: öngyógyítás, családi és közösségi ápolás, öngyógyító csoportok. Alternatív medicina, professzionális gyógyítás.
12. Haldokló betegek ellátása – a hospice.
13. Az állam és a civil társadalom szerepe az egészségügyi ellátásban. Piaci típusú egészségügyi ellátás. Állami típusú egészségügyi ellátás. Társadalombiztosítás. Privatizáció az egészségügyben. Plurális egészségügyi rendszer.
14. Az egészségügyi ellátás értékelése I. Hatékonyság. Az egészségügyi kiadások korlátozásának dilemmái. Klinikai, társadalmi és kulturális iatrogenézis. Az egészségügyi ellátás értékelése II. Társadalmi és területi egyenlőtlenségek és az egészségügyi ellátás területén

értékelése:

100-90 %	jeles
89-76%-	jó
75-65%	közepes
64-50%	elégséges
50%	alatt elégtelen

Kötelező irodalom:

ARMSTRONG, D.: *Az orvosi szociológia alapjai*. SEMMELWEIS KIADÓ, BudaPest, 1995.

CsÉPE Andrea (Szerk.): *Összefogás a Depresszió ellen*. SEMMELWEIS KIADÓ.2007.

Helman C. G.: *Culture, Health and Illness*. Taylor & Francis, 2010..

Link, Bruce, G. – Phelan, Jo, C.: Evaluating the Fundamental Cause Explanation for Social Disparities in Health (2000), In.: *Handbook of Medical Sociology*. Ed. by

Bird, E.C. – Conrad, P. – Fremont, M. A. Perentice Hall, London.

Mirowsky, Johns – Ross, E. Catherine – Reynolds, Johns (2000): Links between Social Status and Health Status. In: *Handbook of Medical Sociology*. Ed. by Bird, E.C. – Conrad, P. – Fremont, M. A. Perentice Hall, London .

Ajánlott irodalom:

Bird Ch.E. – Conrad, P – Fremont, M.: *Handbook of Medical Sociology*: 2010. Perentice Hall

Gyukits György (2000): A romák egészségügyi ellátásának szociális háttere. In.: *Cigánynak születni. Aktív Társadalom Alapítvány /Új Mandátum*

Gyukits György (2001): *Tüdővészhelyzet. Esély/6*.

Tantárgy neve: Jogsziociológia	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN6602
	Tárgyfelelős intézet: ME BTK ATTI Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Havasi Virág, egy. docens	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: 6T	Előfeltétel:
Óraszám/hét: 2-0	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A tárgy keretében filmek elemzésével alkalmazzuk a főbb szociológiai iskolák jogra vonatkozó elméleteit, a jogsziociológiai jelenségeket.	
Fejlesztendő kompetenciák: <i>tudás:</i> a hallgatók képesek lesznek megérteni a jogi alrendszer működését, kapcsolódását a többi alrendszerhez <i>képesség:</i> az óra folyamán kezelni és használni kell joghoz kapcsolódó adatbázisokat, hagyományos és elektronikus forrásokat, a hallgatók kutatómódszertani tudása gyakorlati alkalmazást nyer <i>attitűd:</i> a társadalomtudományi gondolkodás sokszínűségét elfogadja, s ennek keretében megérti a jogi alrendszer ismeretének fontosságát <i>autonómia és felelősség:</i> a tárgy fejleszti az állampolgári tudatosságot és aktivitást, szolidaritást, közéleti részvételt, az esélyegyenlőség támogatásának fontosságát, társadalompolitikai kérdések iránti felelősséget	
Tantárgy feladata és célja: A tárgy keretében filmek elemzésével alkalmazzuk a főbb szociológiai iskolák jogra vonatkozó elméleteit, a jogsziociológiai jelenségeket.	
Fejlesztendő kompetenciák: <i>tudás:</i> a hallgatók képesek lesznek megérteni a jogi alrendszer működését, kapcsolódását a többi alrendszerhez <i>képesség:</i> az óra folyamán kezelni és használni kell joghoz kapcsolódó adatbázisokat, hagyományos és elektronikus forrásokat, a hallgatók kutatómódszertani tudása gyakorlati alkalmazást nyer <i>attitűd:</i> a társadalomtudományi gondolkodás sokszínűségét elfogadja, s ennek keretében megérti a jogi alrendszer ismeretének fontosságát <i>autonómia és felelősség:</i> a tárgy fejleszti az állampolgári tudatosságot és aktivitást, szolidaritást, közéleti részvételt, az esélyegyenlőség támogatásának fontosságát, társadalompolitikai kérdések iránti felelősséget	

Tantárgy tematikus leírása:
Előadás: Ádám almái- filmnézés* Ádám almái- filmelemzés (rehabilitáció, büntetési rendszerek célja)* Erin Brockovich- filmnézés* Erin Brockovich- filmelemzés (környezetvédelmi jog, angolszász jogrendszer, jogvédelem)* A tanú- filmnézés A tanú- filmelemzés (konceptiós perek) Míg végül semmid nem marad- filmnézés Precious- filmnézés Filmelemzések (Míg végül... és Precious: valóper, vallásszabadság, szabadságjogok ütközése, családon belüli erőszak, gyermekvédelmi rendszer)
Félévközi számonkérés módja és értékelése: Prezentáció a választott témához kapcsolódóan. 20 dia, minden dia 20 másodpercig látható. Az adott témához kapcsolódó film megbeszélésen kell előadni a prezentációt, év elején elkészül a választás és beosztás. Kollokvium teljesítésének módja, értékelése: Szóbeli vizsga
Kötelező irodalom: Kulcsár Kálmán (1997): Jogsociológia.. Kulturtrade Budapest, ISBN: 9639069213 Badó-Loss- Szilágyi-Zombor-Ámbrók (2000): Jogsociológia. Bíbor kiadó, Miskolc Deflem Matthiew (2008): Sociology of Law. Cambridge University Press Ajánlott irodalom: Trevino, A. Javier (2017):The Sociology of Law: Classical and Contemporary Perspectives. Routledge

Tantárgy neve: Politikaszociológia	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN6603
	Tárgyfelelős intézet: ATTI
	Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Mihályi Helga	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: 6/T	Előfeltétel:
Óraszám/hét: 2+0	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A tantárgy célja, hogy felruházza a hallgatókat mindazokkal az alapvető fogalmakkal és ismeretekkel, melyekkel az állami-politikai jelenségek, a politika jelentésvilágának megismeréséhez, tudatosság tételéhez szükségesek. Ehhez áttekinti a politikai szociológia alapvető témaköreit, a politikai cselekvés és a politikai rendszer empirikus kutatásának metodológiai és metodikai alapjait, továbbá konkretizálja a tanult ismereteket a hazai politikai folyamatok szociológiai szemléletű elemzésében.	
Fejlesztendő kompetenciák: tudás: elméleti és empirikus ismeretek képesség: elemzés, alkalmazás, együttműködés attitűd: nyitottság, empátia, elkötelezettség autonómia és felelősség: segítség, intervenció, fejlődés	
Tantárgy tematikus leírása:	
Előadás: 1. A politikai szociológia kialakulása 2. A politikai elitek és az uralom alapkérdései 3. Politikai pártok és pártrendszerek 4. A kormányzás és a bürokrácia 6. Kiselőadások az aláírásért 7. A választói magatartás, a választási kampány 8. Nyilvánosság, kommunikáció, közvélemény	

9. A politikai kultúra és a politikai szocializáció

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Kiselőadás az aláírásért a félév elején egyeztetett témában – pótlása egy héttel később lehetséges.

Kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

Szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom:

Kéri László (szerk.): Societas politica. Miskolc, Bíbor, 2001.

Almond, Powell: Comparative politics. Pearson Education, 2000.

Sartori, G.: Parties and Party Systems. Cambridge, University Press, 1976.

Weber, Max: A politika mint hivatás. in: Weber, Max: Tanulmányok. Budapest. Osiris. 1998.

Lipset, Seymour Martin: Homo politicus. Budapest. Osiris. 1995.

Ajánlott irodalom:

Liphard, A. (1997): Democracy in Plural Societies. New Haven, University Press.

Schumpeter, Joseph A: Capitalism, Socialism and Democracy. Floyd, Virginia. Impact Books. (2014. 2nd ed.).

(1942).

Tantárgy neve: Módszertan gyakorlat IV. (Adatfeldolgozás 2).	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN6604
	Tantárgyfelelős intézet: ATTI
	Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős (név, beosztás): Dr. Papp Attila, egyetemi tanár	
Javasolt félév: 2	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja (a/gy/k/b): GYJ
Kreditpont: 3	Tagozat: nappali
Tantárgy feladata és célja: A félév során a hallgatók az előző félévekben elsajátított statisztikai adatelemzést önállóan fogják használni. ennek érdekében röviden átismétlünk statisztikai alapfogalmakat, eljárásokat, ám a hallgatók a félév végére képesek lesznek hipotézisek alkotására és azok statisztikai tesztelésére, valamint az adatok sz9vegszerű értelmezésére	
Tantárgy tematikus leírása: A változók nyelvén való gondolkodás jellegzetességei. Statisztikai alapfogalmak átismétlése Statisztikai eljárások átismétlése (asszociáció, keresztábra, stb.) Hipotézis alkotás folyamata Hipotézisek tesztelésének módszerei Leíró statisztikák készítése Magyarázó modellek, az adatok értelmezése és szövegbe öntése	
Félévközi számonkérés módja: A félév során folyamatosan lesznek otthon elkészítendő, megoldandó feladatok (1. releváns elmélet simertetése, 2. fogalmak megtalálása és operacionalizálása, 3. hipotézisek felállítása, 4. hipotézisek tesztelése, 5. adatok értelmezése). Ezek megléte, a megadott időpontra való elküldése szükséges, de nem elégséges feltétele a tárgy abszolválásának, illetve az aláírás megszerzésének előfeltétele.	
Értékelése: (félévközi teljesítmény aránya a beszámításnál, ponthatárok) Félévközi teljesítmény: 40 százalék Az adatok értelmezését tartalmazó beszámoló elkészítése 30 százalék	

Szóbeli vizsga: a saját hipotézis tesztelésének szóbeli bemutatása 30 százalék

A félév során a **Nappali tagozatos hallgatók** összesen maximum háromszor hiányozhatnak, ennél több hiányzás esetében a hallgató nem kap aláírást.

Kötelező irodalom:

Hunyadi L. – Mundroczó Gy. – Vita L.: Statisztika Aula Kiadó Budapest, 1996.

D. Knoke – G. W. Bohrnstedt: Basic Sociasl Statistics Peacock Publisher, 1991.

SAJTOS László – MITEV Ariel: *SPSS kutatási és adatelemzési kézikönyv*. ALINEA KIADÓ, Budapest, é.n.

Ajánlott irodalom:

Andorka Rudolf: Bevezetés a szociológiába. Budapest, Osiris, 1997.

Elektronikusan elérhető itt:

http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_520_bevezetes_a_szociologiaba/index.html

Giddens, Anthony: Sociology. Cambridge, 2009 (6th edition)

Tantárgy neve: Terepgyakorlat VI.	Tantárgy Neptun kódja: BTSCN6605 Tárgyfelelős intézet: ATTI
	Tantárgyelem:
Tárgyfelelős: Gyukits György, egyetemi adjunktus	
Közreműködő oktató(k): Prof. Dr. Kotics József, egyetemi tanár	
Javasolt félév: 6T	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 0-2	Számonkérés módja: gyakorlati jegy
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A hallgatók tanulmányainak elmélyítése valóságos helyzetben, terepmunka segítségével, <i>szociológiai riport</i> készítése közben. A terepgyakorlaton a kvalitatív mélyinterjú és a szociorport módszertanát alkalmazzák, mégpedig úgy, hogy a kutatás keretét, stratégiáját is közösen alkotják meg projektmunka keretében. A kutatás célja minden esetben a hallgatók számára is érdekes témát ölel fel. A félév során az ajánlott szövegek megbeszélésével szereznek gyakorlatot a kutatói riport/esszé írás műfajából. A félév során a műfajhoz kapcsolódó médiatörténeti sarokpontokkal is megismerkednek.	
Fejlesztendő kompetenciák: tudás: A hallgatók terepismeretet szereznek, amely alapvető fontosságú a szociológussá válás folyamatában képesség: kvalitatív szociológiai módszerek attitűd: beleérző képesség empátia autonómia és felelősség: <i>speciális társadalmi létformák elfogadása</i>	
Tantárgy tematikus leírása:	
Gyakorlat A korábbi terepgyakorlat tapasztalatai; Interjú és riport a médiában – médiatörténet 1; Médiatörténet 2; A félév kutatói céljának megbeszélése, kutatói kérdések; A terepmunka előkészítése, irodalomelemzés (1); A posztindusztriális terep értelmezése; Riport és interjúkészítés_terep1;	

Riport és interjúkészítés_terep2;

Riport és interjúkészítés_terep 3;

Kutatói szöveggészítés és elemzés1;

Kutatói szöveggészítés és elemzés, értékelés;

Félévközi számonkérés módja és értékelése: Kutatói szöveg, beadvány készítése.

Értékelése: Az értékelésben 50%-ban a készített munka/beadvány számít, 25% az interjúkészítési technikák alkalmazása, 25 %-ban a szövegfeldolgozás, a célterep társadalomismerete.

Kötelező irodalom:

Kolosi Tamás - Tóth István György (szerk.): Társadalmi riport, 2018, Társi Zrt, Budapest. ISSN 1216 6561

Schulz von Thun, Friedemann: A kommunikáció zavarai és feloldásuk, Háttér Kiadó, Budapest, 2012, ISBN 978 615 5124 06 8;

Griffin, Em: Bevezetés a kommunikációelméletbe, Harmat, 2003, ISBN 963 9148520;

Kvale, Steiner: Az interjú, (Bevezetés a kvalitatív kutatás interjútechnikáiba), József Műhely Kiadó 2005, ISBN 9637052089;

Földes Anna: Az interjú, Press Publica, 1999, Budapest, ISBN 9789639001435;

Ajánlott irodalom:

Bertha Bulcsú: Fehér Rozsda; 1982; Szépirodalmi Könyvkiadó (Az utolsó kenet; A rettenetes légió.)

Megyesi Gusztáv: A rakodók mindenkit csókoltatnak, Kozmosz Könyvek, Budapest, 1986

274 oldal, ISBN: 963211681x

Moldova György: Akit a mozdony füstje megcsapott, (új kiadás) Dunakanyar, 2000, Debrecen, 1995, 444 oldal, ISBN: 9638297417;

https://konyvtar.dia.hu/html/muvek/MOLDOVA/moldova00069_kv.html

Tantárgy neve: Egzsztenciális pszichoterápiás módszerek a kríziskezelésben	Tantárgy Neptun kódja: BTBNSZM6611
	Tárgyfelelős intézet: Tanárképző Intézete Tantárgyelem: szabadon vál.
Tárgyfelelős: Dr. Lubinszki Mária, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k):	
Javasolt félév: 4T	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: gyakorlat
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A kurzus célja a szociális munka és szociológia területéhez kapcsolódóan betekintést nyújtani az egzsztenciális pszichoterápiák elméletébe és módszertanába. Fókuszban a Viktor Frakl által alapított logoterápia és egzsztenciaanalízis áll, amely az ember értelemre irányuló törekvését kiemelten fontosnak tartja. Az emberek határhelyezeteivel dolgozó szakembereknek az egzsztenciális pszichoterápiás ismeretanyag hiánypótló lehet, különösen a személyes és társadalmi krízisek tekintetében.	
Fejlesztendő kompetenciák:	
tudás:	
Ismeri az egzsztenciális pszichoterápiák elméleti alapjait	
Ismeri a logoterápia és egzsztenciaanalízis elméleti alapjait, a fő fogalmakat	
Ismeri Viktor E. Frankl munkásságát	
képesség:	
Képes az elsajátított ismeretanyagot produktívan használni saját szakterületén	
Képes a szakmai etikai határok felismerésére és betartására	
Képes a krízisben lévő személyeknek professzionális támaszt nyújtani az elsajátított technikákkal	
attitűd:	
A segítségnyújtás és nyitottság, elfogadás értékei mentén szervezi munkáját	
Pozitív, élet- és értelemigenlő attitűddel fordul az egyes elakadások felé	

Jövőorientált és megoldásorientált attitűd jellemzi <i>autonómia és felelősség:</i> Önállósággal és felelősséggel szervezi munkáját. Felelősen betartja a kutatásetikai és publikációs normákat.
Tantárgy tematikus leírása: (14 hét)
<i>Gyakorlat:</i> Bevezetés az egzisztenciális pszichoterápiákba I. D. Yalom munkássága, egzisztenciális pszichoterápiás technikák A daseinanalízis gyakorlati lehetőségei a segítő szakmákban A logoterápia és egzisztenciaanalízis elméleti alapjai 1 A logoterápia és egzisztenciaanalízis elméleti alapjai 2 V. Frankl munkássága A logoterápia és egzisztenciaanalízis emberképe Szabadság és felelősség a személyes krízisek mentén A szenvedés értelme Egzisztenciális motivációk 1. Egzisztenciális motivációk 2. Bevezetés a krízislélektanba Gyakorlati technikák és módszerek 1 Gyakorlati technikák és módszerek 2
Félévközi számonkérés módja és értékelése: - <u>Gyakorlati jegy / kollokvium teljesítésének módja, értékelése:</u> részvétel a tömbösített kurzuson a tréning során megismert módszerek és technikák, elméleti ismeretanyagok számonkérése gyakorlatorientáltan Az írásbeli / szóbeli vizsga itt tüntetendő fel, illetve az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők (ha vannak):

Kötelező irodalom

FRANKL, V. E. (2020) *Az élet értelméről* Libri Kiadó

KÖVÁRY, Z. (2019) *Egzisztenciális pszichológia egykor és ma* Oriold és társa (részletek)

Ajánlott irodalom

CONDRAU, G. (2005) *Viktor E. Frankl und Martin Heidegger – ihr Einfluss auf die Psychotherapie der Neuzeit* Daseinsanalyse 21-2005:87-98.

CONDRAU, G. (2012) *Freud és Heidegger. Daseinanalitikai neurózistan és pszichoterápia* L'Harmattan Kiadó

FRANKL, V. E. (1988) *...mégis mondj Igent az Életre! Egy pszichológus megéli a koncentrációtábor* Pszichoteam Mentálhigiénés Módszertani Központ Budapest

FRANKL, V. E. (1996) *Az ember az értelemre irányuló kérdéssel szemben* Kötet Kiadó

FRANKL, Viktor (1997) *Orvosi lélekgondozás. A logoterápia és egzisztenciaanalízis alapjai* Budapest:Úr

[http://imago.mtapi.hu/a_folyoirat/e_szovegek/pdf/2\(23\)2012-3/075-82_Sarkany-P.pdf](http://imago.mtapi.hu/a_folyoirat/e_szovegek/pdf/2(23)2012-3/075-82_Sarkany-P.pdf)

LÄNGLE, A. (1987) *Értelmesen élni* Göncöl Kiadó

LÄNGLE, A. (2011) „Az élettel egyetértve élni” *Az egzisztenciaanalízis emberképe, motiváció felfogása és kezelési módja* In: Pszichoterápia XX. évf. 2011. október

LUKAS, E. (2018) *Mondj búcsút a kiégésnek!* Ursus Libris

SÁRKÁNY P. (2012) *Értelmezőpontú egzisztenciaanalízis és filozófiai tanácsadás* Imágó Budapest 2012, 3:75-82.

YALOM, I. D. (2003) *Egzisztenciális pszichoterápia* Animula

Szabadon választható tárgyak

Tantárgy neve: Magyarország története a 20. században dokumentumfilmek tükrében 2.	Tantárgy Neptun kódja: BTBNSZM6373_IT Tárgyfelelős intézet: ATTI Tantárgyelem: szabadon vál.
Tárgyfelelős: Dr. habil. Udvarvölgyi Zsolt András, PhD, főiskolai tanár	
Közreműködő oktató(k):-	
Javasolt félév: 2 T	Előfeltétel: nincs
Óraszám/hét: 0-2	Számonkérés módja: gyj.
Kreditpont: 4	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: Folytatódik a 3-4 félévesre tervezett, áttekintő jellegű, szabadon választható kurzus. A kurzus nem előfeltételes, bármelyik félévben be lehet kapcsolódni. Az órák során hazánk és a magyarság történetéről beszélgetünk a magyar őstörténettől napjainkig. Ebben a félévben az 1956-os forradalom és szabadságharc utáni időszokról lesz szó. Ebben segítségünkre lesz – többek közt – az a „Magyarország története” című történelmi dokumentumfilm-sorozat, amelyet 2009-2010-ben készített a Magyar Televízió. A műsor tematikája a hasonló című könyvsorozatot követte. Természetesen – a vége felé – más jeles alkotások is bemutatásra és megvitatásra kerülnek majd. Kérem, hogy azok a hallgatók válasszák a kurzust, akik tudnak is majd járni az órákra és érdeklődnek a magyar történelem és a színvonalas dokumentumfilmek iránt! Fejlesztendő kompetenciák: tudás: - Tájékozott a magyar és egyetemes politikai, gazdasági, kulturális jelenségek általánosan elfogadott tendenciái, jellemzői, adatai körében. - Összefüggéseiben értelmezi a szakterületéhez általában kapcsolódó, nemzetközi, európai és regionális, politikai, jogi, gazdasági és civilizációs ismereteket és eseményeket. képesség: - Képes történelmi, társadalmi, gazdasági, jogi és politikai kérdésekben az ismeretek önálló elsajátítására és rendszerezésére. - Képes a nemzetközi összefüggésekben való eligazodásra, folyamatok, változások követésére, megértésére, feldolgozására, mindezek hatékony és eredményes megosztására, és a gyakorlatban történő alkalmazására. attitűd: - Érti és elfogadja, hogy a gazdasági, politikai és kulturális jelenségek történetileg és társadalmilag meghatározottak és változóak. - Igénye van az európai nemzeti kultúrák befogadására és az Európán kívüli kultúrák megismerésére. autonómia és felelősség: - A szakterületén szerzett ismereteit alkalmazza önművelésében, önismeretében. - Tudatosan képviseli azon módszereket, amelyekkel a szakterületén dolgozik, és elfogadja más tudományágak eltérő módszertani sajátosságait.	
Tantárgy tematikus leírása: 1. A kádári konszolidáció 2. A „létező szocializmus” csődje 3. A harmadik magyar köztársaság 4. Társadalmi viták, vitázó társadalom 5. Rendszerváltás képekben 6. A kiszigerelődő társadalom 7. A „fridzsiderszocializmus” 8. Megtorlás, kiegyezés, stabilizáció	

9. Magyar Retró 1.
10. Magyar Retró 2.
11. Visszatekintés a Horthy-korszakról szóló dokumentumfilmekre.
12. Könyvismertető/recenzió írása.
13. Összefoglalás.

Félévközi számonkérés módja és értékelése: Aktív órai részvétel.

A gyakorlat teljesítésének módja, értékelése:

Egy, a magyar történelem bármelyik korszakáról, vagy híres magyar történelmi személyiségről szóló könyv elolvasása, amely nem szerepel már kurzus olvasmánylistáján. A könyvről az utolsó előtti órán beszámoló írása.

Az írásbeli / szóbeli vizsga itt tüntetendő fel, illetve **az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők (ha vannak):** -

Kötelező irodalom (4+1 angol nyelvű):

Magyarország Története 1-46. rész.

Letölthető: <https://www.youtube.com/watch?v=oiH3RADqfx8&list=PL3078A9E84C018DCD&index=12>

Fodor István et al.: Magyarország története 1-24. könyvsorozat. Budapest, Kossuth, 2014.

Romsics Ignác: Magyarország története. Budapest, Kossuth, 2017.

Szvák Gyula sorozatszerk.: Magyar századok. Budapest, Pannonica, 2001.

Kontler László: A History of Hungary. Budapest, Atlantisz, 2009.

Ajánlott irodalom (4+1 angol nyelvű):

Glatz Ferenc szerk.: A magyarok krónikája. Budapest, Helikon, 2006.

Glatz Ferenc összeáll. és szerk.: Magyarok a Kárpát-medencében. Budapest, Pallas Lap- és Könyvkiadó Vállalat, 1989.

Kristó Gyula: Magyarország története 895-1301. Budapest, Osiris, 2019.

Hóman Bálint-Szekfű Gyula: Magyar Történet I-VIII. Budapest, 1928. Letölthető:

<https://www.elib.hu/00900/00940/html/>

Arminius Vámbéry: Hungary in ancient, mediaeval, and modern times. Budapest, Underground, 2023.

Tantárgy neve: Bibliai antropológia, az emberi méltóság, bioetikai kérdések, énkép	Tantárgy Neptun kódja: BTBNSZM6374_IT Tárgyfelelős intézet: Alkalmazott Társadalomtudományok Intézete Tantárgyelem: szabadon választható
Tárgyfelelős: Veréb Anita	
Közreműködő oktató(k):	
Javasolt félév: 2	Előfeltétel: nincs
Óraszám/hét: 28 óra/félév; 2 óra/hét	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 4	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja A kurzus felöleli a teremtésből, teremtettségünkől levezető emberi méltóságunkat, az ember helyét a létezők világában. A téma tárgyalása biblikus alapokon keresztül érinti: - az egyes szentírási szövegek elemzését, - filozófia-metafizika kérdéseit, - az egyház társadalmi tanításának nagyobb témáit, - napjainkat érintő morális teológia bioetikai kérdéseit. A kurzus zárásaként Szent Ágoston lelkisége alapján bemutatásra kerül a keresztény ember énképe. tudás: - Ismeri és érti a szociális munka szerepét, lényegét, funkcióit, komplexitását, multi, inter-diszciplináris jellegét. - Érti és átlátja a szociális munka jogi, társadalmi és ökológiai kontextusát, a szociális munkára vonatkozó közvitákat és jellemző, elterjedt véleményeket, a szociális munka alapvető elméleteit, modelljeit és folyamatait. képesség: - Érzékeny és nyitott a társadalmi és szociális problémákra, elkötelezett és felelősséget vállal a szakma értékei és a társadalmi szolidaritás ügye mellett. attitűd: - Elkötelezett a szakmai etikai alapelvek gyakorlati alkalmazására, valamint a jogi és etikai keretek közötti felelős cselekvésre. - Nyitott mások megismerésére, empátiával viszonyul az emberekhez, családokhoz, csoportokhoz és közösségekhez. autonómia és felelősség: - Felelősséget vállal a rábízott információkért, valamint a dokumentációban rögzített adatokért, titoktartási kötelezettségét megtartja.	
Tantárgy tematikus leírása: Előadás 1. A teremtés biblikus alapjai A Szentírás teremtéstörténetének exegetikai bemutatása. A hat plusz egy napra vett teremtés értelmezése. Az ember teremtésének elhelyezése a hét napban. Az egymás után következő két teremtéstörténet hasonlósága és különbségei, annak jelentése és értelmezése. 2. „Férfinak és nőnek teremtetett” Az ember Isten tervében: az ember, mint egység, férfi és nő, egyenlő méltóságuk Isten előtt. Az ember teremtésének misztériuma, feladata és létének célja, irányultsága. A család Isten teremtő tervében, annak szentségi mivolta. 3. A személy fogalma a keresztény antropológiában. „Teremtsünk képmásunkra embert.” A személy fogalmának kialakulása, különös tekintettel az első századokra. Az ember test és lélek egysége, amely elválaszthatatlan egymástól és kiemeli őt a teremtetett létezők hierarchiájából. (Arisztotelész filozófiai teológiája)	

4. Miért vagyunk a világon? A halál teológiája

Mi az életünk célja, hová haladunk, mi a beteljesedésünk? Eszkatológiai vonatkozásban: a halál az örök élet kezdete. Miért fél az ember a haláltól? Mi a vallásos ember reménye? Miért vágyik az ember boldogságra?

5. Szabadakarat, bűn, felelősség

Teremtettségünkől és képmási mivoltunkból adódóan az embernek szabadakarata van. Szabadsága van mindenre, de ez nem azt jelenti, hogy mindent szabad. Felelősséggel tartozunk önmagunkért, egymásért és a világnak. Az ember a világ uralkodója, Isten helytartója, de bűnre hajlamos. Mi a bűn következménye? Mi az ember felelőssége? Mit jelent a szabadakarat?

6. Lelkiismeret

- A lelkiismeret fogalmának bemutatása biblikus alapokon, és a filozófia segítségével (szüneidészis).
- A lelkiismeret, mint az erkölcsiség alapfeltétele.
- Hogyan jelenik meg a lelkiismeret az egyházatyák tanításában, különösen Szent Ágoston vallomásaiban
- A lelkiismeret fajtái és alapelvei
- A fogalom meghatározása a modern egyház tanításában: II. Vatikáni Zsinat, Szent II. János Pál pápa

7. Az emberi személy méltósága

A téma visszatekint a teremtésre. Alapja az ember elhelyezkedése a léthierarchiában és istenképiségének ajándéka. *Ez a méltóság megilleti a beteg, a fogyatékos és az egészséges embert is.* Az, hogy az ember Isten képmása, nemcsak méltóságot, hanem megvalósítandó feladatot is jelent. Azzal a küldetéssel rendelkezik, hogy szabadon és tudatosan megélje istenképiségét. A teremtés olyan méltóságot adott az embernek, amely fölötte áll a nemek, fajok, vallások, kultúrák stb. különbségen. Ezt a méltóságot tisztelni kell az idegenben is. Az Egyház szociális enciklikái minden esetben az emberi méltóságra elvére hivatkoznak.

8. Az ember, mint a társas kapcsolatra teremtett létező

Az ember, ha önmagában lenne nem tudná magát értelmezni. A másik ember az, aki által önmagát megismeri és definiálja. A közösségben és a társadalomban betöltött szerepe teszi létének értelmét beteljesedetté. Szentírási alapjaihoz tartozik a főparancsolat, a hegyi beszéd egyes szakaszai, az irgalmas szamaritánus története és Jézus egész tevékenysége, ami a másik emberért és másik emberre irányult. Ebben a társas kapcsolatban ismét megjelenik a „férfinak és nőnek teremtett” istenképiség, amelyben kibontakozik az ember. Milyen a tevékeny szeretet? Mit jelent a bibliai felebaráti szeretet? Miben nyilvánul meg és hogyan irányul a másik emberre az én személyes létem értelme és célja?

9. Az egyház társadalmi tanítása: Alapfogalmak

A Szentírás üzenete az egyén és társadalom számára:

- az emberi méltóság (a teremtéstörténet szerint)
- a szabadsághoz való jog (a kivonulástörténet szerint)
- az igazságosság elve (a szövetségkötés szerint)
- a szegények jogai (a próféták tanítása szerint)
- egyenlőség (Szent Pál tanítása szerint)

10. Az egyház társadalmi tanítása: XII. Pius Mystici Corporis Christi enciklikája

XII. Pius enciklikájának bemutatása és elemzése. A pápai dokumentum tárgyalja és elítéli, hogy „mint fosztják meg mostanában néha életüktől a nyomorékokat, az elmebajosokat és az öröklött betegségben szenvedőket, arra hivatkozva, hogy terhesek a társadalomra”. A halál soha nem szolgálhatja az élet és az emberi személy kiteljesedését. Számos pápai megnyilatkozás ír arról, hogy az élet szent, és nincs olyan társadalmi érdek, ami más ember életét és méltóságát lealacsonyíthatná.

11. A bioetika kialakulása, alapvető kérdései

„Nem minden megteendő, ami megtehető.” A bioetika az embernek az élettel kapcsolatos felelősségteljes bánásmódjára vonatkozik. De létezik-e olyan általános normarendszer, ami minden

embert mindenkor és egyformán kötelez? E kérdésfeltevésen a legalapvetőbb antropológiai kérdést az adja, hogy *mi az ember*? Témakörei közé tartozik:

- orvosi beavatkozások az emberi életbe
- az emberi élet felett való rendelkezés
- az állatvilágot érintő etikai kérdések
- ökológiai etika.

12. Bioetika: Az élet kezdetének kérdései

Az élet kezdetére fókuszálva milyen etikai kérdések merülnek fel az emberi személlyel kapcsolatban abban a stádiumban, amikor még nem rendelkezik a személy ismertetőjegyeivel, sőt szabad szemmel látható fizikai valósággal. Mikor kezdődik az emberi élet? Mikor beszélünk személyről? Miért védi a keresztény tanítás a már megfogant életet a kezdetektől? Mire alapozza tanítását?

13. Bioetika: Eutanázia, öngyilkosság – A szenvedés kérdése keresztény szemmel

Az élet kioltásának tilalma a Bibliában és etikai reflexiója. Mi a szenvedés értelme? Az ember teremtett lény, teremtettségének átélését a betegségben, a szenvedésben éli meg, mint misztérium. Nem ura önmagának, nem ura életének és jövőjének. Mi a célja életének, és hová vezet, ha élete szenvedésbe torkollik. Szabadságunk van-e arra, hogy az emberi életet önként, vagy más segítségével megrövidítsük?

14. Keresztény énképünk, különös tekintettel Szent Ágoston teológiája szerint

Szent Ágoston helyes önismeretünket a szentháromságra alapozta. Az ember nem teljes, és nem lehet helyes énképe, ha pusztán önmagára korlátozódik. A hármasságot az egyén, a felebarát és Isten kibékült kapcsolatában látja, amely elvezet minket a tökéletes önismerethez.

Kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

A kurzus teljesítése történhet egy min. 4-5 oldalas beadandó dolgozat megírásával a fenti témák egyikének reflektálásával, vagy szóbeli vizsga keretében, a kijelölt témák egyikéből.

Kötelező irodalom:

Beran Ferenc – Lenhardt Vilmos, *Az ember útja*, Szent István Társulat, Budapest 2012.

Németh Gábor, *Bioetikai vázlatok*, Szent István Társulat, Budapest 2018

Smith, Janet E., *Humanae Vitae, A generation Later*, Catholic University of America Press, Washington, 1991.

Patrisztikus szövegek:

Nagy Szent Baszileiosz, *Első homília a teremtéstörténet hat napjáról* in Ókeresztény Írók 16., Szent István Társulat, 2001, 92-127.

Nüsszai Szent Gergely, *Az ember teremtése* in Az isteni és az emberi természetről I. Görög egyházatyák, Atlantisz Kiadó, 1994, 169-262.

Ajánlott irodalom:

Az egyház társadalmi tanítása – dokumentumok, Szent István Társulat, Budapest

Rókay Zoltán, *Filozófiai antropológia*, Szent István Társulat, Budapest 2010.

Rózsa Huba, *Kezdetkor teremtette Isten*, Jel Kiadó, Budapest 1997.

Janet E. Smith – Christopher Kaczor, *Életbe vágó kérdések*, Szent István Társulat 2017.

Ratzinger, Joseph, *Conscience and Truth*, 1991. február. www.ewtn.com.

Modern keresztény antropológiai szintézisek:

Meyendorff, John, *A bizánci teológia*, Bizantinológiai Intézet, Alapítvány, 2006, 195-252

(A teremtés, Az ember, Jézus Krisztus)

Lossky, Vladimir, *A keleti egyház misztikus teológiája*, zöld-S Studio, 2017, 115-164, 233-256

Tantárgy neve: Magyarország története a 20. században – dokumentumfilmek tükrében	Tantárgy Neptun kódja: BTBNSZM6372_IT Tárgyfelelős intézet: ATTI Tantárgyelem: szabadon vál.
Tárgyfelelős: Dr. habil. Udvarvölgyi Zsolt András, PhD, főiskolai tanár	
Közreműködő oktató(k):	
Javasolt félév: 1 Ő	Előfeltétel: nincs
Óraszám/hét: 0-2	Számonkérés módja: gyj.
Kreditpont: 4	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: Elkezdődik egy két félévesre tervezett, áttekintő jellegű, szabadon választható, filmes kurzus. A kurzus nem előfeltételes, bármelyik félévben be lehet majd kapcsolódni. Az órák során hazánk és a magyarság történetéről beszélgetünk a viharos 20. században. Először a századforduló, a “boldog békeidők”, az első világháború, a forradalmak, a trianoni béke története kerül górcső alá, majd a Horthy-korszakról, a második világháborúról, a nyilas rémuralomról, a koalíciós időszakról, Magyarország szovjetizálásáról, a Rákosi-diktatúráról, az 1956-os forradalomról és szabadságharcról, a Kádár-korszakról és végül a rendszerváltás időszakáról és az azóta eltelt bő 30 évről beszélgetünk. Ebben segítségünkre lesz – többek közt – az a „Magyarország története” című történelmi dokumentumfilm-sorozat, amelyet 2009-2010-ben készített a Magyar Televízió. A műsor tematikája a hasonló című könyvsorozatot követte. Természetesen – a vége felé – más jeles alkotások is bemutatásra és megvitatásra kerülnek majd. Kérem, hogy azok a hallgatók válasszák a kurzust, akik tudnak is majd járni az órákra és érdeklődnek a magyar történelem és a színvonalas dokumentumfilmek iránt! Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Tájékozott a magyar és egyetemes politikai, gazdasági, kulturális jelenségek általánosan elfogadott tendenciái, jellemzői, adatai körében. Összefüggéseiben értelmezi a szakterületéhez általában kapcsolódó, nemzetközi, európai és regionális, politikai, jogi, gazdasági és civilizációs ismereteket és eseményeket. képesség: Képes történelmi, társadalmi, gazdasági, jogi és politikai kérdésekben az ismeretek önálló elsajátítására és rendszerezésére. Képes a nemzetközi összefüggésekben való eligazodásra, folyamatok, változások követésére, megértésére, feldolgozására, mindezek hatékony és eredményes megosztására, és a gyakorlatban történő alkalmazására.	

attitűd:

Érti és elfogadja, hogy a gazdasági, politikai és kulturális jelenségek történetileg és társadalmilag meghatározottak és változóak.

Igénye van az európai nemzeti kultúrák befogadására és az Európán kívüli kultúrák megismerésére.

autonómia és felelősség:

A szakterületén szerzett ismereteit alkalmazza önművelésében, önismeretében.

Tudatosan képviseli azon módszereket, amelyekkel a szakterületén dolgozik, és elfogadja más tudományágak eltérő módszertani sajátosságait.

Tantárgy tematikus leírása:

A századforduló "boldog békeévei".

Az első világháború.

A háború vége és a forradalmak.

Konszolidáció és Trianon.

Magyarország a második világháborúban.

Megszállás, felszabadulás, megszállás.

Magyarország szovjetizálása.

A Rákosi-rendszer.

Az 1956-os forradalom és szabadságharc.

A kádári konszolidáció.

A harmadik Magyar Köztársaság.

Társadalmi viták, vitázó társadalom.

ZH írás. Összefoglalás. Kitekintés a rendszerváltás óta eltelt bő 30 évre.

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Aktív órai részvétel.

A gyakorlat teljesítésének módja, értékelése:

Írásbeli zh az órán elhangzottak és a megadott irodalom alapján. (A megadottól eltérő, de témába vágó olvasmányok színvonalas ismertetésének a lehetősége is választható. Ennek részleteit az első órán megbeszéljük.)

Az írásbeli / szóbeli vizsga itt tüntetendő fel, illetve az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők (ha vannak): -

Kötelező irodalom (4+1 angol nyelvű):

Magyarország Története 1-46. rész.

Letölthető: <https://www.youtube.com/watch?v=oiH3RADgfx8&list=PL3078A9E84C018DCD&index=12>

Romsics Ignác: Magyarország története a XX. században. Budapest, Osiris, 2000.

Fodor István et al.: Magyarország története 1-24. könyvsorozat. Budapest, Kossuth, 2014.

Romsics Ignác: Magyarország története. Budapest, Kossuth, 2017.

Szvák Gyula sorozatszerk.: Magyar századok. Budapest, Pannonica, 2001.

Kontler László: A History of Hungary. Budapest, Atlantisz, 2009.

Ajánlott irodalom (4+1 angol nyelvű):

Glatz Ferenc szerk.: A magyarok krónikája. Budapest, Helikon, 2006.

Glatz Ferenc összeáll. és szerk.: Magyarok a Kárpát-medencében. Budapest, Pallas Lap- és Könyvkiadó Vállalat, 1989.

Hargitai György-Stemler Gyula: Magyarok a 20. században. Magyarország művelődéstörténete 1918-2000. Budapest, Kossuth, 2001.

Molnár Miklós: A Concise History of Hungary. Cambridge UP, 2014.

Tantárgy neve: A Kárpát-medencei zsidóság kultúrtörténete	Tantárgy Neptun kódja: BTBNSZM633_IT
	Tárgyfelelős intézet: ATTI Tantárgyelem szabadon vál..
Tárgyfelelős: Dr. Szepessy Péter, egyetemi adjunktus	
Közreműködő oktató(k): Markovics Zsolt, főrabbi	
Javasolt félév: 3Ő/	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2+0	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: Ciceró, üzenete, miszerint: „a történelem pedig az idők tanúja, az igazság fénye, az emlékezet élete, az élet tanítómestere, a régiség hírnöke.” ma is aktuálisak. Ebben a kurzusban a magyar és a zsidó történelem egy speciális részletét szeretnénk bemutatni speciális megközelítésben. A sokszor elhanyagolt kultúrtörténeti, vallástörténeti, társadalomtörténeti dimenziókra nagyobb hangsúlyt helyezünk azért, hogy jobban megértsük a múltat, és könnyebben kiigazodjunk a jelenben. Ha tetszik, történelem alulnézetből. Kevesebb statisztika, de több lélek. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Ismeri és érti a szociológiával szoros kapcsolatban lévő társtudományok fogalmi rendszereit, lényegi összefüggéseit és főbb irányzatait. Magas szinten ismeri, érti és értelmezi a fontos szociológiai és társadalmi összefüggéseket. képesség: Képes eligazodni a társadalmi problémák és konfliktusok rendszerében. attitűd: Kritikusan ítéli meg a társadalomtudományok nyitottságát és sokszínűségét korlátozni igyekvő tudományos, gyakorlati, jogi vagy politikai törekvéseket. autonómia és felelősség: Személyes felelősséggel tartozik a szociológus mesterség szakmai és etikai szabályainak betartásáért, a szociológus szakma integritásának megőrzéséért.	
Tantárgy tematikus leírása:	
Előadás: (14 hétre lebontva) Zsidó irányzatok Talmud Zsidó ünnepek Zsidó szertartások/ esküvő, temetés, stb/ Az antiszemitizmus esztétörténete. Az ókori és a középkori vallási antiszemitizmus. Az antijudaizmus teológiai alapjai, és megjelenése a mindennapok világában. A zsidóság helyzete a modernizáció	

kezdetén és korai kapitalizmus korában.

A politikai antiszemitizmus a XIX. században és a XX. századi megjelenési formái. Államelméletek, biológiai –evolúciós – elméletek és az antiszemitizmus „integrációja”.

Kelet-európai és Közép-európai sajátosságok, a magyar specifikumok. Megkésett polgárosodás, emancipációs törekvések, a századfordulós Budapest kulturális jelentősége, Trianon, stb.

A miskolci zsidóság története

A két világháború közötti helyzet Magyarországon. (numerus clausus, „nemzedéki torlódás”, a kulturális elit ellentétei, zsidótörvények)

A második világháború, a német megszállás és következményei, a holokauszt.

A háborús vereség és a holokauszt feldolgozására tett kísérletek közvetlenül a háború után 1945-49. (Molnár Erik, Bibó István)

Második világháborús tragédiák és a holokauszt ábrázolása filmekben, tankönyvekben az 50-es, 60-as, 70-es években.

Társadalmi traumák és holokauszt narratívák Magyarországon és a világban. (tudomány, művészet, politika – bűnös, áldozat, „kívülálló” - a felelősség)

21. századi kihívások a hagyományos zsidó életben

Félévközi számonkérés módja és értékelése: A foglalkozások kéthetente tömbösítve lesznek megtartva. Egy foglalkozás alkalmával a tematikában felsorolt témakörök közül kettőt – hármat is érintünk.

Kollokvium teljesítésének módja, értékelése: szóbeli vizsga

Vizsgakérdések:

Zsidó irányzatok

Talmud

Zsidó ünnepek

Zsidó szertartások/ esküvő, temetés, stb/

Az antiszemitizmus eszmétörténete. Az ókori és a középkori vallási antiszemitizmus. Az antijudaizmus teológiai alapjai, és megjelenése a mindennapok világában. A zsidóság helyzete a modernizáció kezdetén és korai kapitalizmus korában.

A politikai antiszemitizmus a XIX. században és a XX. századi megjelenési formái. Államelméletek, biológiai –evolúciós – elméletek és az antiszemitizmus „integrációja”.

Kelet-európai és Közép-európai sajátosságok, a magyar specifikumok. Megkésett polgárosodás, emancipációs törekvések, a századfordulós Budapest kulturális jelentősége, Trianon, stb.

A miskolci zsidóság története

A két világháború közötti helyzet Magyarországon. (numerus clausus, „nemzedéki torlódás”, a kulturális elit ellentétei, zsidótörvények)

A második világháború, a német megszállás és következményei, a holokauszt.

A háborús vereség és a holokauszt feldolgozására tett kísérletek közvetlenül a háború után 1945-49. (Molnár Erik, Bibó István)

Második világháborús tragédiák és a holokauszt ábrázolása filmekben, tankönyvekben az 50-es, 60-as, 70-es években.

Társadalmi traumák és holokauszt narratívák Magyarországon és a világban. (tudomány, művészet, politika – bűnös, áldozat, „kivülálló” - a felelősség)

21. századi kihívások a hagyományos zsidó életben

Kötelező irodalom:

Lau, Israel Méir: *A zsidó élet törvényei*. Mazsihisz, Budapest. 2011.

Donin, Hayim Halevy: *Zsidónak lenni*. Göncöl, Budapest. 2004.

Mezei Mónika - Róna Tamás (szerk.): *A magyarországi zsidóság története*. Szent István Társulat. 2018.

Romsics Ignác: *Magyarország története*. Kossuth Kiadó, Budapest. 2017.

Ajánlott irodalom:

Gonda László: *A zsidóság Magyarországon 1526-1945 Századvég*, Budapest. 1992.

Braham, Randolph L.: *Genocide and retribution. The Holocaust in Hungarian-ruled Northern Transylvania*; KNP, Boston, 1983

Tantárgy neve: Világhírű magyar utazók, felfedezők	Tantárgy Neptun kódja: BTBNSZM6612_IT Tárgyfelelős intézet: ATTI
	Tantárgyelem: szabadon vál.
Tárgyfelelős: Dr. Udvarvölgyi Zsolt András, PhD, főiskolai tanár	
Közreműködő oktató(k):	
Javasolt félév: 2 T	Előfeltétel: nincs
Óraszám/hét: 0-2	Számonkérés módja: gyl.
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A kurzus célja, hogy a méltán világhírű magyar Kelet-, ill. Afrika- és Amerika-kutatás kimagasló tudományos teljesítményeit áttekintse, meghatározó alakjainak életpályáját felvázolja. Számos országban a magyar orientalisták nevei mind a mai napig jól csengenek, kutatásaikról nem feledkeztek meg, emlékeiket hűen őrzik. A 19-20. században Magyarország orientalisztikai nagyhatalomnak számított, és ennek a páratlan kulturális örökségnek az ápolása, a magyar orientalisták, ill. afrikanisták, amerikanisták, misszionáriusok, természettudósok, utazók, felfedezők, kalandorok, vadászok - nem egyszer világpolitikai jelentőségű - munkásságának felidézése jelenti e tárgy fő célkitűzéseit. Az előadásokat ppt prezentáció, képek és filmek teszik majd befogadhatóbbá. Kérem, hogy azok a hallgatók válasszák a kurzust, akik tudnak is majd járni az órákra. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Tájékozott a magyar és egyetemes politikai, gazdasági, kulturális jelenségek általánosan elfogadott tendenciái, jellemzői, adatai körében. Összefüggéseiben értelmezi a szakterületéhez általában kapcsolódó, nemzetközi, európai és regionális, politikai, jogi, gazdasági és civilizációs ismereteket és eseményeket. képesség: Képes történelmi, társadalmi, gazdasági, jogi és politikai kérdésekben az ismeretek önálló elsajátítására és rendszerezésére. Képes a nemzetközi összefüggésekben való eligazodásra, folyamatok, változások követésére, megértésére, feldolgozására, mindezek hatékony és eredményes megosztására, és a gyakorlatban történő alkalmazására.	

Képes legalább egy Európán kívüli kultúra, eszmerendszer szempontjából a nemzetközi kapcsolatok jelenségeit értelmezni.

attitűd:

Érti és elfogadja, hogy a gazdasági, politikai és kulturális jelenségek történetileg és társadalmilag meghatározottak és változóak.

Igénye van az európai nemzeti kultúrák befogadására és az Európán kívüli kultúrák megismerésére.

autonómia és felelősség:

A szakterületén szerzett ismereteit alkalmazza önművelésében, önismeretében.

Tudatosan képviseli azon módszereket, amelyekkel a szakterületén dolgozik, és elfogadja más tudományágak eltérő módszertani sajátosságait.

Tantárgy tematikus leírása:

1. Bevezetés. A magyar orientalisztika történetének, fejlődési irányainak áttekintése. Julianus barát. Kőrösi Csoma Sándor nyelvtudós, őshazakutató, a tibetológia (tibetisztika) megalapítójának élete és művei.
2. Két páratlan életpálya: Gróf Benyovszky Móric utazó, kalandor, „Madagaszkár királya” és Almásy László katonatiszt, sivatag-kutató, az „Angol beteg”.
3. Vámbéry Ármin, a „sánta dervis,” a magyarországi orientalisztika megteremtőjének élete és tevékenysége. Germanus Gyula (Hadzsi Abdul-Karim Germanus) orientalista, arabista élete.
4. Goldziher Ignác arabista, orientalista, Kúnos Ignác turkológus élete. Ligeti Lajos nyelvész, orientalista élete. Németh Gyula és Fekete Lajos turkológusok élete.
5. Lóczy Lajos geológus, geográfus, utazó és Kelet-kutató élete. Bíró Lajos Új-Guinea kutatója; Cholnoky Jenő Kelet-kutató, utazó.
6. Egyéb ismert orientalisták (a teljesség igénye nélkül): Bálint Gábor nyelvész, Ázsia-kutató; Berzenczey László őshazakutató; Besse János Ázsia-utazó; Bettelheim Bernát orvos, misszionárius; Czeglédy Károly orientalista; Emánuel György, az Elbrusz-expedíció vezetője; Erdélyi Ignác, lelkész, hittérítő; Faragó Ödön tengerész, Kína-kutató; Fenichel Sámuel, Új-Guinea kutatója; Lippay János pap, Ázsia-utazó
7. Orbán Balázs, a Közel-Kelet utazója; Prinz Gyula, Belső-Ázsia kutató; Reguly Antal, nyelvész, őshazakutató; Széchenyi Béla földbirtokos, utazó; Turkoly Sámuel katona, őshazakutató; Zichy Ágost Ázsia-utazó; Zichy Jenő Ázsia-utazó.
8. Afrika bűvöletében: Sass Flóra (Lady Florence Baker) élete és felfedezései. Gr. Széchenyi Zsigmond, Kittenberger Kálmán, Nagy Endre, gróf Somssich Pongrácz élete, vadászatai, írásai.
9. Bánó Jenő, Bölöni Farkas Sándor, Brentán Károly, Budai Parmenius István, Czímermann István, Dombay Ferenc, Éder Xavér Ferenc, Fáy Dávid. Fekete János, Fuszek Rudolf, Gajdács Mátyás, Gáspár Ferenc, Kádár László, Kepes Gyula.
10. Xántus János (“Old Shatterhand”) és Haraszthy Ágoston élete és utazásai.

11. Balázs Dénes földrajztudós, világutazó élete. Kajakkal az Amazonason: Steve Bezu.

12. Koncság Nándor, Kovács János, Magyar László, Menyhárt László Alajos, Mészáros Kálmán, Molnár Gábor, Orosz László, Papp Simon, Rosti Pál, Sáska László. Solymos Béla.

13. Szenger Ede, Szentmártony Ignác, Gr. Teleki Sámuel, Torday Emil, Vékey Zsigmond, Gr. Wass Sámuel, Zakarjás János élete és utazásai. A kurzus összefoglalása.

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Aktív órai részvétel.

A gyakorlat teljesítésének módja, értékelése:

Írásbeli vizsga (zh) az órán elhangzottak és a megadott irodalom alapján. (A megadottól eltérő, de témába vágó olvasmányok színvonalas ismertetésének a lehetősége is reális választás lehet. Ennek részleteit az első órán megbeszéljük.)

Az írásbeli / **szóbeli vizsga** itt tüntetendő fel, illetve **az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők (ha vannak):** -

Kötelező irodalom (4+1 angol nyelvű):

Magyar földrajzi felfedezők:

<http://lazarus.elte.hu/~zoltorok/Discovery/felfedez.htm>

Lendvai Tímár Edit: Magyar utazók, földrajzi felfedezők. Kiállításvezető. Magyar Földrajzi Múzeum, Érd, 2009. in:

https://library.hungaricana.hu/hu/view/SZAK_FOLD_Sk_2009_MagyUtazok/?pg=2&layout=s

Kubassek János: Útkeresők. Magyar utazók és földrajzi felfedezők. Kossuth, Budapest, 2008.

Somogyi Sándor - Havasné Bede Piroska szerk.: Magyar utazók, földrajzi felfedezők. Tankönyvkiadó, Budapest, 1973.

Magyar Földrajzi Múzeum: Hungarian travellers and explorers. Letölthető:

<https://foldrajzimuzeum.hu/hungarian-travellers-and-explorers/>

Ajánlott irodalom (4+1 angol nyelvű):

Lacza Tihamér: Utazók, felfedezők, hódítók, kalandorok. Liliium Aurum, Dunaszerdahely, 2004.

Dr. Kelecsényi Ágnes- Dr. Dévényi Kinga (a kiállítást rendezte): A Kelet bűvöletében: Stein Aurél (1862-1943) Letölthető: <http://stein.mtak.hu/>

Dr. Kelecsényi Ágnes (a projekt felelőse): Vámbéry Ármin (1832-1913) és hagyatéka az MTA Könyvtárában: Kelet-kutató dervisruhában. Letölthető: <http://vambergy.mtak.hu/>

Dr. Dévényi Kinga (a projekt felelőse): Kőrösi Csoma Sándor, a tibetisztika megalapítója és hagyatéka az MTA Könyvtárának Keleti Gyűjteményében. Letölthető: <http://csoma.mtak.hu/>

Germanus Gyula: Allah Akbar! Szépirodalmi, Budapest, 1984.

Adam Mestyan: Materials for a History of Hungarian Academic Orientalism: The Case of Gyula Germanus. in: Die Welt des Islams Online Publication Date: 28 Apr 2014
https://brill.com/view/journals/wdi/54/1/article-p4_2.xml